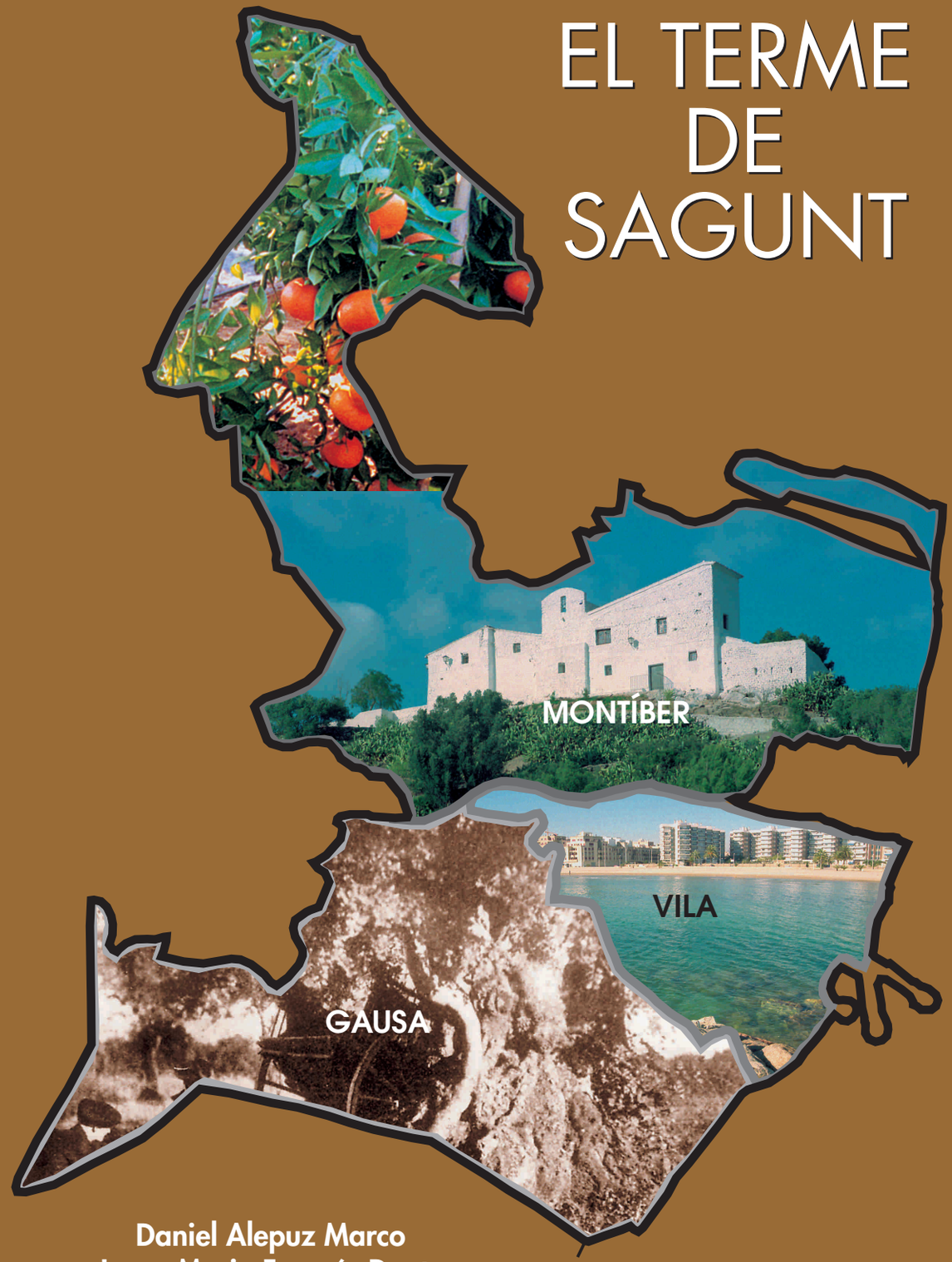
ASSOCIACIÓ CULTURAL FALLA SANTA ANNA

EL TERME DE SAGUNT Daniel Alepuz Marco i Josep Maria Francés Duato

2002

EL TERME DE SAGUNT

Daniel Alepuz Marco
Josep Maria Francés Duato

Na/En _____

El llibre que té a les mans, ha segut possible gràcies a la seua col·laboració.

Mentres tingam persones com vosté se podran fer treballs com aquest i millors.

Sagunt, l'Associació Cultural Falla Santa Anna i els autors, li estaran per sempre agraïts.

Daniel Alepuz Marco

Josep Mª Francés Duato

EL TERME DE SAGUNT

Daniel Alepuz i Marco
Josep Maria Francés i Duato

ASSOCIACIÓ CULTURAL FALLA SANTA ANNA

Amb la col·laboració de:

EDITA:
ASSOCIACIÓ CULTURAL FALLA SANTA ANNA

AUTORS:
© Daniel Alepuz i Marco
© Josep Maria Francés i Duato

IMPRIMEIX:
Navarro Impressors, s.l. - Sagunt

DEPÒSIT LEGAL:
V - 388 - 2002

A mon pare i, amb ell,
a tots els enamorats de Sagunt i del seu terme

ÍNDEX

Pàg.

INTRODUCCIÓ 9

PRESENTACIÓ 11

PRÒLEG 17

MONTÍBER 21

LA VILA 64

GAUSA 80

ELS CAMINS 107

L'AIGUA 131

TOPONÍMIA 165

Introducció

Si tots els pobles valencians tingueren fills com Daniel Alepuz Marco i Josep Maria Francés Duato la nostra geografia comarcal estaria millor estudiada, i el nostre terreny vital seria millor conegut per tots. Este llibre es la demostració viva de l'interés per la terra, per l'amor a lo nostre.

Sagunt, l'antiga Arse dels ibers i l'encara famosa Morvedre dels temps medievals, veu reflexida en estes pàgines tota la seua fisonomia més íntima, a través de les partides, els camins, els ponts i tots els punts estratègics de la població. És una sort, per a qualsevol poble valencià, gaudir d'un llibre com este.

L'altra gran sort del volum es que haja segut promogut per una Falla, la qual cosa ve a demostrar que son les Falles entitats abanderades de la Cultura Valenciana, entitats que lluiten i defenen tot el nostre patrimoni.

A nivell global, el llibre també te un valor inigualable per als amants de la Llengua Valenciana, puix tots els topònims en Idioma Valencià reafirmen i reforcen les nostres arrels, constituint un monument al llegat verbal dels nostres majors.

Per estes i moltes raons, ens trobem davant d'un llibre excepcional que canviara l'història de la bibliografia saguntina.

Moltes felicitats a Sagunt per la seua consecució.

Fernando Giner Giner
President de la Diputació de València

Presentació

En l'exposició de la Setmana Cultural de l'Associació Cultural de la Falla de Santa Anna de 1995, Daniel Alepuz i Josep Maria Francés presentaren en públic el treball *El terme de Sagunt*. Per diversos motius vaig col·laborar amb ells i, de fet, la meua participació en el llibre de la falla de 1996 va ser l'article: "Llegir el terme de Sagunt", en què comentava el treball i la importància de la lectura del medi. Avui, quasi bé set anys després, el treball s'ha aconseguit publicar feliçment i tinc la satisfacció de presentar-lo.

El terme de Sagunt són propostes d'itineraris pels camins del terme, seguint els polígons del cadastre, que els autors treballen com a fitxes. De manera que els narradors van dirigint el lector pels camins que permeten recórrer les diferents unitats geogràfiques i van explicant les incidències en què l'hipotètic caminant-lector es troba: motors, alqueries, molins, llocs amb nom propi, monuments… El registre lingüístic utilitzat és planer i el to del llenguatge et fa sentir que persones ben arrelades et guien i et diuen el nom de cada lloc i t'interessen pel passat com ho faria un amic que t'ofereix el que té. No trobarem en *El terme de Sagunt* erudició, sinó sapiència popular i amor a la terra, per tot això, és una lectura que se'ns ofereix fresca. El treball, i ara llibre, reforça la lectura amb la planimetria cadastral actual i un recull de fotografies antigues i modernes molt interessants.

Cal dir que el treball presentat l'any 1995 ha anat creixent i perfeccionant-se per la feina dels autors i dels col·laboradors, que n'han sigut molts, però que s'han d'esmentar les tasques de correcció lingüística realitzada pel Gabinet de Promoció del Valencià de l'Ajuntament de Sagunt, la revisió de la toponímia realitzada per Lluís Vicent Alcaide i Balaguer i la millora de la planimetria realitzada per Enric Sarió d'Impressors Navarro, S.L. No cal explicitar les hores dedicades, l'abnegació i l'afany dels autors fins a aconseguir els recursos econòmics necessaris perquè el treball veja la llum en format de llibre.

Tota lectura del medi és interessant perquè suposa reflectir la imatge d'una realitat i això aporta reconeixement i coneixement. És per això que *El terme de Sagunt* és un llibre interessant, però fonamentalment al meu entendre és útil per múltiples raons que tot seguit explique des de quatre perspectives que anomene: escenarial, ecològica, econòmica i històrica.

El terme d'un municipi, més encara la comarca i el país, és l'escenari propi d'un poble, de la gent que el composa. Adonem-nos que l'espai geogràfic del terme inclou, com no pot ser d'una altra manera, la zona urbanitzada i la urbana. Això vol dir que és d'aquest context que les persones rebem les primeres i més importants sensacions, informacions i contactes. De manera que la seua llum, temperatura, sons… determinen la nostra sensibilitat, que les imatges de la seua geografia,

botànica, zoologia… conformen la base del nostre coneixement, que les primeres veus, comportaments, celebracions… ens predisposen a la vida social. El medi físic és l'escenari on les persones actuem quotidianament i és l'espai que ens ha tocat administrar irrenunciablement amb criteris socials. Al terme tenim les nostres cases, els nostres camps, les nostres zones naturals, els nostres camins… El terme és, més enllà de la casa, del carrer, de la plaça, del barri…, on vivim: treballem, patim i gaudim. Com diem al Grup d'Estudi del Medi Murbíter, en propietat no podem apreciar, gaudir, criticar i millorar allò que no es coneix. Per tot això, per a viure amb plenitud, el terme s'ha de conèixer i el llibre que tens a les mans t'hi pot encaminar. Més encara, *El terme de Sagunt* pot ajudar a molts professionals que, per unes raons i altres, han d'operar, treballar o moure's per la ruralia municipal: policies, guardes, bombers, comerciants, visitants…

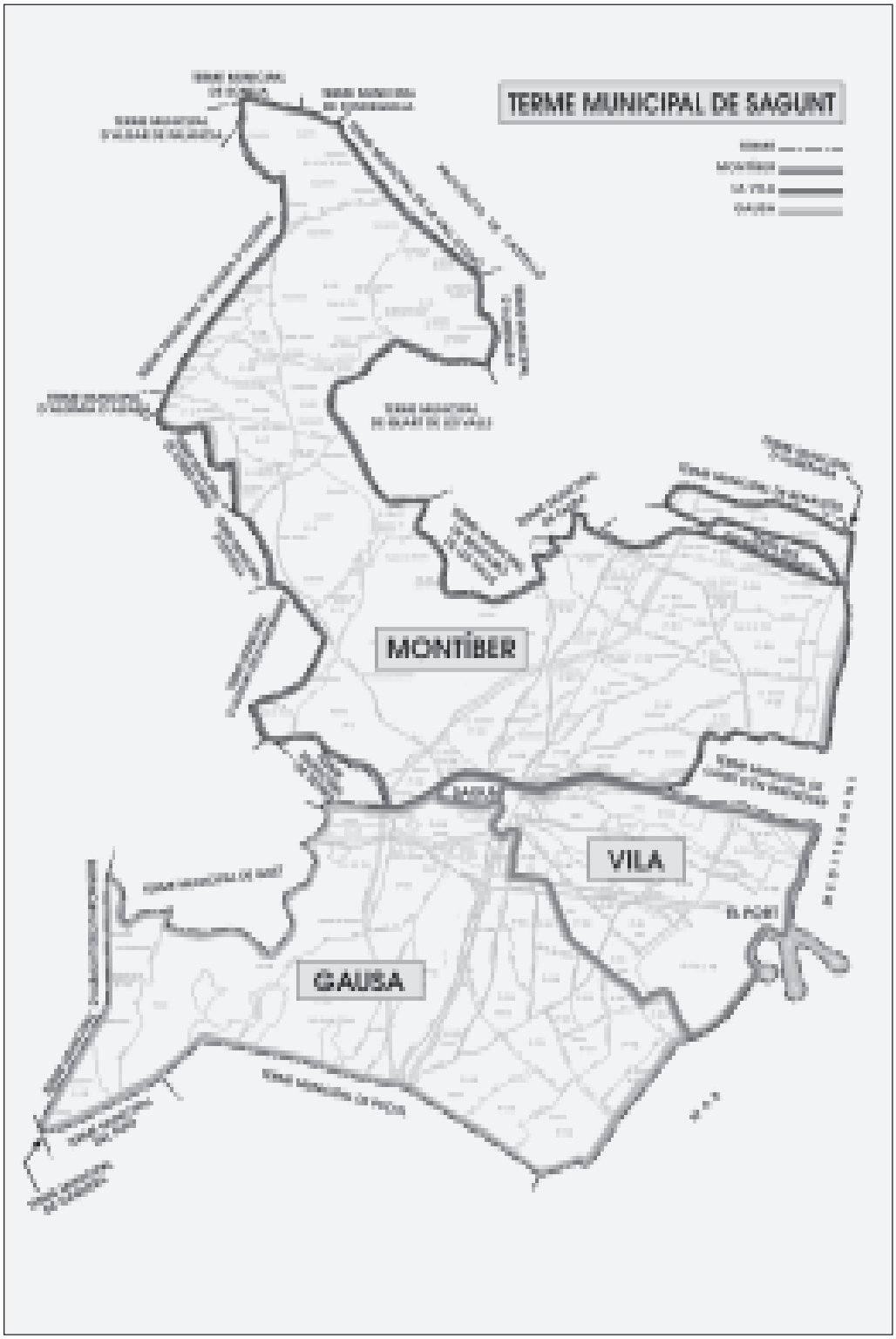
És evident que la vida, fonamentalment la humana, actua sobre l'espai en què es desenvolupa. És per això que una lectura del medi no pot defugir la perspectiva ecològica, és a dir, l'acció de les persones com element fonamental en l'equilibri o desequilibri de la natura. L'actitud de les persones i de les institucions públiques no poden girar-se d'esquenes davant el progressiu deteriorament del medi ambient i, encara que només siga per a evitar deixar als nostres descendents un món inhabitable, cal proposar-nos el respecte més absolut de la natura i urgeix preservar les zones millor dotades i recuperar aquelles que ens siguen necessàries. *El terme de Sagunt* en aquest sentit repara en les alteracions que la instal·lació de la Fàbrica, el desenvolupament del nucli del Port, les urbanitzacions i les carreteres han provocat en la geografia de Sagunt. Certament, s'hagueren pogut dir moltes més coses, però no era l'objectiu dels autors, encara que la seua lectura ens pot servir per referenciar el desenvolupament i tractament agrícola del Camp de Morvedre. La perspectiva ecològica és la més compromesa, perquè mostra l'egoisme personal, desvela els interessos privats davant els comunitaris, fa patent els encerts i desencerts de l'actuació humana, evidència la incoherència de les necessitats immediates i les futures...

La lectura del medi no pot defugir la perspectiva econòmica. Al meu entendre, els recursos econòmics són subceptibles d'estudiar-se en dos sentits: mirant cap endarrere, mirada històrica, i contemplant-los cara al futur, com a horitzó. El primer sentit és extraordinàriament interessant perquè ens permet estudiar la utilització del medi des de l'antigor fins l'actualitat i per tant pot adonar-nos dels encerts i de les errades, dels canvis irreparables i de les modificacions integrables que s'han produït amb el temps. Evidentment, l'economia ha estat fonamental per als habitants del terme des de l'inici de la seua ocupació i l'estudi del medi ens descobreix el passat: l'agricultura des del neolític; la importància de la mineria, la comercialització marítima del productes del camp (figues, vi, oli…) i de la terra (ceràmica) en l'època ibera i romana… Qui podria negar avui que els recursos hídrics són fonamentals per al desenvolupament de la zona? O qui posaria en dubte les característiques de la terra (composició, distribució…) per aplicar aquest o aquell altre conreu? L'ús del medi per les persones determina en bona mesura la cultura anímica d'un lloc, com evidencia els diferents comportaments de la ciutadania del nucli històric i col·lectius del nucli marítim. En el segon sentit, el medi se'ns presenta com la base imprescindible dels projectes, que possibilita la realització de plans d'actuació per a un futur proper, mitjà i/o llunyà. En l'actualitat, el projecte Parc Sagunt, torna de bell nou a evidenciar-se la envejable situació estratègica del terme de la nostra ciutat per al món de la indústria. Òbviament, *El terme de Sagunt* no és un estudi econòmic, però des de la perspectiva econòmica ens dóna informació sobre els camins, l'orografia, la vegetació i el conreu principal, així com de les masies, motors, sènies i pous per a l'extracció d'aigua en el passat i aporta informació per a futures actuacions.

El medi és l'escenari on han actuat els seus habitants al llarg de la Història. L'orografia i la climatologia, com hem dit, ha condicionat l'actuació quotidiana de les persones per procurar-se el sustent, però, en parcel·lar el camp, en solucionar el seu habitacle, en construir els camins… també reflecteix els coneixements dels seus habitants i les tècniques que empraven per realitzar les obres. Ja he parlat una miqueta de la perspectiva històrica en el paràgraf de l'explotació del medi, però ara cal adonar-se que, en saber el lloc on s'esdevingueren fets més o menys importants de la història, el medi es converteix en el recurs fonamental per imaginar i comprendre el passat. *El terme de Sagunt* repara en els llocs on segons la tradició o la documentació es produïren fets com la Guerra de les Germanies a la Creu del mateix nom, la Saguntinada o pronunciament del general Martínez Campos als Partidors en favor del restabliment de la monarquia en la persona d'Alfonso XII… Sobre la Història el medi aporta la major informació en la toponímia, ja que cada topònim és un document insubstituïble de les diferents civilitzacions que s'han assentat en el terme. Per comprendre la seua importància, només cal adonar-se que la toponímia, els llocs dels noms, és sovint l'única informació que disposem d'èpoques ben reculades. Al terme de Sagunt disposem de noms l'etimologia dels quals procedeix de les grans cultures que han acampat al territori: ibera (Montíber, Càrcer, Segó…), llatina (Morvedre, Rosana, Ponera…), àrab (Almardà, Almudàfer, Araig…), catalana (Vila, Batle, Fornàs…) i castellana (Rúbio, Pinada…). Mai no defendrem prou el manteniment de la toponímia que ens ha arribat fins als nostres dies, perquè, com he dit, és una font d'informació inestimable, que sovint les autoritats i funcionaris malintencionats, en tractar-se de la llengua catalana, substitueixen o desdoblen en bilingüe per enganyar o per fer imbècils els visitants davant de la passivitat d'un poble inconscient del seu patrimoni lingüístic. En aquest sentit, *El terme de Sagunt* és un treball interessantíssim perqué repassa la toponímia municipal, explica el perquè d'alguns topònims com per exemple el de la Morera Condemnà(da) i fa alguna puntualització interessant, com la de recomanar l'ús correcte del nom de la marjal dels Moros, no Moro, ja que el paratge rep el nom i s'ubica entre topònims documentats com el camí dels Moros i el trull dels Moros, etc. El treball fixa sistemàticament la toponímia rural de Sagunt: camins, séquies, alqueries, partides… dimensió una miqueta abandonada que contrasta amb la relativa abundància documental del medi urbà, ja que a Sagunt disposem del *Nomenclator* de Sagunt Chabret de la fi del segle XIX i les fonts des d'aleshores fins avui és molt més accessible que la rural, ja que es troba a protocols i documents privats de difícils accés i lent estudi. *El terme de Sagunt* fixa i situa la toponímia que des de la perspectiva filològica han treballat Bru, el Grup la Tella, Alcaide i Mestre, entre d'altres.

En resum, El terme de Sagunt salva de l'oblit records i contalles, però sobretot reflexa i situa la toponímia rural saguntina que podrà ser coneguda per les persones que no han tingut la sort de viureu-la de menuts i aconseguirà ser útil als diferents col·lectius (guardes, policies, bombers, propietaris…) que desenvolupen la seua tasca professional en l'escenari que suposa el terme municipal. Per això hem de felicitar els autors, recomanar la lectura d'*El terme de Sagunt* i desitjar que les iniciatives es multipliquen fins completar, si més no, tota la unitat geogràfica i històrica del Terme General de Morvedre, és a dir, l'actual comarca del Camp de Morvedre.

Manuel Civera i Gómez

TERME MUNICIPAL DE SAGUNT
MONTÍBER
VILA
GAUSA

Pròleg

Arxiu: GABINET DE PREMSA DE L'AJUNTAMENT DE SAGUNT

Amb l'objectiu de reconèixer i contrastar el terme municipal de Sagunt amb el Cadastre, els oferim aquest modest treball. La nostra intenció, però, no és la de fer un estudi profund, sinó simplement la de fer arribar al poble les característiques generals del terme municipal de Sagunt.

Abans, però, volem agrair a totes les persones que ens han atés, la paciència i la benevolença que ens han dispensat, persones que no volem relacionar per no oblidar-nos-en de cap, però deixem constància que ens han facilitat molt la tasca al llarg d'aquests sis anys de treball. També volem donar les gràcies als organismes públics i privats, tant civils com militars que ens han facilitat dur a terme el treball.

Segurs estem que, com hem hagut de barrejar molts noms i dades transmesos de forma oral, poden haver errades pròpies; per aquest motiu des d'ací demanem disculpes i preguem que ens facen arribar les correccions que creguen oportunes.

La nostra pretensió és despertar la curiositat dels que tinguen la paciència de llegir aquest recull de dades i moure'ls a visitar els paratges i racons del nostre terme, perquè estem convençuts que quan es coneix millor la terra, més es vol i amb més entusiasme es defén.

Per començar cal dir que el nostre terme té 163.162 fanecades, de les quals estan catalogades de regadiu 37.818,50 (regades per la sèquia Major l'any 2002), per tant, la resta figura oficialment com a terra de secà. Ací tenim la primera curiositat: de moltes terres de secà transformades a regadiu per l'esforç del llaurador no en tenim constància pel retard de la burocràcia oficial. No obstant això, les dades oferides pel Sindicat de Regs són exactes en tant que les terres són controlades i regades per les sèquies. No ho són tant en la mesura que les terres transformades són regades a motor, a hores d'ara en tenim registrades 13.413,3 en Montíber i 6.618 en Gausa.

El Cadastre ha sigut una altra font consultada i d'ella hem extret algunes dades interessants. Més encara, el treball es presenta a manera de 37 fitxes on englobem un o més polígons del Cadastre. Els polígons, que és la manera oficial de controlar administrativament tot el terme, no segueixen una numeració correlativa. Per exemple, el número 1 té al seu voltant els números 2, 20 i 48; els polígons 18 i 19 van junts, formant una unitat els dos; al costat del número 41 trobem estranyament el número 80, quan el més normal seria que tingueren continuïtat numeral, almenys sempre que fóra possible. Trobem encara més casos que vostés poden veure en els mapes que acompanyen el treball.

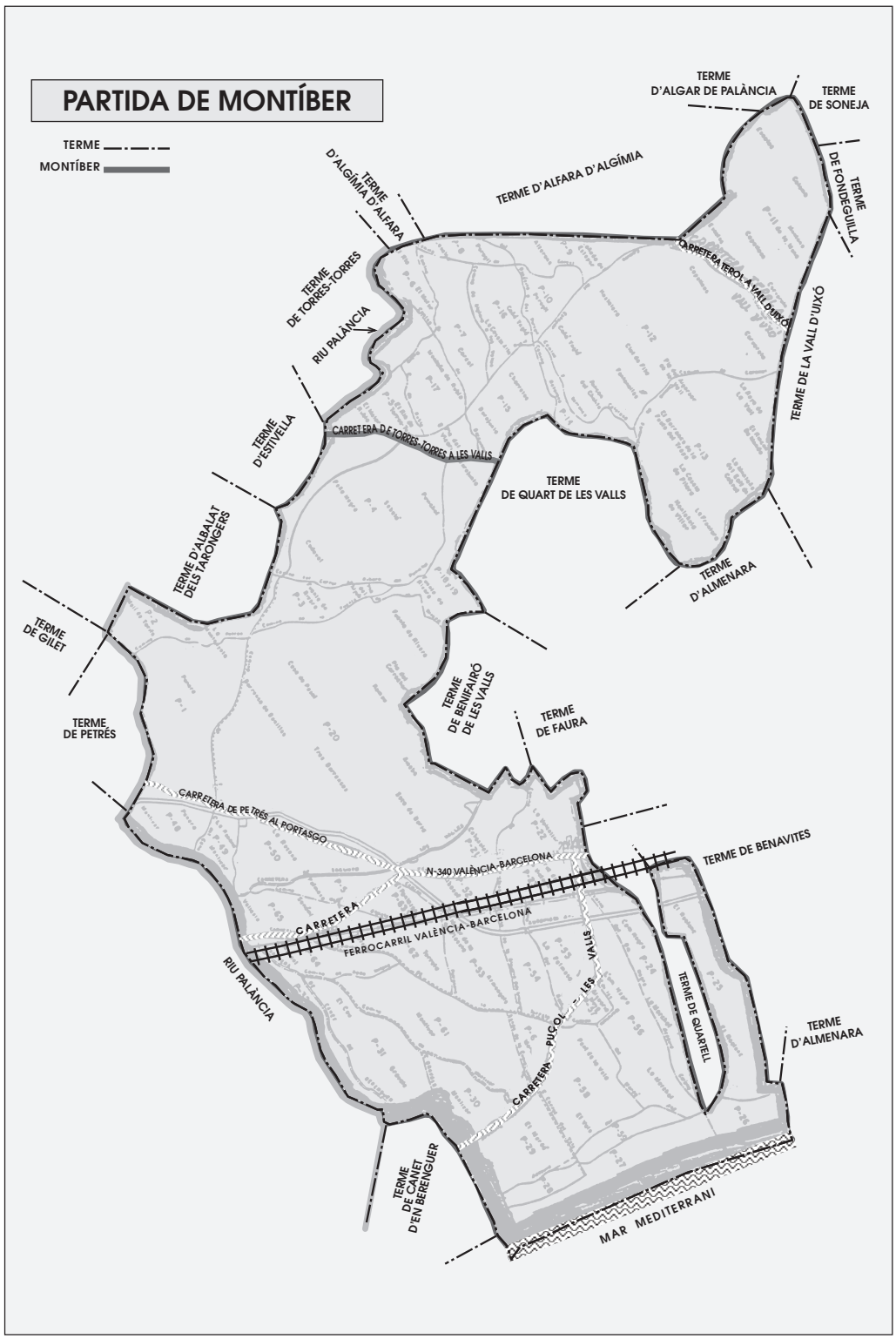
La distribució, situació i límits interns de les tres grans partides del terme són els següents: Montíber ocupa la part nord del riu Palància; la Vila limita al nord amb el riu Palància, a l'est amb la mar, a l'oest amb la carretera N-340 i al sud amb la partida de Gausa; i Gausa ocupa la resta i part sud i oest del terme.

El terme de Sagunt limita amb els termes de Fondeguilla, Soneja, La Vall d'Uixó i Almenara de la província de Castelló. I amb els de Quart, Benavites, Faura, Benifairó, Quartell, Canet d'en Berenguer, Puçol, el Puig, Nàquera, Albalat dels Tarongers, Gilet, Petrés, Estivella, Torres Torres, Algar, Algímia, i Alfara en la província de València.

Amb tot, els 60.000 habitants de Sagunt tenen moltes coses de les quals enorgullir-se: més d'una desena de quilòmetres de costa; port de mar per poder exportar les nostres produccions, tant industrials com agrícoles; estació de ferrocarril on mercaderies i passatgers poden desplaçar-se a la resta de l'estat; comunicacions per carretera de les més importants; instal·lacions sanitàries prou completes; instituts i escoles on la joventut es forma sense haver de desplaçarse; parcs industrials per tal de preparar el futur; societats cíviques i culturals on la ciutadania pot desenvolupar moltes activitats; condicions immillorables per a l'explotació del turisme, tant d'estiu com de la resta de l'any; instal·lacions esportives; centres de lliure comerç; un sistema de reg que qualificaríem de modèlic, tant per les aigües del pantà com per les de recuperació de la depuradora; naixements arqueològics dels més importants de tota Europa, on els aficionats i els estudiosos poden escarbar en les nostres arrels; projectes en execució que, a curt termini, poden marcar un gran canvi al terme, com ara les noves instal·lacions d'aigua potable, la presa d'Algar, la urbanització a l'altra part del riu, les obres de RENFE, etc. Sense oblidar el llaurador que, a poc a poc, està fent que el nostre terme tinga una producció semblant a tot el País Valencià.

Finalment, cal dir que moltes denominacions de les subpartides del terme es coneixen avui pels noms dels camins o dels motors de reg més que pel nom vell que des de sempre té la subpartida. Aquesta situació és pareguda a la que d'antic es donava, en conèixer-se més les persones pel sobrenom que pel seu nom propi. Avui, açò va canviant i les persones van perdent els sobrenoms a l'hora que va desapareixent la seua pròpia generació. Si els sobrenoms van quedant en desús, hem de procurar la recuperació del nom de les subpartides. Des d'ací fem un prec al Consell Agrari per que igual que rotula els noms dels camins, ho faça en els accessos, més o menys, a les subpartides. Així, les noves generacions podran adquirir la toponímia i podran emprarla en la parla diària.

DISTRIBUCIÓ DE LES 37 FITXES

PARTIDA DE MONTÍBER
TERME
MONTÍBER
TERME D'ALGAR DE PALÀNCIA
TERME DE SONEJA
TERME DE FONDEGUILLA
TERME D'ALFARA D'ALGÍMIA
TERME D'ALGÍMIA D'ALFARA
CARRETERA TEROL A VALL D'UIXÓ
TERME DE LA VALL D'UIXÓ
TERME DE TORRES-TORRES
RIU PALÀNCIA
TERME D'ESTIVELLA
CARRETERA DE TORRES-TORRES A LES VALLS
TERME DE QUART DE LES VALLS
TERME D'ALMENARA
TERME D'ALBALAT DELS TARONGERS
TERME DE GILET
TERME DE BENIFAIRÓ DE LES VALLS
TERME DE FAURA
TERME DE PETRÉS
CARRETERA DE PETRÉS AL PORTASGO
N-340 VALÈNCIA-BARCELONA
TERME DE BENAVITES
CARRETERA
FERROCARRIL VALÈNCIA-BARCELONA
RIU PALÀNCIA
CARRETERA PUCOL A LES VALLS
TERME DE QUARTELL
TERME D'ALMENARA
TERME DE CANET D'EN BERENGUER
MAR MEDITERRANI

MONTÍBER

Arxiu: GABINET DE PREMSA DE L'AJUNTAMENT DE SAGUNT

La partida de Montíber és la més gran del terme i la menys coneguda, segons la nostra modesta opinió. Ens explicarem. La major part dels saguntins creuen que les terres al nord del riu i nord-oest de l'autopista A-7 no pertanyen a Montíber. Ho hem contrastat amb gent del poble que no són llauradors. Els límits de Montíber vénen donats d'una manera molt clara per la frontera natural del riu, és a dir, al nord del riu Palància és Montíber i, per l'altra part arriba fins els límits dels termes municipal de Canet d'en Berenguer, Benavites, Quartell, Faura, Benifairó, Quart, Almenara, la Vall d'Uixó, Fondeguilla, Soneja, Algar, Alfara, Algímia, Torres Torres, Estivella, Albalat dels Tarongers, Gilet i Petrés. Les aigües del Mediterrani són el límit est.

Com podem comprovar, a la partida de Montíber tenim des de platges, marjals, terres de reg i transformacions agrícoles fins bona part de terres de secà a l'oest de l'Autopista A-7. En concret, tenim 18.927 fanecades de regadiu controlades pel Sindicat de Regs a les quals s'haurien d'afegir les ateses per motors situats fora de la zona on arriben les aigües del pantà.

Segons la història, en aquestes terres de la partida de Montíber es troba un assentament antiquíssim, el Pic dels Corbs, i arreu s'escampaven les quintes romanes. En les terres de Montíber es van fer els primers regadius amb la introducció del reg per la sèquia Major i ací també estan posades les esperances per acollir el nou Sagunt.

Volem fer observar que la paraula Montíber l'hem escrita amb "b" i no amb "v", com venia fent-se des de fa més d'un segle, ja que hem contrastat l'opinió d'entesos i ens han confirmat que l'ortografia correcta de la partida ha de ser amb "b". En el nostre llibret de la Falla de 1996 es publicà un treball al respecte, on el lector podrà trobar informació d'aquest topònim i d'altres. No obstant això, nosaltres continuarem respectant la paraula Montíber amb "v" en aquells plànols que ens han facilitat per a elaborar l'estudi del nostre terme.

FITXA 1
PROVÍNCIA DE CASTELLÓ
TERME
camí
POLÍGON
TERME D'ALGAR DE PALÀNCIA
TERME DE SONEJA
TERME DE FONDEGUILLA
CAMÍ DEL COLOM
VILLA D'ALGAR A FONDEGUILLA
LA MALLADA
CAMPAMENT D'ESCALES
ESCALES
COLOMA
EL BONELLETA
LA MINA
CERVEROLA
CAPELLADES
CAMÍ
CARRETERA D'ALGAR A LA VALL D'UIXÓ
TERME D'ALFARA D'ALGÍMIA
TERME DE LA VALL D'UIXÓ

Campament d'Escales. Foto: HIGUERAS. Arxiu: GABINET DE PREMSA DE L'AJUNTAMENT DE SAGUNT

Per a buscar el punt més a l'oest del nostre terme, eixirem de Sagunt pel camí Vell de Terol, després seguirem pel de Rúbio fins trobar el de l'Estepar i, arribant a la carretera que condueix des d'Algar a la Vall d'Uixó, entrarem en les subpartides de Coloma, Muntanya de Capellades, Cerverola, la Mina, Bonelleta, La Mallà i Escales. Envolten aquest paratge els termes municipals d'Alfara, Algar, Soneja, Fondeguilla i la Vall d'Uixó.

Tota la superfície esmentada està considerada com a terra de secà, i en ella es troba la vegetació pròpia d'aquests tipus de zones: garroferes, oliveres, pinedes i garriga. Com a camí més important, que travessa aquestes subpartides, tenim la pista forestal que va des d'Algar a Fondeguilla, partint de la carretera d'Algar a la Vall d'Uixó, fins al terme d'Algar per la part oest, també conegut com camí d'Escales. També és travessat per una senda que naix de la pista forestal i que arriba fins la Cova del Colom. En estos moments, per aquestes terres es porten a terme grans transformacions agrícoles que abasteixen els seus regs amb pous particulars que van abocant l'aigua a grans basses d'emmagatzematge de la manera més econòmica: guardar amb les plutges i també traure dels pous per la nit quan l'electricitat és més barata.

La seua alçària màxima és la muntanya d'Escales (364 m.). El barranc més important de la zona porta el nom de Barranc de la Font d'Escales.

Les pinedes de l'entorn són molt visitades pels aficionats a la recollida de bolets.

Tot açò està registrat com a polígon 11 en la parcel·lació oficial.

FITXA 2

Partida Montfiber P: 12 i 14

Muntanyes i vegetació característiques del nostre terme. Foto: A.E.AGRÓ

Pujant pel camí Vell de Terol i seguint pel de Rúbio, arribarem al Camí de l'Estepar i ens trobarem en les subpartides de Canyà d'Inglà, Hostalera, Capellades, Cerverola, Algepsar, Pla de l'Algepsar de la Vall, Clot de Fita, Fontanelles i Racó del Xolito.

La muntanya de l'Hostalera (368 m.) i la de Cerverola (400 m.) són els punts més alts d'aquest racó del terme, que està envoltat pels termes de la Vall d'Uixó, Alfara i Quart.

Els barrancs de la Catalana i de l'Arquet travessen paratges de garroferars, tarongerars, pinedes, oliverars i garrigues.

Hi trobarem els camins d'Hostalera, Fontanelles, Coronat, Rectoresa i Catalana. Junt al camí de l'Estepar hi ha un motor: Catxirulo, particular per a regar algunes terres transformades en reg.

El camí i barranc de la Catalana separen els polígons 12 i 14 que és com es coneix oficialment aquesta part del terme.

Partida Montiber P: 13

Figura de Bacus trobada en excavacions a la muntanya La Frontera.

Pel camí Vell de Terol, el de Rúbio i el de la Catalana arribarem a les subpartides conegudes com: la Ratlla de la Vall, el Racó de Mundo, la Caseta de Pilara, la Muntanyeta de Villar, la Frontera i el Salt del Cavall.

Tot aquest racó limita amb la província de Castelló amb els termes de la Vall d'Uixó i d'Almenara. També té límit amb el terme de Quart.

La pista de la Vall d'Uixó a Quart i els camins de Coronat i Fontanelles, travessen aquest paratge agrest on es troben dues importants muntanyes: Salt del Cavall (356 m.) i Frontera (378 m.), on s'ubicava un temple dedicat a Bacus.

Algun llaurador valent ha fet transformació per a plantar tarongers en un lloc on els garrofers, oliveres, ametllers, pins i matolls, són majoritaris.

Aquestes subpartides oficialment es coneixen com a polígon 13.

FITXA 4

Partida Montiber P: 7-8-9-10-15 i 16

Urbanització Pere Gil. Foto: EMILIO ARIÑO

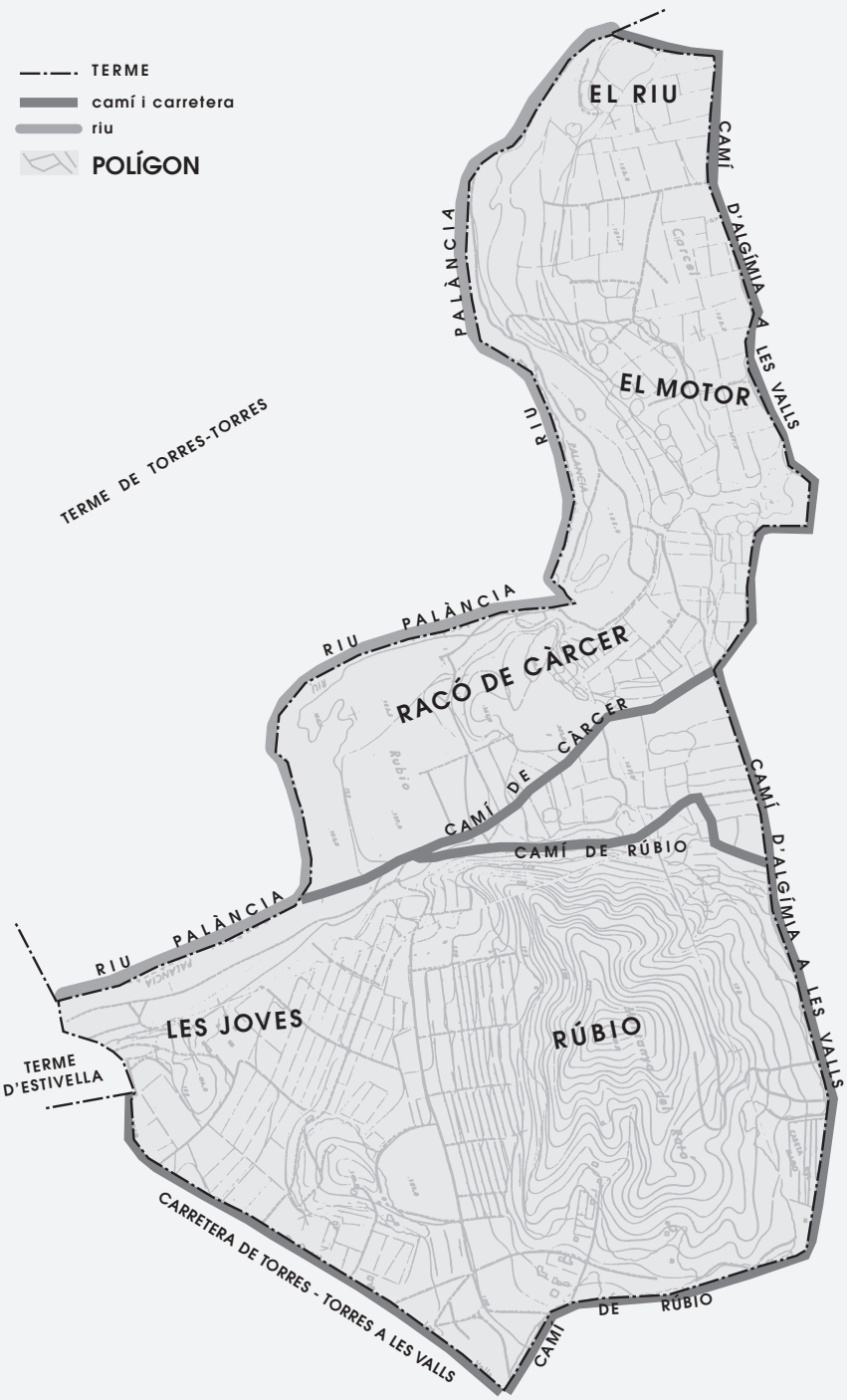
Pel camí Vell de Terol i el de Rúbio, on aquest últim creua el de Vorajunta, comencen les subpartides de Càrcer, la Corona, el Castellet, Caseta Alta, Canyada de Bossa, els Alterons, Canyada d'Estepar, Canyada d'Inglada, Gerretes i Vorajunta.

Els termes d'Alfara i de Quart envolten aquestos paratges que estan travessats pels camins de Càrcer, Rúbio, Hondo, Piquer, Rotó, Pere Gil, Vorajunta, el d'Alfara a les Valls i la pista d'Algar a les Valls.

Els motors de Romero, Canyada d'Inglada, Molina, Huguet i Pere Gil reguen tarongerars i fruiters i parcel·les de cases d'urbanitzacions tan conegudes com les del Pere Gil 1, ubicades a uns 11 Km. de la ciutat i que, a més de moltes transformacions agrícoles, també trobem garrofers, ametllers, oliveres, pinedes i terres improductives de secà.

Oficialment, al Cadastre, aquestes terres estan registrades com els polígons 7, 8, 9,10, 15 i 16.

FITXA 5

Partida Montfiber P: 5-6 i 17

Construcció característica de les terres de secà. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

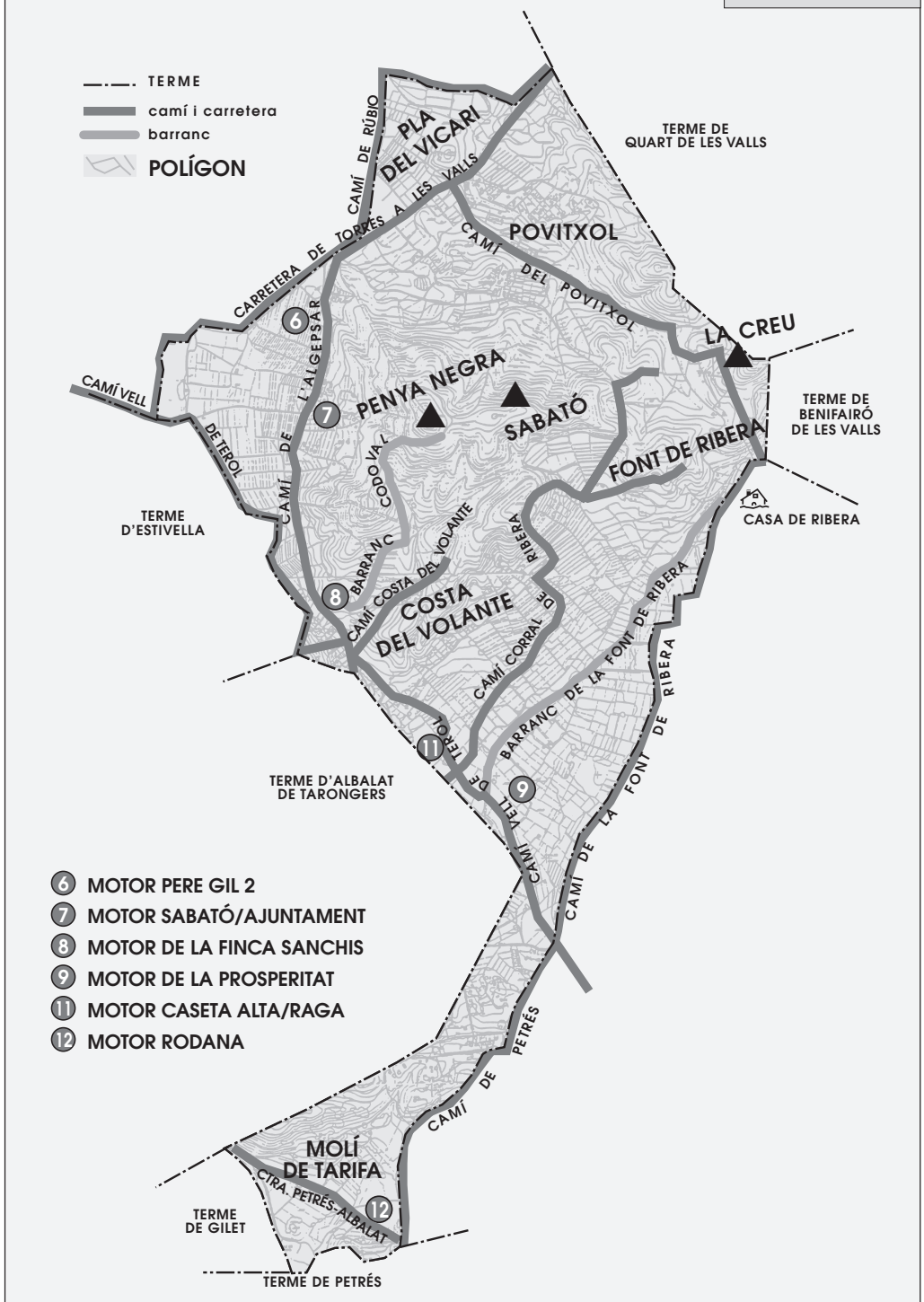
Seguint el camí Vell de Terol i buscant els límits dels termes d'Estivella, Torres Torres i Algímia, entrem en les subpartides del Racó de Càrcer, La Corona, Rúbio, el Riu, les Jovades i el Motor.

El límit per l'oest d'aquestes terres és el camí de Vorajunta, que, junt al Camí de Rúbio, són els principals d'aquests paratges.

El punt més alt és la muntanya de Rúbio (o del Rotó amb 262 m.), la qual és molt visitada durant la tardor pels aficionats a fer rovellons.

El Cadastre té assenyalades aquestes terres com els polígons 5, 6 i 17.

FITXA 6

Partida Montiber P: 2-3-4-18 i 19

Detall de la Font de Ribera. Estiu de 1997.
Foto: J.Mª FRANCÉS

A poc més d'un quilòmetre de la cruïlla del Camí Vell de Terol amb la carretera de Petrés-Portasgo, trobarem l'encreuat dels quatre camins, format pel camí Vell de Terol amb el camí de Petrés i el de la Font de Ribera. Ací comença aquesta part del terme, on trobarem les subpartides de Sabató, Pla del Vicari, Costa del Volante, Codoval, Penyanegra, Povitxol, Font de Ribera, Vorajunta, Molí de Tarifa i Corral de Ribera.

Envolten aquests paratges els termes de Petrés, Gilet, Albalat dels Tarongers, Estivella, Benifairó i Quart de les Valls. Trobem camins com els de Corral de Ribera, Rúbio, Vorajunta, Povitxol, Cames, Racó de Matoses, Costa del Volante, Font de Ribera, de Petrés i Algepsar; també la senda anomenada del Povitxol i el propi camí Vell de Terol al llarg de 4, 5 Km.

Els barrancs de la Font de Ribera i Codoval recorren bona part d'aquestes terres, les quals es reguen artificialment pels motors de la Prosperitat, Rodana, Caseta Alta/Raga, Pere Gil 2, la finca de Sanchis i el que explota l'Ajuntament per donar aigua potable a Sagunt. Al terme d'Albalat tenim els motors de l'Amic i Pla de l'Aljub, que reguen majoritàriament les terres altes del nostre terme.

Trobem tarongers, arbres fruiters, garrofers, algunes oliveres, pinedes i terres de matolls.

Sabató amb 332 m., seguit de Penyanegra amb 300 metres, és el punt més alt d'aquest indret conformat pels polígons 2, 3, 4, 18 i 19.

Com a curiositat dels límits marcats pel Cadastre els direm que la casa del paratge Font de Ribera pertany al polígon 20 i el manantial situat a 20 metres de la casa pertany als polígons 18 i 19.

Un detall: el 5 de setembre de 1995, de la font brollaven 0,8 litres per minut, i en els anys de pluges normalitzades arriba a donar 2,5 litres per minut. Aquesta font és propietat de l'Ajuntament de Sagunt.

FITXA 7

Partida Montiber P: 20

Pedrera del Salt del Llop.
Foto: VICENTE ORTÍN

Des de l'inici del camí Vell de Terol amb la cruïlla de Petrés al Portasgo, i fins al camí de la Font de Ribera quan arriba al terme de Benifairó de les Valls, trobem el racó del terme que, possiblement, més casetes de muntanya té per quilòmetre quadrat. Tanca per l'est la carretera de Petrés fins al Portasgo, i pel nord, el camí de les Valls a Sagunt fins arribar al terme de Benifairó.

Conté les subpartides conegudes com: Tres Barrancs, casa de Pèsol, Bonilles, Font de Ribera, Pla Maresme, Corretger, Secà de Barta, Tres Maries, l'Eixebe, Romeu, Pedrera de Santa Maria. Els camins més importants que tenim en aquest indret són: Font de Ribera, Bonilles, Corral de Ribera, Romeu (més conegut com el de les Rodes) i el Corretger. Els barrancs de Bonilles, Tres Barrancs, el Pic dels Corbs i el del Salt del Llop canalitzen les aigües de pluja. Les Muntanyes de Romeu (344 m.), Pedrera de Santa Maria (249 m.) i el Pic dels Corbs (200 m.) destaquen en altitud.

Les transformacions agrícoles més importants es situen aprofitant el cara-sol. En un d'ells, dalt de l'autopista A7 i mirant a la Mediterrània, s'ubica el col·legi Adventista i, abans d'arribar-hi, observem un cercat de pedres amuntegades ordenadament que la gent creu que és un antic corral de ramat, però en realitat es tracta d'una construcció feta pels apicultors amb la finalitat de preservar les abelleres de la rapinya i del vent.

Darrere, i a la part de dalt del col·legi esmentat, encara funciona l'extracció de pedra per abastir la cementera Asland. Aquesta pedrera és coneguda pel Salt del Llop. Molt a prop trobem una de les clotxes més emblemàtiques del terme, la dels Caçadors, i al peu de la muntanya, junt al barranc de Bonilles, tenim una altra coneguda com la de Sansano i, a més, la de Rodrigo.

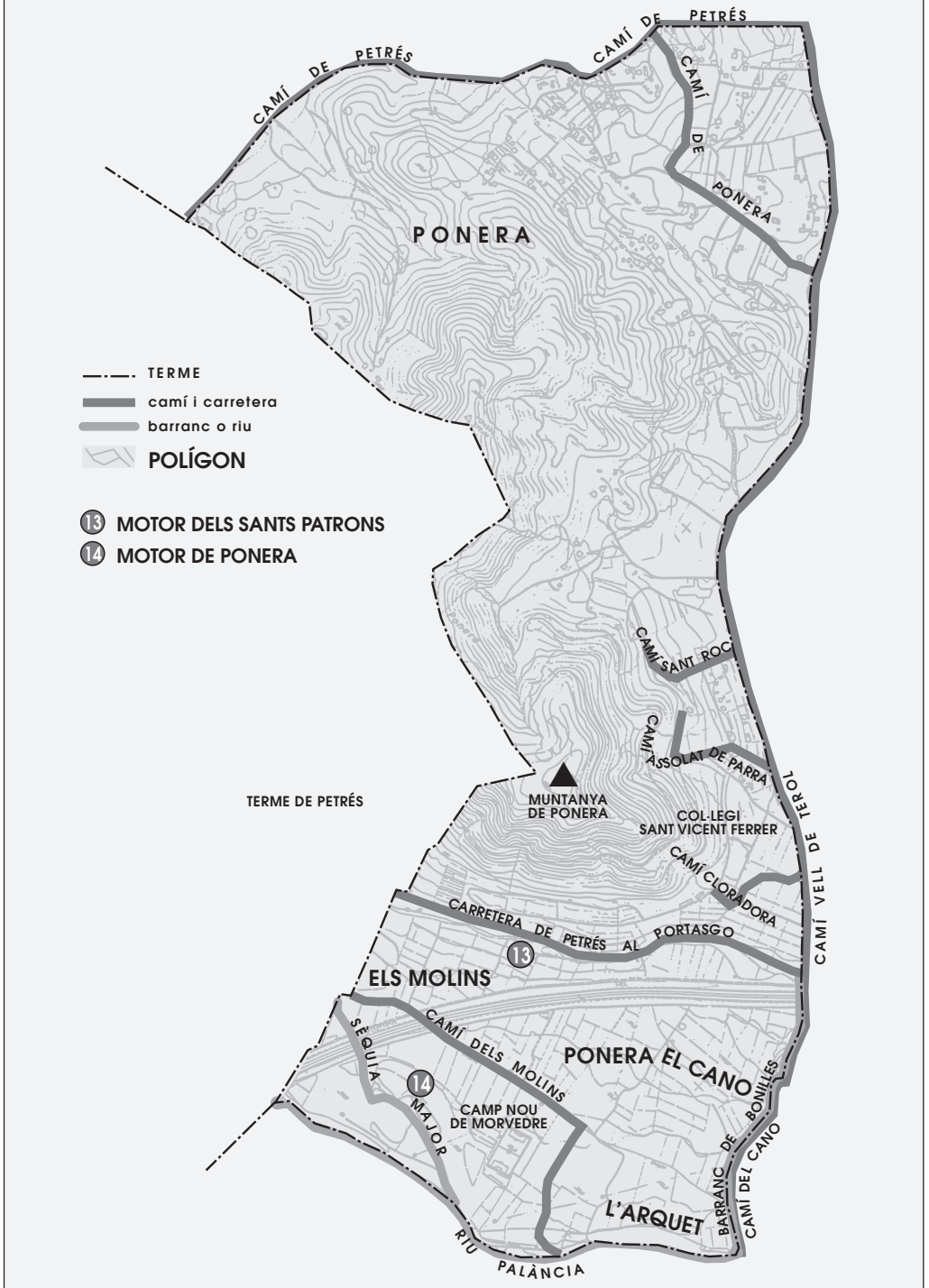
Fa pocs anys encara es trobava entre el camí Vell de Terol i el barranc de Bonilles, el forn de Guagua, el Calciner. Aquest forn es dedicava a cremar pedra calcinada per a traure calç. Estava situat exactament front al que, avui, és el col·legi Sant Vicent Ferrer de l'ordre de les Dominiques.

Les casetes de muntanya pioneres en aquest lloc van ser, entre d'altres, les de Porró, Tutela, Pitxó, Les Tres Maries, etc... D'aquestes últimes en tenim constància que foren alçades per Josep Ripollés per sol·licitud de llurs primers habitants Evaristo Muedra, Josep Balaguer i Vicent Garcia.

En haver tantes casetes és lògic que trobem molts arbres fruiters en aquest indret. També hi ha garrofers, ametllers, pins i matolls per tot arreu. Hem localitzat els pous del Salvador, Belda, Vil·la Genoveva, Ajuntament, germans Garcia i dos, coneguts com de Molina, a la subpartida de la Font de la Ribera.

Tot això està registrat com el polígon 20 del Cadastre.

FITXA 8

Partida Montiber P: 1 i 48

Antic partidor d'aigua, séquia Vila-Canet.
Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Al voltant de l'emblemàtica muntanya de Ponera, de 252 metres, tenim les subpartides de Ponera, els Molins i l'Arquet. L'entorn d'aquesta part del terme està delimitat pel riu Palància, el terme de Petrés, els camins de Petrés i Vell de Terol i del Cano.

La part baixa, sempre explicant les situacions geogràfiques partint de la del poble, està travessada per l'autopista A-7. Hi trobem els camins de Ponera, Molins (Vell de Petrés), Cloradora, Assolat de Parra i Sant Roc.

Situada en aquesta part del terme s'observa la frontera natural que limita les terres de secà i les de regadiu. A partir d'ací apareixen les sèquies d'antic. Partint des de la Sèquia Major i mitjançant les tres sèquies principals, es reparteix eixa riquesa tan gran com escassa que és l'aigua que ens arriba des del pantà del Regajo.

En un apartat d'aquest treball presentem el gràfic de distribució des de la sèquia Major a tots els braços més o menys importants.

Tornant a aquest racó del terme direm que el barranc més important que apareix, el de Bonilles, desemboca en el riu Palància a les portes del poble, on s'inicia el camí del Cano o Vell de Terol. Per que la Sèquia Major el poguera salvar, els nostres avantpassats construïren l'aqüeducte de l'Arquet. Aquesta sèquia també és coneguda popularment com la sèquia de Canet.

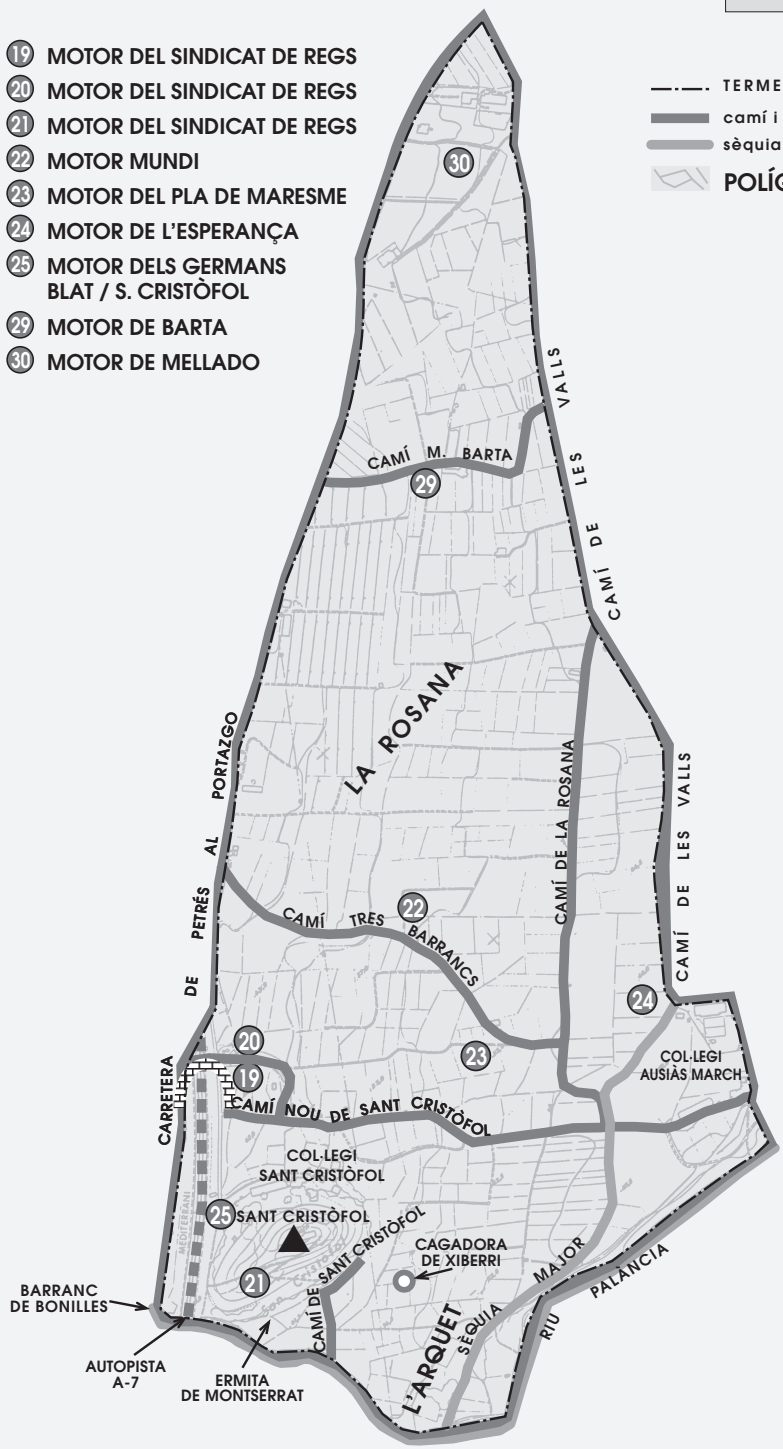
Remuntant un quilòmetre la desembocadura del barranc, tenim el paratge conegut com el Cano. Li ve el nom per ser el lloc on es va construir antigament un sifó o caduf per que la sèquia de Montíber creuara l'esmentat barranc. Era costum fa un temps que, quan alguna persona es volia desfer d'algun animal domèstic, el tirara al Cano perquè s'ofegara. Encara existeix entre els caçadors la xerrada: si el gos no val, tira'l al cano. Aquest paratge també fou famós perquè la xicalla anava els dijous de berenar a menjar-se la pataqueta i jugar als jocs típics com la Tarara.

Pel que toca a la sèquia de la Vila es sap que d'antic creuava el riu en línia recta, més o menys per on està l'actual panificadora, seguint per un altra sèquia de terra feta paral·lela a la falda de la muntanya del castell que arribava fins al torn. Cap als anys trenta es va fer l'actual modificació que consisteix en una obra de formigó que s'estén al llarg del riu fins arribar, igualment, al torn. Molt a prop està construït el camp de futbol conegut amb el nom de Nou Camp de Morvedre.

Dos motors, els de Ponera i el de Sants Patrons, complementen les aigües de torn per a regar els tarongers, nesprers, garrofers i algun fruiter en les terres de regadiu. Les de secà tenen també transformacions agrícoles, pinedes i matolls.

Localitzem aquesta part del terme en el cadastre pels polígons 1 i 48.

FITXA 9

19 MOTOR DEL SINDICAT DE REGS
20 MOTOR DEL SINDICAT DE REGS
21 MOTOR DEL SINDICAT DE REGS
22 MOTOR MUNDI
23 MOTOR DEL PLA DE MARESME
24 MOTOR DE L'ESPERANÇA
25 MOTOR DELS GERMANS BLAT / S. CRISTÒFOL
29 MOTOR DE BARTA
30 MOTOR DE MELLADO
TERME
camí i carretera
sèquia i riu
POLÍGON
LA ROSANA
CAMÍ M. BARTA
CAMÍ DE LES VALLS
CAMÍ DE LA ROSANA
CAMÍ DE LES VALLS
PORTAZGO AL PETRÉS DE
CAMÍ TRES BARRANCS
CARRETERA
CAMÍ NOU DE SANT CRISTÒFOL
COL·LEGI SANT CRISTÒFOL
COL·LEGI AUSIÀS MARCH
SANT CRISTÒFOL
CAMÍ DE SANT CRISTÒFOL
CAGADORA DE XIBERRI
BARRANC DE BONILLES
AUTOPISTA A-7
ERMITA DE MONTSERRAT
L'ARQUET
SÈQUIA MAJOR
RIU PALÀNCIA

Mirant des del poble cap a la muntanyeta de Sant Cristòfol, hom té al davant una subpartida de les més característiques del terme: La Rosana, que està delimitada per la carretera comarcal de Petrés al Portasgo, el camí de les Valls, el camí del Cano i, més prop del poble, el riu Palància.

A excepció de la muntanyeta de Sant Cristòfol (100 m.), la resta és tot terra de regadiu on es conrea majoritàriament el taronger, però on també podem trobar garrofers. Quan és necessària l'aigua es posen en marxa els motors dels germans Blat, el de l'Esperança, el de Barta, el de Mellado, el del Sindicat de Regs 1, 2 i 3, Mundi i el del Pla del Maresme.

Ermita de Sant Cristòfol. Anys 60. Estat de ruina a què arribà l'ermita. Foto: FAUSTO LLOPIS

Ermita de Sant Cristòfol. Anys 90. Estat actual de l'ermita després de la restauració. Foto: CRISTÓBAL LÓPEZ

En ser una subpartida que es troba propet del poble, és una de les més conegudes i una de les que més canvis ha experimentat per la mà de les persones, i que a la fi està escollida per acollir el futur eixample de la població de Sagunt ciutat.

També hem de deixar constància que fa pocs anys a les faldes de la muntanyeta de Sant Cristòfol es va construir el col·legi d'ensenyament especial del mateix nom que la muntanya, on xics i xiques amb deficiències psíquiques reben atenció i ensenyament.

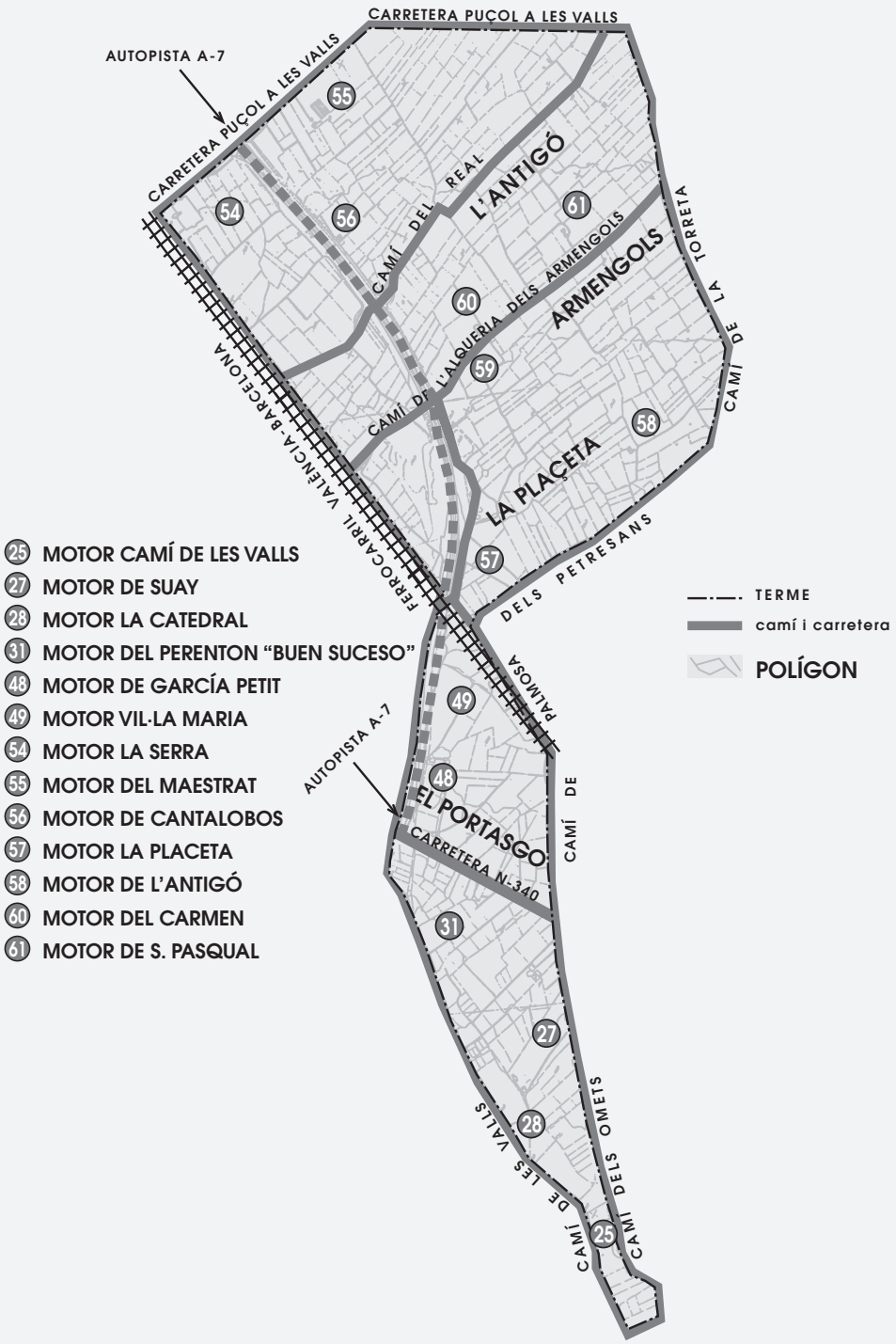
Com una premonició del que pot ser aquest racó del terme en expansió, ja hi trobem un complex format pel col·legi públic Ausiàs March i el Trinquet comarcal; a més, ja es veu la nova urbanització de l'eixample de Sagunt cap al nord, que ja s'ha començat a habitar.

Volem fer referència a un escrit de M. Civera i Gómez aparegut en el llibret de festes de Sant Cristòfol de l'any 1986, en el qual es feia un recorregut per l'entorn, pels camins de Sant Cristòfol, els Tres Barrancs, Fondo i Rosana, i es dóna nota de tots els detalls observats: des de l'Ermita de Montserrat, la de Sant Cristòfol, la clotxa (ja desapareguda), la Cagadora de Xiverri..., llocs que val la pena que siguen recordats. Sobre l'Ermita de Montserrat, argumenta que el seu origen es pot remuntar a l'Edat Mitjana i que podria tractar-se d'un hospital per acollir els caminants que pel camí Vell de Terol arribaven al poble i en poder-se trobar les portes tancades durant la nit, hi passaven a descansar i passar la nit fins que de matí es feia d'hora d'obrir-les. Reforça la seua opinió el braç que eix de la sèquia de Montíber, que es denomina de l'Hospital.

Un altra curiositat és la Cagadora de Xiverri, de la qual el poble conta que hi anava un moro anomenat Xiverri a fer les seues necessitats. La contalla es deu a que la pedra en qüestió té la forma i tamany d'un antic comú, però no es més que una invenció, ja que la seua construcció data de principis del segle XIX, i es va realitzar a instàncies de la família basca Xavarri, propietària de l'hort en qüestió, els quals transformaren aquestes terres i amb la fi de salvar el desnivell de l'hort vell, que és d'uns dos o tres metres, es col·locà una pedra foradada (segurament un antic roll) i així l'aigua queia per la base de la sèquia en vertical i evitava fer cap clot.

El Cadastre té numerat aquest racó com els polígons 49 i 50.

FITXA 10

- 25 MOTOR CAMÍ DE LES VALLS
- 27 MOTOR DE SUAY
- 28 MOTOR LA CATEDRAL
- 31 MOTOR DEL PERENTON "BUEN SUCESO"
- 48 MOTOR DE GARCÍA PETIT
- 49 MOTOR VIL·LA MARIA
- 54 MOTOR LA SERRA
- 55 MOTOR DEL MAESTRAT
- 56 MOTOR DE CANTALOBOS
- 57 MOTOR LA PLACETA
- 58 MOTOR DE L'ANTIGÓ
- 60 MOTOR DEL CARMEN
- 61 MOTOR DE S. PASQUAL

Partida Montiber P: 51-53-54-55 i 63

Trobarem ara un paratge totalment pla. Arranquem de la fi del carrer Cronista Brú i Vidal i seguim pels camins dels Omets, Palmosa, Petresans, la Torreta, Valladeta, ferrocarril València-Barcelona. Tornem per la carretera nacional 340 fins al Portasgo i pel camí de les Valls farem cap, de nou, al pont que creua el riu. Així rodejarem un indret on trobarem els motors del camí de les Valls, Catedral, Perentoni/Buen Suceso, La Serra, Suai, Garcia Petit, Vil·la Maria, Plaçeta, Armengols, Antigó, del Carmen, Sant Pasqual, Maestrat i Cantalobos. Tots aquests motors més l'aigua de torn reguen les subpartides de Palmosa, el Portasgo, la Placeta, Armengols i l'Antigó, totes elles plenes de tarongers i fruiters. Trobarem també els camins dels Omets, Petresans, Armengols, del Real, Palmosa i Vell d'Almenara.

Alqueria Finca La Catedral.
Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Alqueria de Vil·la Maria. Lloc on visqué la família del general Rojo en la Guerra Civil Española.
Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Aquesta part del terme compta amb una alqueria més que centenària: la dels Armengols. Per tal d'aclarir el paper que tingué l'alqueria i el motor de Vil·la Maria amb la història viscuda en la Guerra Civil del 36, consultàrem amb en Francesc Penya Rojo, nebot del general Rojo, i ens digué que per a que estigueren l'esposa i fills del general allotjats al nostre poble, els buscaren una residència, i aquesta fou el motor de la Vil·la Maria, on el general acudia de tant en tant a visitar la seua família. Tot fou possible gràcies a la gentilesa d'en Jaume Pellicer que era l'administrador de la finca en qüestió.

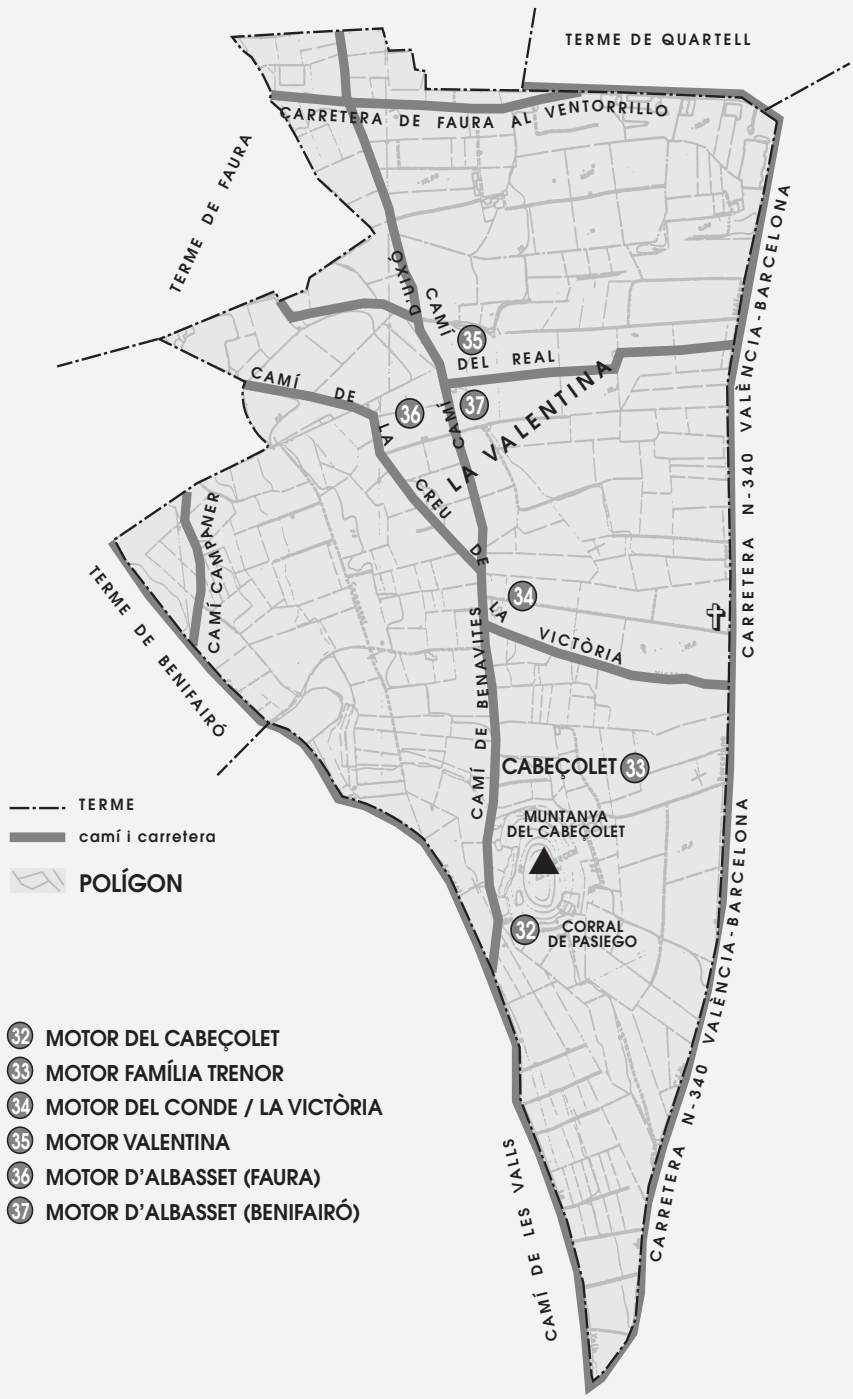
Més recentment la família Villar construïa la finca i el xalet de la Catedral.

L'origen del nom Portasgo ve perquè antigament hi havia un control de peatge en la carretera N-340, exactament on avui creua la A-7, que era parada obligatòria per als viatgers que entraven al terme i havien de pagar una espècie d'ús de dita carretera. Es coneixia pel nom de Portasgo, derivat de porta. Ens ha arribat als nostres dies com Pontasgo, que sembla procedir de la paraula pont.

Pareix que les terres més properes al poble d'aquesta part del terme estan predestinades a formar part del nou nucli urbà de Sagunt.

Trobarem aquest indret al cadastre com els polígons 51, 53, 54, 55 i 63.

FITXA 11

Partida Montíber P: 21 i 22

Muntanya del Cabeçolet. Alquerieta. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

L'últim tossal del terme més proper a la mar el coneguem com la muntanyeta del Cabeçolet. Està situada en la subpartida del Cabeçolet i junt a la de la Valentina. Aquest racó del terme arranca del Portasgo pel camí de les Valls fins trobar els termes de Benifairó, Faura i Quartell. Tornant de l'estació de les Valls per la carretera N-340, quan arribem de nou al Portasgo finalitzen els límits d'aquest paratge. Hi trobarem els camins de la Creu de la Victòria, camí del Real, camí de Benavites, d'Uixó, Campaner i la carretera de Faura al Ventorrillo.

A excepció de la muntanyeta esmentada la resta de la terra és de regadiu on els tarongers són majoritaris i també trobem altres fruiters. Totes aquestes terres reben l'ajuda dels pous de Cabeçolet, Família Trenor, la Valentina, Albasset Faura, Albasset Benifairó i Conde/La Victòria.

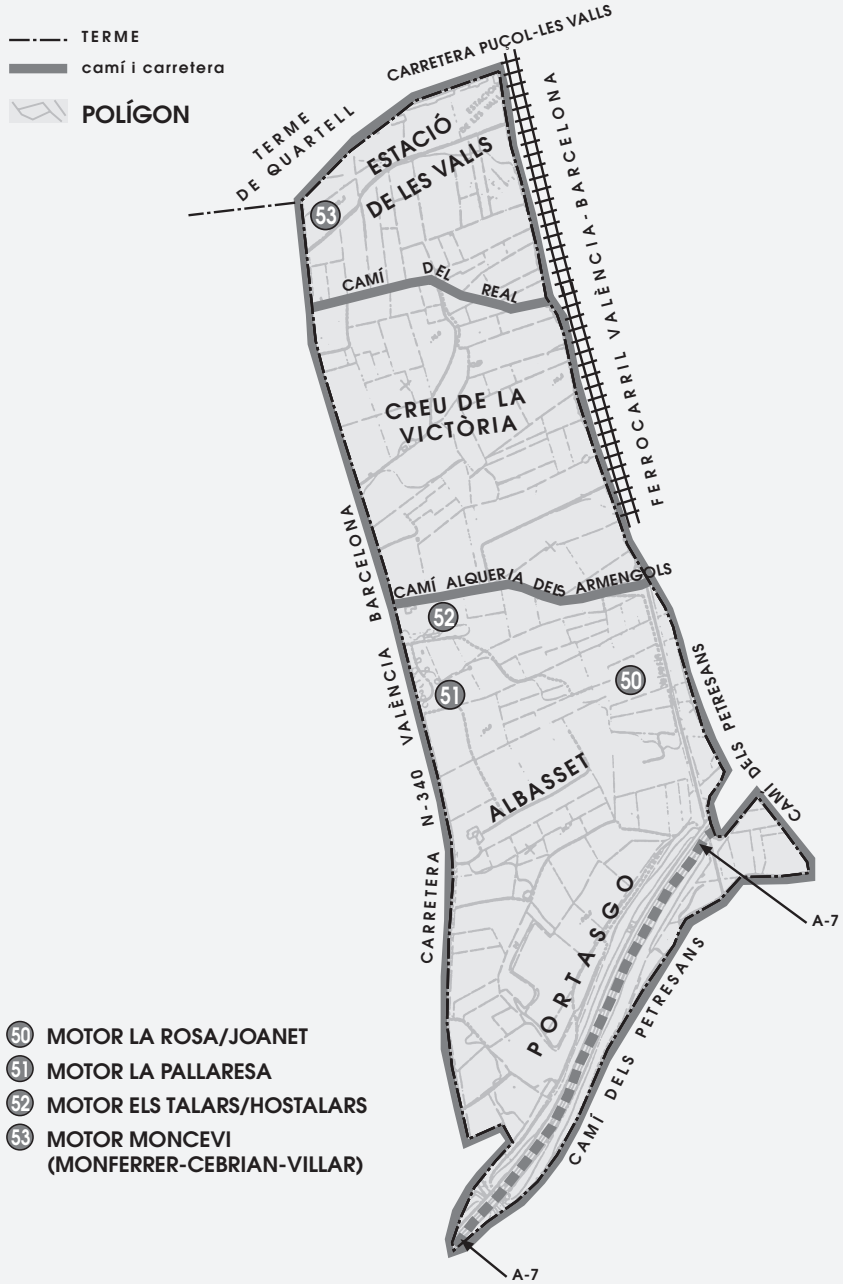
En la muntanyeta de Cabeçolet, de 60 metres, trobem de nou un corral d'apicultors, que segons la gent consultada, data de primers de segle. L'esmentat és conegut com el Corral del Pasiego.

També cal donar a conèixer que el Cabeçolet encara és conegut amb el nom del Puig de Pasqües, lloc on els hòmens de Jaume I l'esperaren per tal de començar la conquesta del regne moro de València.

De la creu de la Victòria se sap que la construïren per tal de commemorar la victòria sobre els agermanats en l'any 1621, en la batalla que es va produir entre Almenara i Sagunt.

El Cadastre té numerades aquestes terres com els polígons 21 i 22.

FITXA 12

Partida Montiber P: 23 i 52

Monument a les Germanies, conegut com Creu de la Victòria. Foto: A.E. AGRÓ

Des del camí dels Petresans i seguint camí cap a la mar pel de servei que voreja l'autopista A-7 fins a la via de ferrocarril València-Barcelona, seguirem per la via fins a la carretera Puçol-les Valls. Des d'allí buscarem la carretera N-340 i per ella tornarem cap a Sagunt per trobar de nou el Portasgo.

Aquest és l'entorn que envolta les subpartides conegudes per: Creu de la Victòria, Estació de les Valls, Albasset i Portasgo. Un dels camins principals que travessen aquestes terres és el camí de l'Alqueria dels Armengols. Estan regades per les aigües de torn i pels motors de la Rosa/Joanet, la Pallaresa, els Talars/Hostalars i Moncevi (Monferrer-Cebrian-Villar). Tot és terra de regadiu.

El que tot el món coneix com estació de les Valls, a més del complex industrial-comercial del Ventorrillo, és curiós que pertany a Sagunt.

Acabem fent la referència que les terres explicades es coneixen com els polígons 23 i 52.

FITXA 13

Partida Montiber P: 24-25-56 i 57

Els cultius en la marjal aprofiten la fertilització natural que produeixen les inundacions hivernals. Foto: A.E. AGRÓ

Arribem a les terres més al nord-est del terme. Partirem de l'estació de les Valls per la carretera les Valls-Puçol fins trobar la cruïlla dels camins del Mangrano i d'Almardà. Seguirem el camí d'Almardà cap a la mar. Quan trobem la sèquia del Rei, seguirem pel camí de la Malva-rosa fins trobar el terme de Quartell. Pel mateix límit del terme esmentat, pujarem cap al ferrocarril València-Barcelona. Seguint direcció cap a Barcelona, trobem el terme d'Almenara, i vorejant-lo en direcció de la mar fins trobar la sèquia Nova, per on tornarem a buscar la sèquia del Rei en la gola de l'Estany. Situats d'espatles a la mar i mirant de front els pobles de les Valls, pujarem per l'esquerra del terme de Quartell fins trobar de nou l'estació de les Valls.

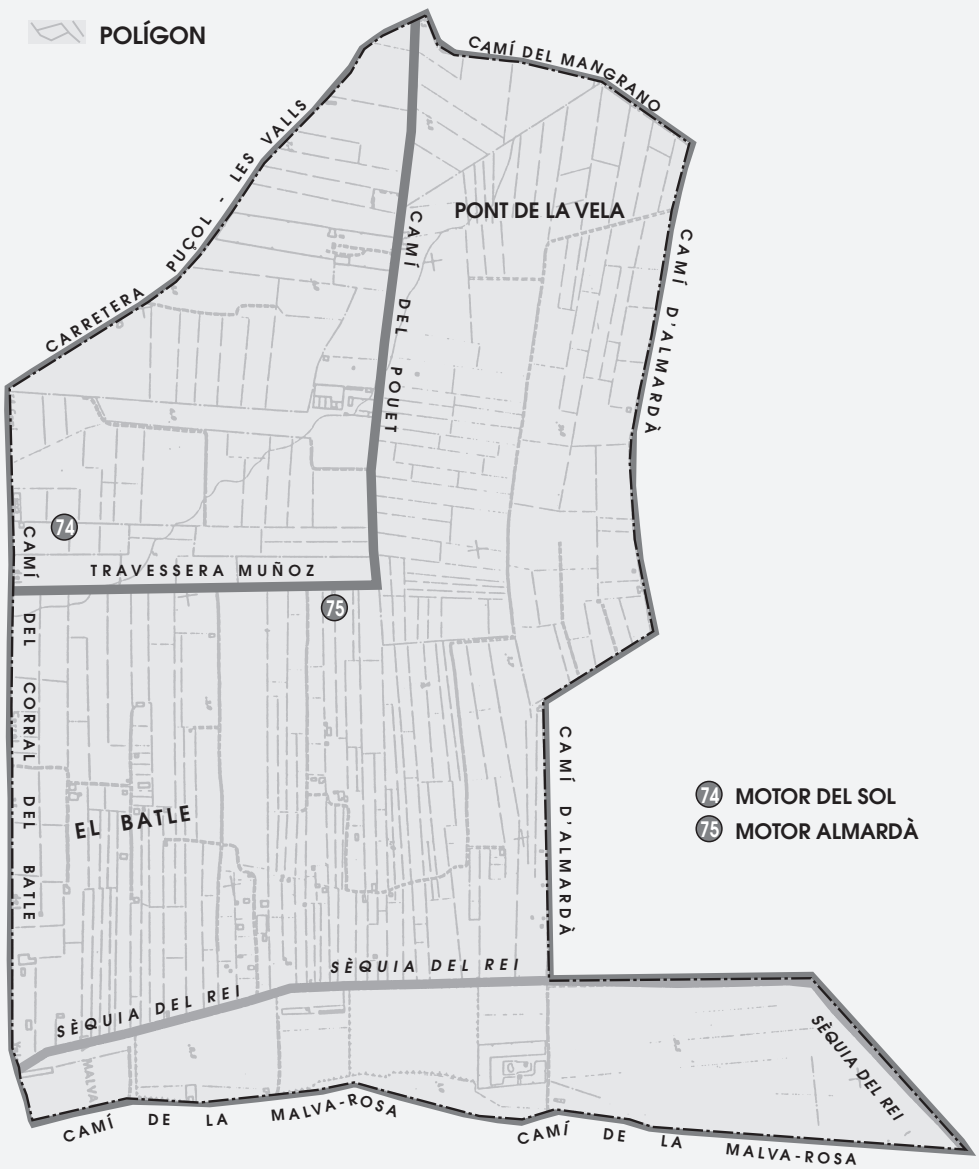
En el mapa que acompanyem es veu l'encreuat d'aquestes terres del terme.

Sabuts els límits, direm que estan les subpartides de El Quadro, l'Om Negre, El Realenc, La Marjal i l'Alqueria Nova. Aquestes terres, en estar tan a prop de la mar, són en bona part marjals, paratges humits on les aigües subterrànies pugen el nivell freàtic durant la tardor, i per tant, els conreus que es poden produir són molt puntuals.

En terres més amunt tenim tarongerars, i fruiters que complementen els conreus de la zona. Els propietaris de les terres esmentades són majoritàriament habitants dels pobles de la Vall de Segó. Els camins de l'Om Negre, Marjals d'Almardà, Mitgers, Assegador de Quartell, Mangrano, Cantarrana, i de les Marjals creuen aquests paratges. Els motors de la Serra, El Quadro, Mangrano/El Pilar, l'Om Negre, Cuello/San Enrique, Casa Comunions, Finca Penya i Alqueria Nova reforcen el reg. Són de destacar els conreus de melons i tomates de pereta (per a fer conserva) que tots els anys treballen els homes i les dones dels pobles de les Valls i que han fet d'aquest racó del terme un dels més populars en el món agrícola.

Tot això es troba registrat en els polígons 24, 25, 56 i 57.

FITXA 14

Partida Montiber P: 58 i 59

La sèquia escorredora del Rei recull les aigües sobrants dels horts, duent-les a la marjal per la gola de l'Estany.
Foto: A.E. AGRÓ

Partint de la cruïlla de la carretera de Puçol les Valls i el camí del Mangrano baixarem fins buscar la sèquia del Rei pel camí d'Almardà. Des d'allí prendrem camí cap a Canet d'en Berenguer i trobarem el camí del Corral del Batle. Des d'aquest camí i en direcció a Sagunt trobarem de nou la carretera de Puçol-les Valls.

Amb aquest recorregut envoltem les subpartides conegudes per Pont de la Vela i el Batle.

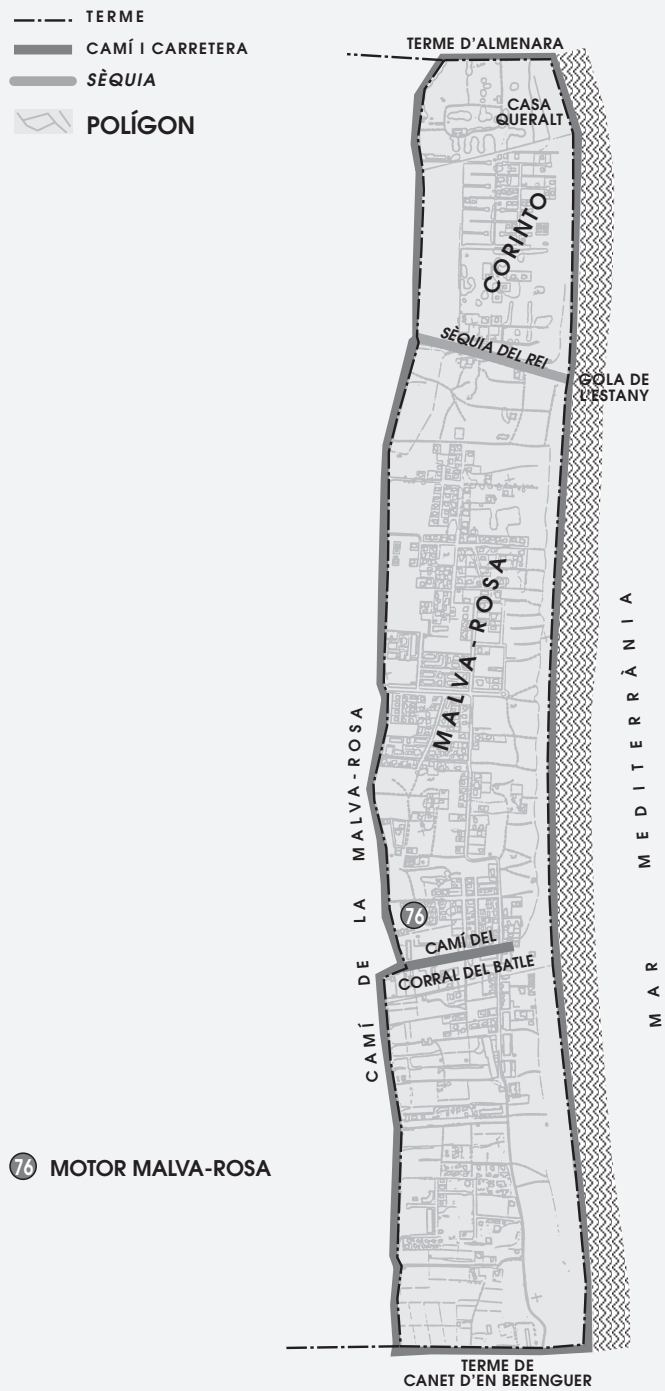
Complementen les aigües per a regar tarongers i fruiters: els motors del Sol i Almardà. També trobarem terres de marjal que, com les esmentades a la fitxa anterior, són treballades per a produir melons, tomates i d'altres verdures.

Els camins del Corral del Batle, el del Pouet i Travessera Muñoz són els més importants que trobarem en aquest indret.

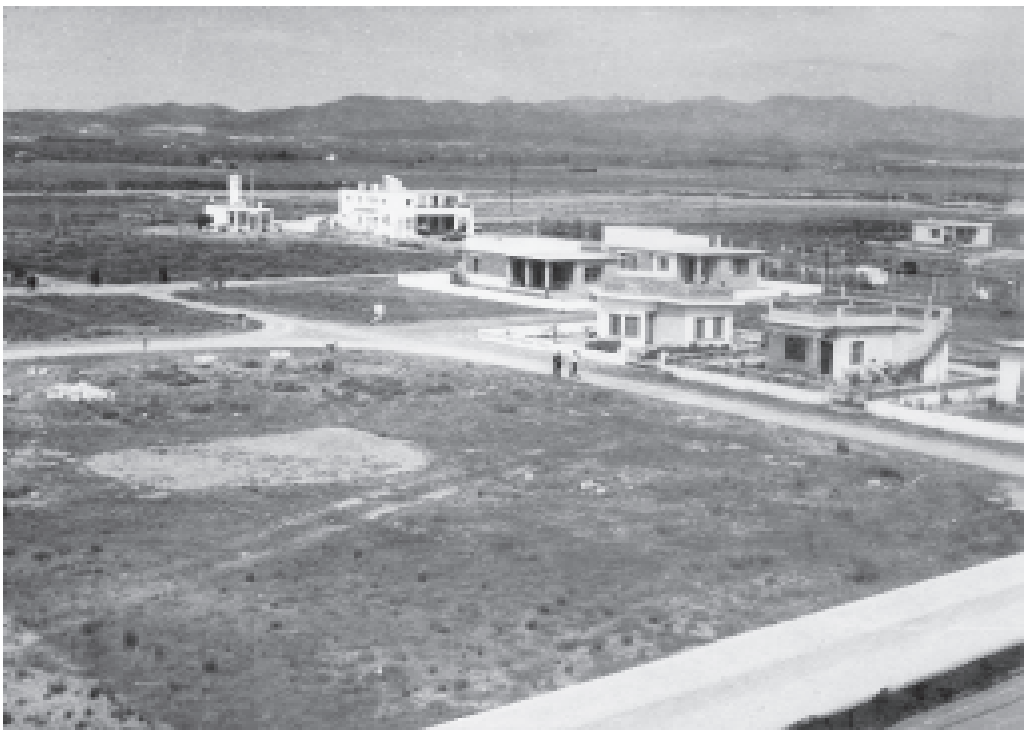
Un dels límits descrits per a situar aquest entorn ha sigut la sèquia del Rei, la qual té com a singularitat que fa la funció de servir per a desaiguar quan les terres de marjal pugen el nivell de l'aigua per les pluges, de manera que esta sèquia les recull i les porta cap a la mar per la gola de l'Estany, per tal d'evitar inundacions en les terres més baixes.

Oficialment totes aquestes terres consten al Cadastre com els polígons 58 i 59.

FITXA 15

Partida Montiber P: 26 i 27

Primeres cases de la urbanització Almardà. Camping Mont Tiberio. Foto: FAUSTO LLOPIS

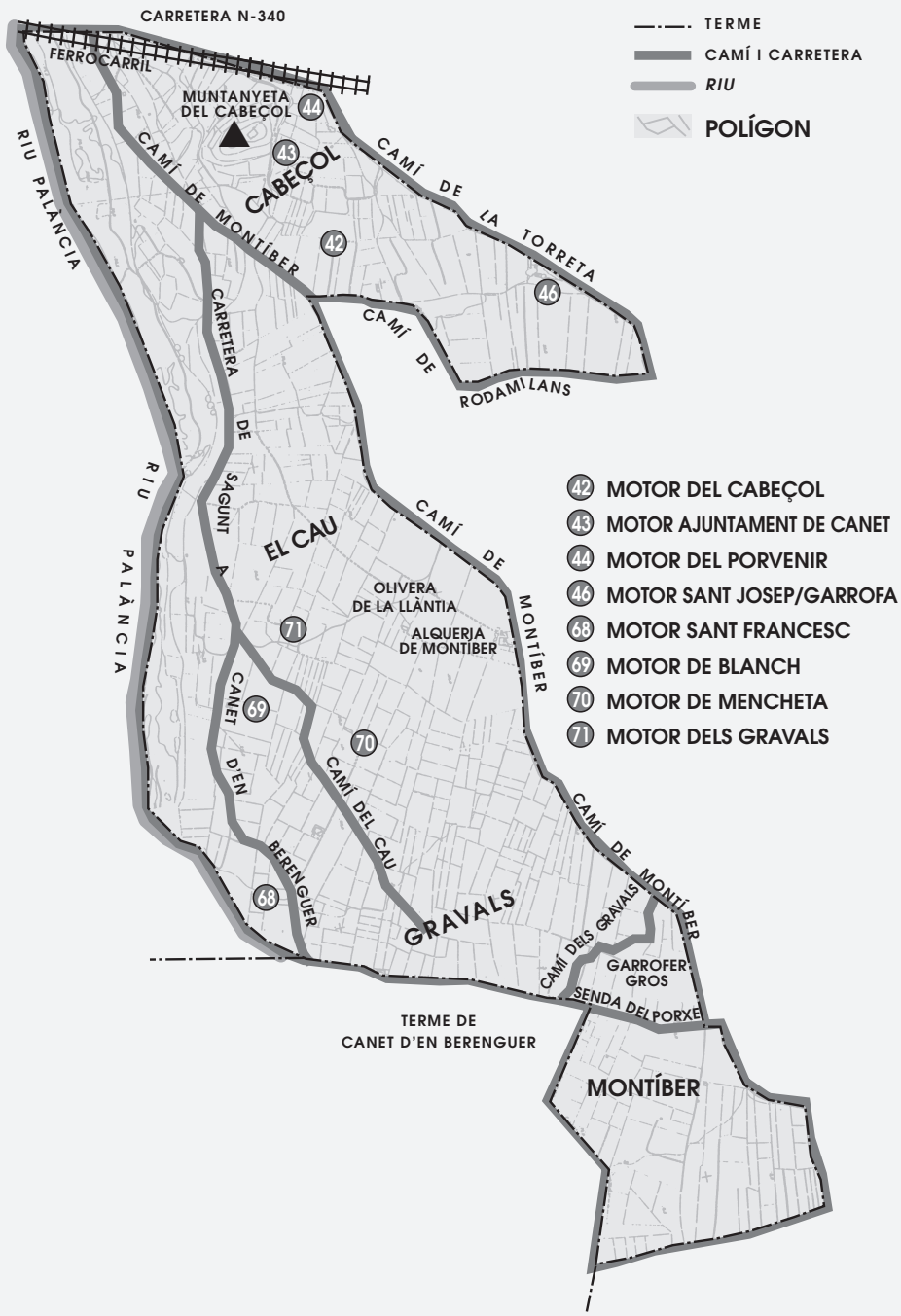
La Mediterrània, els termes municipals d'Almenara i de Canet d'en Berenguer, junt a la sèquia del Rei, els camins de Malva-rosa, Corinto i el Corral del Batle envolten les subpartides conegudes com Malva-rosa i Corinto. Hi trobarem algunes terres de marjal i, en major mida, zones urbanitzades que durant l'estiu són ocupades per una població temporal de milers de persones. Algunes d'elles, majoritàriament estrangeres, han fet d'aquest racó el seu lloc de residència habitual.

Pocs són els camins que queden d'antic, ja que en ser un paratge d'expansió urbanística, aquests es transformen en amples carreteres per a facilitar l'accés a les urbanitzacions construïdes. Així i tot trobarem encara part dels camins de la Malva-rosa i Corral del Batle. Segons Fausto Llopis el camí del Corral del Batle no sols servia per treure l'arròs de la marjal, sinó també per traure la producció de sal que durant anys proporcionà la Salinera de Boigues, després Salinera Catalana, que arribava a la gola de l'Estany, terrenys que posteriorment es convertiren en la urbanització Almardà.

Alguns motors (Motor Malva-rosa) queden a aquestes terres de marjals. Però és de destacar que no es fiquen en funcionament per al reg sinó per a buidar l'excés d'aigua de l'entorn quan el nivell freàtic puja, i mitjançant les sèquies de Corella i del Rei, la porten cap a la gola de l'Estany. Quan fa falta el reg, paren aquests motors i, a traves d'altres sèquies, porten aigua a la terra campa.

Trobarem aquestes terres en el Cadastre catalogades com els polígons 26 i 27.

FITXA 16

Partida Montíber P: 30-31-32 i 64

Motor del Cabeçol. Detalls: nom del motor, subpartida i camí. A la façana, manisetes del matrimoni Villar-Baquero. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Si alguna subpartida del terme és coneguda de vell, sense cap dubte és el lloc que linda amb el terme de Canet d'En Berenguer, el riu Palància fins a la carretera N-340 i tancant al nord-est pels camins de la Torreta, Rodamilans i Montíber, fins baixar de nou a la carretera de les Valls-Puçol. Altres subpartides són els Gravals, el Cau i el Cabeçol.

Són tot terres de tarongers i alguns fruiters com les nespres. S'ajuden per al reg dels motors de les Rambles, Porvenir, Ajuntament de Canet (que treballa només per al poble), Cabeçol, Gravals, Blanch, Menxeta, Sant Francesc i Sant Josep/Garrofa.

Els camins de Gravals, Rodamilans, Terrer, el Cau, senda del Porxe i principalment la carretera Sagunt-Canet, són els més importants d'aquestes terres a les quals faciliten l'entrada.

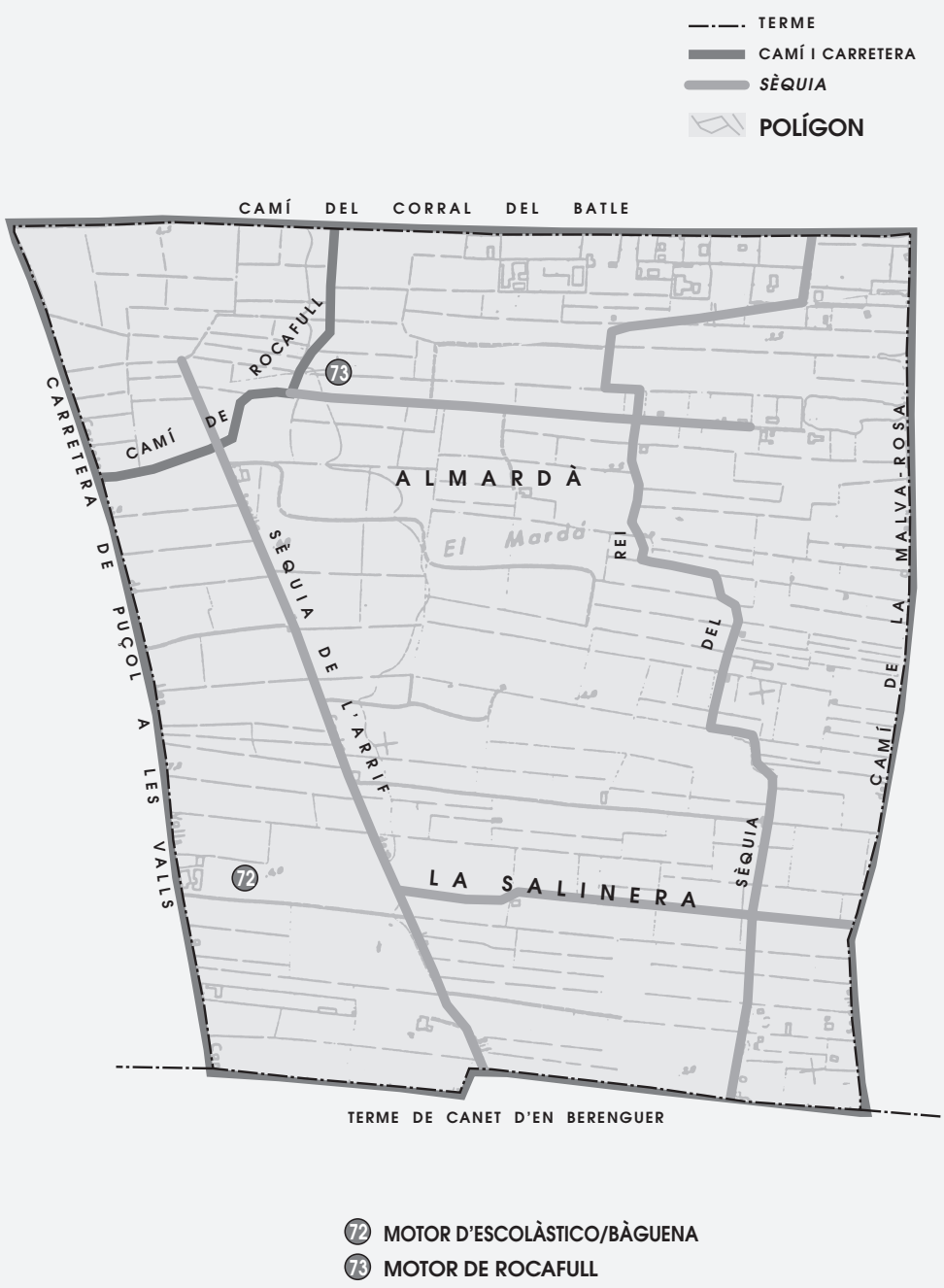
La muntanyeta del Cabeçol (60 m.) dóna nom a una d'aquestes subpartides. Cabeç (i els derivats cabeçol i cabeçolet) és el nom genèric de les muntanyes xicotetes.

L'alqueria de Montíber és coneguda des d'antic. Encara no fa molts anys tots els horts eren dels mateixos propietaris, formant un gran latifundi. Actualment, l'alqueria de Montíber, situada front al motor del mateix nom, té en una de les seues parets internes la fotografia entaulellada del matrimoni propietari Villar-Baquero.

Prop de la carretera les Valls-Puçol i en la Sénia de la família Batalla, hi havia un garrofer conegut com el Garrofer Gros. Era tan gran que en temps s'arribaren a recollir trenta sacs de garrofes de 35 kg. cadascún. S'havia fet tant famós que era coneguda la subpartida com la del Garrofer Gros. Actualment no existeix. Un altre arbre famós d'aquest entorn és l'Olivera de la Llàntia, que es trobava en el camí de Montíber junt a l'Alqueria.

Tots aquests llocs apareixen al Cadastre com els polígons 30, 31, 32 i 64.

FITXA 17

Partida Montiber P: 28 i 29

Antics terrenys de la Salinera on avui estan ubicades les urbanitzacions d'Almardà. Foto: FAUSTO LLOPIS

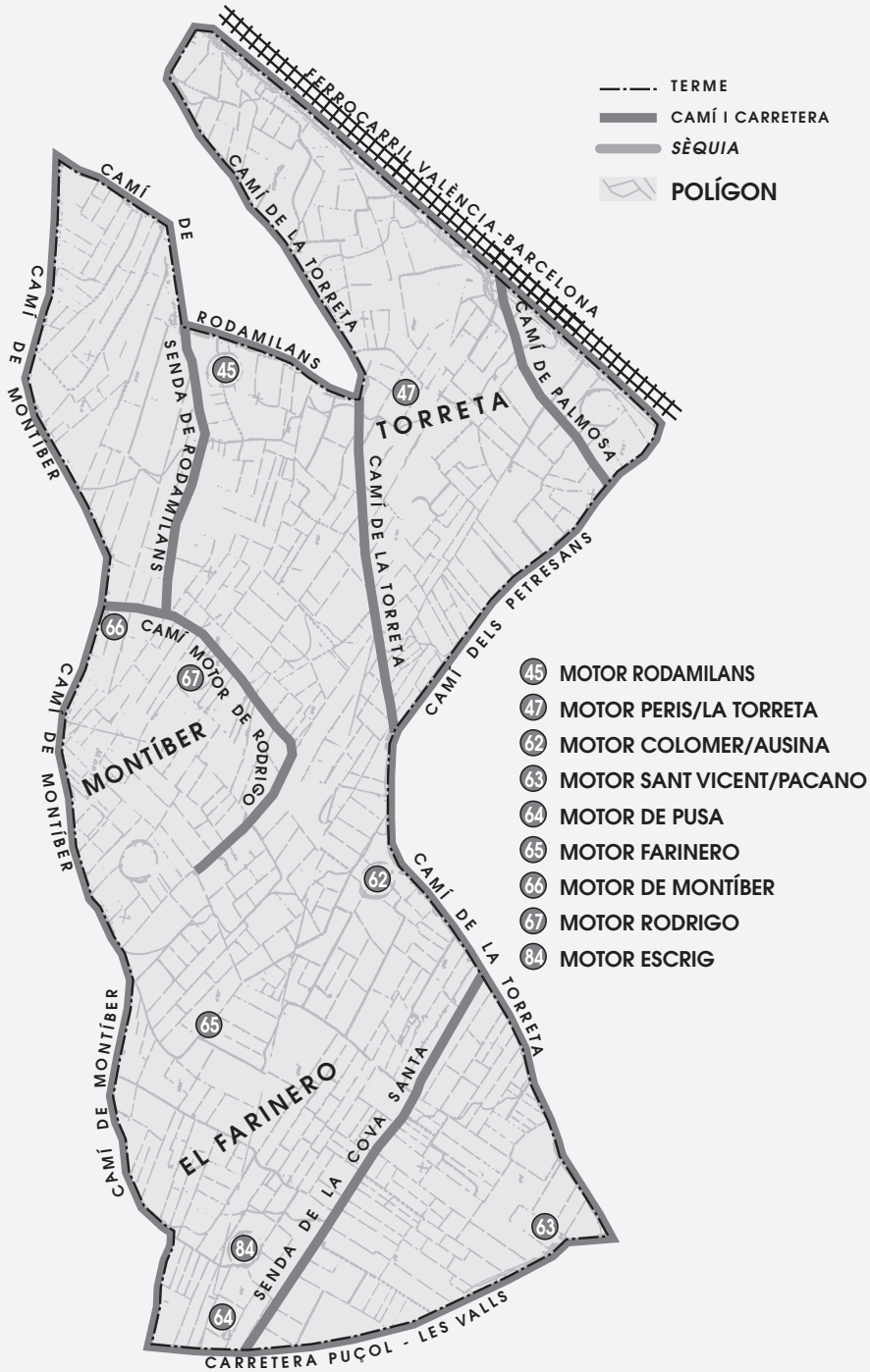
De nou a la carretera de les Valls-Puçol, quan creua el camí del Corral del Batle, comencen els límits d'aquestes subpartides conegudes per Almardà i la Salinera. Per la part de la mar el límit és contigu al camí de la Malva-rosa fins als límits del terme de Canet d'En Berenguer. Pujant per aquests límits farem cap de nou a la carretera les Valls-Puçol. Aquestes terres que formen l'entorn esmentat també han estat transformades en zones urbanitzades, que a poc a poc van canviant les terres de marjal en acurades parcel·les de descans.

Fins i tot encara trobem terres plantades de tarongers i algun que altre arbre fruiter, que reben l'ajuda dels motors de Rocafull i Escolàstico/Bàguena.

Les terres de marjals i les poques parcel·les on es planten verdures, tenen un altre sistema de reg molt peculiar: es fa un xicotet pou de 2 a 3 metres, encofren un tub de formigó d'un metre d'amplària, perforen el final del tub per la part lateral perquè entre dins l'encofrat l'aigua dolça i així, amb un xicotet motoret de gasolina, trauen la suficient aigua per a poder regar la parcel·la.

Aquests paratges són creuats de nord a sud per la sèquia del Rei, sèquia que és divisòria dels polígons 28 i 29 del Cadastre on estan registrades aquestes terres.

FITXA 18

Partida Montíber P: 60-61 i 62

Alqueria de Montíber. Detall de les manisetes del matrimoni Villar-Baquero. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

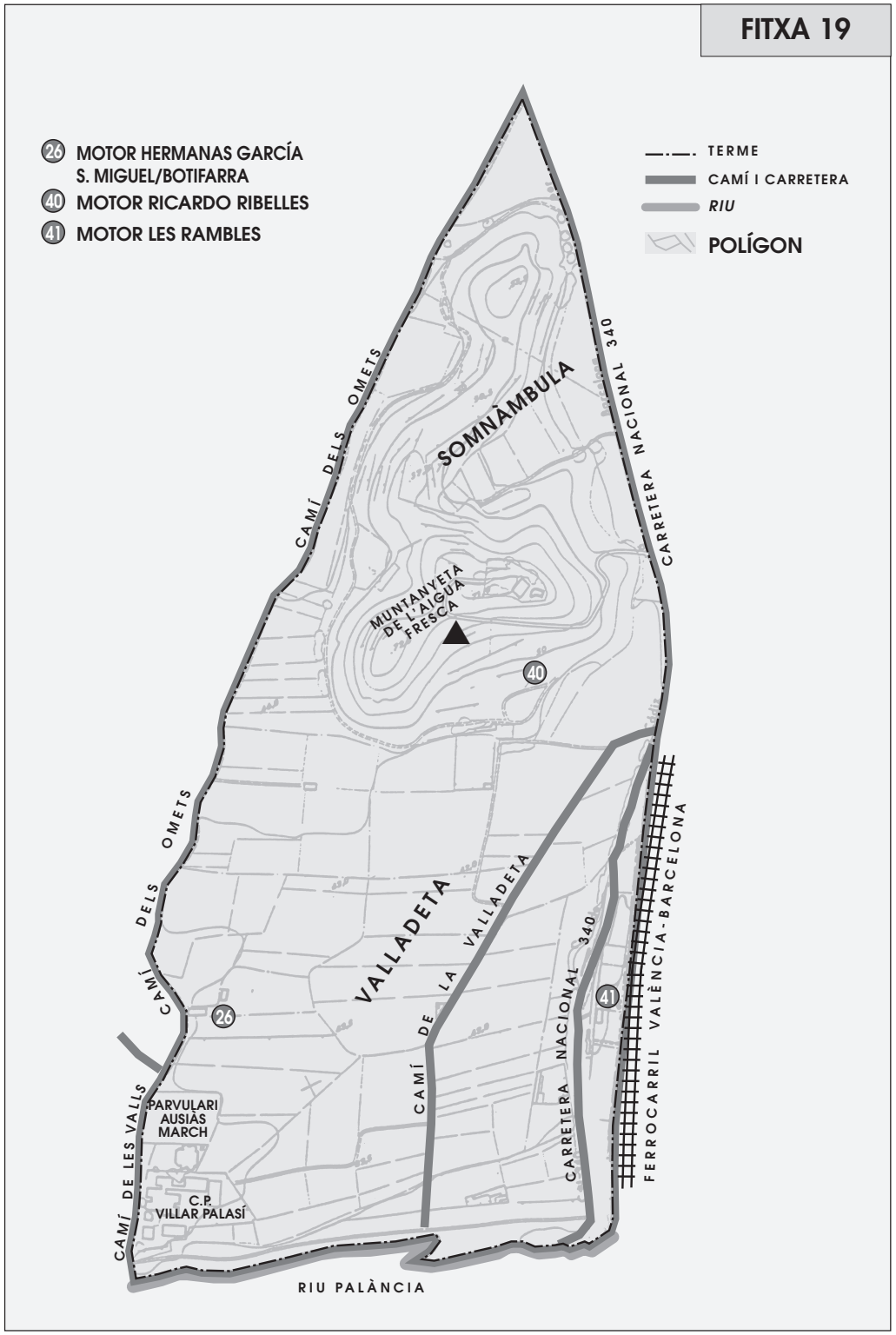
Baixant cap a la mar pel camí de la Torreta, quan arribem al camí de Rodamilans creuem i busquem el de Montíber, el seguim cap a l'est fins trobar la carretera les Valls-Puçol. Girem cap a l'esquerra i per la carretera anem a buscar el camí de la Torreta. Per aquest camí fem cap al camí dels Petresans, que ens conduirà al motor de la Placeta. Des d'allí, i per vora via del ferrocarril, buscarem el camí de la Torreta

Hem recorregut l'entorn de les subpartides de Montíber, Torreta i Farinero per les quals transcorren els camins de la Torreta i la senda de la Cova Santa, per citar els més importants.

Com en la major part del terme, aquestes terres estan plantades de tarongers i fruiters que necessiten molta aigua per al reg. Quan no hi ha prou aigua amb la del torn, els motors de Colomer/Ausina, Escrig, Puça, Farinero, Rodrigo, Rodamilans/Taina, San Vicente/Pacano, Montíber i Vicent Peris/La Torreta posen l'aigua que falta.

Aquestes parcel·les estan numerades al Cadastre com els polígons 60, 61 i 62.

FITXA 19

Partida Montiber P: 65

Vista des de dalt de la muntanya de la Somnàmbula. Torreta i caseró on es troba el pou de l'Aigua Fresca.

Foto: FAMÍLIA RIBELLES-VILLALBA

Hem arribat a les últimes terres que conformen la partida de Montíber. Són conegudes per les subpartides Somnàmbula i Valladeta.

Com diem per ací, a l'altra part del riu, des del pont de Pedra fins al pont Nou, seguint pel carrer de Brú i Vidal passarem al camí dels Omets, i en arribar a la carretera Nacional 340 la creuarem fins trobar el camí Palmosa i per la via del ferrocarril, buscarem el riu.

En estar aquestes subpartides tan prop del poble, es lògic que guarden bona part de la nostra història. Es diu que l'únic camí important que tenen aquestes subpartides és el camí de la Valladeta, del qual diu la tradició que era conegut com el camí de Roma. Seguint el camí trobem encara una torreta, un caseró on algunes de les pedres emprades a l'obra de fàbrica tenen les traces de ser romanes. A uns cinquanta metres de la casa hi ha un aljub que té una pedra amb una inscripció romana. El pou dóna nom al lloc, la muntanyeta de l'Aigua Fresca. Hem tingut la sort de parlar amb el senyor Antonio Gimeno, que habità la casa com a caser durant uns trenta-cinc anys, que ens contà que la propietat pertany a la família Ribelles Villalba, que el pou té trenta-dos escalons per la part de fora que permeten agafar l'aigua fresca, pou que solia omplir-se de la sèquia de Montíber una vegada a l'any, una nit de gener. Potser en alguns temps podria arreplegar les aigües de la pròpia muntanyeta, que reb el nom també de Somnàmbula (71 m).

Un paratge molt conegut abans era la carretera Morta. Avui han construït les instal·lacions de l'Estació de Revisió de Camions (SOIVRE). Fa temps, quan la carretera N-340 passava pels carrers de Sagunt, seguia pel pont i passava per aquest popular lloc. En fer l'actual traçat de la carretera, l'esmentat lloc fou modificat i durant molts anys estigué sense servei. Per açò anomenar-la Carretera Morta. Abans de donar-li les funcions que té, la xicalla del poble feu ús d'aquest espai especialment els dijous de berenar.

Seguint parlant de pous i per a la gent que no ho conega, direm que el motor de Botifarra/Hermanas García/S. Miguel, propietat de les germanes Garcia, és un pou artesà que compta quasi més anys que cap altre del terme. Es féu a pic i pala, té trenta set metres de fondària i quan baixa aigua pel riu el seu nivell puja uns dotze metres. La maquinària emprada abans per treure l'aigua funcionava amb carbó de cok.

De la història més recent de la zona donen constància les construccions del col·legi públic Villar Palasí i el Pont sobre el riu Palància. Ací està previst l'eixample nou de la ciutat, on ara trobem tarongers, nesprers i algun garrofer, que es reguen també amb els motors de Ricardo Ribelles i Rambles.

Al Cadastre ho trobarem registrat com polígon 65.

"Cagadora de Xiverri". Il·lustració que es fa referència a la fitxa núm. 9. Foto: FAUSTO LLOPIS

Marjal de Montíber en Primavera. Al fons les serres Calderona i Espadà. Al centre l'abocador dels Pics dels Corbs.
Foto: E.A. AGRÓ

Sèquia escorredora. Les sèquies constitueixen un element dominant al paisatge de les marjals. Així ja no s'utilitzen per al reg, sinó per al drenatge dels camps. Foto: A.E. AGRÓ

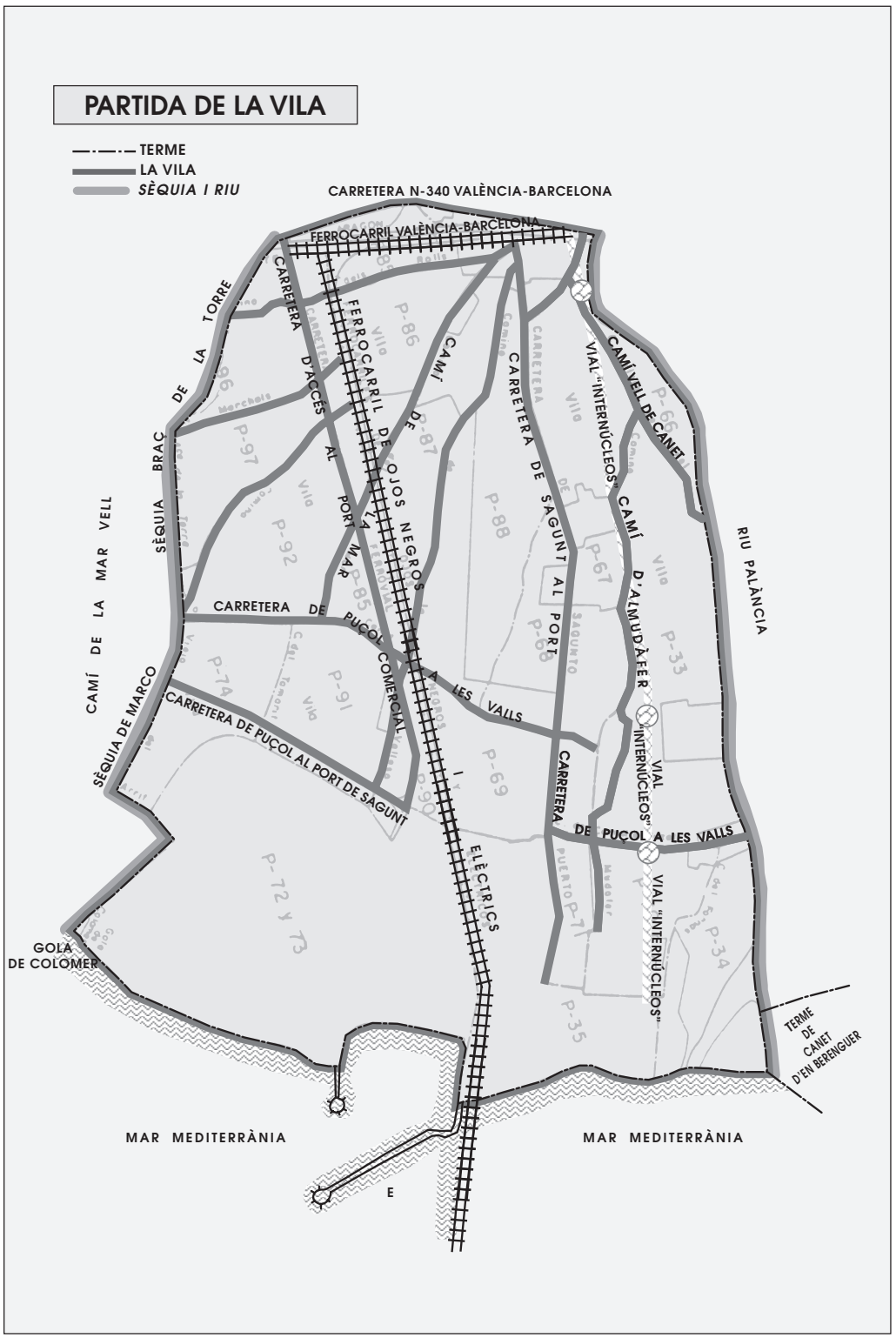
Platja d'Almardà.

Foto: HIGUERAS Arxiu: GABINET DE PREMSA DE L'AJUNTAMENT DE SAGUNT

Coll Verd. Marjal d'Almardà.

Foto: SALVADOR VILALTA

PARTIDA DE LA VILA
TERME
LA VILA
SÈQUIA I RIU
CARRETERA N-340 VALÈNCIA-BARCELONA
FERROCARRIL VALÈNCIA-BARCELONA
CARRETERA D'ACCÉS AL PORT MAR
FERROCARRIL DE OJOS NEGROS A LA PLANA
CAMÍ DE LA TORRE
SÈQUIA BRAÇ DE LA MAR VELL
CAMÍ DE LA MAR VELL
SÈQUIA DE MARCO
CAMÍ
CARRETERA DE SAGUNT AL PORT
VIAL "INTERNÚCLEOS"
CAMÍ VELL DE CANET
CAMÍ D'ALMUDÀFER
RIU PALÀNCIA
CARRETERA DE PUÇOL COMERCIAL
CARRETERA DE PUÇOL AL PORT DE SAGUNT
LES VALLS
CARRETERA DE PUÇOL A LES VALLS
ELÈCTRICS
GOLA DE COLOMER
MAR MEDITERRÀNIA
MAR MEDITERRÀNIA
TERME DE CANET D'EN BERENGUER
P-86
P-87
P-88
P-67
P-66
P-33
P-85
P-92
P-97
P-74
P-91
P-90
P-69
P-72 y 73
P-7
P-34
P-35

LA VILA

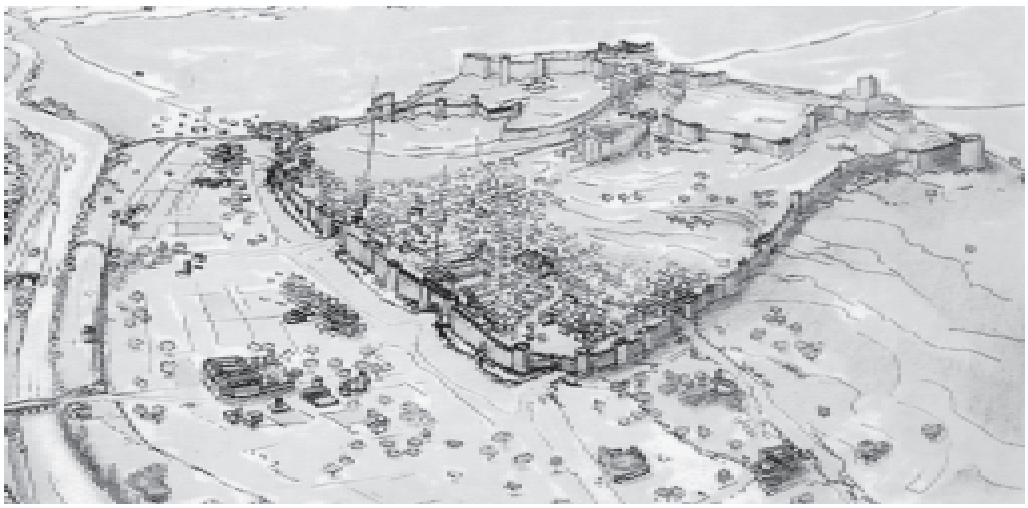
Arxiu: GABINET DE PREMSA DE L'AJUNTAMENT DE SAGUNT

Els romans entengueren que Sagunt, en ser-li fidel i sucumbir davant les tropes cartagineses d'Annibal l'any 218 aC, tenia un origen ardeatí, és a dir, que l'havia fundat gent d'Ardea. Possiblement per la semblança dels noms Ardea i Arse. També per la semblança fonètica entre Saguntum per una banda i Zakinto/Saganta per l'altra s'ha proposat un origen helènic per a la ciutat saguntina.

La realitat és que l'Arse-Sagunt té un origen primitiu i entra en la història en el període ibèric. Com a prova d'aquells estadis culturals preibèrics tenim interessants troballes arqueològiques repartides per l'àrea comarcal, entre les quals destaquen, com a més notables, les restes del poblat de l'Edat del Bronze del pic dels Corbs en la zona de Montíber.

Arse sembla ser el nom ibèric del nostre poble, que va coexistir amb un nom que posseïa l'arrel idiomàtica SAG/SEG que originaria el nom SAGUNTUM usat pels romans i perpetuat tant pels testimonis numismàtics coneguts d'època republicana i de l'imperi, com en tots els documents que ens deixaren els autors clàssics.

L'Arse/Sagunt primitiva, plenament coneguda ja a partir de les darreries del segle III aC, estava assentada sobre el puig allargassat que abasta el Castell saguntí. Les edificacions i murs ibèrics, les restes dels quals encara perduren, miren més al costat meridional de la fortalesa. Per contra, el Saguntum plenament romà anà estenent-se des de l'època republicana no només per la zona de l'actual castell, sinó que, a poc a poc, anà ocupant la vessant septentrional i acabà durant l'època imperial bolcant-se cap a la plana del riu. En el promontori s'ubicaren des del principi els edificis principals i característics de la població: temples, cúria, palaus, basílica, fòrum, ... En la vessant septentrional anaren el teatre i altres construccions immediates. El pla l'ocuparien el circ, la via Augusta, termes, la necròpolis i edificacions en general.

Dibuix de: J.M. PALOMAR

En el segle VIIé després de Crist s'encunyaren monedes amb segell a Sagunt en el regnat dels reis visigots Gundemar i Sisebut, peces numismàtiques emeses durant l'ocupació visigòtica de Valentia. A partir del segle VIII, amb la invasió islàmica, el Murbíter musulmà canviaria l'aspecte i el nom de la població. La seua distribució, amb les lògiques transformacions, perdurà fins als segles XVIII i XIX.

Abans que s'estengueren el genèric nom poble o se li concedira el títol de ciutat, el municipi de Sagunt o Morvedre es coneixia com vila. D'ací ve el nom de la partida que ens ocupa, encara que oficialment la ciutat de Sagunt, casc antic, pertany al polígon 83 assignat a Gausa. Una vegada coneguda aquesta circumstància passem a descriure el límits de la partida.

Eixirem de la població per vora riu avall fins arribar a la mar. Seguirem per vora mar fins trobar la gola de Colomer, prop del Grau Vell. Pel camí de la Mar Vell pujarem cap al poble fins arribar a l'estació de ferrocarril València-Barcelona. Des d'allí i per la carretera nacional 340 farem cap al riu Palància.

Pel trajecte recorregut farem constar que és la partida més xicoteta en quilòmetres quadrats. Ara bé, per contra és la més poblada perquè hi tenen lloc la major part de les activitats humanes. Dins d'aquesta partida tenim els dos nuclis més importants de la població de Sagunt. Segons Fausto Llopis en els primers anys del segle XX i, quan a l'Ajuntament es debatia quin camí havia d'unir Sagunt amb el grau o moll, s'elegí el camí del Nouer. Aquest camí tenia trenta-tres corbes, d'ací la frase que corria en aquell temps: Té més corbes que el camí del Moll. Es féu de pedra xafada i tots els dies el regaven amb un carro equipat amb un gran tonell amb un tub que difonia l'aigua. En el transcurs dels anys se li anaren llevant les corbes fins que prengué l'actual traçat. Tota la carretera reb el nom d'Advocat Fausto Caruana.

En aquesta partida s'ubiquen la major part dels edificis oficials i privats per a servei dels ciutadans i la major part de les indústries que donen suport al manteniment econòmic de la població. Hem explicat abans que la partida de la Vila tenia 19.944 fanecades de regadiu en l'any 1900. En l'actualitat, i degut al naixement i desenvolupament del nucli del Port, a més de les terres expropiades per les indústries ubicades i preparades per al futur, en aquesta partida han deixat de regar-se 11.695 fanecades.

FITXA 20

Partida La Vila P: 34 i 70

Subpartida Fornàs. Camp de futbol "El Fornàs" agost 1994. Foto: VICENTE ORTÍN

Comencem la partida de la Vila baixant fins on la carretera que va de Port de Sagunt a Canet creua el riu Palància. Seguirem riu avall fins trobar la mar. Girarem a la dreta i per vora mar ens posarem pel carrer Astúries fins al final. Des d'allí buscarem l'avinguda Eduardo Merello. Tornarem a girar cap a la dreta i, avinguda amunt, quan arribem a la cruïlla de la carretera Puçol les Valls, haurem envoltat la subpartida coneguda des d'antic per Fornàs.

Dos camins creuaven aquestes terres cap a la mar: el d'Almudáfer i el camí Vell de Canet. Dels camins en queda ben poc. Dels tarongers i terra campa cada dia en queda menys. El Port de Sagunt creix en habitatges i aquesta zona ja comença a cobrir-se de cases i d'asfalt.

La sèquia d'Almudàfer i els motors de Peris-Blasco i Alcaide porten l'aigua a la terra de regadiu que encara hi queda.

No volem deixar passar que la construcció més emblemàtica dins la zona descrita és el camp de futbol Fornàs, avui de propietat municipal i construït en 1929 per l'empresa AHM i inaugurat el 29-9-29.

Aquestes terres estan registrades en el Cadastre com polígons 34 i 70.

FITXA 21

Partida La Vila P: 35-69 i 71

Baixant per la carretera cap al Port de Sagunt, quan arribem a la cruïlla de la carretera que uneix Puçol i les Valls, que fa cantó amb el popular bar San Carlos, girarem a la dreta i per la carretera esmentada buscarem les vies del ferrocarril Ojos Negros-Port de Sagunt, avui desaparegut. Per aquest lloc avall farem cap a la mar. Per la costa i cap a Canet, buscarem el carrer d'Astúries. De nou girarem a l'esquerra per trobar el final del carrer. En trobar-lo, girarem de nou per buscar el camí d'Almudàfer, i seguint amunt per aquest camí, farem cap una altra volta a la carretera de Puçol-les Valls. Aquesta zona està ocupada per les subpartides de Palmereta, Almudàfer i Platja, on encara queden dos motors: Sant Antoni i Biensa.

Actualment, en ser declarada zona urbana, s'està perdent el coneixement i delimitació de les subpartides. Al Sindicat de Regs encara queda constància que 30 fanecades del polígon 71 i 70'75 fanecades del polígon 69 són de regadiu. Aquests dos polígons, junt al 35, conformen en el Cadastre les terres de la fitxa 21.

En aquesta zona s'ubica el nucli del Port de Sagunt, l'origen del qual és el següent:

A finals del segle passat la producció de mineral de ferro era molt elevada a Espanya, entre els anys 1895 i 1899 s'exportaren 23 milions de tones destinades principalment al Regne Unit. Va ser aleshores quan l'empresari basc En Ramon de la Sota va pensar en l'interés de construir una gran siderúrgica, ja que podria aprofitar els seus vaixells que exportaven mineral de ferro al Regne Unit i allí, de tornada cap a la península, podria carregar-los de carbó. Així, amb el mineral de ferro i el carbó disposaria de les matèries bàsiques per a l'obtenció del ferro.

Existien grans reserves mineres a la zona que va des de Terol a Guadalajara, als pobles d'Ojos Negros i Setiles, amb 22 mines on es cubicaren 100 milions de tones. Per explotar aquesta àrea minera, l'any 1900 es constitueix la Compañia Minera de Sierra Menera que per acondicionar l'exportació de mineral havia de construir un ferrocarril de les mines a la costa i un port. El traçat del ferrocarril podia tindre diverses solucions, entre les quals s'estudiaren la de Vinaròs per Utrillas, la de València pel curs del Túria, les de Castelló i Burriana pel riu Millars i la de Sagunt pel marge esquerre del Palància. Aquesta última solució fou l'adoptada amb un traçat que en molts punts era molt pròxim al de la línia Central d'Aragó.

Començada la construcció del ferrocarril en 1902, molt prompte s'inicià la construcció de l'embarcador a la platja de Sagunt amb la pedra procedent de la pedrera de Gausa. 205 quilòmetres de ferrocarril des d'Ojos Negros fins a la mar tallava la planura saguntina com una bisectriu entre la desembocadura del riu Palància i el llogaret del Grau Vell. L'any 1904 començà la construcció del port. El 27 de juliol de 1907 va entrar en funcionament el port, hi treballaven 400 persones en l'embarc de mineral de ferro.

Els primers treballadors vivien a Sagunt i Canet. Els desplaçaments diaris al lloc de treball crearen la necessitat de tindre l'habitatge més prop de la feina. Ja en 1910 es comptabilitzaren 692 persones vivint al voltant de les instal·lacions portuàries. Les cases per a viure els treballadors es feren en un principi sense cap projecció urbanística. El primer projecte urbanístic el presentà en Manuel Peris l'any 1911 en uns terrenys situats al voltant del que avui coneguem com barriada de la Marina, molt prop del que fou l'Hospital Vell. L'any 1916 s'encarregà el projecte de la siderúrgica a Mr Frank Roberts d'EEUU. El mes d'abril de 1917 començà l'operació d'adquisició de terrenys per la siderúrgica. La primera finca que es va comprar pertanyia a en Joaquim Chabret i nebots, tenia 18.372 metres quadrats. Una part d'aquesta finca es destinà al parc de carbons i una altra part a les bateries de cok. L'operació es va realitzar el 30 d'abril de 1917 i pagaren per ella 55.734 pessetes. La siderúrgica també comprà terrenys per a la construcció de cases per als treballadors. L'emblemàtic barri Obrer s'edificà amb una parcel·la de 28.500 metres quadrats, plantada aleshores per garroferes majoritàriament, que era propietat d'en Faust Caruana i na Maria Batalla.

FITXA 22

Partida La Vila P: 33-66 i 67

Inici camí Vell de Canet. Últims anys del rajolar de Pineda. Foto: FAUSTO LLOPIS

Eixint per la carretera comarcal que uneix Sagunt Ciutat amb el Port, arribarem a la cruïlla que ens porta a l'Hospital. Girarem per aquesta carretera fins trobar el camí d'Almudàfer. Baixant cap a la mar farem cap a la carretera comarcal Puçol-les Valls. Seguint aquesta carretera cap a les Valls trobarem el riu Palància i una vegada allí, pujarem per la vora del riu cap amunt, per buscar de nou el pont del ferrocarril València-Barcelona, a les portes de Sagunt Ciutat.

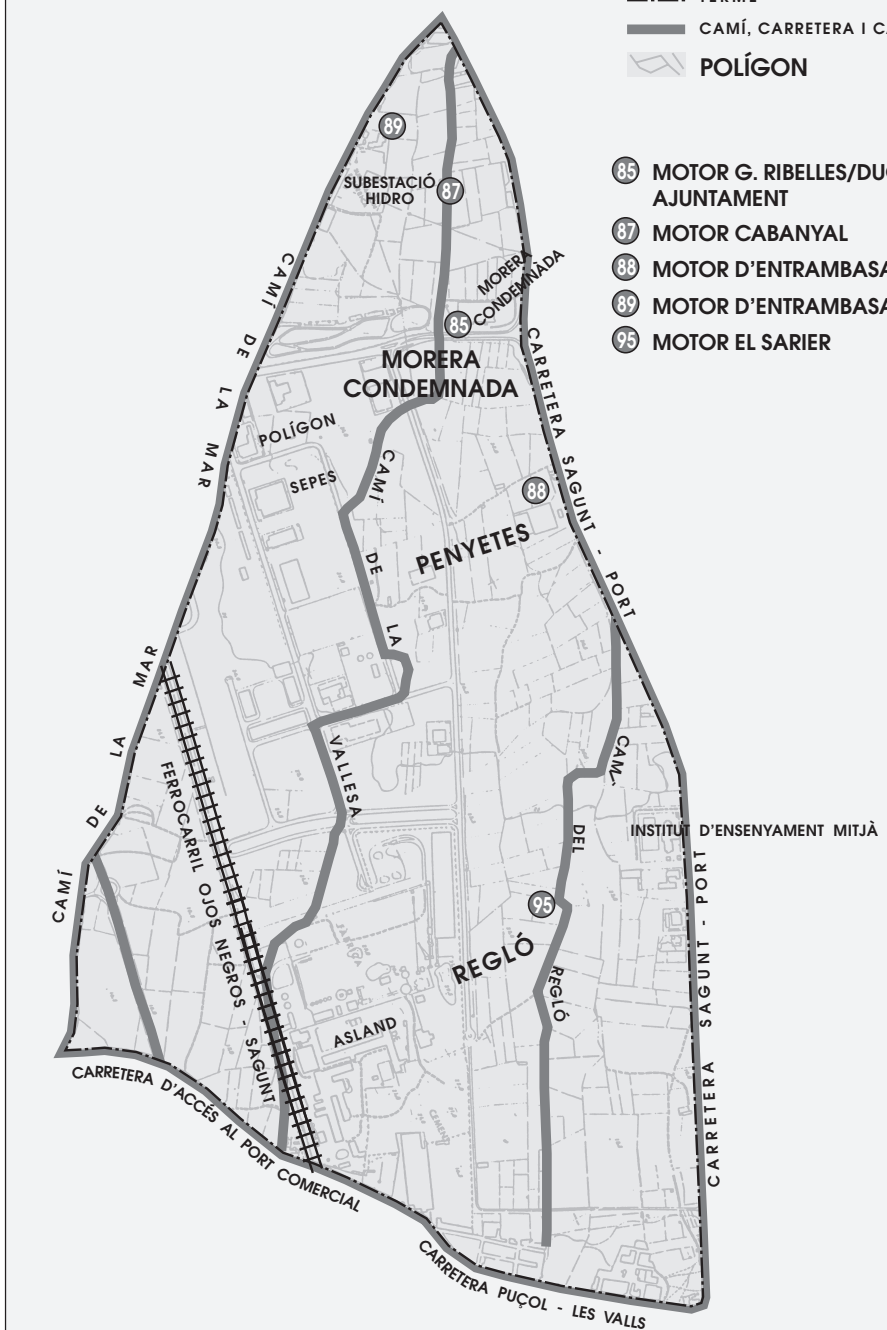
Aquest recorregut engloba les subpartides del Barraquero, La Mallà, Baladre, Almudàfer i Plans de Canet. Dins els límits assenyalats els camins més importants són el del Barraquero, el d'Almudàfer, el Vell de Canet, el Vial "Internúcleos" i la nova autovia de Puçol a les Valls que està en construcció, travessen aquests indrets. Els cultius actuals són majoritàriament de tarongers i com a complement de l'aigua de torn es pot comptar amb l'ajuda dels motors de Queixalets (Saguntí), Noguera, la Mallà, Bolo, Solsona, Baladre i Gonzàlez/Xurro.

Lindant amb la carretera Puçol-les Valls es troba el cementeri del Port de Sagunt, que fou inaugurat el 22 d'abril de 1945.

Des d'un vell principi es pensà edificar en aquesta zona amb la finalitat d'unir a la ciutat el nucli del Port. De fet, la iniciativa pública començà per construir l'Hospital i el barri de Baladre; més tard, el poliesportiu municipal. A hores d'ara, la iniciativa privada sols ha invertit en aquesta zona amb les construccions de l'hipermercat Carrefour, la gasolinera, el centre geriàtric i finalment el complex comercial, vivers i ornaments de jardineria Oasis. No es veu que a curt termini els dos nuclis de població s'unisquen urbanísticament amb habitatges residencials.

Al Cadastre estan inscrites aquestes terres com polígons 33, 66 i 67.

FITXA 23

Partida La Vila P: 68-87-88 i 89

Vista parcial del polígon Sepes. Foto: JOSE ALEIXANDRE

Comencem aquest recorregut eixint de l'estació de ferrocarril de Sagunt i pel camí de la Mar baixarem fins trobar la carretera de Puçol a les Valls. Per aquesta carretera girarem a l'esquerra buscant l'encreuament que fa cantó amb el bar San Carlos. Una vegada en aquest punt, girarem de nou a l'esquerra i, per la carretera del Port de Sagunt pujarem cap a la ciutat, ens adreçarem a buscar una altra vegada l'estació de tren i entrarem per l'avinguda del Port. En aquest espai tenim les subpartides conegudes com Morera Condemnada, Penyetes, Regló i Cabanyal.

Els camins destacables de la fitxa 23 són els del Regló i el de la Vallesa, i el ferrocarril Ojos Negros-Port de Sagunt. També s'ha construït fa pocs anys la carretera d'accés al port marítim des de l'encreuament de les carreteres València-Barcelona amb la de Sagunt-Burgos.

El taronger és el cultiu majoritari, el qual té el reforç de reg en els pous d'Entrambassagües Segon i Entrambassagües Primer, Germà Ribelles/Duque/Ajuntament, Sarier i Cabanyal. Cal dir que el pou de Germà Ribelles, actualment propietat de l'Ajuntament, ja no està al servei del reg, sinó de les aigües potables.

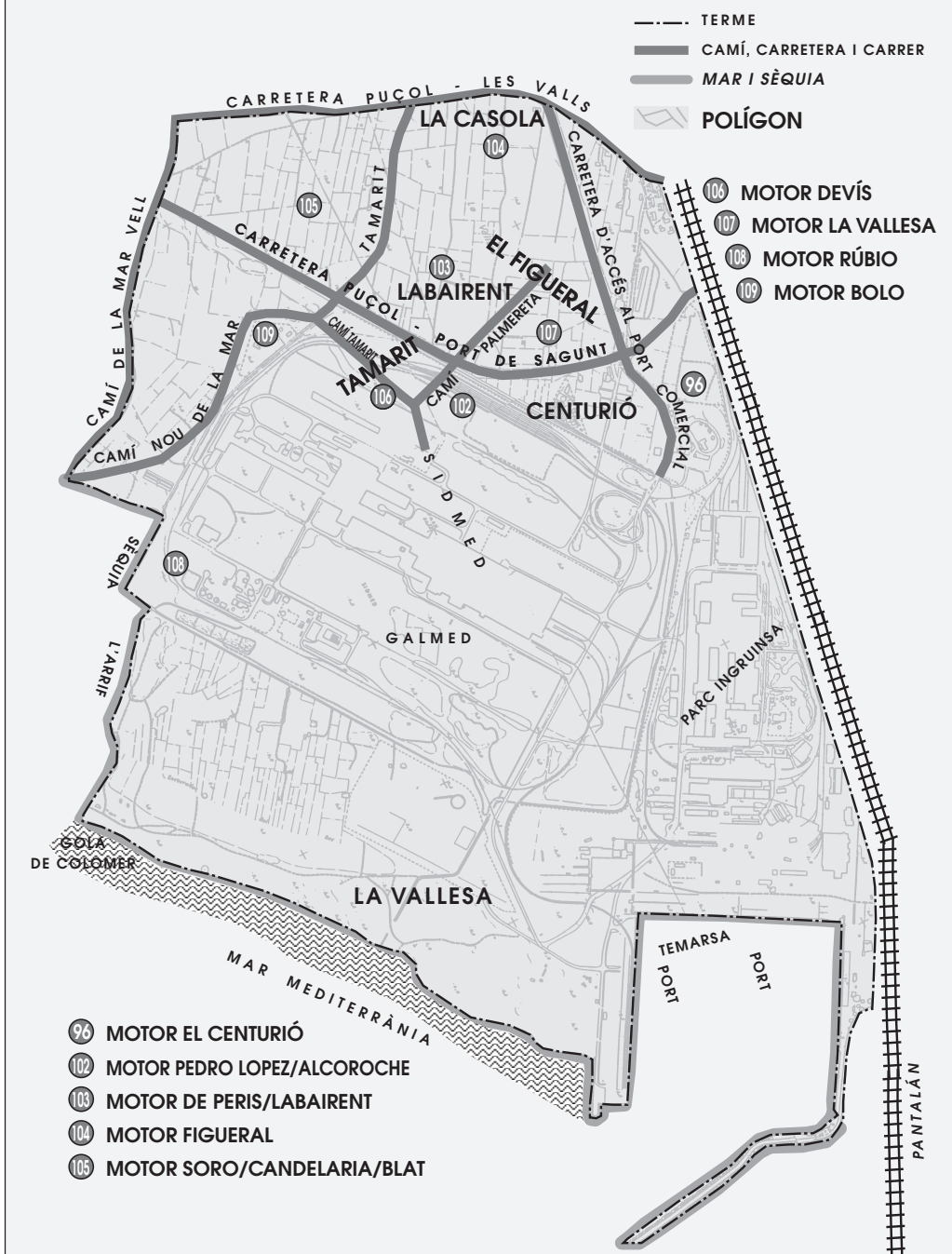
En les parcel·les esmentades trobem la Central Elèctrica que distribueix l'energia a Sagunt i resta de la comarca del Camp de Morvedre.

Gran part de les terres d'aquesta zona han estat transformades dins el Polígon Industrial Sepes, preparat per acollir l'assentament d'un gran nombre d'indústries.

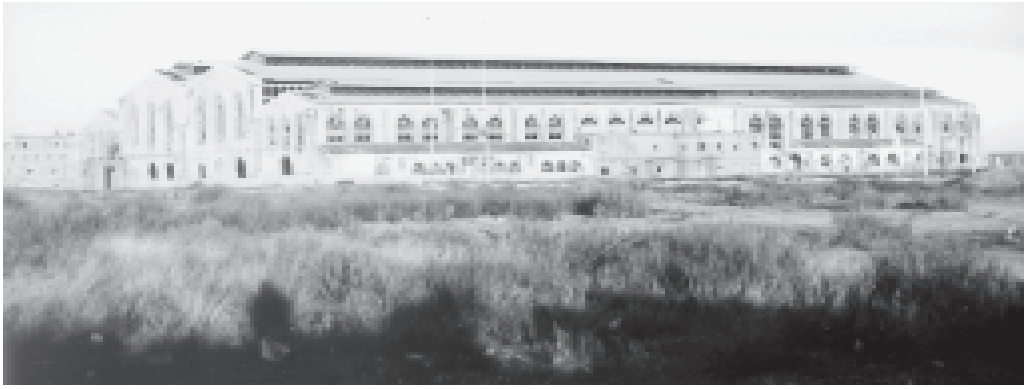
Molt prop del Polígon Sepes, junt a la rotonda d'accés, hi havia fins a les acaballes dels anys setanta un carismàtic arbre conegut com la Morera Condemnada. Els nostres majors ens han contat el perquè d'aquest nom. Sembla que quan per aquesta zona no hi havia arbres fruiters, quasi bé tot eren vinyes, l'esmentada morera era l'arbre més alt i destacat. De manera que quan es produïa alguna tempesta, els llamps feien cap a la morera i tota la seua part exterior quedava socarrimada. Amb el pas del temps l'arbre tornava a brotar, però quantes voltes ho feia les inclemències una altra volta la feien víctima. Per aquesta raó els antics deien que la morera estava condemnada. La reiteració d'aquesta circumstància fossilitzà el nom, Morera Condemnada, topònim que denominava tant l'arbre com el lloc. Amb el transcurs del present segle la Morera Condemnada veié com al seu voltant anaven plantant-se més arbres i, curiosament, allò que els fenòmens atmosfèrics no van poder aconseguir, l'eliminació de la morera, ho han aconseguit les persones.

L'espai descrit es troba al Cadastre com els polígons 68, 87, 88 i 89. Cal dir que actualment encara tenim terres de reg en aquests polígons.

FITXA 24

Partida La Vila P: 72-73-74-90 i 91

A.H.V. 1920-1985. Un dels pocs edificis que es mantenen en peu (1997). Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Començarem a delimitar aquesta zona del terme des d'on es creua la carretera vella que va de Puçol a les Valles amb el ferrocarril d'Ojos Negros. Baixarem pel ferrocarril esmentat fins al mateix port marítim. Per vora mar anirem en direcció a Puçol fins trobar la gola de Colomer. D'allí pujarem cap amunt, per a buscar la sèquia de l'escorredor del Rei. Desviant-nos un poc cap a l'esquerra farem cap al camí de la Mar Vell. Per aquest camí seguirem amunt fins trobar de nou la carretera de Puçol-les Valls . Per aquesta carretera ens ficarem en direcció al Port de Sagunt fins trobar el ferrocarril esmentat abans. Tot el recorregut que hem fet conté les subpartides de la Casola, el Figueral, Labairent, el Tamarit, el Centurió i la Vallesa.

Aquestes terres es dediquen a cultius molt variats, des de tarongers fins a pereres, terra campa, verdures i marjal. La indústria, però, és l'activitat predominant d'aquestes parcel·les. De fet, avui tenim terra de reg que reben el complement dels motors: Centurió, Peris/Labairent, Soro/Candelaria/Blat i Vallesa. Fa pocs anys també funcionaven els de Pedro López/Alcoroche, Figueral, Bolo, Devís i Rubio. Aquests últims es van aturar en ser expropiades les terres per a la construcció de la mítica IV Planta, que a hores d'ara ha quedat reduïda a tres o quatre empreses que donen feina a un parell de milers de persones, si tenim en compte que amb el tancament de la Siderúrgica d'AHM i les terres expropiades als llauradors s'han perdut més de 5.000 llocs de treball.

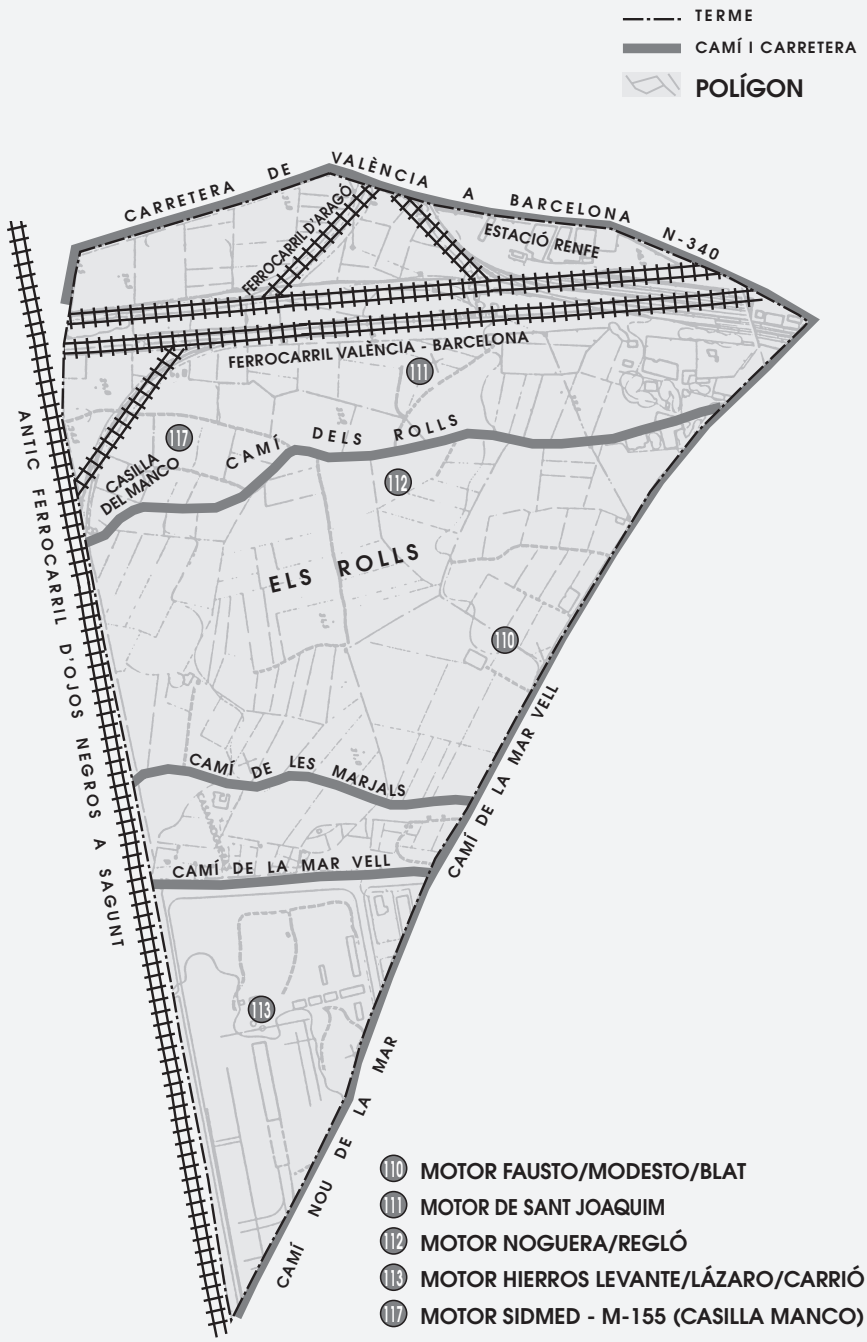
Actualment hi ha, en millor o pitjor estat de conservació, els camins del Tamarit, el de la Vallesa, el de la Mar Vell i el de la Vereda Reial. Aquest últim és el més emblemàtic, ja que forma part de la xarxa de camins per on han passat històricament lliures de peatge els ramats transhumants. És per aquesta raó que la construcció d'indústries i les zones urbanes no poden tancar-los. Potser, això sí, podran desviar-los un poc, però mai anul·lar-los, de fet enguany els ramaders han arribat al centre de Madrid fent valdre aquest dret.

En la carretera Puçol-les Valls, i a uns 50 metres del camí de la Mar, trobem un distribuïdor d'aigua anomenat la Cassola, del que parteixen diverses séquies menors. Ho fem constar perquè pot ser un dels pocs partidors del terme.

Cal assenyalar que al voltant dels primers anys d'aquest segle en aquestes terres s'establiren els inicis de les dues empreses que feren possible el despegament de la indústria al nostre terme: la Compañia Minera de Sierra Menera i Altos Hornos del Mediterráneo. Actualment les dues han desaparegut, però gràcies a elles va nàixer el nucli urbà de Port de Sagunt.

El territori descrit consta al Cadastre com els polígons 72, 73, 74, 90 i 91.

FITXA 25

Partida La Vila P: 85 i 86

Motor de Sant Joaquim, Manisetes del Sant a la façana. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Eixint de l'estació de ferrocarril de Sagunt buscarem els terrenys on estava l'antiga estació Xurra o d'Aragó i per les vies en direcció a València trobarem l'antic ferrocarril d'Ojos Negros. Seguint les vies baixarem cap a la mar fins trobar la cruïlla amb el Camí de la Mar Vell. Seguirem aquest camí i tornarem a l'estació. La zona compresa en aquest recorregut és conegut com la supartida dels Rolls. Els camins més importants són els dels Rolls i el de les Marjals.

El cultiu que trobarem és majoritàriament el taronger, encara que també ni ha nesprers que reben l'aigua de la sèquia de la Vila i, curiosament, de la de Gausa. Aquestes terres tenen el reforç de reg dels motors Sant Joaquim i Fausto/Modesto/Blat, Noguera/Regló/, Hierros Levante/Làzaro/Carrió, l'avi matern dels nostre col·laborador en Fausto Llopis i Caruana †. L'empresa Sidmed té en propietat el pou M-155 ubicat en l'antic habitatge del guardabarreres del ferrocarril d'Ojos Negros, coneguda com la Casilla del Manco.

En aquesta subpartida són majoritàries les parcel·les dedicades a magatzems, xicotetes indústries i terrenys ocupats per instal·lacions ferroviàries. Un lloc molt antic i popular és l'Abeurador. Estava situat al principi del camí de la Mar Vell, a la part dreta, molt prop d'on avui es troba la Guarderia del Niño Jesús. La seua finalitat, òbviament, era possibilitar que les cavalleries que entraven i eixien al poble per anar a treballar les terres pogueren abeurar. En ser a Sagunt tan important la racionalització de l'aigua i en disposar d'un considerable nombre de cavalleries, ens fa entendre la gran funció d'aquest abeurador. L'Abeurador s'omplia de la sèquia de la Vila i havia d'estar sempre ple i en ús, ja que pel contrari els carreters havien de portar les haques a abeurar a altres abeuradors o als pous del poble que es trobaven a la plaça del Pi, de l'Hospital, de la Glorieta i Sant Miquel.

Al Cadastre trobem aquestes terres registrades com polígons 85 i 86.

Port de Sagunt als anys 60. En primer lloc el motor de Sant Antoni.
Il·lustració que es fa referència a la fitxa núm. 21.

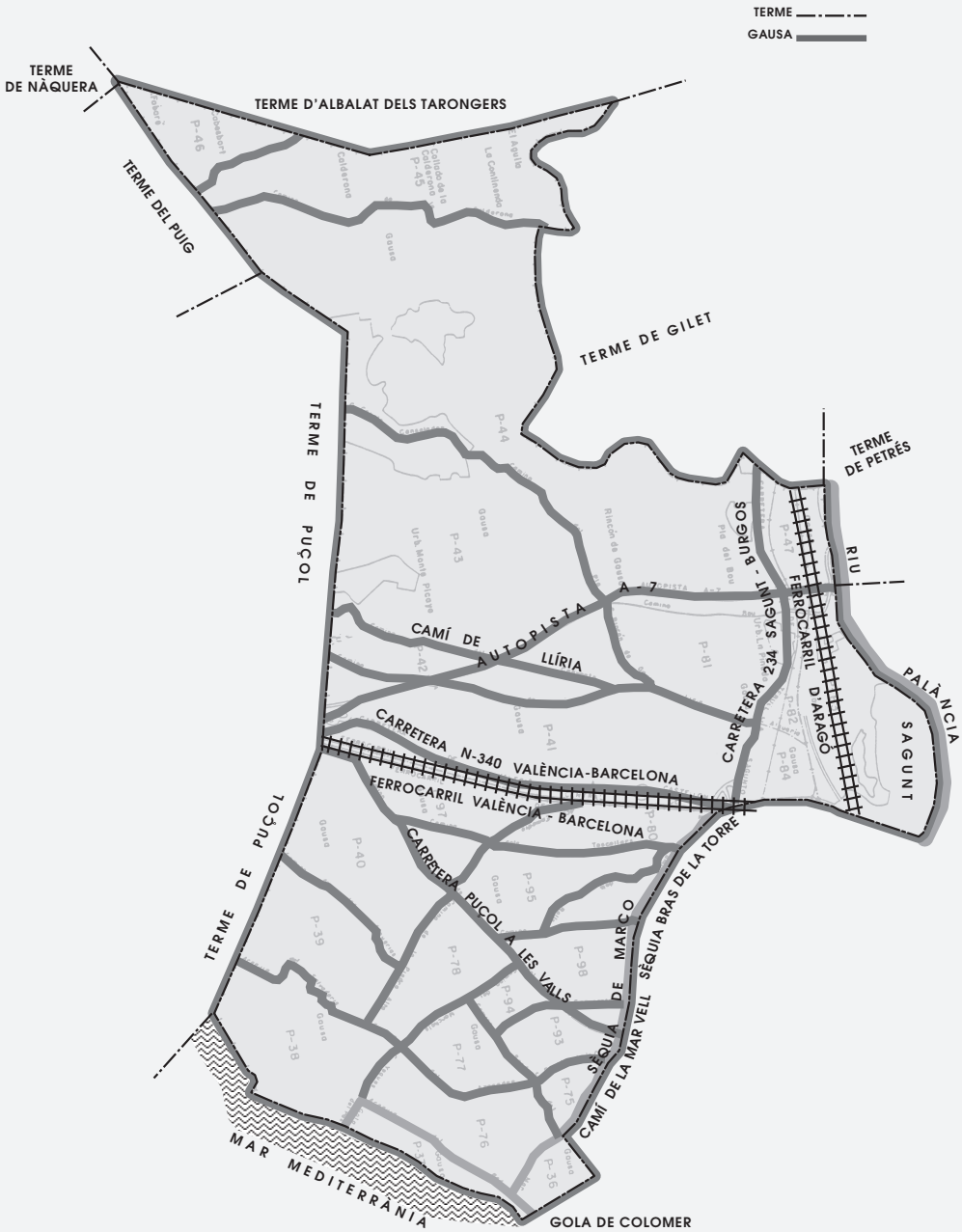
Foto: VICENTE ORTÍN

La Vila. Platja del Port de Sagunt.

Foto: HIGUERAS. Arxiu: GABINET DE PREMSA DE L'AJUNTAMENT DE SAGUNT

PARTIDA DE GAUSA

GAUSA

Partida de Gausa. En primer pla la Marjal dels Moros. Foto: VICENTE ORTÍN

La partida de Gausa la conformen les terres del nostre terme al Sud del riu Palància. Per delimitar-la partirem del terme de Petrés que toca el riu Palància, seguirem riu avall fins al pont de Pedra de la carretera de València-Barcelona. Seguirem aquesta carretera en direcció València fins arribar a la séquia de la Torre, junt al motor de Polo, i seguint el curs de la sèquia fins la carretera Puçol-les Valls. Una vegada creuada la carretera, pren el nom de sèquia de Marco fins la gola de Colomer. Per vora mar buscarem el terme de Puçol i el vorejarem cap a l'oest. En trobar el límit del terme del Puig el vorejarem també fins trobar els de Nàquera i el d'Albalat dels Tarongers, el seguirem, continuarem pel de Gilet i després pel de Petrés fins trobar de bell nou el punt de partida en el riu Palància. Aquesta superfície conté 11.268 fanecades de regadiu. Cal dir que l'espai que ocupa el nucli urbà de Sagunt Ciutat pertany des d'antic a la partida de la Vila, encara que, a efectes oficials, siga un polígon de Gausa.

En la partida de Gausa es concentren el major nombre de quilòmetres de carreteres des d'antic. Començà fent-se la cruïlla de les carreteres València-Barcelona, que abans es trobava dins del nucli urbà, més tard es construí l'autopista A-7, després la nova carretera Puçol-IV Planta-Port, seguidament el desdoblament de la carretera Sagunt-Burgos fins Gilet, en acabant la de Sagunt Ciutat a Port de Sagunt d'embarcament eixint de la cruïlla de la N-234 Sagunt-Burgos i, finalment, l'arranc

de la carretera de circumval·lació a València, *by-pass*, a més a més de l'estació de RENFE i les línies de ferrocarril.

A Gausa esdevingueren fets històrics importants: l'assentament de les tropes d'Anníbal a l'oest de la muntanya del Castell i la proclamació d'Alfons XII com a rei d'Espanya pel general Martínez Campos a la vall de les Oliveres, en les Alquerietes, cruïlla N-234 i N-340. Un lloc de certa importància d'aquesta partida fou el Camp d'Aviació. Es trobava a vora mar, es construí en 1937 i estigué en ús durant la Guerra Civil.

També cal assenyalar que en la partida de Gausa, al voltant dels anys 50, en Vicente Ramon i el seu soci començaren la primera transformació agrícola de terres de secà en reg important. Més tard, aquesta transformació la va comprar i ampliar en Pere Monsonís. Actualment, la finca és propietat de la fàbrica de ceràmica Lladró, que continua ampliant-la i es coneix com el Racó de Gausa.

En l'aspecte industrial, dins de Gausa s'ubicava el projecte de la IV Planta, que com hem dit no es portà a efecte.

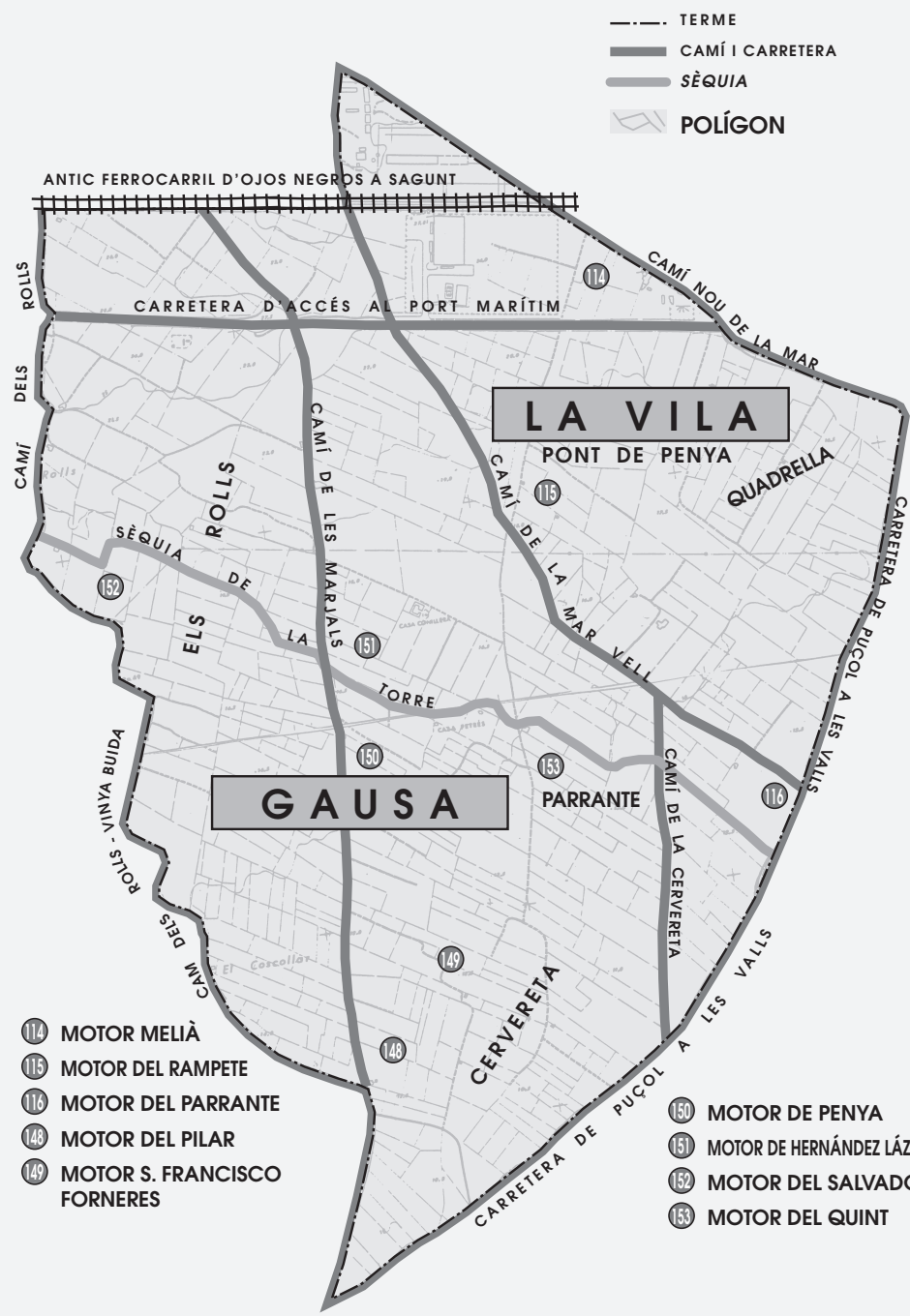
L'edifici més emblemàtic d'aquesta partida és el Cementeri Municipal de Sagunt Ciutat, construït en 1806, que substituí els fossars de Loreto (Llotgeta) i del Raval del Salvador. Deixem constància de la frase feta: fer cap a Gausa, en la que els saguntins volem dir que tots morirem i serem soterrats al cementeri.

El 14 del passat gener, es donà a conéixer lo que serà Parc Sagunt.

Dossier facilitat a la premsa per la Generalitat Valenciana el passat 14 de gener de 2002

FITXA 26

Partida de Gausa P: 92-96-97 i 98

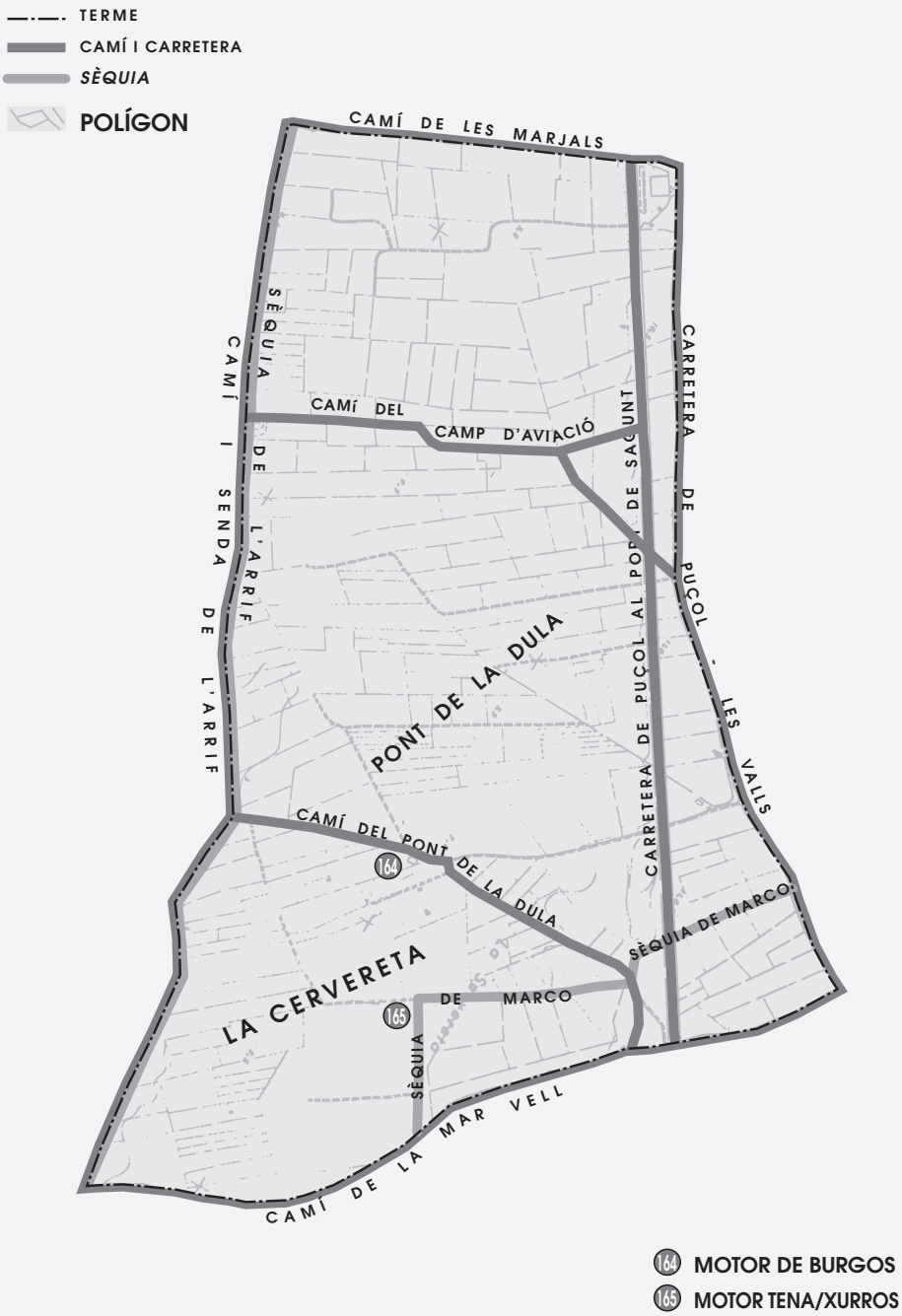
Camí dels Rolls-Vinya Buida. Foto: HIGUERAS

Començarem el recorregut des d'on parteixen els camins de la Mar Vell i de la Mar Nou, camí aquest últim que es troba tallat pel polígon Sepes. Pel camí Vell de la Mar baixarem fins trobar la carretera vella de Puçol-les Valls. Per aquesta carretera girarem a la dreta cap a Puçol fins trobar el camí de les Marjals. El seguirem i pujarem fins trobar la cruïlla del camí dels Rolls, pel qual continuarem amunt fins trobar la línia de ferrocarril d'Ojos Negros. Baixarem per la via i quan ens trobem el camí Vell de la Mar, pujarem fins al camí Nou, encreuament dels dos camins de la Mar del qual hem partit. L'espai comprés en aquest recorregut conformen les subpartides del Rolls, Pont de Penya, Cervereta, Quadrella, Parrante i Quint.

L'espai descrit està ocupat per parcel·les totalment planes on els tarongers són el cultiu majoritari. Es reguen amb l'aigua de torn i també per la dels pous dels motors de Lázaro, Pedro Penya, Salvador, Quint, Melià, Rampete, San Francisco/Forneres, el Pilar i el Parrante. Els camins més importants són els de les Marjals, el Vell de la Mar i Cervereta.

La transformació més notòria de la zona ha estat la construcció de la carretera que va des de l'encreuament de les carreteres nacionals 340 i 234 fins al port marítim d'embarcament.

Amb tot, compta encara amb fanecades de reg, les quals estan registrades al Cadastre com els polígons 92, 96, 97 i 98. Com volíem donar a entendre en la capçalera de la fitxa, aquesta zona compta amb terres que formen part tant de la Vila com de Gausa, les terres incloses en els polígons 96 i 98 del Cadastre. Segons fonts consultades, la línia divisòria de les dues partides la dóna el braç de la sèquia de la Torre que transcorre pels polígons esmentats.

Partida de Gausa P: 75-93 i 94

Situats a l'encreuament de la carretera Puçol-les Valls amb el camí de la Mar Vell, baixarem per aquest últim per tal de trobar el camí i senda de l'Arrif. Ja en el camí de l'Arrif, girarem a la dreta fins trobar el camí de les Marjals. Seguint el camí de les Marjals, tornarem a tombar a la dreta i farem cap de bell nou a la carretera Puçol-les Valls i la seguirem fins arribar al punt de partida. Les terres inscrites són conegudes com les subpartides de la Cervereta i Pont de la Dula.

Última sènia del terme. Prop del Grau Vell.
Foto: EVA VELA/MARC FERRI

La major part de les parcel·les que composen la zona van ser expropiades per a la construcció de la IV Planta. De fet, avui només hi ha constància per al reg de 153 fanecades, però si l'aigua és necessària es compta amb el suport del motor de Burgos, Tena/Xurros.

Els camins que trobem són el de la Cervereta, el del Pont de la Dula, el camí-senda de l'Arrif i el de Pollancar. El conjunt de camins i horts es troben en un estat deplorable per l'abandó que comportà l'expropiació.

Segons ens han informat, el nom de Pont de la Dula va nàixer perquè antigament els animals que anaven a pasturar ho feien a la dula, és a dir, al seu aire, i per tal de salvar els desnivells, els nostres avantpassats van construir un pont.

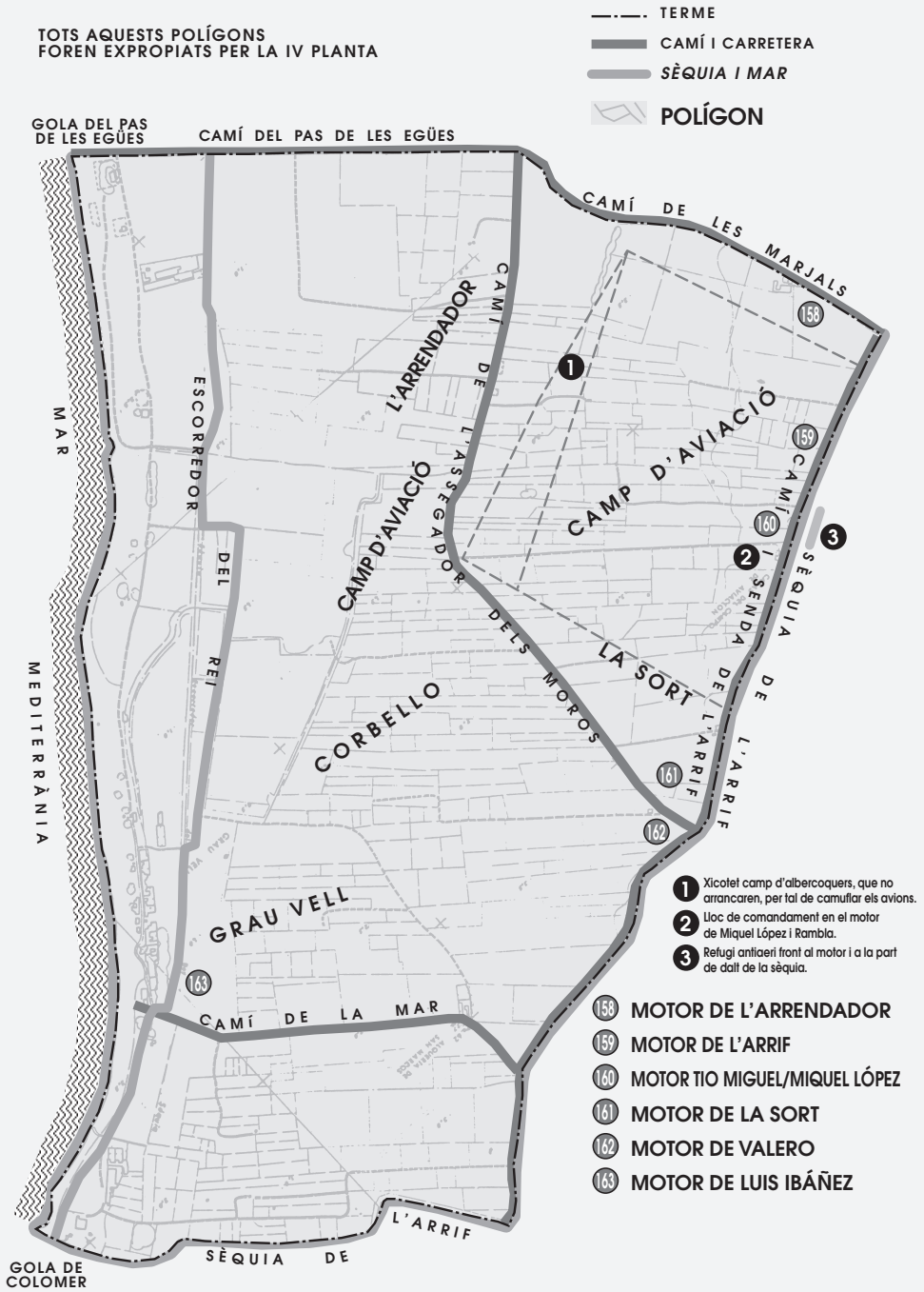
Una altra curiositat d'aquesta zona fa referència a la sèquia de l'Arrif, que a través de Puçol empalma amb la sèquia de Montcada, que de vell antuvi era de terra i es féu de formigó sent Cirilo Cánovas ministre d'agricultura. Es dóna la circumstància que el distingit polític era propietari de l'alqueria de San Marcos, més antigament coneguda pel mas de la Galmesa.

Les terres comentades són registrades al Cadastre en els polígons 75, 93 i 94.

Alqueria de Marco. Coneguda com de San Marcos, i antigament com Mas de la Galmesa. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

FITXA 28

Partida de Gausa P: 36-37-76 i 77

Alqueria de l'Arrendador. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Començarem el recorregut prop de la mar, on els dos camins de la Mar es tornen a juntar. Recordem que a l'eixida de Sagunt comencen els dos i cada un va per llocs diferents. Ho fan exactament quan es creuen amb la senda-camí de l'Arrif. Continuen cap a la mar fins trobar el Grau Vell i, després, buscarem la gola de Colomer. Per vora mar en direcció Puçol trobarem la gola del Pas de les Egües. Girarem a la dreta cap amunt fins trobar la senda-camí de l'Arrif. De nou per la dreta i seguint la senda farem cap al principi del recorregut, a l'encreuament dels dos camins de la Mar. Aquestes comprenen les subpartides de l'Arrendador, Camp d'Aviació, Grau Vell, Corbelló i la Sort.

Les parcel·les que composen la zona foren expropiades per a la construcció de la IV Planta, encara que actualment algunes de les parcel·les es van recuperant per al cultiu de melons i altres verdures. La situació dels llauradors que volen treballar aquestes terres no acaba d'aclarir-se, les lleis i les persones tracten de donar eixida a una esperança que mai no arribà.

Els motors que assistien les terres eren: Valero, Sort, l'Arrif, Miguel López/Tio Miguel, Luis Ibáñez i l'Arrendador i els camins més importants que s'hi troben en males condicions per les raons esmentades són: el de l'Assegador dels Moros, Pont de la Dula i Pas de les Egües. Les terres d'aquesta zona, majoritàriament de marjal, moren prop la sèquia del Rei, com escorredor de la resta de sèquies.

Respecte de la història cal dir que a vora mar trobem un xicotet barri de cases habitades temporal o permanentment. La majoria de les construccions en ús són relativament modernes, però el Grau Vell de Sagunt té una antiguitat de més de 2500 anys, per tant ens trobem davant un escenari que ha estat punt de destí i de partida dels productes consumits o produïts pels nostres avantpassats. Cal dir que els actuals habitants del Grau Vell s'enfrontaren a les pretensions de l'empresa que volia expropiar-los les terres i habitatges. Fou al Grau Vell on arribà el predicador Onofre Salt amb la imatge de la Verge del Bon Succés en 1624 i que donà al convent de les servites de Sagunt, fet que la tradició conta com un fet miraculós a partir de 1763: els mariners veieren la imatge surant sobre les aigües i, en avisar les autoritats, només es deixà agafar pel confessor de les monges com indicant-los que era al seu convent on volia residir. És per això que la Verge del Bon Succés és la patrona del Grau Vell.

Ben prop del Grau Vell es trobava el Camp d'Aviació, exactament en la subpartida de Corbello, en els polígons 77 i 78 (del P-78 només ocupava una mínima part). Es va construir en l'any 1937 i era de terra batuda. Ací aterraven xicotets avions de guerra, biplaces, coneguts per "mosca", que eren pilotats per aviadors russos i espanyols. El camp media 1200 metres de llarg per 400 d'ample. La capçalera de la pista es trobava en l'alqueria de l'Arrendador i acabava en la finca la Sort de la família Villar-Casanova, que es situa ja en el camí del Pont de la Dula, també conegut com camí del motor de Valero. L'amplada anava des de la sèquia de l'Arrif fins al camí de l'Assegador.

Plànol del Camp d'Aviació:

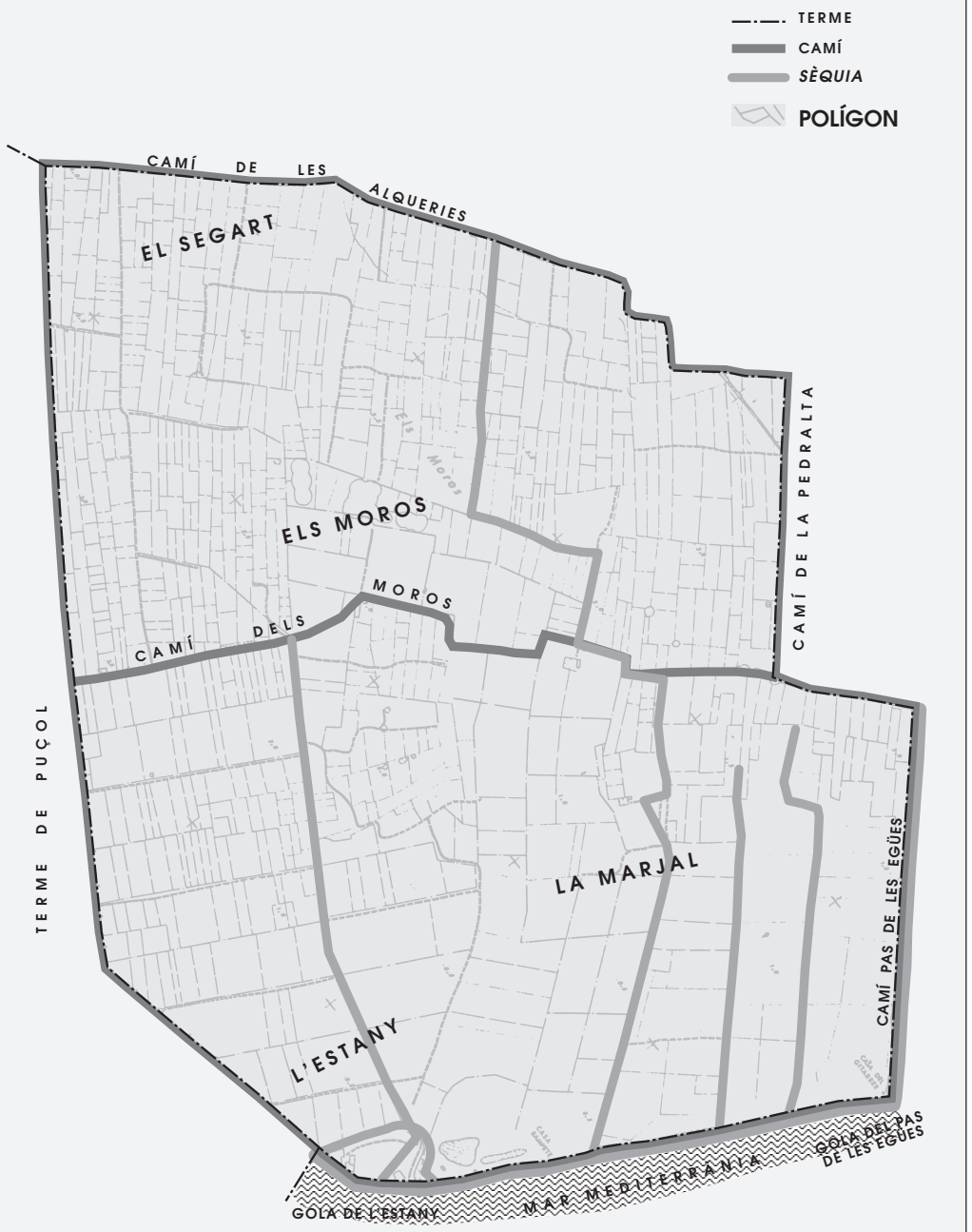
1. Camp d'albercoquers que servia per camuflar els avions.

2. Lloc de comandament. Era el motor de Miguel López i Rambla.

3. Refugi antiaeri front al motor i a la part de dalt de la sèquia.

Aquesta zona, al Cadastre es troba registrada com a polígons 36, 37, 76 i 77.

FITXA 29

Partida de Gausa P: 38 i 39

Mirant a ponent i tenint la mar a l'esquerra, des de la gola del Pas de les Egües pujarem pel camí d'aquest mateix nom fins trobar el camí de l'Assegador del Moros. Girarem a l'esquerra i quan arribem al camí de Pedralta hi pujarem fins trobar el camí de les Alqueries, pel qual i, girant a l'esquerra, traurem cap al terme de Puçol. Novament a l'esquerra i cap avall, seguint els límits del terme, farem cap una altra volta a la mar i per vora mar acabarem el recorregut a la gola del Pas de les Egües. Les terres inscrites en aquest recorregut contenen les subpartides de l'Estany, els Moros, la Marjal i el Segart.

Només es comptabilitzen 181,25 fanecades de reg i la resta, 12.770 fanecades (10'61 km2), són terres expropiades per la IV Planta. Cal assenyalar que la major part dels propietaris de les parcel·les són de Puçol. Les terres cultivables es destinen a la taronja i altres fruites, així com productes propis de la marjal. Els camins més importants d'aquesta partida són el de Pedralta i l'Assegador dels Moros.

Fem constar que en la present dècada s'està prestant molta atenció a la marjal, fet que aplaudim, però demanem que es respecte la toponímia, ja que en alguns document apareix com marjal del Moro, quan la subpartida sempre ha estat anomenada dels Moros.

Respecte del topònim dels Moros, conten els vells que en aquesta contrada tenien els moros soterranis que utilitzaven per amagar-se i escapar dels seus perseguidors.

La zona tractada apareix al Cadastre als polígons 38 i 39.

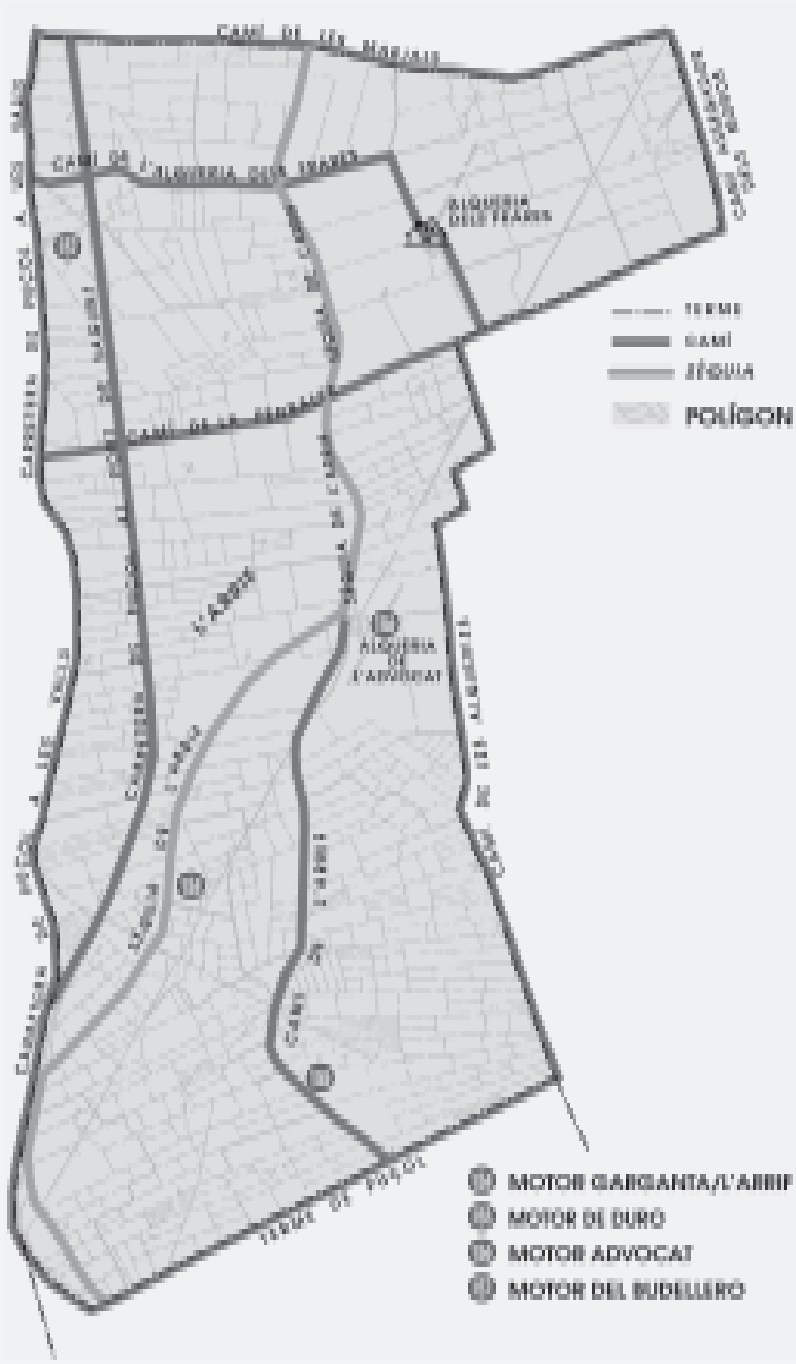
Vista aèria de la Marjal dels Moros.
Foto cedida per la Conselleria de Medi Ambient

Marjal dels Moros. Flora. Foto: A.E. AGRÓ

Marjal dels Moros. Fauna. Cames llargues. Foto: A.E. AGRÓ

Partida de Gausa P: 40 i 78

Alqueria dels Frares.
Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Partirem del límit del terme de Puçol per la carretera Puçol-les Valls, la seguirem i, en arribar a l'encreuament del camí de les Marjals, girarem a la dreta i baixarem cap a la mar fins trobar el camí Assegador dels Moros. Per aquest camí girarem de nou cap a la dreta fins trobar el camí de Pedralta. Cap amunt trobarem un encreuament que, girant cap a l'esquerra, ens portarà al terme de Puçol pel camí de les Alqueries. Per tot el límit del terme de Puçol pujarem amunt fins trobar una altra vegada la carretera Puçol-les Valls. Les terres encerclades són conegudes com les subpartides de l'Arrif i dels Frares.

Consta de 1.290 fanecades de reg que tenen el suport d'aigua dels motors de Garganta/L'Arrif-Advocat, Duro i Budellero. Els llauradors d'aquestes terres tenen plantats tarongerars, fruiters diversos i cultius de marjal. Els camins més importants que travessen les parcel·les són el Pedralta, el de l'Alqueria dels Frares i el camí-senda de l'Arrif.

Sobre la zona cal dir que la sèquia de l'Arrif està dissenyada i preparada per portar aigua de la sèquia de Montcada, sembla però que les persones no s'han entés mai per portar endavant aquest projecte; la parcel·la més important és la coneguda com l'Alqueria de l'Advocat, a més de l'Alqueria dels Frares que a hores d'ara està habilitada com centre d'educació ambiental de la Conselleria de Medi Ambient.

La zona està inscrita al Cadastre en els polígons 40 i 78.

Alqueria de l'Advocat.
Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Partida de Gausa P: 79-80 i 95

Vista des de la gasolinera de Ripoll. A poca distància del surtidor de l'esquerra es trobava l'Olivera Espardenyera.

Foto: RIPOLL

Prop de la ciutat, exactament a l'encreuament del camí dels Rolls amb el ferrocarril d'Ojos Negros, començarem aquest recorregut. Per tot el camí esmentat baixarem cap a la mar i ens trobarem la carretera Puçol-les Valls. Ens desviarem del camí dels Rolls quan es creua el camí dels Frares. Una vegada a l'esmentada carretera, seguirem en direcció a Puçol fins trobar el límit del terme. Girarem a la dreta i seguirem per la carretera que uneix el camí esmentat amb la carretera N-340. Tornarem a desviar-nos a la dreta i per vora carretera seguirem cap a Sagunt fins trobar el pont de la via d'Ojos Negros. Per vora via baixarem buscant de nou el camí dels Rolls.

Hem fet una volta per terres que ocupen 3660,5 fanecades de regadiu, les quals disposen del reforç per al reg dels motors de Polo, Candela, Pla d'En Bou, Colonització, Galera, Providencia, 1, 2 i 3 Simonet, Jeroni, Gallinera i Sant Gregori.

És molt curiós que, llevat del motor de Gallinera, els altres set estan tots quasi en línla recta a la part baixa del ferrocarril, a pocs centenars de metres els uns dels altres.

Aquestes terres són conegudes com les subpartides del Coscollar, Rolls, la Vinya Buida i Sant Gregori.

El camí dels Coscollars és el més important dels que recorren aquestes parcel·les dedicades totalment al cultiu dels tarongers. Un altre de menys importància és el Camí Enmig. Una senda coneguda com la de la Mala Parada, uneix els camins dels Rolls i dels Coscollars.

Encara que estem a la partida de Gausa, cal dir que les terres que hi ha des de les vies del ferrocarril d'Ojos Negros fins on es creua el braç de la sèquia de la Torre pertanyen a la Vila.

Vora carretera i prop de l'encreuament de la carretera Sagunt-Burgos hi va haver fins als anys 30, una olivera coneguda en tota la comarca com l'Olivera Espardenyera. Aquest nom li ho va donar el fet que un espardenyer feia i venia, allí mateix, espardenyes a tots aquells que viatjaven per la N-340. El tronc de l'olivera era tant gran que aquest home tenia al seu interior el taller de fer espardenyes. Les persones consultades ens han dit que l'olivera estava ubicada exactament on avui es troba el surtidor de gasolina Ripoll.

Sense deixar aquesta zona i al voltant d'aquesta gasolinera, es troba l'antiga estació del Coscollar. A la nostra ciutat les dues estacions que hi havien fins als 80, eren de companyies diferents, la d'Aragó i la del Nord. Quan les dues línies de ferrocarril passaren a propietat de RENFE es va construir l'estació del Coscollar en un lloc on les dues vies estaven paral·leles, d'aquesta manera, amb un canvi d'agulles es posaven en contacte dues estacions. Quan es va tancar l'estació d'Aragó, per motius obvis, també es va clausurar la del Coscollar.

Al Cadastre trobarem aquestes terres als polígons 79, 80 i 95.

FITXA 32

Partida de Gausa P: 41

De nou comencem el recorregut des del pont de la via d'Ojos Negros a la carretera N-340. Ara ho farem via amunt fins trobar el camí de Llíria, pel qual anirem fins al terme de Puçol. Una vegada arribem al límit, girarem a l'esquerra en direcció a Sagunt, acabarem el recorregut quan arribem al pont de la via d'Ojos Negros, que fou construït a principis de segle per la Companyia Minera Sierra Menera.

Les 3099,75 fanecades de pantà més 1.211 de motor que tenim a aquestes terres estan totalment dedicades al cultiu del taronger. Compten amb els pous de reg de Villar, Alqueria de Gausa, de Pallarés, Picaio, Arenals, Fausto, Partidors (1.er Penoso - nº 2) (S.A.T Gausa).

Les seues subpartides es coneixen com les dels Partidors, el Monument, Alqueria de Gausa, el Salsero, Granja Pallarés, Arenals i les Lloses. El barranc més significatiu és el dels Arenals i els camins més importants són els de Gausa i el de les Lloses.

La subpartida del Monument déu el nom al monument que es va construir l'any 29 perquè en aquest racó del terme l'any 1874 el General Martínez Campos al front dels seus soldats va proclamar rei d'Espanya Alfons XII, monument que fou dinamitat durant la II República. El lloc exacte on s'alçava és l'encreuament de la carretera Sagunt-Burgos amb la N-340. Els Saguntins podem contemplar encara un dels detalls del monument en qüestió, com són els caps dels dos lleons que hi ha a la Glorieta o plaça Cronista Chabret.

En un altre racó d'aquesta partida trobem el motor de Villar, el qual es construí abans de l'any 1936 i es va fer, com el de Botifarra, a colps de pic i pala. Destaquem també que en aquest motor existeix un taulell de manisetes amb la fotografia del matrimoni propietari Villar-Baquero. Al punt més al nord-oest d'aquestes terres tenim un lloc conegut com els Partidors. El nom li ve per ser un partidor de braços de sèquia dels més importants que tenim al terme.

A la dècada del anys 70 una gran obra d'enginyeria va transformar part d'aquestes parcel·les: l'autopista A-7 Alacant-Tarragona. A finals dels anys 80, també va canviar la fisonomia de l'entorn amb la construcció de la carretera de circumval·lació de València (coneguda amb el nom anglés de by-pass) amb la N-340. Cal assenyalar que el punt on avui està ubicada l'estació coneguda com peatge de Puçol, pertany al nostre terme.

Alqueria de Gausa. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

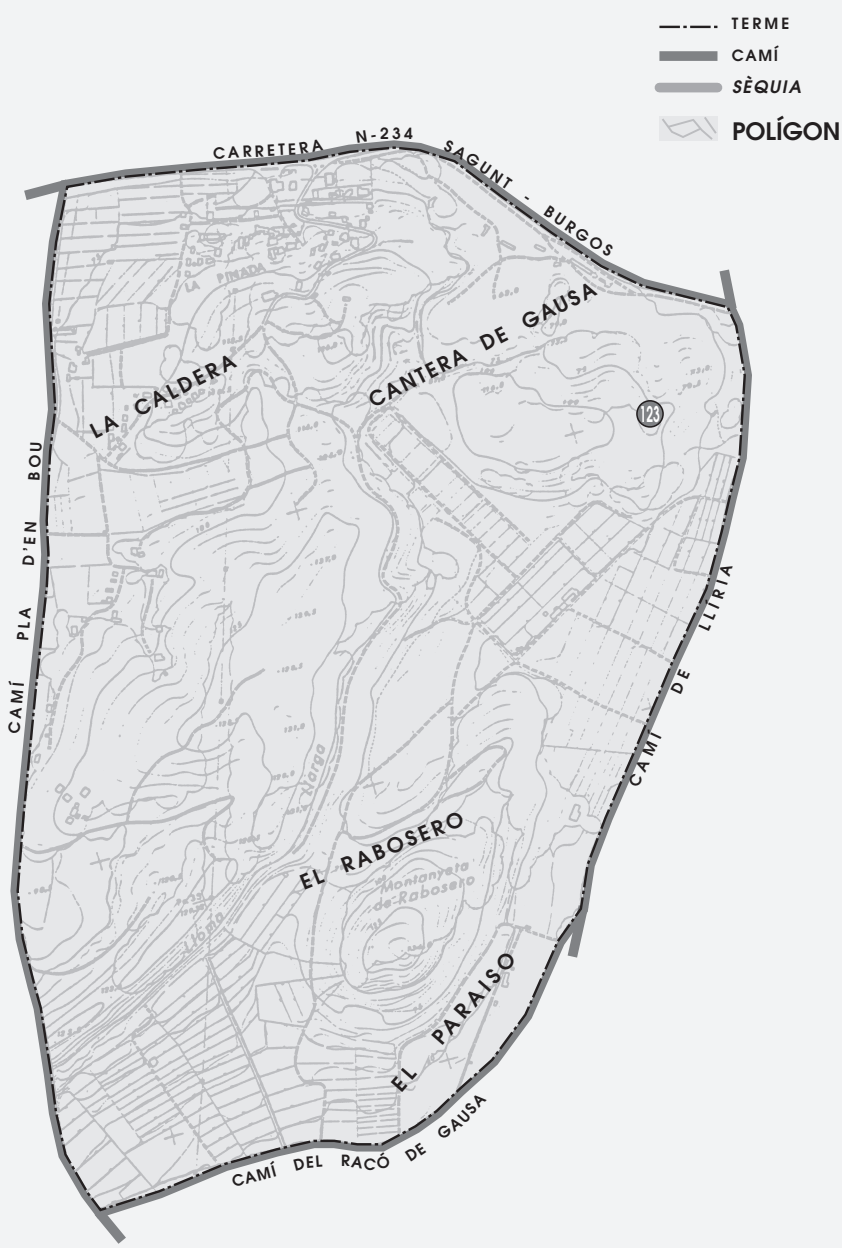

Històric garrofer. Baix la seua ombra fou proclamat rei d'Espanya Don Alfonso XII.
Foto: SANTIAGO BRU I VIDAL

Granja Pallarés. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Aquestes terres es troben al polígon 41 del Cadastre.

Partida de Gausa P: 81

Pedrera de Gausa. Lloma Llarga. Octubre 1989. Foto: A.E. AGRÓ

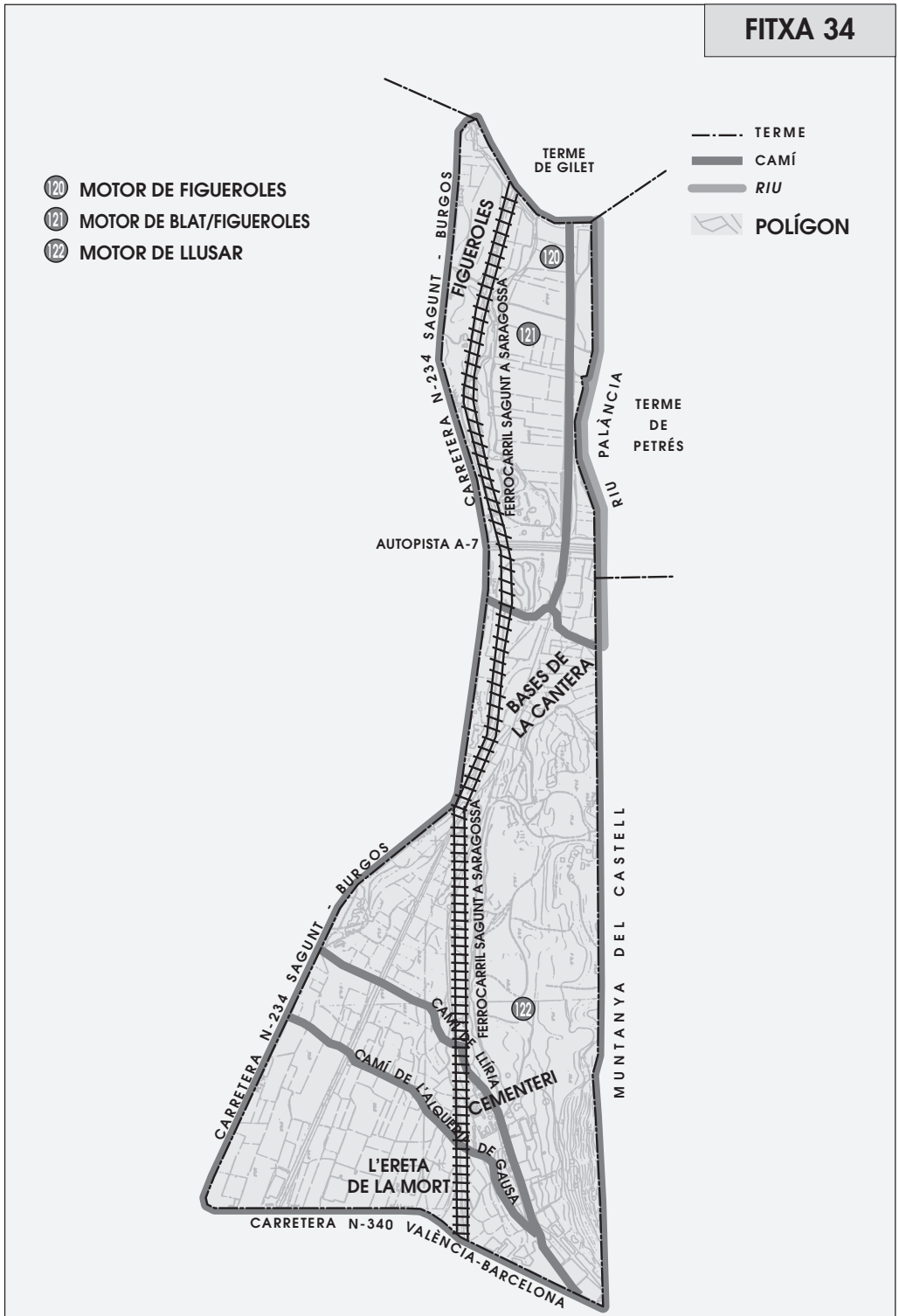
Prenent com a referència el punt dels Partidors, seguirem pel camí de Llíria cap a Puçol i quan arribem al camí del Racó de Gausa seguirem per aquest fins eixir al camí del Pla d'En Bou, en el qual girarem a la dreta i buscarem la carretera N-234 Sagunt-Burgos. Baixarem per aquesta carretera fins trobar de nou els Partidors. Així circumscriurem les subpartides de Cantera de Gausa, el Rabossero, el Pardalot, la Caldera i el pla d'En Bou. Són terres que contenen les muntanyetes del Pardalot, Rabossero i Pinada amb alçades de poc més de cent metres. En aquesta zona trobem terres de reg, pineda i terra de secà. El Sindicat de Regs no ens ha pogut donar una informació exacta de les fanecades de reg, ja que no són terres que es reguen amb aigües del pantà del Regajo. En elles hi ha els motors de Sant Jaume i altres de propietat particular. En ser una zona de parcel·les arrancades pràcticament a la muntanya, els camins acaben quasi bé tots en propietats particulars.

El nom de Cantera procedeix de l'explotació de pedra d'aquesta muntanya que féu la Companyia Menera de Sierra Menera en els anys 20 per construir el port d'embarcament. En l'actualitat, la pedrera es troba abandonada i hi fan les pràctiques de tir forces armades com la policia i la guàrdia civil, així com també els clubs de tir.

La construcció més notable de la zona és la casa de l'Advocat, d'estructura i traces medievals. A la zona es troba la denominada Caldera, nom que es creà en haver una caldera on es portaven els animals morts i se'ls extreia el greix per fer sabó.

Al Cadastre aquestes terres estan registrades com polígon 81.

FITXA 34

Partida de Gausa P: 47-82-83 i 84

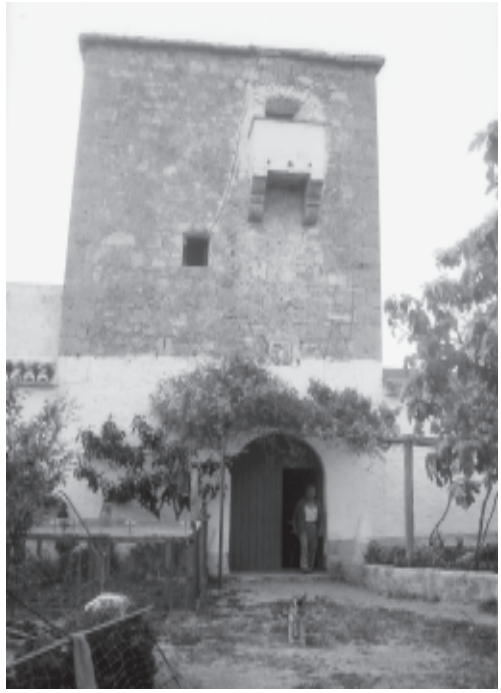
El recorregut d'aquesta zona és molt conegut, ja que es tracta dels voltants de la ciutat. Partirem del riu, de qualsevol pont, per exemple del pont de Ferro de la línia de ferrocarril València-Barcelona. Seguirem riu amunt fins trobar el terme de Petrés. Pel límit del terme, anirem a buscar la carretera N-234 Sagunt-Burgos i la seguirem fins trobar la cruïlla amb la N-340. Ens enfilarem cap a Sagunt i quan trobem el pont del ferrocarril d'Ojos Negros baixarem per trobar la línia de ferrocarril València-Barcelona. Seguint la via cap a la ciutat, passarem per l'estació i farem cap al pont sobre el Palància des d'on hem partit.

La zona inscrita conté 1313 fanecades de reg, majoritàriament de taronger, que reben les aigües dels motors de Figueroles, Blat i Llusar. Els camins més importants que la recorren són: el de l'Alqueria de Gausa, Llíria, Figueroles i els camins de servei de l'autopista A-7 i la N-234.

Les subpartides més conegudes són: Figueroles (creuada avui per la A-7), les Basses de la Pedrera, el Cementeri i l'ereta de la Mort. A l'oest de la ciutat, en la partida de Figueroles, en la muntanyeta de Pesta, es construí l'institut Clot del Moro, anomenat així perquè es troba prop del lloc d'aqueix nom en el riu Palància. Enfront de l'institut ha anat formant-se un desordenat barri de cases molt humils conegut com les Basses, perquè es troba en la falda de la lloma on s'ubiquen les basses de l'aigua potable de Sagunt.

Baixant de l'institut cap a la N-234, dalt de la sèquia de Gausa, hi ha un molí antic d'època medieval, que es coneix com el molí del Perric. En l'actualitat s'ha fet un desviament de les aigües abans d'on feien el salt del molí que serveix per a portar l'aigua a les basses reguladores del Sindicat de Regs.

Situats a les espatles del Castell, no podem d'eixar d'esmentar la barbaritat que suposà l'explotació de pedra d'un entorn tan històric com aquest durant el franquisme i abans. La pedrera és un testimoni mut i al mateix temps eloqüent de la manca de cervell. Si continuem cap a la mar, trobarem les basses que arrepleguen les aigües reciclades en la depuradora mitjançant motors de bombeig. Entre les esmentades basses i les faldes del castell estan construides unes altres basses que recullen les aigües del canal Xúquer-Túria i que, mitjançant una depuradora potabilitzadora, dóna servei a les necessitats d'aigua potable a Sagunt. Una miqueta més avant i front al pas del camí de Llíria sota el ferrocarril a Saragossa hi ha una cova de considerables dimensions que durant la Guerra Civil s'utilitzava per guardar mercaderies i efectes militars i que més recentment es destinà a cultivar xampinyó. A l'est d'ací

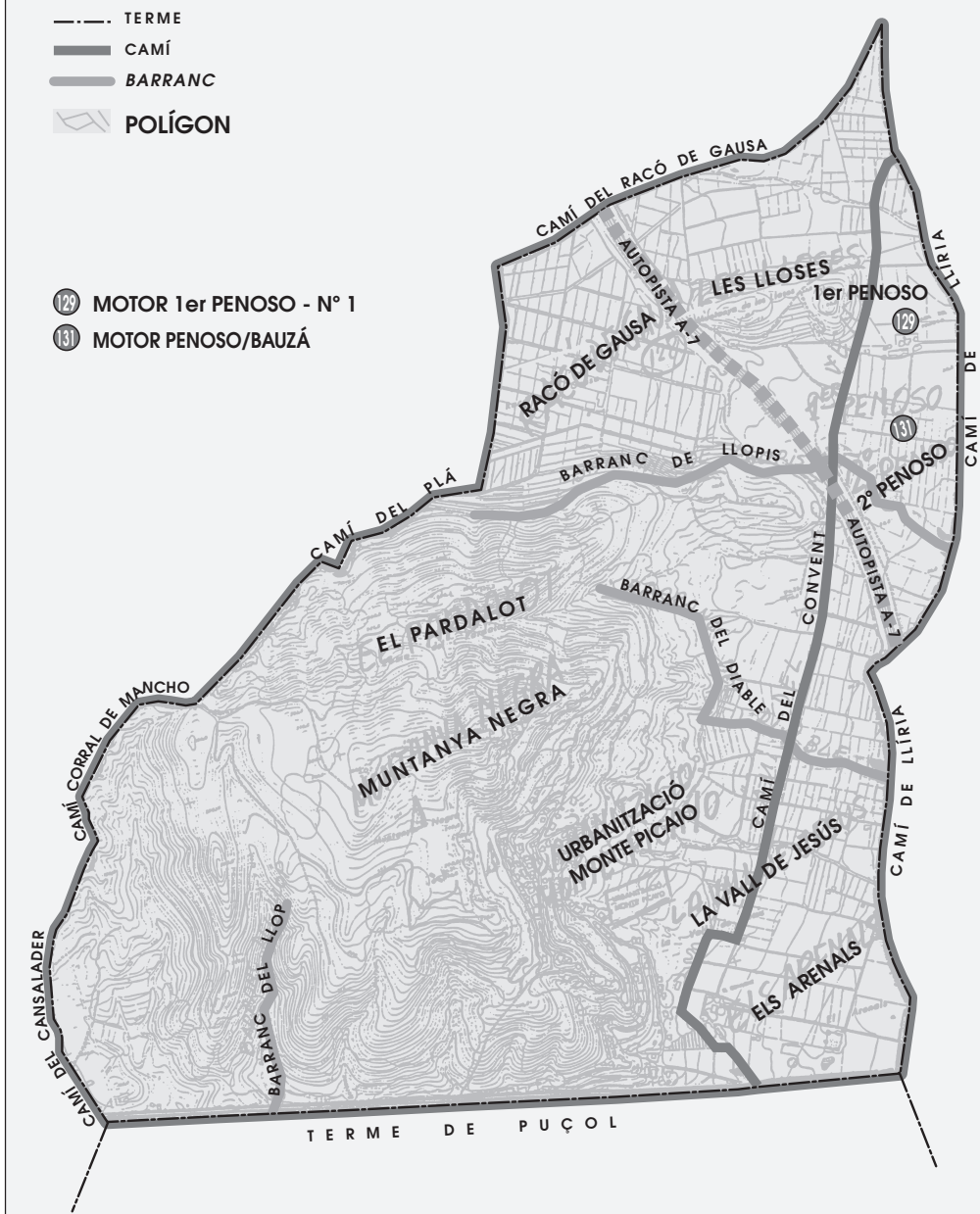

Torre del molí de Gausa (o del Perric)
Foto: EVA VELA/MARC FERRI

es trobava l'ereta de la Mort, lloc molt visitat pels xiquets ja que al seu voltant hi havien llidoners que proporcionaven el fruit dels llidons i el pinyol que llançaven amb estufadors fets de canyes primetes i verdes. Ben prop es troba el cementiri municipal de Sagunt Ciutat, que substituí com hem dit als que es trobaven dins de la població.

Si fa no fa, hem descrit dues voltes concèntriques al poble, però n'hi ha una tercera, la mes estreta, ja que no baixa de la muntanya. Començaria en el Teatre Romà. Seguiríem cap a l'oest, deixant arrere la penya Esvaradora, on els xiquets es deixaven caure ajudats de llanderols o sobre les soles de sabata. Passaríem pel Calvari, construït en el segle passat, tot i anant per la primera taula. Deixarem a l'esquerra el cantal Gros i a la dreta la Torreta i per les oliveres de Puro ascendiríem als Alts d'Annibal. A la dreta deixem la cova de la Monja i a l'esquerra un magnífic cantó dels anomenats murs cíclops. Voltarem el castell i ja cap a l'est passarem per vora dels tallats de la pedrera i arribarem als Tres Pouets. Amb certes dificultats vorejarem la vessant més inclinada de la muntanya i anirem a buscar el carrer del Calvari Vell que ens introduirà en el poble.

En el Cadastre la zona inscrita està registrada com polígons 47, 82, 83 i 84.

Partida de Gausa P: 42 i 43

Alqueria del Pinós. Coneguda per alqueria del Penoso. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

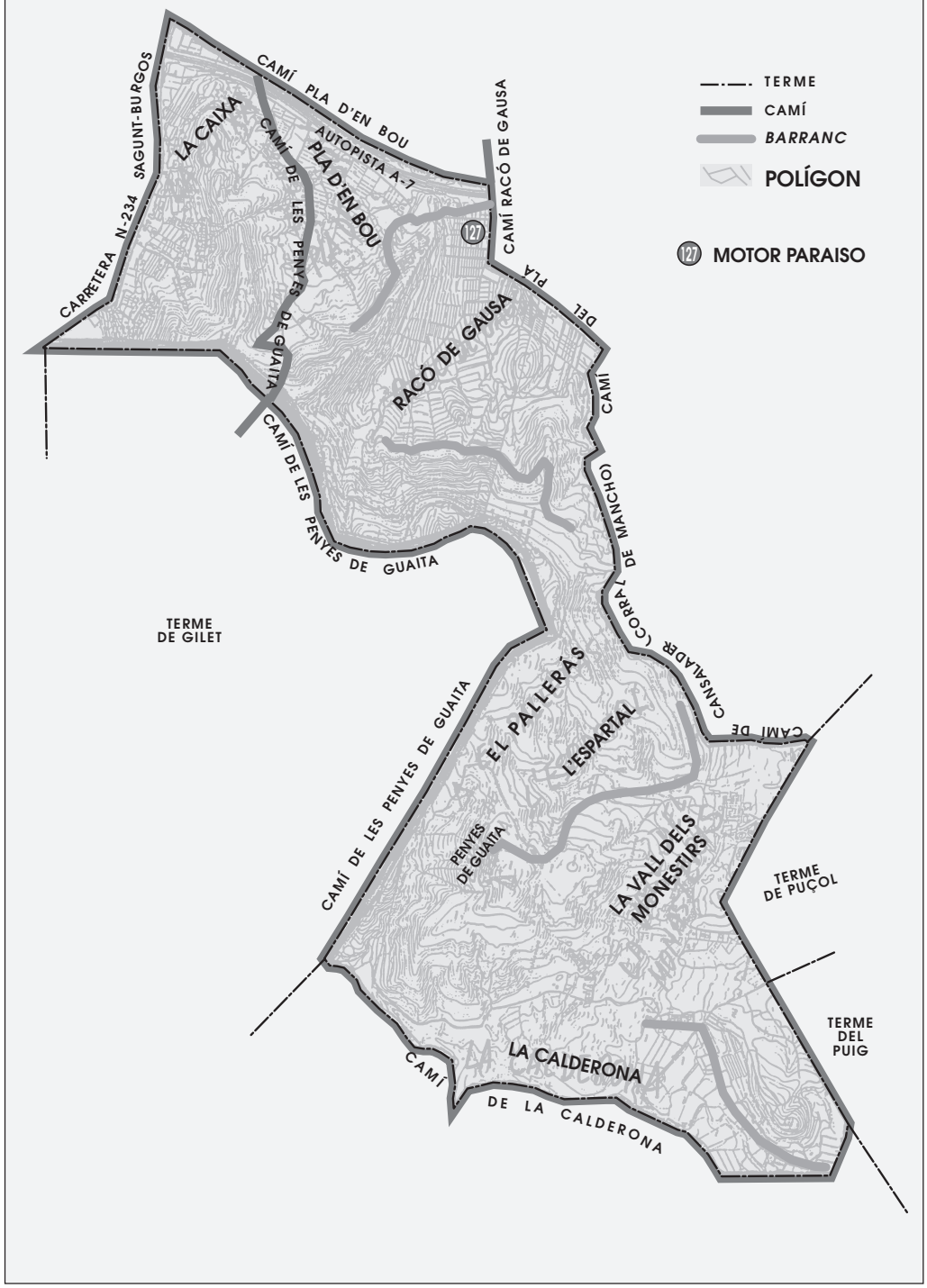
Per descriure la zona, ens traslladarem al límits dels terme de Puçol pel camí de Llíria mateixa. En arribar al final del terme, pujarem pel camí de la urbanització Monte Picaio fins trobar el camí de la Caseta del Cansalader i el del Corral de Manxo. Girarem a la dreta pel camí esmentat i farem cap al camí del Pla. Seguirem en direcció cap a Sagunt pel camí del Racó de Gausa i trobarem de nou el camí de Llíria. Girarem a la dreta i agafant la direcció de València arribarem al terme de Puçol.

La zona està ocupada per les subpartides de la vall de Jesús, els Arenals, muntanya Negra, Picaio, les Lloses, Primer Penoso, Segon Penoso i el Pardalot. L'alçada més important es troba en la muntanya Negra i és el Picaio amb 372 metres. Allí es troben el repetidor de televisió als 365 metres i el pic de la Creu. En aquesta muntanya es crien alborsos, tramussos i figues paleres. Les aigües de pluja que cauen en aquest conjunt muntanyenc són canalitzades pels barrancs del Llop, del Diable i de Llopis. Altres muntanyetes menors són: el Pardalot amb 242 metres, Racó de Gausa amb 268 i la de les Lloses amb 89 metres.

Encara no farà uns cinquanta anys, en aquestes terres no hi havien tarongers, quan ara s'hi troben les transformacions més importants. Com a la zona no arriben les aigües de reg del Sindicat, es compta amb nombrosos pous, Motor del 1er Penoso nº 1, 2º Penoso/Bauzà, sent el de Fausto un dels més antics. Segons Fausto Llopis Caruana, net de qui féu el motor, la construcció del motor possibilità el desenvolupament de les terres de secà que aleshores anaven des dels Arenals i Mont Picaio fins al pla d'En Bou i terme de Petrés. En aquestes terres, l'industrials saguntí Ramon Sanchis Marco plantà els primers nesprers de la varietat coneguda com japonesos. A banda dels camins particulars, són importants el del Convent i el de la urbanització Mont Picaio. La zona està creuada per l'autopista A-7.

Cal dir, encara que només siga per subratllar la relació de Sagunt i Puçol, que mentre l'Hotel de la urbanització Mont Picaio es troba en el terme de Sagunt, el casino pertany a Puçol. Una cosa semblant passa amb la urbanització els Monestirs.

La zona està registrada en el Cadastre en els polígons 42 i 43.

Partida de Gausa P: 44

Eixirem de la carretera N-234 cap a València pel camí del pla d'En Bou, creuarem l'autopista i pel camí del Pla continuarem fins trobar els camins del Corral de Manxo i Caseta del Cansalader. En arribar a la ratlla del terme de Puçol, seguirem a la dreta fins passar pel terme del Puig. Trobarem el camí de la Calderona i girant de nou cap a la dreta, pel mateix camí farem cap al terme de Gilet. Pel límit arribarem a la carretera N-234, a la part de dalt de la urbanització la Pinada, i baixarem cap a Sagunt fins trobar el punt de partida, el camí del pla d'En Bou.

En la zona circumscrita trobarem les subpartides del Racó de Gausa, pla d'En Bou, la Caixa, el Palleràs, l'Espartal, la Calderona i la Vall dels Monestirs. Les muntanyes més importants són: la Lloma Llarga (197 metres), els Palleràs (379 metres), les Penyes de Guaita (399 metres) i l'Espartal (408 metres).

En ser terres de muntanya són pocs els camins que contenen, el més important és el camí de les Penyes de Guaita. Es tracta de zona de secà, si bé hi ha finques transformades en reg, la més coneguda és la del Racó de Gausa, propietat de la firma Pocel·lanes Lladró, de la qual ens hem referit en la descripció general de Gausa. Com dèiem en la fitxa anterior, aquestes finques originalment de secà reguen de motors particulars (Paraiso). Complementen els conreu: pinedes, garroferars, figuerars, oliverars i ametlerars.

Els barrancs que arrepleguen l'aigua de pluja són: el del Diable, el del Xinto, el del Llop i el de l'Espartal.

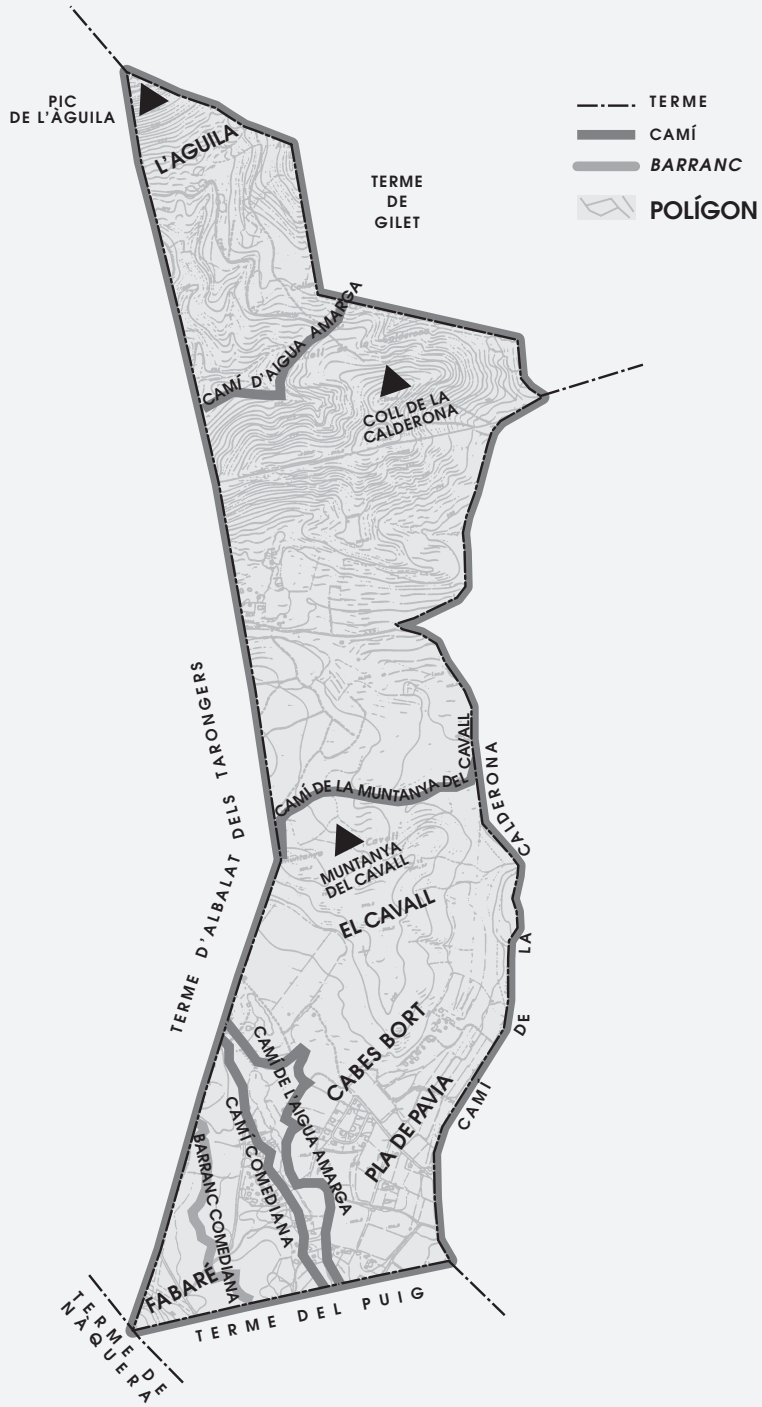
Racó de Gausa. Vista oest-est de la finca Lladró. Foto: PORCELANAS LLADRÓ

Racó de Gausa. Vista est-oest de la finca Lladró. Foto: PORCELANAS LLADRÓ

De la muntanya de la Lloma Llarga cal dir que l'autopista A-7 n'ha destruït una part. Al barranc del Diable hi ha balmes amb pintures rupestres, que ens demostren la seua ocupació almenys durant el neolític, i allí creix abundantment la murta, la planta que forma part de la festa del nostre país en l'acte conegut com *L'entrà la murta*.

Aquestes terres es troben registrades en el polígon 44 del Cadastre.

Partida de Gausa P: 45 i 46

Serra Calderona. Barranc del Llop. Al fons urbanització *Los Monasterios*. Foto: A.E. AGRÓ

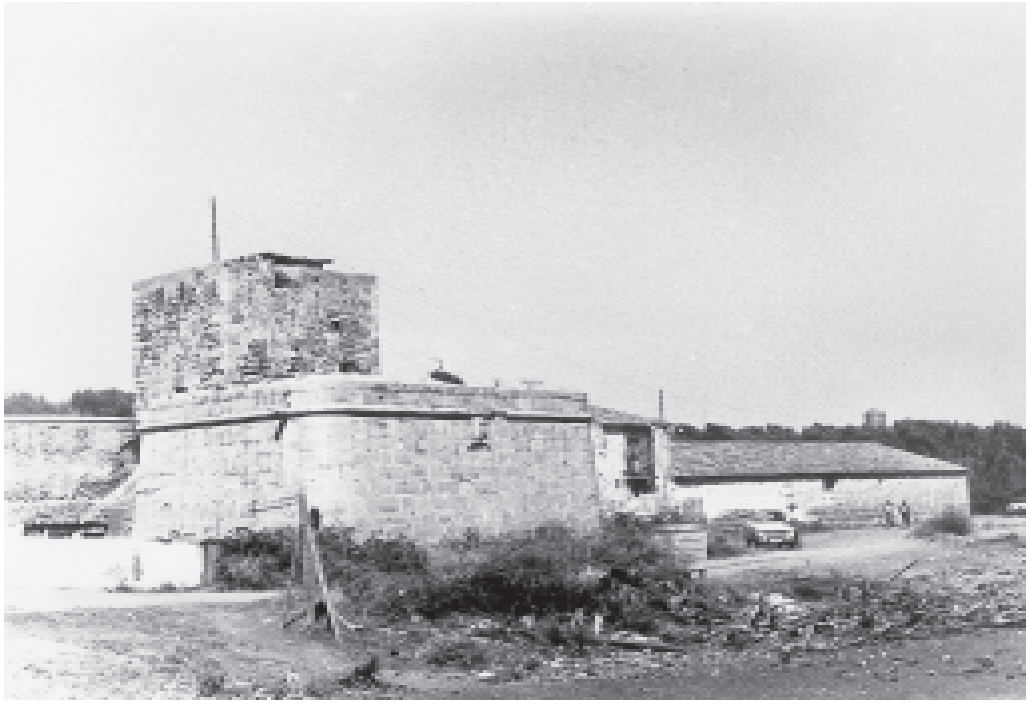
L'últim recorregut per les terres del nostre terme té lloc per la part més al sud-oest. Ens traslladarem a les terres altes de Gausa, on el camí de la Calderona toca el límit amb el terme del Puig i pujant-hi, trobarem el punt on es junten els termes de Nàquera i Albalat dels Tarongers. Seguint pel terme d'aquest últim poble farem cap a les terres de Gilet i per elles baixarem de nou fins trobar el camí de la Calderona. Tot seguit, pel mateix camí buscarem el terme del Puig. En aquesta zona tenim les subpartides de Pla de Pavia, Cabeç Bord, Favaré, el Cavall i l'Àguila, totes elles com hem dit dins de la Calderona.

En ser terres de secà hi trobarem molt pocs tarongers, però encara hi ha algun llaurador valent capaç de xirugar la pedra per tal de buscar terra i plantar arbres fruiters. Certament, abans del gran incendi de la Calderona, els pins, els garrofers i les oliveres eren els arbres majoritaris. El pi anomenat coscoll, en castellà "carrasco", té la particularitat de tindre molts nusos. Els camins més destacats són: el de la muntanya del Cavall, el de l'Aigua Amarga i el de la Comediana.

El coll de la Calderona (246 metres), el Cavall (237 metres) i el pic de l'Àguila (465 metres) són les elevacions més notables. Cal dir que a l'última muntanya esmentada es junten els límits dels termes d'Albalat, Gilet i Sagunt. Els barrancs de la Comediana i el de l'Aigua Amarga arrepleguen les aigües de pluja.

Abans d'acabar l'última fitxa d'aquest treball que ha descrit les terres del nostre municipi, i ja que ens trobem en la serra Calderona, recomanem a tots els mestres i pares de la nostra ciutat que porten l'alumnat i fills a veure el millor i més meravellós paratge de muntanya que tenim els saguntins. Durant la visita cal explicar-los la destrossa que feren els incendis als anys 80, les conseqüències nefastes del foc. Creiem que si les criatures estimen la natura i retenen aquestes imatges tan belles, quan siguen persones adultes ajudaran a que no es tornen a repetir barbaritats com les esdevingudes.

La zona descrita està registrada en els polígons 45 i 46.

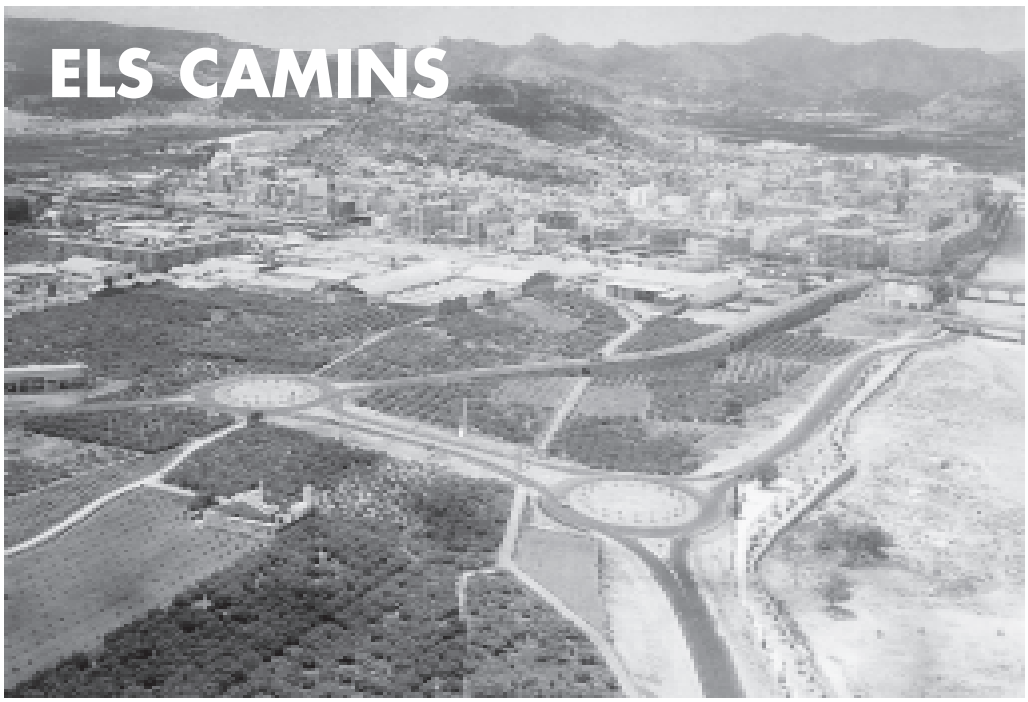

Torreó al Grau Vell. Foto: PACO TORRIJOS

Restes arqueològiques front al torreó.
Foto: PACO TORRIJOS

ELS CAMINS

Camins i carreteres. Sèquies i motors. Les tres partides: Montíber, La Vila i Gausa. Vista general del casc antic de Sagunt. Foto: AJUNTAMENT DE SAGUNT

En haver presentat el terme de Sagunt, hem considerat adequat descriure la xarxa de camins amb la finalitat de convidar el lector a caminar pel terme que és ara ple del flaire de flor de ta ronger, ara de romaní o tímor, ara de brisa marina,... Calceu-vos bé, perquè amb l'ajuda dels plànols i orientacions que vos donem podreu recórrer el terme i estem convençuts que en quedareu satisfets i que en gaudireu.

Camins de Gausa venien,
el Riu pujaven fervents,
camins a la platja duien
dels alturons al Grau Vell,
Montíber, La Riff, Ponera,
Gausa, Oliva, La Bairent,
Palmosa, Maresme, Setha,
Pla d'En Bou, Almudafer,
Sant Cristòfol, Puig de Pasques,
Cabanyal i el Colomer,
i recolza en sa flora
coronada de merlets
la vila Arse, Saguntum,
Morvedre del meu voler.

Davant de la vila nostra
es revifa el sentiment:
qui la trenca i no l'estima
ser fill d'ella no ho mereix.
Ella creava poetes,
músics, sants i campaners;
ella acollia de sempre
gent veïna i forasters.
Ella cantava al cel blau
amb aquest dolç meu accent,
ella recolzada al riu
aigua clara duia i peix
i ella el Circ despert portava
on dorm ara pels diners.
Casals i pedres picades,
la Sang Vella i vells carrers,
la Juderia, Antigons,
el Calvari i els xiprers,
veïnat de Sant Ramon,
Santa Anna, nostre convent!
sagrari de nostra Mare,
la Verge del Bon Succés.
Pedres Blaves, Clot del Moro,
camí que porta a Petrés,
l'Asil, l'Ermita, lo mur,
Na Marzena temps florent,

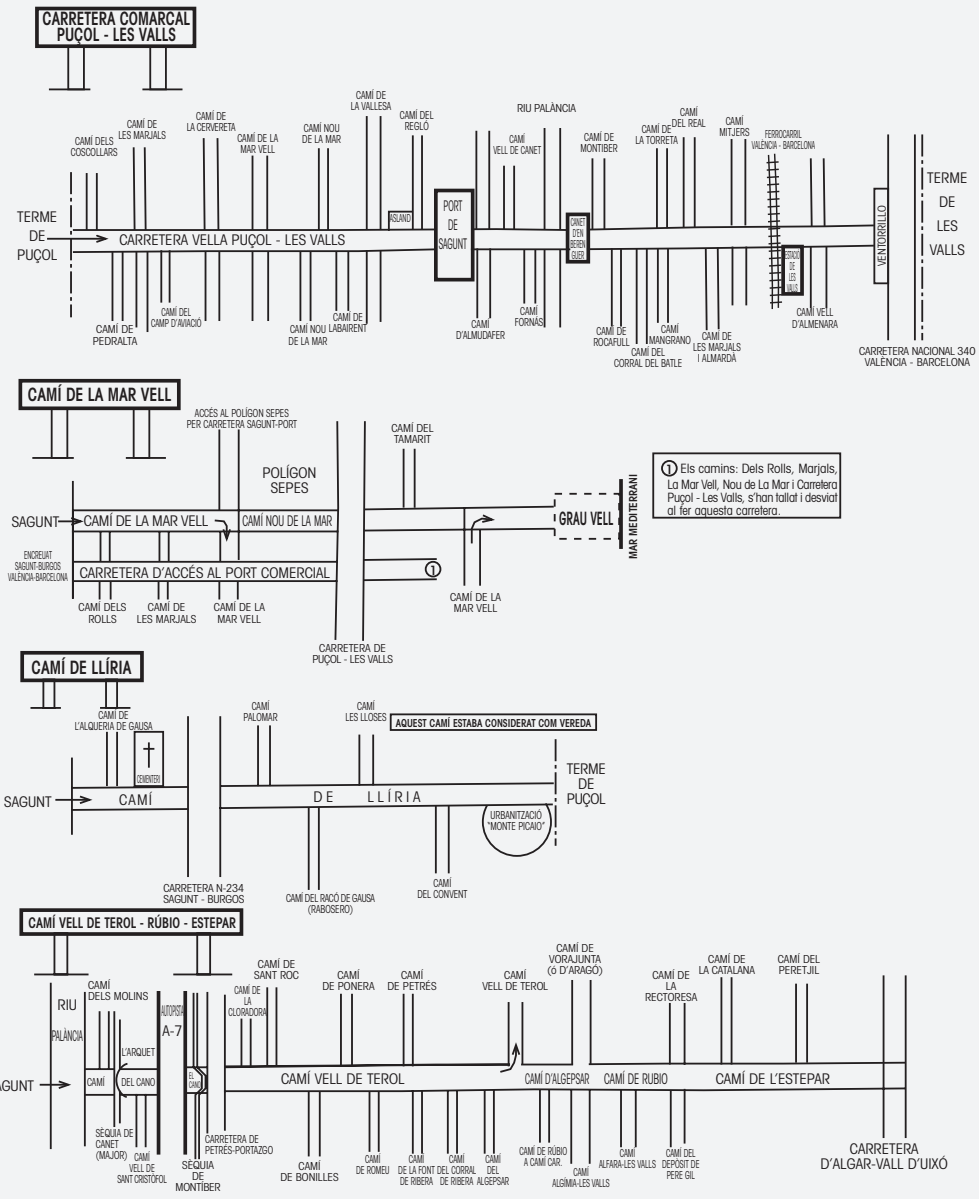
Sant Miquel i les Penyetes,
la Trinitat i el Remei;
el Salt, el Camp, l'Olleria,
Raseta i Calvari Vell,
el Raval, Sant Salvador
casal nostrat i fervent,
carretera, cementeri,
l'estació del meu tren.
Camí de la Mar, taronges,
la taronja els magatzems,
la Cisterna, les murades,
i damunt de tot Castell,
balcó ben ample de l'ànim
des de la mar a Gilet,
des d'Almenara a Diana
i del cel al pensament.

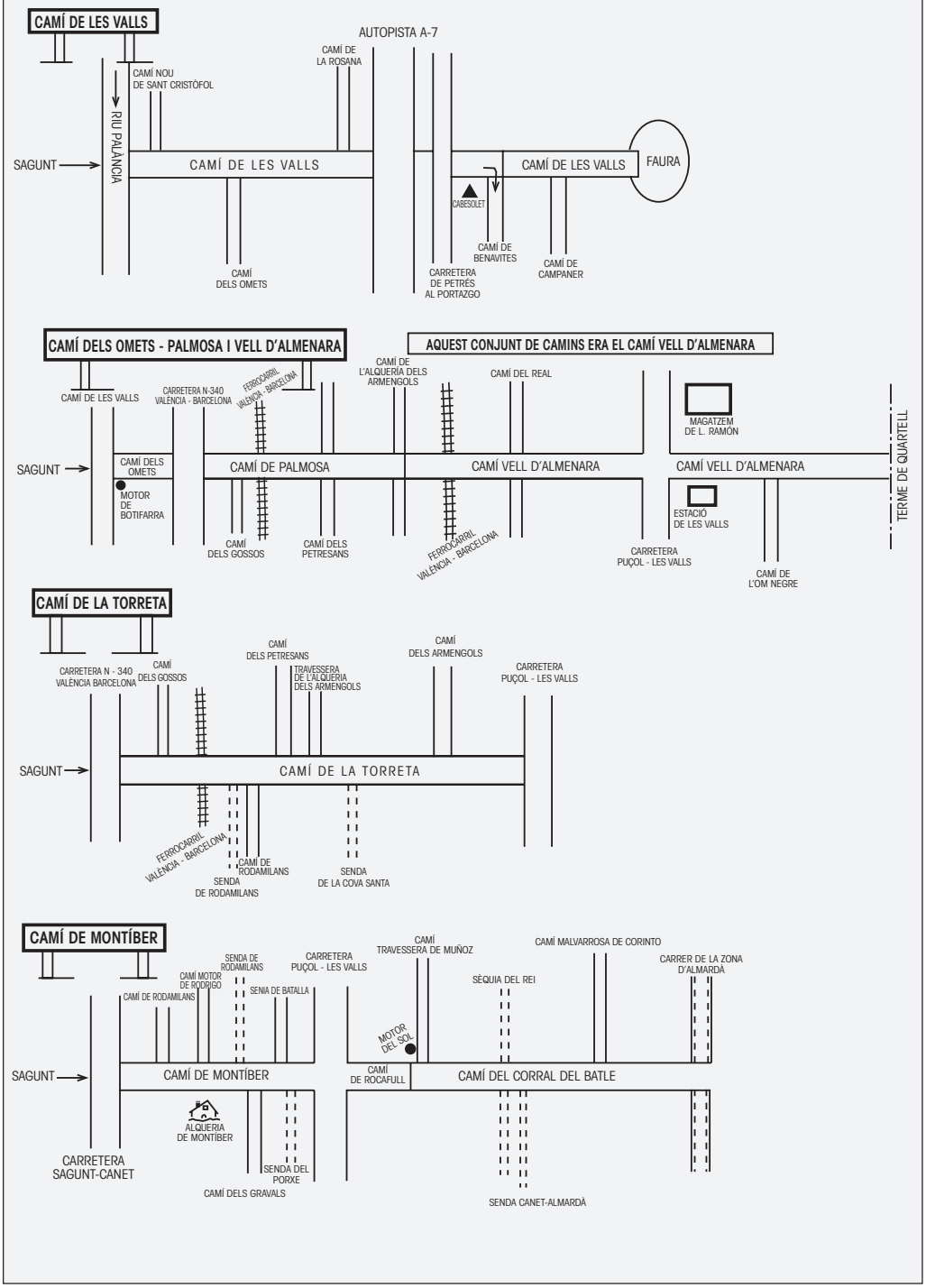
La Penya Esvaradora,
i el Teatre renaixent,
el Cantal Gros, matapuça,
ortigues i tramussers,
les Oliveres de Puro,
les coves, els Tres Pouets,
les torres i els murs que abracen
les cases i els garrofers.
Santa Anna i el «Dos de Mayo»,
i davant l'Hort del Marqués,
la Sèquia de la vila,
un molí i el moliner;
Aqüeducte i Ciutadela,
la de Trenta, el Safraner,
la Mangranera, la Cuca,
del Forn del Racó el forner
i el pa aquell ben cuit en llenya
d'anys de racionament…

…Deture's així la pensa,
ature's el pensament,
Sagunt, i ja va dit tot,
Morvedre, tu, poble meu!

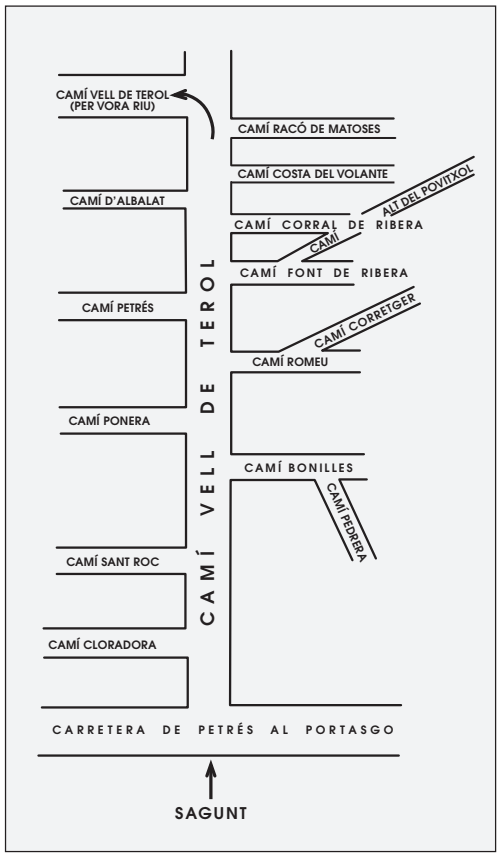
Publicat al llibret de la nostra falla en març de 1981. JOSEP MARTÍNEZ RONDAN

PRINCIPALS CAMINS DEL TERME

CAMÍ DE LES VALLS
AUTOPISTA A-7
CAMÍ DE LA ROSANA
CAMÍ NOU DE SANT CRISTÒFOL
RIU PALÀNCIA
SAGUNT
CAMÍ DE LES VALLS
CAMÍ DE LES VALLS
FAURA
CABESÒLET
CAMÍ DE BENAVITES
CAMÍ DE CAMPANER
CAMÍ DELS OMETS
CARRETERA DE PETRÉS AL PORTAZGO
CAMÍ DELS OMETS - PALMOSA I VELL D'ALMENARA
AQUEST CONJUNT DE CAMINS ERA EL CAMÍ VELL D'ALMENARA
CAMÍ DE LES VALLS
CARRETERA N-340 VALÈNCIA - BARCELONA
FERROCARRIL VALÈNCIA - BARCELONA
CAMÍ DE L'ALQUERIA DELS ARMENGOLS
CAMÍ DEL REAL
MAGATZEM DE L. RAMÓN
SAGUNT
CAMÍ DELS OMETS
MOTOR DE BOTIFARRA
CAMÍ DE PALMOSA
CAMÍ VELL D'ALMENARA
CAMÍ VELL D'ALMENARA
TERME DE QUARTELL
ESTACIÓ DE LES VALLS
CAMÍ DELS GOSSOS
CAMÍ DELS PETRESANS
FERROCARRIL VALÈNCIA - BARCELONA
CARRETERA PUÇOL - LES VALLS
CAMÍ DE L'OM NEGRE
CAMÍ DE LA TORRETA
CARRETERA N - 340 VALÈNCIA BARCELONA
CAMÍ DELS GOSSOS
CAMÍ DELS PETRESANS
TRAVESSERA DE L'ALQUERIA DELS ARMENGOLS
CAMÍ DELS ARMENGOLS
CARRETERA PUÇOL - LES VALLS
SAGUNT
CAMÍ DE LA TORRETA
FERROCARRIL VALÈNCIA - BARCELONA
CAMÍ DE RODAMILANS
SENDA DE RODAMILANS
SENDA DE LA COVA SANTA
CAMÍ DE MONTÍBER
SENDA DE RODAMILANS
CARRETERA PUÇOL - LES VALLS
CAMÍ TRAVESSERA DE MUÑOZ
CAMÍ MALVARROSA DE CORINTO
CARRER DE LA ZONA D'ALMARDÀ
CAMÍ MOTOR DE RODRIGO
CAMÍ DE RODAMILANS
SENIA DE BATALLA
SÈQUIA DEL REI
MOTOR DEL SOL
SAGUNT
CAMÍ DE MONTÍBER
CAMÍ DE ROCAFULL
CAMÍ DEL CORRAL DEL BATLE
ALQUERIA DE MONTÍBER
CARRETERA SAGUNT-CANET
SENDA DEL PORXE
CAMÍ DELS GRAVALS
SENDA CANET-ALMARDÀ

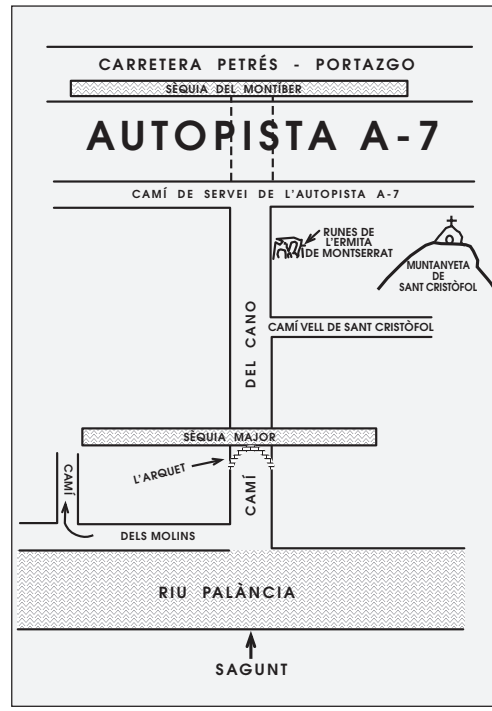
CAMÍ VELL DE TEROL

El camí comença en la ciutat, en la plaça de l'Algepsar, que és on es trobava la Porta de Terol. Seguirem el carrer de Terol i passarem per enfront de l'Asil dels Vells fins arribar al riu, on es trobava l'ereta de Porriti. Creuarem el riu i iniciarem el camí Vell de Terol pròpiament, que ascendeix paral·lel pel barranc del Cano o de Bonilles. El nom Cano ve pel sifó que la sèquia de Montíber fa per salvar el camí. En el lloc conegut com el Cano, es creuaven tradicionalment el camí que ens ocupa i el camí de Petrés-Portasgo. En l'actualitat, però, incideix en aquest mateix punt el pas de l'autopista A-7, fet que el camí Vell de Terol la creua per una indignant claveguera. Des d'aquest punt, des del Racó de Matoses, el camí voreja Ponera pel nord fins arribar al terme d'Albalat.

El camí Vell de Terol fa d'eix principal al qual conflueixen els de Cloradora, Sant Roc, Bonilles, Pedrera, Ponera, Romeu, Corretger, Petrés, Font de Ribera, Corral de Ribera, Alt del Povitxol i Costa del Volante. El camí Vell de Terol va cap al terme d'Albalat. A partir del camí Racó de Matoses i fins a la carretera de Torres Torres a Quart es diu camí de l'Algepsar.

CAMÍ DEL CANO

L'Arquet. Principi del camí del Cano.
Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Es coneix com camí del Cano el tram de camí de Terol que va des de l'Asil dels Vells a la carretera Petrés-Portasgo. En el seu inici, a l'altra banda del riu, es troba l'Arquet, que és un aqüeducte de la sèquia Major i al final les restes de l'antiga ermita de Montserrat. D'aquest tram naixen el camí dels Molins i el camí Vell de Sant Cristòfol.

CAMÍ DELS MOLINS

Comença en el camí del Cano on desemboca el barranc de Bonilles i pel llit del riu al marge esquerre aplega front la pressa de Sagunt i doblant a la dreta es on oficialment comença el camí dins el polígon 48. Va cap a Petrés i en ell està situat el torn on pren l'aigua la sèquia de la Vila de la sèquia Major. Prop del camí es troba el primer molí. En aplegar a la A-7 està tallat i per continuar s'agafa el camí de servei en direcció al riu. Es passa per baix del pont i es pren el camí de servei a l'altra banda de la A-7. Amb direcció al Cano s'aplega a la sèquia Major on trobarem el segon molí i de nou es prendrà el camí cap a Petrés fins arribar al límit del terme.

Antigament aquest camí es coneixia amb el nom de Petrés. També es troba la senda de Petrés que va paral·lela a la sèquia de la Vila, per la dreta des del riu fins al torn a prop del primer molí i una altra senda va al camí Nou de Sant Cristòfol passant per l'Arquet.

CAMÍ VELL DE SANT CRISTÒFOL

Comença en el camí del Cano (en el polígon 49) i acaba en la muntanyeta de Sant Cristòfol. Fa uns anys, la senda de Sant Cristòfol, que va del riu al camí que ens ocupa, es va fer camí el tram que va des del camí a la Cagadora de Xiverri, deixant senda des d'aquest punt fins la sèquia Major o de Canet.

CAMÍ DE LA CLORADORA

És el primer camí que comença a l'esquerra en el camí Vell de Terol dins del polígon 1 i va en direcció a la muntanya de Ponera. Acaba en el mateix polígon, a la vessant nord de la muntanya per on passa l'aqüeducte de l'aigua de Soneja. S'anomena camí de la Cloradora perquè al final del camí es troba el lloc on es posava el clor a l'aigua potable de Sagunt.

CAMÍ DE PONERA

Comença en el camí Vell de Terol, al marge esquerre. Va cap a la muntanya de Ponera, de la qual reb el nom. Acaba en el camí de Petrés. Tot el recorregut el fa pel polígon 1.

CAMÍ DE SANT ROC

És un camí situat a uns 50 metres més amunt del col·legi Sant Vicent Ferrer, cap a l'esquerra i transcorre tot ell pel polígon 1.

CAMÍ DE BONILLES

Comença uns 100 metres més amunt del camí de Sant Roc, però naix del marge dret del camí Vell de Terol. Creua el barranc de Bonilles, passa per davant les casetes conegudes com les Tres Maries, continua en direcció nord pel polígon 20 fins les rodalies del lloc conegut com la caseta de Pésol.

CAMÍ DE LA PEDRERA

Comença en el camí de Bonilles en el marge dret i va en direcció a la pedrera del Salt del Llop, o del Ferroland. Abans d'aquesta explotació industrial, el camí pujava fins al cim de la muntanya i, vorejant el mateix cim, s'aplegava a una petita pedrera fora de servei que s'anomenava la pedrera de Santa Maria, nom que rebia perquè proporcionà pedra per a la construcció de l'església de Santa Maria de Sagunt. Tot el camí i la pedrera es troben al polígon 20.

CAMÍ DE PETRÉS

Comença entre els polígons 1 i 2 a l'esquerra del camí Vell de Terol, en el lloc conegut com els

Quatre Camins i acaba al camí de Petrés a Albalat, també conegut com camí dels Forasters.

CAMÍ DE ROMEU

Comença a la dreta del camí Vell de Terol al polígon 20, va cap al nord, cap a la muntanya que li dóna nom, la muntanya de Romeu, terreny que era propietat i/o serví de refugi al guerriller Romeu en la Guerra del francés. No se n'ix del polígon. A aquest camí se li coneixia també per camí de les Rodes, perquè al principi hi havia unes rodes de carro.

CAMÍ DEL CORRETGER

Al polígon 20 i a partir del camí de Romeu naix el camí del Corretger, que passa pel pla del Corretger prop del terme de Benifairó i acaba a la Font de Ribera.

CAMÍ DE LA FONT DE RIBERA

Comença a la dreta del camí Vell de Terol entre els polígons 3 i 20. Ix del nostre terme després d'haver deixat la font de Ribera a la seua esquerra, continua per la dreta, entre els polígons 18, 19 i 20, i entra al terme de Benifairó.

CAMÍ DEL CORRAL DE RIBERA

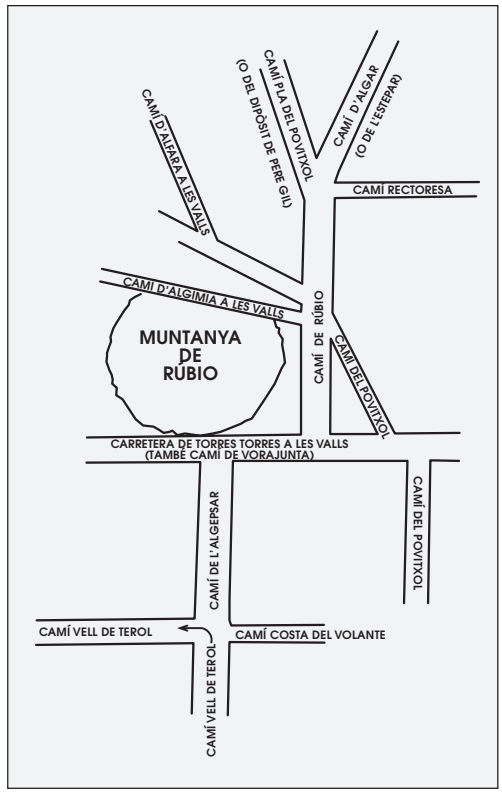
Comença a la dreta del camí Vell de Terol, entre els polígons 3 i 4. Acaba al camí del Povitxol, entre els mateixos polígons que transcorre.

CAMÍ D'ALBALAT

Al peu de la Costa del Volante i al marge esquerre comença aquest camí i als pocs metres es posa dins el terme d'Albalat.

CAMI ALT DEL POVITXOL

Antigament hi havia una senda que unia el camí de la Font de Ribera amb la subpartida del Povitxol. El pas del temps, i les necessitats de comunicació de tot els racons del nostre terme, han fet que aquesta senda haja esdevingut en camí.

CAMÍ DE LA COSTA DEL VOLANTE

Al mateix cim de la Costa del Volante i a la part dreta està aquest camí per on s'accedeix a tota una sèrie de propietats al peu de les muntanyes de Sabató i Penya Negra. Quasi bé enfront de l'entrada és on es desvia el camí Vell de Terol vorejant el marge del riu Palància amb direcció a les terres altes d'Aragó.

CAMÍ DE L'ALGEPSAR

Al mateix punt on es desvia el camí Vell de Terol fins al llit del riu Palància, comença el camí i acaba en el de Vorajunta. Aquesta circumstància no es massa coneguda, doncs popularment es creu que

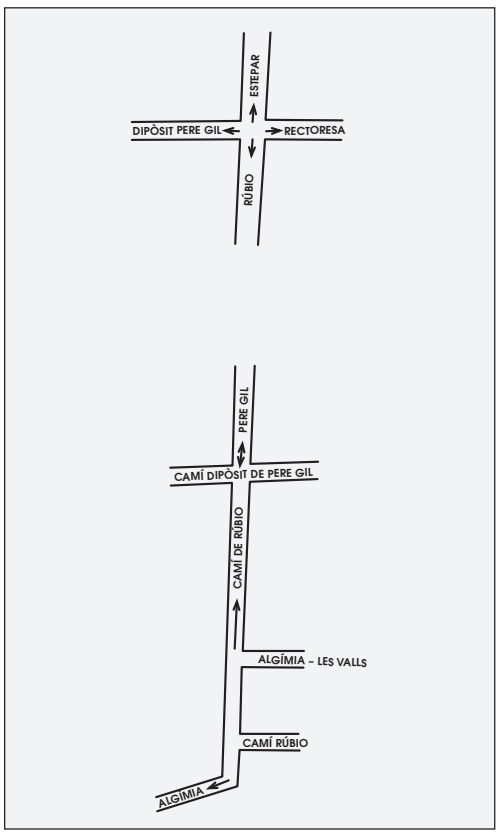
es una continuació del camí Vell de Terol, quan aquest acaba en el camí de Vorajunta, també conegut com carretera de Torres Torres a les Valls.

CAMÍ DE RÚBIO

Arranca al camí de Vorajunta a la vessant de la muntanya de Rúbio. El topònim Rúbio ve del nom d'un propietari de Sagunt. Voreja aquesta muntanya fins trobar-se amb el camí del Povitxol. També s'hi pot accedir venint pel camí del Corral de Ribera.

CAMÍ DEL POVITXOL

Comença al terme de Quart i entra al de Sagunt pels polígons 18 i 19. Creua el pla del Vicari i el camí de Vorajunta per endinsar-se després en la zona del Povitxol d'on reb el nom. També s'hi pot accedir venint pel camí del Corral de Ribera.

CAMÍ DE L'ESTEPAR (O D'ALGAR)

Ix del camí de la Rectoresa, junt al camí de Rúbio, i aplega fins la carretera d'Algar a la Vall d'Uixó. Per aquesta circumstància també se li coneix com camí d'Algar. Comença als polígons 10 i 14 i acaba en els 9 i 11.

CAMÍ DE LA RECTORESA

Comença entre els polígons 14 i 15, al lloc on acaba el camí del dipòsit de Pere Gil i a prop del camí-barranc de la Catalana, eixint entre els mateixos polígons fins entrar al terme de Quart.

CAMÍ D'ALGÍMIA A LES VALLS

Procedeix d'Algímia i pel camí de Càrcer aplega al límit dels polígons 7 i 16. Des d'allí aplega al camí de Rúbio. Se li coneix també com camí de Rúbio, de Càrcer o d'Algímia segons siga aquell que l'anomena.

CAMÍ DEL DIPÒSIT DE PERE GIL

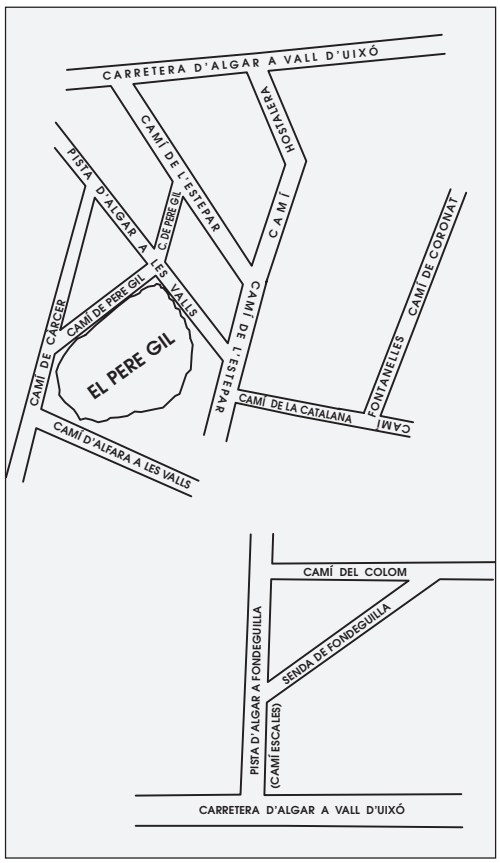
Procedeix d'Alfara, entra al terme de Sagunt entre els polígons 8 i 9. Creua el camí de Càrcer i en aplegar a la divisòria dels polígons 10, 16 i 14, 15 es junten els camins de Rúbio i Estepar. Fins a aquest punt se li coneix amb la denominació titular i a continuació és el camí de la Rectoresa.

CAMÍ DE CÀRCER (O D'ALFARA A LES VALLS)

Procedeix del terme d'Alfara i entra en el terme de Sagunt pels polígons 6, 7 i 8. Acaba a l'encreuament amb el camí del Dipòsit de Pere Gil. D'ací fins al camí de l'Estepar se li anomena de Pere Gil.

CAMÍ DE PERE GIL

És com acabem de dir, la continuació del camí de Càrcer a partir de l'encreuament d'aquest al del

Dipòsit de Pere Gil, entre els polígons 9, 10 i acaba en el camí de l'Estepar entre els polígons 9, 10 i 12.

CAMÍ DE LA CATALANA

Comença en el camí de l'Estepar entre els polígons 12, 14 i acaba en el camí de Fontanelles entre els polígons 13, 14.

CAMÍ DE FONTANELLES

Entra al terme de Sagunt procedent de Quart pels polígons 13-14 i va cap a la Vall d'Uixò i en aplegar als polígons 12-13, al pla de l'Algepsar, la continuació se li anomena camí de Coronat. Als conjunt dels dos camins se'ls coneix com camí Vell de la Vall d'Uixó a les Valls.

CAMÍ DE CORONAT

Ix del terme de Quart a Sagunt pels polígons 12-13. Segueix fins el terme de la Vall d'Uixó vorejant pràcticament el barranc de l'Arquet. Aquest camí serveix de divisòria dels polígons 12-13.

CAMÍ DE L'HOSTALERA

Partint del camí de l'Estepar entre els polígons 10-12, segueix en direcció a la carretera comarcal d'Algar a la Vall d'Uixó. Tot el seu recorregut serveix de divisòria del polígon 12 amb el 9-10.

CAMÍ D'ALGAR A LES VALLS

Des de la carretera d'Algar a la Vall d'Uixó ix cap a Sagunt buscant la carretera de Torres Torres a les Valls travessant les subpartides de l'Estepar i Pere Gil fins aplegar a la de Rúbio. Pel seu trajecte va prenent diferents noms: camí del Pere Gil, Hostalera, Rúbio i Estepar. Les transformacions agrícoles han anat modificant la seua trajectòria encara que no la seua finalitat que consistia i consisteix a connectar les dues carreteres comarcals.

CAMÍ D'ESCALES

Comença a la carretera d'Algar a la Vall d'Uixó en el polígon 11, junt al terme d'Alfara i acaba al terme d'Algar. En aquest camí es troba el campament de colònies les Escales. En temps antics s'anomenava camí Vell d'Algar.

CAMÍ DEL COLOM (O SENDA DE FONDEGUILLA)

Ix del camí d'Escales al polígon 11 i va cap al terme de Fondeguilla on acaba. També existeix una senda que va del camí d'Escales fins buscar el camí del Colom, passant per les rodalies de la cova del Colom. Se li coneix també com senda de Fondeguilla. El camí del Colom és conegut com ronda d'Algar a Fondeguilla.

CAMÍ DE LES VALLS

Principi del camí de les Valls, abans de fer el pont Bru i Vidal. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

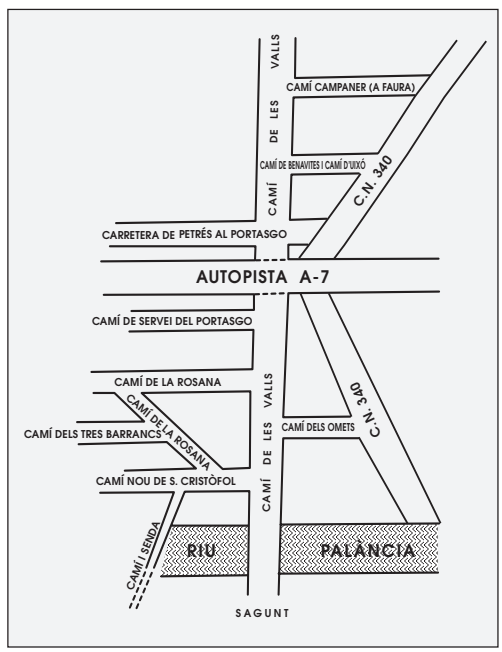
Comença en la zona escolar al final del carrer Cronista Bru i Vidal, entre els polígons 50 i 60. Segueix en direcció nord-est i després de recórrer uns 2 quilòmetres entre tarongers, aplega a la cruïlla amb l'autopista A-7 pel punt conegut com el Portasgo. Per baix de la A-7 trobarem la carretera comarcal de Petrés a la N-340. En recórrer uns 100 metres a l'esquerra per la mateixa comarcal, prendrem una desviació cap a la dreta en direcció a les Valls. Abans de la construcció de l'autopista, la cruïlla es produïa amb la carretera de Petrés i amb això s'ha enredrat el nuc, que per altra banda es troba a escassos metres de la N-340. El camí de les Valls ix del nostre terme entre els polígons 20-21 i entra en el de Benifairó per les rodalies de Faura.

CAMÍ NOU DE SANT CRISTÒFOL

Comença al camí de les Valls només creuar el pont sobre el riu Palància, a l'esquerra d'aquest camí just on es troba avui el Trinquet Comarcal. Creua les séquies de Canet i Montíber i acaba al camí de servei de la A-7 junt a la muntanyeta de Sant Cristòfol. A uns 100 metres a l'esquerra del seu tram final es troba el col·legi d'ensenyament especial Sant Cristòfol. Aquest camí també es coneixia antigament per camí Fondo o de la Figuera. Es deia Fondo perquè començava al llit del riu i des d'ací fins a l'actual trinquet anava molt baix o fondo respecte de la superfície de la terra cultivada. Se li deia de la Figuera perquè en eixir del riu i en el tram més baix hi havia una figuera a uns 3 metres del firme del camí. Es dóna la circumstància que des de Petrés al Portasgo només es pot creuar per dalt de l'A-7 pel pont junt a la muntanyeta de Sant Cristòfol. A uns 100 metres més amunt d'on comença el camí de la Rosana prendrem a l'esquerra un camí entre tarongers que dóna accés a uns horts i, després de convertir-se en senda, que va sempre a poca distància de la sèquia Major, aplega al lloc conegut com l'Arquet, al camí del Cano, on baixa fins al llit del barranc, torna a pujar pel costat de l'Arquet i continua junt a la sèquia fins aplegar al camí dels Molins on acaba.

CAMÍ DE LA ROSANA

Comença en el camí Nou de Sant Cristòfol al punt on aquest creua la sèquia Major (o de Canet).

Va cap a les Valls, segueix la seua trajectòria pel polígon 50, acaba en el camí de les Valls front a la finca coneguda com la Catedral. Des d'aquest camí ix el del Pla de Maresme-Tres Barrancs.

CAMÍ DEL PLA DE MARESME-TRES BARRANCS

Torre de Roc. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Comença en el de la Rosana dins el polígon 50. Antigament creuava la carretera de Petrés-Portasgo i entrava al polígon 20 en direcció a la subpartida de Tres Barrancs, el que avui és l'accés al col·legi Adventista. A conseqüència de la construcció de la A-7, en aplegar a aquesta el tallaren a l'alçada del camí de servei de Sant Cristòfol al Portasgo. Actualment per aplegar a la fi del camí s'ha d'anar pel Nou de Sant Cristòfol, creuar la A-7 i després prendre la carretera de Petrés al Portasgo en direcció les Valls i, en aplegar a l'accés del col·legi dels Adventistes, es pren la direcció dels Tres Barrancs dins el polígon 20. En aquest camí es troba la torre de Roc.

CAMÍ DELS OMETS

Comença en el camí de les Valls, junt a la zona escolar entre els polígons 51-65 i continua deixant a la dreta la Somnàmbula o muntanyeta de l'Aigua Fresca. Acaba en la carretera N-340, entre els mateixos polígons que comença.

CAMÍ DE BENAVITES

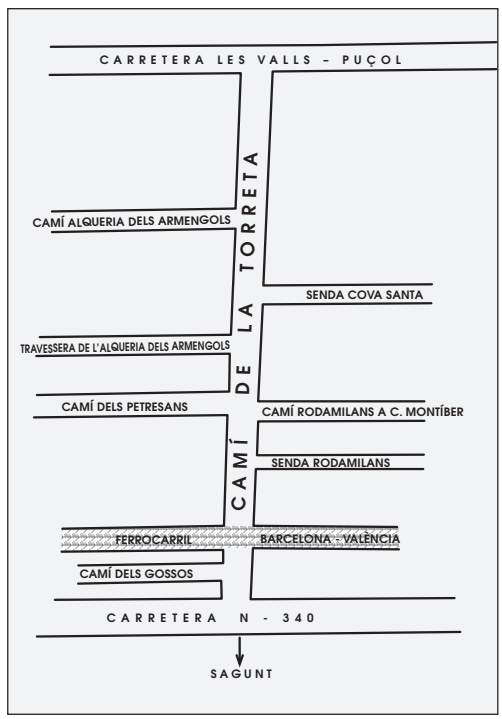
Comença a la dreta del camí de les Valls al polígon 21, deixant la muntanya Cabeçolet a la seua dreta, i quan entra pel polígon 22, a les rodalies del camí de la Creu de la Victòria, pren el nom d'Uixó, antigament conegut com Camitxó.

Aquest camí és creuat fora del nostre terme pels accessos de la carretera N-340 a Faura, Quartell i Benavites.

CAMÍ DE CAMPANER

Naix a la part dreta del tram final del camí de les Valls i s'endinsa pel polígon 21 al terme de Benifairó de les Valls.

CAMÍ DE LA TORRETA

Comença a la carretera N-340 entre els polígons 62-64, creua la via del tren València-Barcelona per un pont i continua cap a la mar fins la carretera

Alqueria motor dels Armengols. Detall: subpartida, motor i camí. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Puçol-les Valls on acaba. El lloc es conegut com el Pont de la Vela i està situat entre els polígons 54-56.

En aquest camí comencen els dels Gossos, senda de Rodamilans, travessera de l'Alqueria dels Armengols, i Cova Santa. També acaben els de Rodamilans, Petresans, i Alqueria dels Armengols.

CAMÍ DELS GOSSOS

Només deixar la N-340, a l'esquerra del camí de la Torreta, comença aquest camí que va paral·lel a la via del tren i acaba al camí de Palmosa. Tot el recorregut el fa pel polígon 63. Abans s'anomenava camí vell de Palmosa.

SENDA DE RODAMILANS

Comença a la dreta del camí de la Torreta prop del començament de la sèquia del Cau, creua el camí Rodamilans pel punt on es troba la coneguda Olivera de Rodamilans i continua cap al camí del Motor de Rodrigo, el creua i acaba al camí de Montíber, a les rodalies del camí dels Gravals. Aquesta senda en alguns trams s'ha convertit en camí.

CAMÍ DE RODAMILANS

Entre els polígons 61-64 comença aquest camí que naix al de Montíber i acaba al de la Torreta, seguint sempre entre els polígons 61-64. Com hem assenyalat a l'anterior camí-senda, els dos camins es creuen front a l'Olivera de Rodamilans.

CAMÍ DELS PETRESANS

A pocs metres de la A-7, al lloc conegut com el Portasgo, comença aquest camí entre els polígons 52-63, a la carretera N-340 i acaba al camí de la Torreta entre els polígons 53-62 havent creuat abans el camí de Palmosa.

TRAVESSERA DEL CAMÍ DE L'ALQUERIA DELS ARMENGOLS

Des del camí de la Torreta i prop d'on s'acaba el camí dels Petresans comença aquest camí que està situat entre els polígons 53, 61. Acaba al camí de l'Alqueria dels Armengols a la part de baix de l'Alqueria.

CAMÍ DE L'ALQUERIA DELS ARMENGOLS

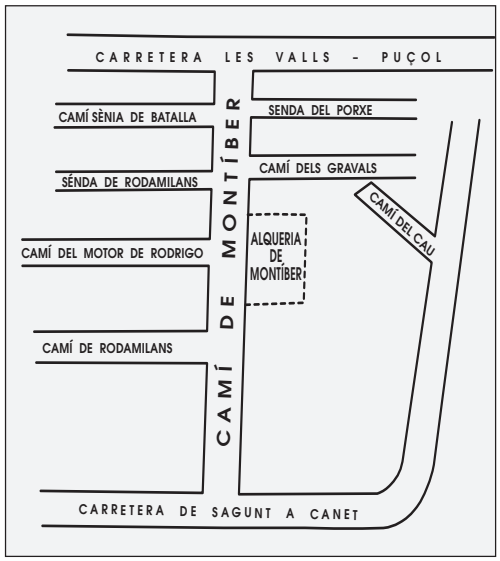
Naix a la carretera N-340 als Hostalars front al monument de la Creu de la Victòria entre els polígons 23-52 i acaba al camí de la Torreta entre els polígons 53-54. També es conegut com dels Hostalars i a més a més és la continuació del camí de la Creu de la Victòria.

Sobre la via del ferrocarril existeix un pont, però en arribar a l'A-7 i no haver-hi pont per creuar-la s'ha de buscar per l'esquerra el camí del Real, o per la dreta el de Palmosa, per continuar després pel mateix camí.

SENDA DE LA COVA SANTA

Ix del camí de la Torreta entre els polígons 60-61 cap a la carretera Puçol-les Valls en sentit al terme de Canet, on acaba.

CAMÍ DE MONTÍBER

Comença a la carretera de Sagunt-Canet entre els polígons 31-64, passa per l'alqueria del mateix nom i acaba a la carretera Puçol-les Valls entre els polígons 30-61.

Principi de la carretera Sagunt-Canet d'En Berenguer. Finals del anys 80. Foto: HIGUERAS

A aquest camí s'aboquen la senda i el camí de Rodamilans, els camins del Terrer, Motor de Rodrigo, Gravals, Sénia de Batalla, Colomer i senda del Porxe. A la nostra gent major els hem oït dir que el camí de Montíber començava al de Rodamilans i aquest a la carretera de Canet.

CAMÍ DEL MOTOR DE RODRIGO

Comença al camí de Montíber al polígon 61, front a l'Alqueria de Montíber i acaba dins el mateix polígon i no hi té altra eixida.

CAMÍ DELS GRAVALS

A la part de baix de l'alqueria de Montíber comença aquest camí entre els polígons 30-31 i acaba dins els mateixos polígons molt a prop del terme de Canet d'En Berenguer. No hi té eixida.

CAMÍ DEL CAU

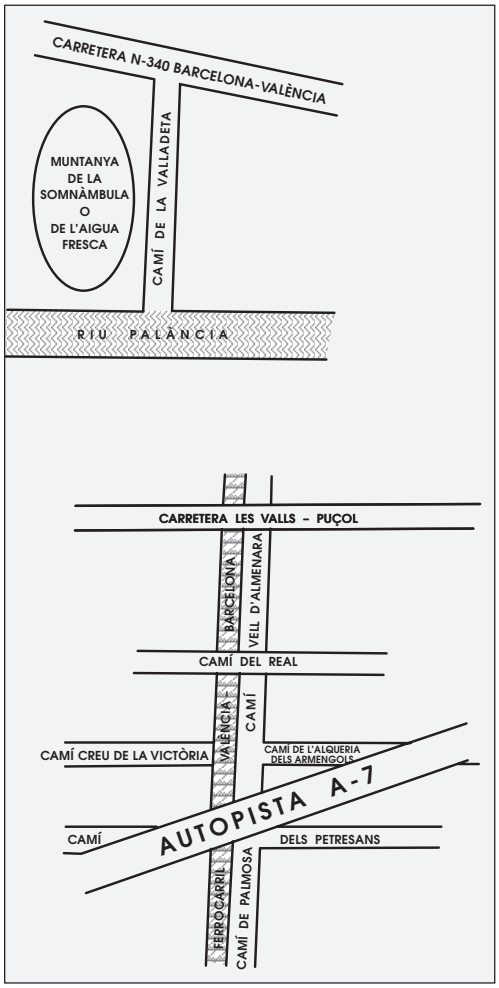
Comença a la carretera de Sagunt a Canet al polígon 31 al Km 2,300 aproximadament i acaba dins el mateix polígon a les rodalies del camí dels Gravals. No hi té eixida. També és coneix com el camí de les Columnes per haver-hi una línia d'alta tensió.

CAMÍ DE LA CREU DE LA VICTÒRIA

Ix entre els termes de Faura i Benifairó cap al de Sagunt pels polígons 21-22 i acaba a la N-340. A continuació es diu camí Alqueria dels Armengols. A les Valls es coneix el tram, de camí entre la N-340 fins al ferrocarril, com camí dels Hostalars. Aquest camí pren el seu nom per estar situat al seu marge la Creu de la Victòria, creu que es va construir per commemorar la victòria sobre els agermanats l'any 1621, en la batalla que es produí entre Sagunt i Almenara.

CAMÍ DEL REAL

Des del polígon 23 junt a la carretera N-340 naix aquest camí que creua l'A-7 per un pont aeri i acaba a la carretera Puçol-les Valls entre els polígons 54-55.

CAMÍ DE PALMOSA

En creuar la carretera N-340, on s'ajunten els polígons 51, 65, 63 i 62 i on acaba el camí dels Omets, comença el de Palmosa que està traçat quasi en paral·lel a la via fèrria València-Barcelona i acaba en arribar al camí de l'Alqueria dels Armengols, entre els polígons 53, 54.

CAMÍ VELL D'ALMENARA

Comença just on acaba el camí de Palmosa, segueix en la mateixa direcció fins arribar a l'estació de les Valls i se n'ix del terme de Sagunt pel polígon 24. És conegut com Vell d'Almenara perquè els nostres avantpassats l'utilitzaven per anar a la veïna vila d'Almenara. Antigament era conegut com camí de la Serp, nom que la tradició relaciona amb la mort del mític capità d'Hèrcules, Zakint, que faltà per la mossegada d'un rèptil.

CAMÍ DE LA VALLADETA

Comença a la carretera N-340 polígon 65, junt a la muntanya de la Somnàmbula (de l'Aigua Fresca) i acaba uns 100 metres més baix de les restes del pont romà al llit del riu Palància. Aquestes restes es coneixen popularment com els Pilons.

CAMÍ DE CANET-LES VALLS

És aquesta una de les poques vies de comunicació que entren i ixen del nostre terme en sentit Nord-Sud, amb categoria menor de carretera. Possiblement algun dia fos camí rural que el pas del temps o les necessitats de comunicació han convertit en carretera. Forma part de la carretera coneguda com Puçol-les Valls.

En eixir del terme de Canet entra al nostre pels polígons 29-30 i seguint en direcció nord, creua l'A-7 el ferrocarril València-Barcelona i arriba a la N-340 al punt conegut com el Ventorrillo on acaba.

En aquesta via de comunicació comencen els camins de Rocafull, Batle, Mangrano, Marjals d'Almardà, i acaben els de Montíber, Torreta i Real. El creuen els de Mitgers i Vell d'Almenara.

CAMÍ DE ROCAFULL

Comença al polígon 29 a la carretera de Canet-les Valls a les rodalies del camí Corral del Batle i acaba a aquest camí front a la finca coneguda com el Motor del Sol.

CAMÍ DEL CORRAL DEL BATLE

Ix de la carretera Canet-les Valls entre els polígons 28, 59 i seguint cap a la mar acaba a les cases d'Almardà al polígon 27.

CAMÍ DE MANGRANO

Comença al polígon 57 i va des de la carretera Canet-les Valls al lloc conegut com el Pont de la Vela, front on acaba el camí de la Torreta i acaba el de Cantarrana, entre els polígons 56, 57.

CAMÍ DE LES MARJALS D'ALMARDÀ

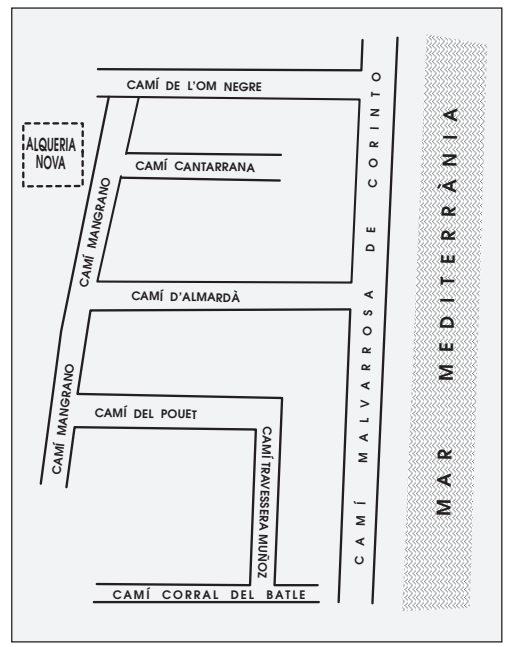
Comença als polÌgons 56-57 des de la carretera Canet-les Valls als límits de l'Alqueria Nova i acaba al camí d'Almardà entre els polígons 56-58.

CAMÍ DELS MITGERS

Baixa des del camí del Real al polígon 55 i segueix cap a la mar creuant la carretera Canet-les Valls i acaba al camí de l'Om Negre al polígon 56.

CAMÍ DE LA MALVA-ROSA DE CORINTO

Aquest camí va paral·lel a la mar. Ix des del camí Corral del Batle entre els polígons 27-28, passa per la Salinera (que estava a la dreta del camí poc abans d'arribar a la finca de Penya) i ix del nostre terme pel polígon 26 entrant al d'Almenara. Segueix cap al port de Borriana amb el nom de Camí de la Serratella.

CAMÍ DEL POUET I TRAVESSERA MUÑOZ

Comença al camí de Mangrano i va pel polígon 58. Aplega a un lloc on gira a la dreta. A partir d'aquest punt fins al final, on es troba el camí del Corral del Batle, a la part baixa del motor del Sol, s'anomena Travessera de Muñoz.

CAMÍ D'ALMARDÀ

Entre els polígons 56, 58 en el punt on s'uneixen els camins Mangrano i Marjals d'Almardà, comença aquest camí que va pel polígon 58 en direcció a la mar i acaba a la marjal, vora la sèquia del Rei.

CAMÍ DE CANTARRANA

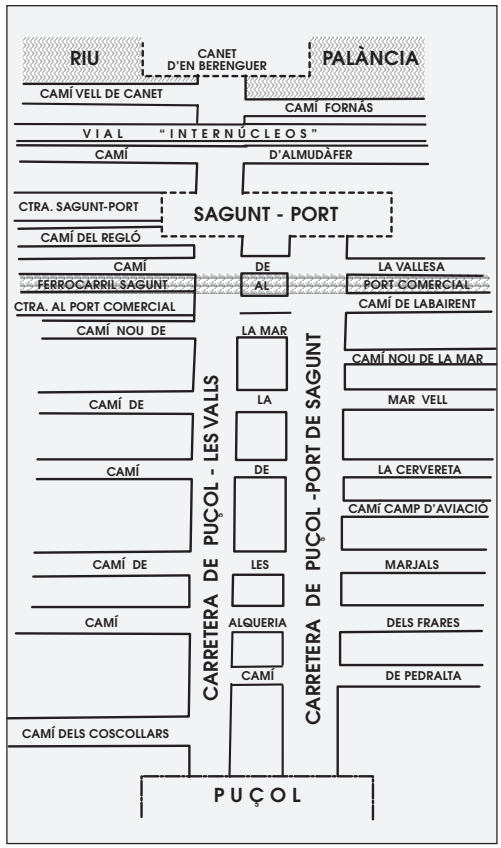
Comença entre els polígons 56-57, al lloc conegut com Alqueria Nova i seguint cap a la mar acaba a la marjal.

CAMÍ DE L'OM NEGRE

En aquest camí situat més al nord-est del terme va en sentit est-oest. Ix del terme de Quartell i entra al nostre pels polígons 24, 56 i acaba al camí de la Malva-rosa al lloc conegut com la finca de Penya.

CARRETERA PUÇOL-LES VALLS (FINS CANET)

Aquesta carretera és també coneguda com Travessera Puçol-les Valls. Comença a Puçol i entra al terme de Sagunt entre els polígons 40,79. En arribar a l'encreuament amb el ferrocarril Sagunt al Port, està tallada i desviada per on s'ha volgut, sense tenir en compte l'interés de l'agricultura. Al llarg dels anys ha estat abandonada i no podia circular cap vehicle, doncs estava plena de clots i males herbes. L'any 1995, després de moltes gestions per part del Consell Agrari de Sagunt, ha estat reparat i asfaltat el tram Puçol al Port de Sagunt. Ara està tallada per la construcció de la carretera de Sagunt al port marítim. Fins aquest punt s'ha convertit en un camí rural; i substituïda per la carretera de la IV planta (Puçol-Port de Sagunt. Una volta es creuva el pas a nivell per davant la cimentera Ferroland, continuava en direcció Canet i arribava a la carretera de Sagunt al Port al seu pas pel lloc conegut com Sant Carles. Dobla cap a la dreta i passa entre l'Ambulatori de la S. S. i l'antic sanatori d'A.H.V. i pel primer encreuament a l'esquerra es pren cap a Canet. Passa per la porta del Cementiri del Port de Sagunt i ix del nostre terme pels polígons 33, 34. Entra al de Canet. Creua la població i el seu terme i acaba prop de les Valls, al lloc conegut com el Ventorrillo al terme de Sagunt. En aquesta carretera acaben els camins dels Coscollars i Regló, comencen els de Labairent, camp d'Aviació i Pedralta; el creuen el d'Almudàfer, Vallesa, Nou de la Mar, de la Mar Vell, Cervereta, Marjals i Alqueria dels Frares. A la part nord i vora el riu Palància també acaba el camí Vell de Canet i comença el del Fornàs.

CAMÍ DELS COSCOLLARS

Comença al camí dels Rolls entre els polígons 80, 96 al lloc conegut com la Vinya Buida i acaba a la carretera de Puçol-les Valls entre els polígons 97, 40.

A Puçol aquest camí s'anomena camí del Mig.

CAMÍ DE LA PEDRALTA

Des de Puçol en direcció les Valls, el primer camí important que ens trobem a la dreta d'aquesta carretera és el camí Pedralta. Està entre els polígons 40, 95 i entre els camins Coscollars i Marjals. Creua la sèquia de l'Arrif i acaba al camí Assegador dels Moros, entre els polígons 38, 78.

CAMÍ DE L'ALQUERIA DELS FRARES

Aquest camí comença entre els polígons 95, 98 al lloc en que els camins dels Rolls (o Vinya Buida) s'ajunta amb el de les Marjals i acaba després d'haver creuat la carretera Puçol-les Valls i Puçol-Port de Sagunt en el camí de la Pedralta entre els polígons 39, 78. Aquest camí, en creuar el de la Pedralta i en direcció a Puçol, s'anomena de les Alqueries.

CAMÍ DE LES MARJALS

Comença al camí de la Mar Vell. És el segon a la dreta entre els polígons 86, 97. Creua el ferrocarril Sagunt al Port i és creuat per la carretera Puçol-Port de Sagunt. Acabava al camí de l'Assegador dels Moros, entre els polígons 38, 77.

CAMÍ DEL CAMP D'AVIACIÓ

Té el seu principi a la carretera Puçol-les Valls entre els polígons 94, 98 a les rodalies de l'encreuament del camí de la Cervereta. Creuant la carretera Puçol-Port de Sagunt; també creua la sèquia de l'Arrif i acaba al camí de l'Assegador dels Moros entre els polígons 76,77. El camí, pels anys 1938-50, era el millor del terme municipal, ja que, en ser el de servei al camp d'Aviació, estava fet de pedra xafada.

CAMÍ DE LA CERVERETA

Ix del camí de la Mar Vell, entre els polígons 93, 98 i després de creuar les carreteres de Puçol-les Valls i Puçol-Port de Sagunt acaba al camí del Camp d'Aviació entre els polígons 93, 94.

CAMÍ DE LA MAR VELL

Comença al pas a nivell del ferrocarril, vora l'estació de Sagunt. Quan arriba al Polígon Sepes dobla cap a la dreta, passa sobre el ferrocarril del Port de Sagunt, segueix fins la mar, creua la carretera d'accés al port comercial, continua en direcció al Grau, passa pel pont de Penya i després creua la carretera de Puçol-les Valls. Més avall creuava la carretera Puçol-Port de Sagunt. Després passa sobre la sèquia de l'Arrif poc abans d'aplegar a l'Alqueria San Marcos i acaba al Grau Vell en el polígon 37.

Arribat a aquest punt no voldríem passar per alt unes referències a aquest entranyable camí que a tots els saguntins amants de l'agricultura ens suggereix el camí provablement més antic del terme i alhora més estimat. L'any 1995 ja no creuava la carretera Puçol-Port de Sagunt, perquè certes persones han consentit la col·locació d'una tanca metàl·lica per tallar el camí en aquest punt. Creiem que per part del Ministeri d'Obres Públiques s'hauria d'haver demanat assessorament a les persones que representen l'agricultura local i haver construït un pont sobre la carretera, al temps que deixaven el seu traçat original. Amb aquest benvolgut camí tindríem la seguretat d'evitar qualsevol tipus d'accident a l'hora de creuar la carretera, ja que el traçat i les seues característiques actuals representen un perill potencial per tots els que l'han de creuar. Igualment ocorreix a l'inici, a l'estació de Sagunt, ja que diàriament es posen en perill les persones que creuen el pas a nivell per no tenir a les portes del segle XXI un pont per salvar aquesta dificultat de trànsit que la vida moderna ha imposat i du un perill constant i de forma continuada. Aquest any 2002 quedarà obert un pont nou per salvar aquesta dificultat.

La importància i l'antiguitat del camí queda patent, en començar o acabar els següents: dels Rolls, de les Marjals, Nou de la Mar, del Quint, de la Quadrella, de la Cervereta i el del Pont de la Dula. El creuen les carreteres de Puçol-les Valls, d'accés al Port comercial i la de Puçol-Port de Sagunt. També el ferrocarril de Sagunt al Port.

CAMÍ NOU DE LA MAR

No fa molts anys, aquest camí començava en el de la Mar Vell, al mateix punt on aquest gira cap a la dreta. El Nou continuava recte per dins el polígon Sepes, creuava el pas a nivell de la via fèrria que va al Port. Quan arribava a la carretera Puçol-les Valls, front a la finca la Cassola per l'esmentada carretera i a uns 200 m. cap a Puçol es troba la continuació del camí doblant a l'esquerra. En arribar a la sèquia l'Arrif acaba al camí de la Mar Vell.

En l'actualitat per poder accedir al camí Nou de la Mar es va pel camí de la Mar Vell i, quan aquest

ha creuat la carretera que va al port comercial, es dobla a l'esquerra i pel camí de servei de la carretera s'arriba a l'encreuament amb el camí Nou de la Mar, en les rodalies de la carretera Puçol-les Valls. A partir d'ací ja segueix el seu traçat normal.

CAMÍ DE LABAIRENT

Comença a la carretera Puçol les Valls, al polígon 91, creuava la carretera Puçol-Port de Sagunt i acabava a la travessera Tamarit-Palmereta al mateix polígon.

CAMÍ DE LA VALLESA

Al polígon 86, per darrere les cases conegudes com Baix Vies, comença el camí i acaba després d'haver creuat la via del ferrocarril Sagunt al Port i la de Puçol-les Valls a l'alçada de la cimentera Asland, i en la finca del mateix nom. Avui, quan aquest camí arriba al polígon Sepes, entra a un laberint i es perd, com tants i tants camins que ara es troben tallats, desviats, desapareguts, etc. De totes aquestes anomalies hi ha un perjudicat que no es més que el llaurador saguntí. Des d'ací demanem que se'ls defense perquè no hi hagen desfetes urbanístiques de comunicacions que repercutisquen directament als accessos de les explotacions agràries.

CAMÍ DEL REGLÓ

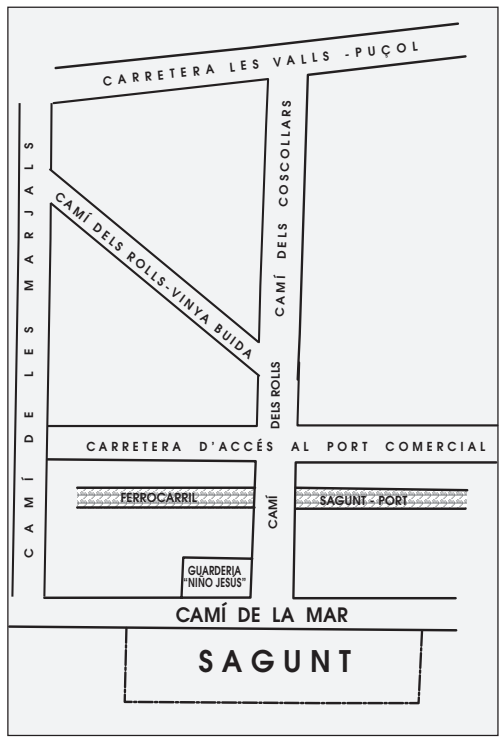
Comença a la carretera Sagunt al Port, al polígon 33, i acaba a la carretera Puçol-les Valls al polígon 69. El tram final d'aquest camí ja és un carrer del Port de Sagunt.

CAMÍ D'ALMUDÀFER

Partint del camí Vell de Canet, continua fins les proximitats del motor de Noguera, trobant-se a la divisòria dels polígons 33, 67. Segueix en direcció a la mar i s'endinsa als carrers de Port de Sagunt per acabar entre els polígons 70, 71.

CAMÍ DEL BARRAQUERO

Comença al mateix lloc que el camí Vell de Canet i acaba al d'Almudàfer, entre els polígons 33, 67 a les rodalies del barri del Baladre.

CAMÍ DE FORNÀS

Als límits de la carretera Puçol-les Valls amb el riu Palància, abans de creuar-lo, naix aquest camí a la dreta, entre els polígons 34, 70. Segueix cap a la mar i avui en dia continua per la població del Port de Sagunt. Acaba a la mar Mediterrània.

CAMÍ VELL DE CANET

A les afores de Sagunt, vora el pont del ferrocarril València-Barcelona, naix aquest antic camí que transcorre per les vores del riu Palància, i arriba fins la carretera Puçol-les Valls. Aquest va ser el primer camí que va comunicar Sagunt amb els primers habitants del seu port.

Una nova carretera uneix Sagunt i Port de Sagunt coneguda com "Internúcleos". Naix al final de l'Avinguda dels Sants de la Pedra i acabarà a vora mar.

CAMÍ DELS ROLLS

Quasi ja no queden camins de terra, ni tampoc carros. Valga un exemple, el camí dels Rolls a 24-8-94.
Foto: HIGUERAS

Comença al camí de la Mar Vell entre els polígons 80, 95, vora la guarderia Niño Jesús. Creua el ferrocarril Port de Sagunt per un pont elevat de nova construcció i també és creuat a nivell per la nova carretera d'accés al port comercial. Acaba al camí de les Marjals entre els polígons 95, 98 a les rodalies de la carretera Puçol-les Valls. Cal dir que el tram entre el lloc conegut com Coscollars i els Rolls, que va per l'esquerra, fins a les Marjals, és més conegut com camí Vinya Buida que com camí dels Rolls.

CAMÍ DE LES ALQUERIES

Comença al terme de Puçol i entra al de Sagunt entre els polígons 39, 40 i acaba al camí de la Pedralta entre els polígons 39, 78. Reb aquesta denominació per ser el camí que des de Puçol va a les alqueries de l'Advocat, dels Frares i de l'Arrendador.

CAMÍ DE L'ASSEGADOR DELS MOROS

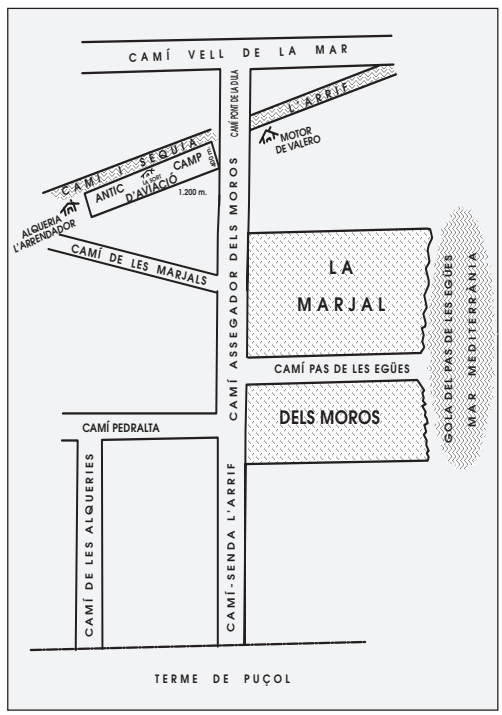
Comença entre els polígons 38, 39 en la subpartida anomenada els Moros i passa per la part de baix del Camp d'Aviació continuant fins a la cruïlla formada per la sèquia l'Arrif-Motor de Valero, des d'on continua amb el nom de Pont de la Dula. Les finques entre el camí i la mar són la Marjal dels Moros.

CAMÍ DEL PONT DE LA DULA

Des del camí de la Mar Vell, vora els polígons 75, 93, comença aquest camí front la finca coneguda com el Parrante. Acaba a la sèquia de l'Arrif junt al motor de Valero i a partir d'ací s'anomena Assegador dels Moros.

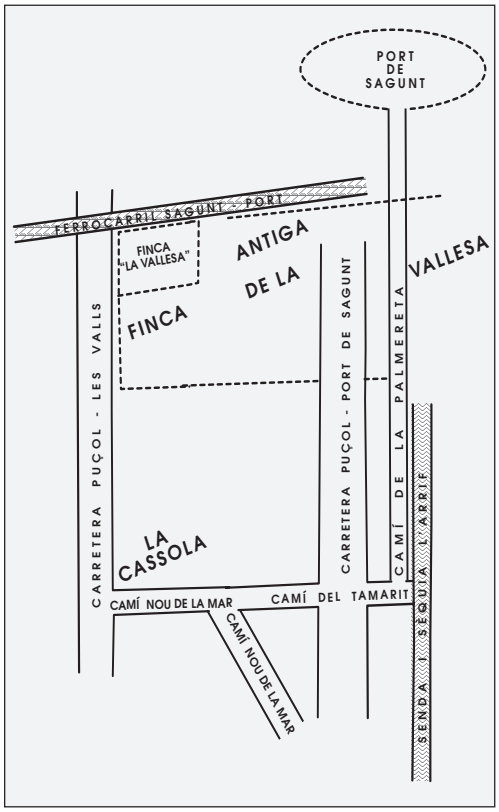
CAMÍ DEL PAS DE LES EGÜES

Comença entre els polígons 38, 77 a poca distància d'on acaba el camí de les Marjals en el camí de l'Assegador del Moros i acaba en la mar, a la gola que porta el seu mateix nom.

CAMÍ DEL TAMARIT

Quasibé al final del camí Nou de la Mar, i a uns 500 metres de la carretera Puçol-les Valls, comença entre els polígons 74, 91. Després de creuar la carretera Puçol-Port de Sagunt acaba a la senda i sèquia de l'Arrif.

CAMÍ DE LA PALMERETA

Començava al camí del Tamarit i en direcció al Port de Sagunt passava per la finca coneguda com la Vallesa i acaba en el carrer de la Palmereta. Aquest camí creuava terres de cultiu d'AHV i quan construïren els nous tallers desviaren el camí uns dos quilòmetres. Li donaren el traçat cap a Sagunt i a l'alçada de Biensa creuava les vies i prenia de nou la direcció a la mar fins al carrer de la Palmereta.

CAMÍ DE LLÍRIA

Naix al final del carrer de la Pau, passa per davant del Cementeri, creua la carretera Sagunt-Burgos pels Partidors i continua en direcció a Puçol. Creua l'autopista A-7 i ix del terme de Sagunt pels polígons 41, 42. Aquest camí té la condició de vereda. També és conegut com Partidors, Sant Jaume i Penoso.

CAMÍ DE L'ALQUERIA DE GAUSA

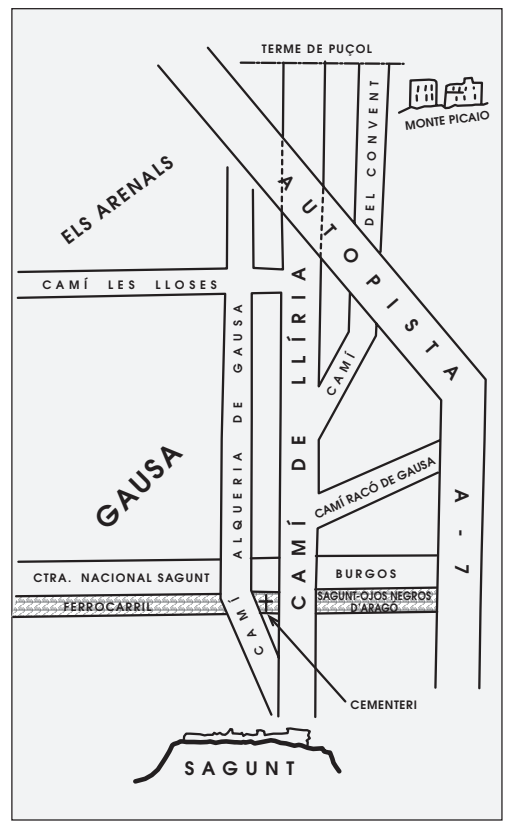
Comença al mateix lloc que el camí de Llíria, al final del carrer de la Pau. Passa per la part de baix del Cementeri, creua la carretera Sagunt-Burgos i acaba a la carretera N-340 al límit amb Puçol en el polígon 41, en el lloc conegut com els Arenals.

CAMÍ DEL RACÓ DE GAUSA

Comença al camí de Llíria entre els polígons 43, 81 en el lloc conegut com el Rabosero i acaba en el polígon 44 en les rodalies del camí del pla d'En Bou. Creua l'A-7 per baix.

CAMÍ DEL CONVENT

Prop de la finca coneguda com el Primer Penoso (entre els polígons 42, 43), comença aquest

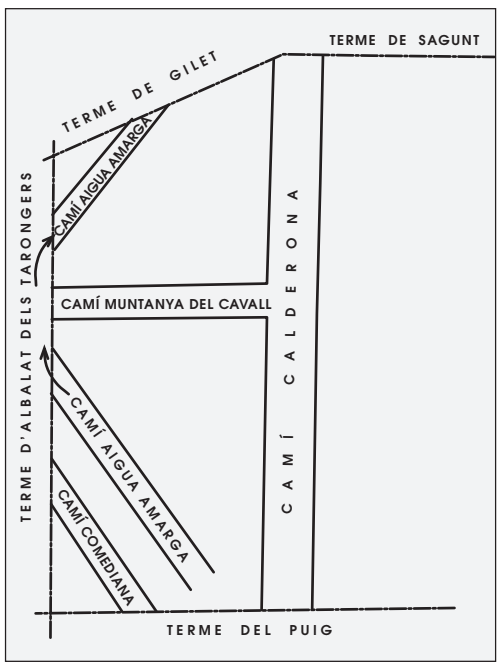
camí que naix des del de Llíria. Acaba en el terme de Sagunt i en els mateixos polígons que comença, després d'haver recorregut la part baixa de la urbanització Mont Picaio.

CAMÍ DE LES LLOSES

Comença al camí de Llíria a la zona coneguda com el Penoso, al polígon 41. Creua el camí de l'Alqueria de Gausa i acaba al camí de servei de la carretera N-340 front a l'estació dels Coscollars.

CAMÍ DE LA CALDERONA

Des del terme municipal del Puig a la N-340 al lloc conegut com la Cartoixa, comença aquest camí entre els polígons 44, 45. Ix del terme de Sagunt entre els mateixos polígons que comença i s'endinsa després en el terme de Gilet.

CAMÍ DE LA COMEDIANA

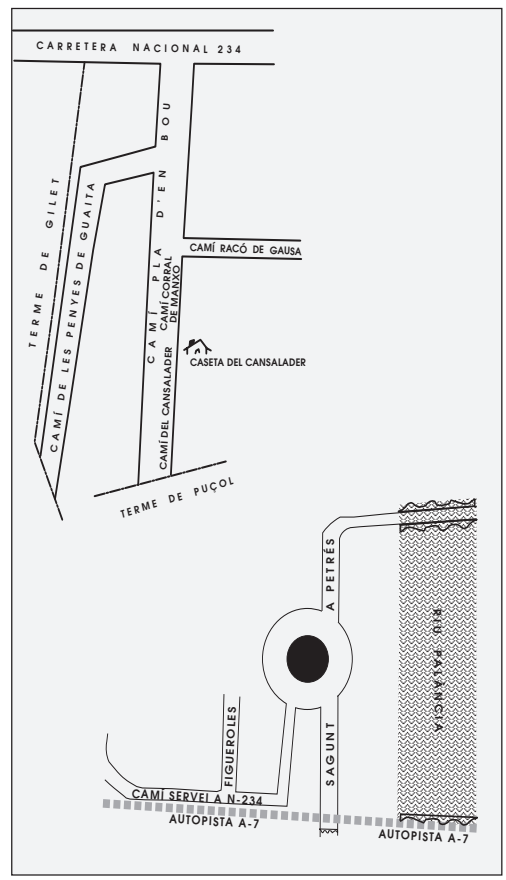
Procedint del terme del Puig, entra en el de Sagunt creuant part dels polígons 46 i continua després fins al terme d'Albalat a l'alçada del pla de Pavia.

CAMÍ DE L'AIGUA AMARGA

Des del terme de Sagunt comença aquest camí, va en direcció al terme d'Albalat. Pel polígon 45 ix del terme d'Albalat i torna a entrar en el de Sagunt buscant el terme de Gilet pel mateix polígon anterior, entre el pic de l'Àguila i el coll de la Calderona.

CAMÍ DE LA MUNTANYA DEL CAVALL

Procedent del terme del Puig, pel mateix camí de la Calderona, entre els polígons 45 i 46, ix del terme de Sagunt i entra en el d'Albalat.

CAMÍ DEL PLA D'EN BOU

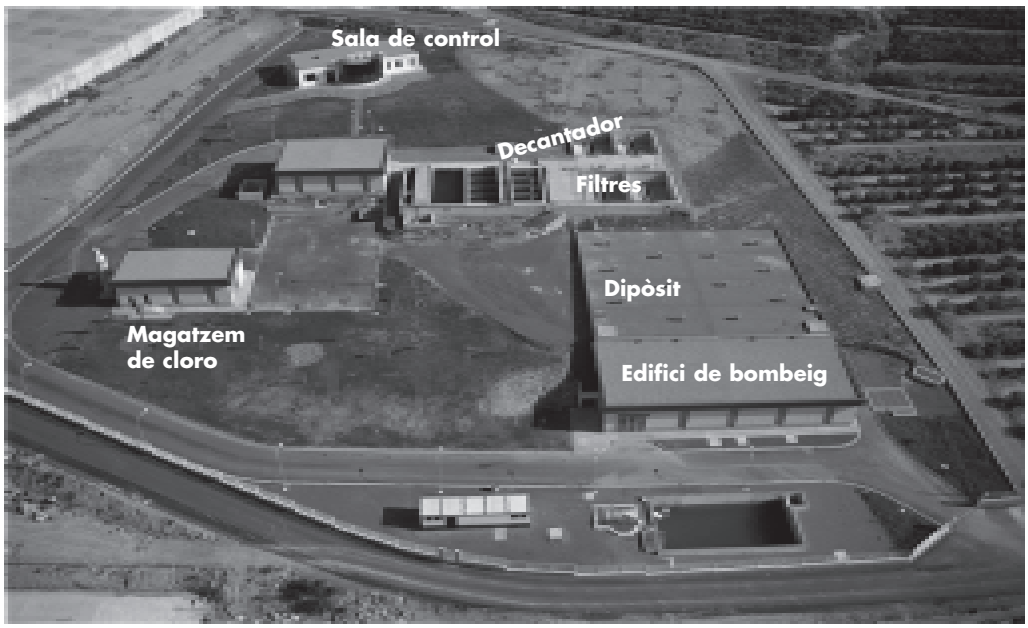
Antigament començava a la carretera de Sagunt a Petrés, és el segon camí a l'esquerra. Passava per baix del ferrocarril de Sagunt a Saragossa, seguidament per un pont que salvava la via del miner Sagunt-Ojos Negros i després creuava la carretera Sagunt-Burgos. Aquest tram descrit està tancat al trànsit com a conseqüència de la construcció de la nova autovia N-234. Ara el camí comença a la N-234, al lloc on abans creuava, entre els polígons 44, 81 i arriba fins al terme de Puçol, entre els polígons 43, 44. Entre la N-234 i el camí del Racó de Gausa és conegut com camí del pla d'En Bou i des d'aquest cap a Puçol fins la caseta del Cansalader s'anomena camí del Corral de Manxo i des de la caseta del Cansalader fins a la zona residencial dels Monestirs s'anomena camí de la Caseta del Cansalader.

CAMÍ DE LES PENYES DE GUAITA

Comença en el camí del pla d'En Bou, entre els polígons 44, 81, i després continua vorejant el polígon 44 i va entrant i eixint vàries voltes en el terme de Gilet fins arribar a la zona anomenada el Palleràs, dins del mateix polígon.

CAMÍ DE FIGUEROLES

S'accedeix des de la rotonda de Sagunt a Petrés al camí de servei de l'autopista i en arribar a aquest camí es gira a la dreta en direcció a Gilet, on acaba. Fa el seu recorregut pel polígon 47. Antigament era conegut com camí de Gilet.

Planta potabilitzadora de Sagunt. Foto: ARXIU PLANTA

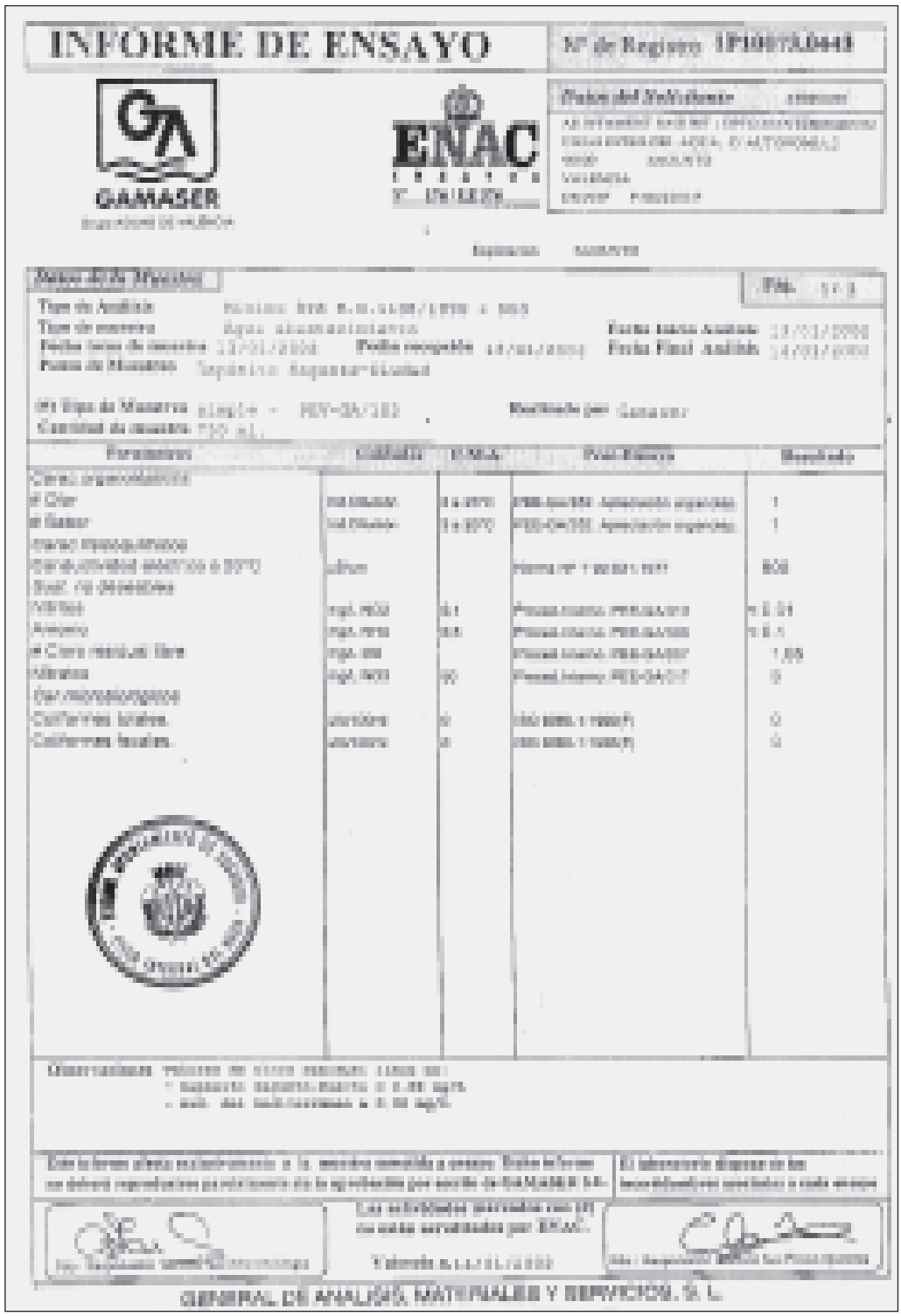
L'AIGUA

La riquesa, de l'aigua tan escassa al nostre terme, és la força impulsora no sols de l'agricultura, sinó de la vida diària de les persones i animals.

Els agricultors del nostre terme començaren l'any 1923 a perforar el primer pou (El Porvenir); l'any 1988 posaren en marxa la construcció de les primeres basses reguladores per tal d'aprofitar l'aigua sobrant de la depuradora municipal i actualment estan canviant el reg tradicional pel localitzat.

És d'assenyalar que les institucions i els polítics han portat a terme la finalització i possada en ús de la nova depuradora per a les aigües potables de la població. És un fet que els ciutadans hem d'agrair i cuidar, ja que mai es sap el que suposa la riquesa de l'aigua fins que es perd. Ara, Sagunt, i part de la comarca, té aigua per l'ús dels seus habitants d'una qualitat extraordinària.

Volem que vostés coneguen tant els emplaçaments dels pous i bases reguladores, com la qualitat de les aigües per al reg i per al consum humà.

INFORME DE ENSAYO

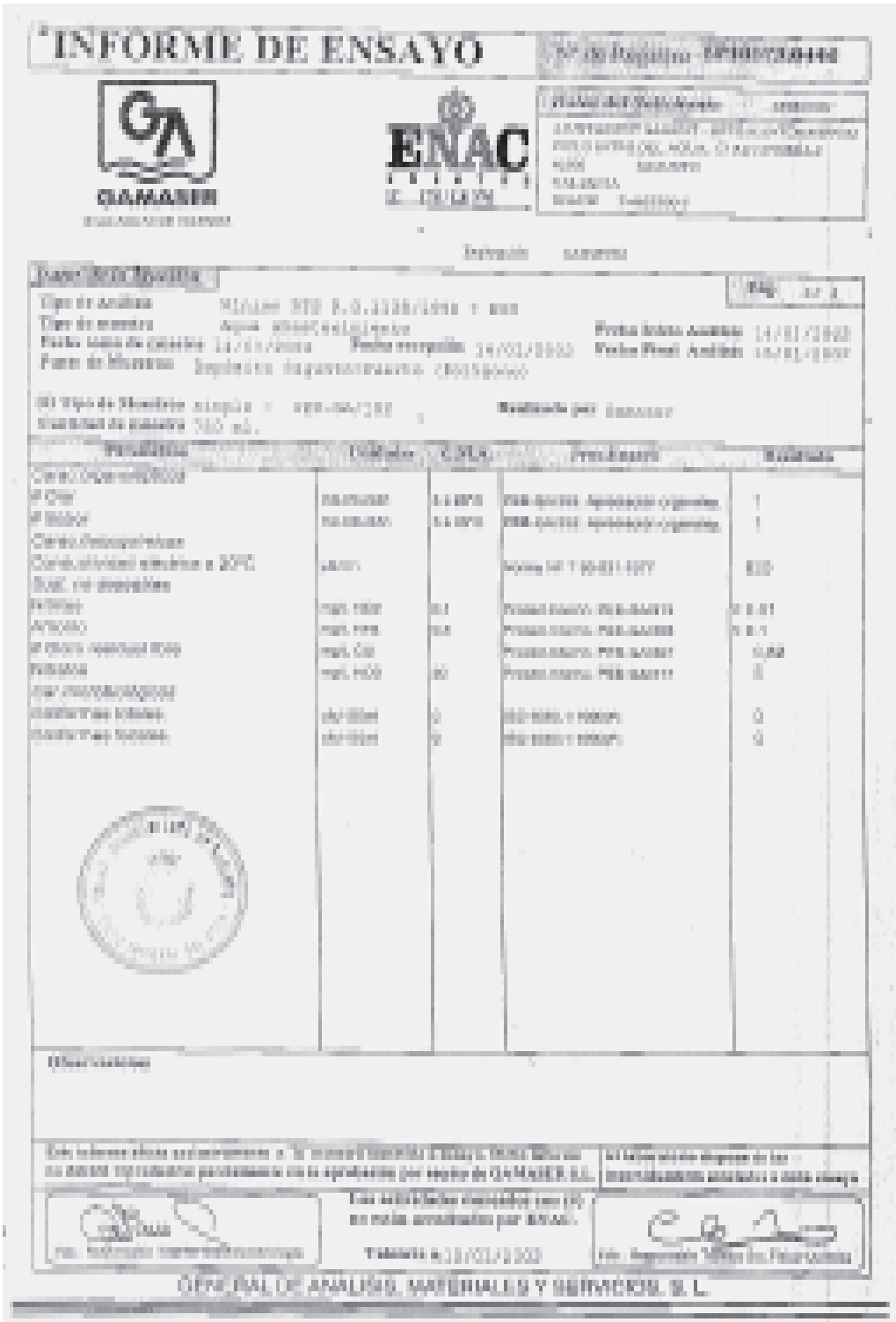
Nº de Registro 1P0073/0043

GAMASER

ENAC

GENERAL DE ANALISIS MATERIALES Y REPRODUCCION, S. L.

Part d'anàlisi de l'aigua potable. Dia 14/1/2002

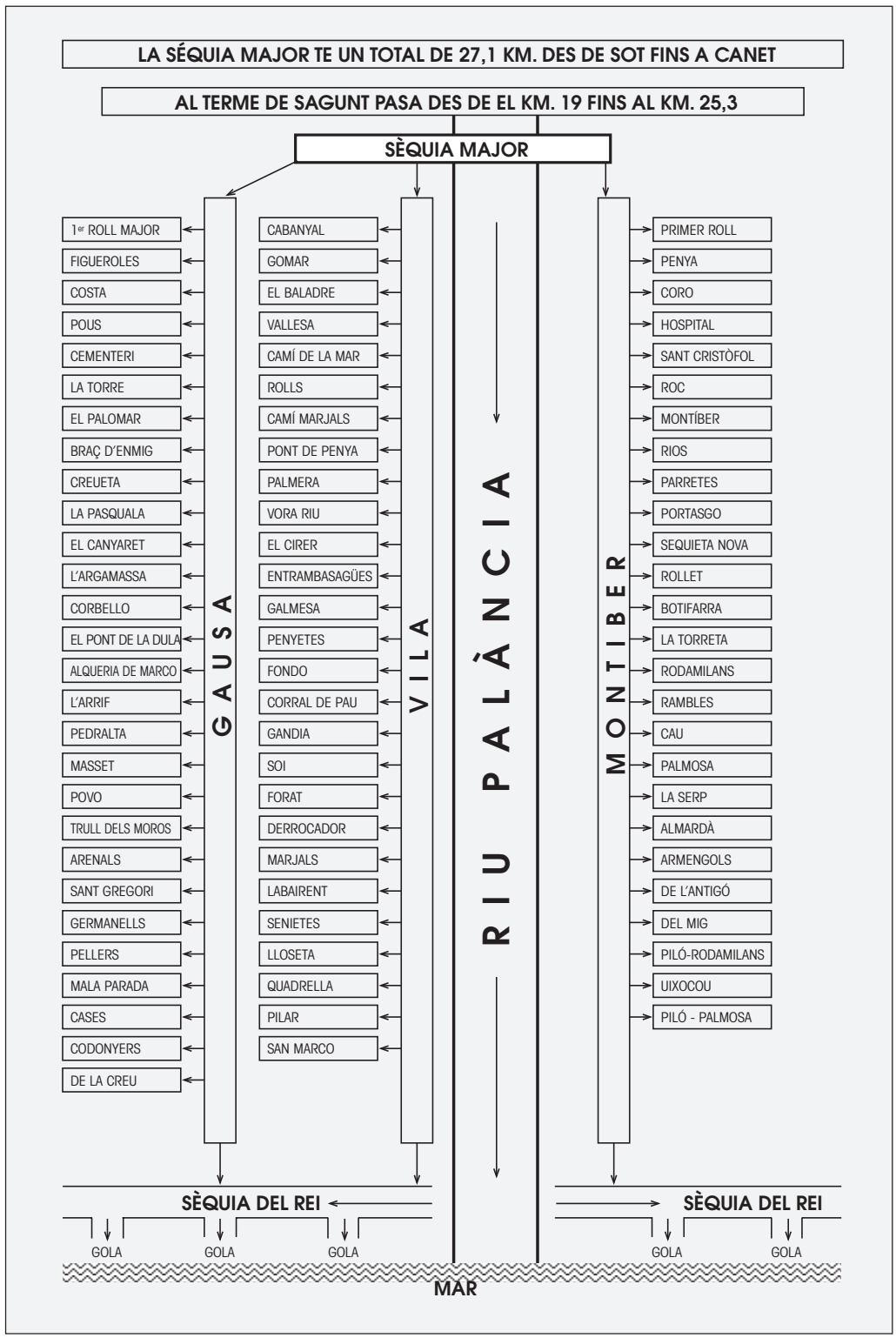

INFORME DE ENSAYO

GAMASER

ENAC

Part d'anàlisi de l'aigua potable. Dia 14/1/2002

LA SÉQUIA MAJOR TE UN TOTAL DE 27,1 KM. DES DE SOT FINS A CANET
AL TERME DE SAGUNT PASA DES DE EL KM. 19 FINS AL KM. 25,3
SÈQUIA MAJOR
1er ROLL MAJOR
FIGUEROLES
COSTA
POUS
CEMENTERI
LA TORRE
EL PALOMAR
BRAÇ D'ENMIG
CREUETA
LA PASQUALA
EL CANYARET
L'ARGAMASSA
CORBELLO
EL PONT DE LA DULA
ALQUERIA DE MARCO
L'ARRIF
PEDRALTA
MASSET
POVO
TRULL DELS MOROS
ARENALS
SANT GREGORI
GERMANELLS
PELLERS
MALA PARADA
CASES
CODONYERS
DE LA CREU
GAUSA
CABANYAL
GOMAR
EL BALADRE
VALLESA
CAMÍ DE LA MAR
ROLLS
CAMÍ MARJALS
PONT DE PENYA
PALMERA
VORA RIU
EL CIRER
ENTRAMBASAGÜES
GALMESA
PENYETES
FONDO
CORRAL DE PAU
GANDIA
SOI
FORAT
DERROCADOR
MARJALS
LABAIRENT
SENIETES
LLOSETA
QUADRELLA
PILAR
SAN MARCO
VILA
RIU PALÀNCIA
MONTIBER
PRIMER ROLL
PENYA
CORO
HOSPITAL
SANT CRISTÒFOL
ROC
MONTÍBER
RIOS
PARRETES
PORTASGO
SEQUIETA NOVA
ROLLET
BOTIFARRA
LA TORRETA
RODAMILANS
RAMBLES
CAU
PALMOSA
LA SERP
ALMARDÀ
ARMENGOLS
DE L'ANTIGÓ
DEL MIG
PILÓ-RODAMILANS
UIXOCOU
PILÓ - PALMOSA
SÈQUIA DEL REI
SÈQUIA DEL REI
GOLA
GOLA
GOLA
GOLA
GOLA
MAR

FANECADES DE REG DEL TERME A L'ANY 2002

PARTIDA	POLIGON	MOTOR	SEQUIA M
MONTÍBER	1	147	
MONTÍBER	2	314	
MONTÍBER	3	904,25	
MONTÍBER	4	1860,25	
MONTÍBER	5	450,25	
MONTÍBER	6	248,5	
MONTÍBER	7	656,25	
MONTÍBER	8	19	
MONTÍBER	9	448	
MONTÍBER	10	612	
MONTÍBER	11	819,75	
MONTÍBER	12	253	
MONTÍBER	13	906,5	
MONTÍBER	14	39,25	
MONTÍBER	15	353,25	
MONTÍBER	16	285	
MONTÍBER	17	233	
MONTÍBER	18-19	131	
MONTÍBER	20	2367	
MONTÍBER	21	1378	15,75
MONTÍBER	22	1024,75	
MONTÍBER	23	496,25	45,75
MONTÍBER	24	635,75	309,75
MONTÍBER	25	863	
MONTÍBER	28	15,75	
MONTÍBER	29		1190
MONTÍBER	30		886,25
MONTÍBER	31		1762,25
MONTÍBER	32		445,25
VILA	33		1420,5
VILA	34		26
GAUSA	39		186,75
GAUSA	40		1173,5
GAUSA	41	1211	3066,75
GAUSA	42	1062	
GAUSA	43	1193	
GAUSA	44	1458,25	

PARTIDA	POLIGON	MOTOR	SEQUIA M
GAUSA	45	524,25	
GAUSA	46	271,75	
GAUSA	47		470,5
MONTÍBER	48		624,5
MONTÍBER	49		336,75
MONTÍBER	50	222,75	1074,25
MONTÍBER	51		636,5
MONTÍBER	52	459,5	31,75
MONTÍBER	53		1101
MONTÍBER	54		899
MONTÍBER	55		1215,5
MONTÍBER	56	448	815,5
MONTÍBER	57		274,75
MONTÍBER	58		882,5
MONTIBER	60		518,5
MONTÍBER	61		2742
MONTÍBER	62		976
MONTÍBER	63	95,75	331,5
MONTÍBER	64		762,75
MONTÍBER	65		856,25
VILA	66		267,75
VILA	67		851,5
VILA	68		267,75
VILA	69		41
VILA	70		177
VILA	71		31
VILA	74		305,5
GAUSA	78		120,5
GAUSA	79		1298,5
GAUSA	80-G		1127,5
VILA	80-V		100
GAUSA	81	742,25	
GAUSA	82	101	273
VILA	83-V		3,25
GAUSA	83-G	55	187,5
VILA	84-V		76,75
GAUSA	84-G		279,75
VILA	85-V		169,5
GAUSA	85-G		13

PARTIDA	POLIGON	MOTOR	SEQUIA M
VILA	86		469,75
VILA	87		162,25
VILA	88		737,75
VILA	89		40,5
VILA	90		14,25
VILA	91		558,5
VILA	92		959
VILA	93-V		150
GAUSA	93-G		130,25
GAUSA	94		23
GAUSA	95		1233,5
VILA	96-V		490,75
GAUSA	96-G		683,75
VILA	97		514,75
GAUSA	98		983

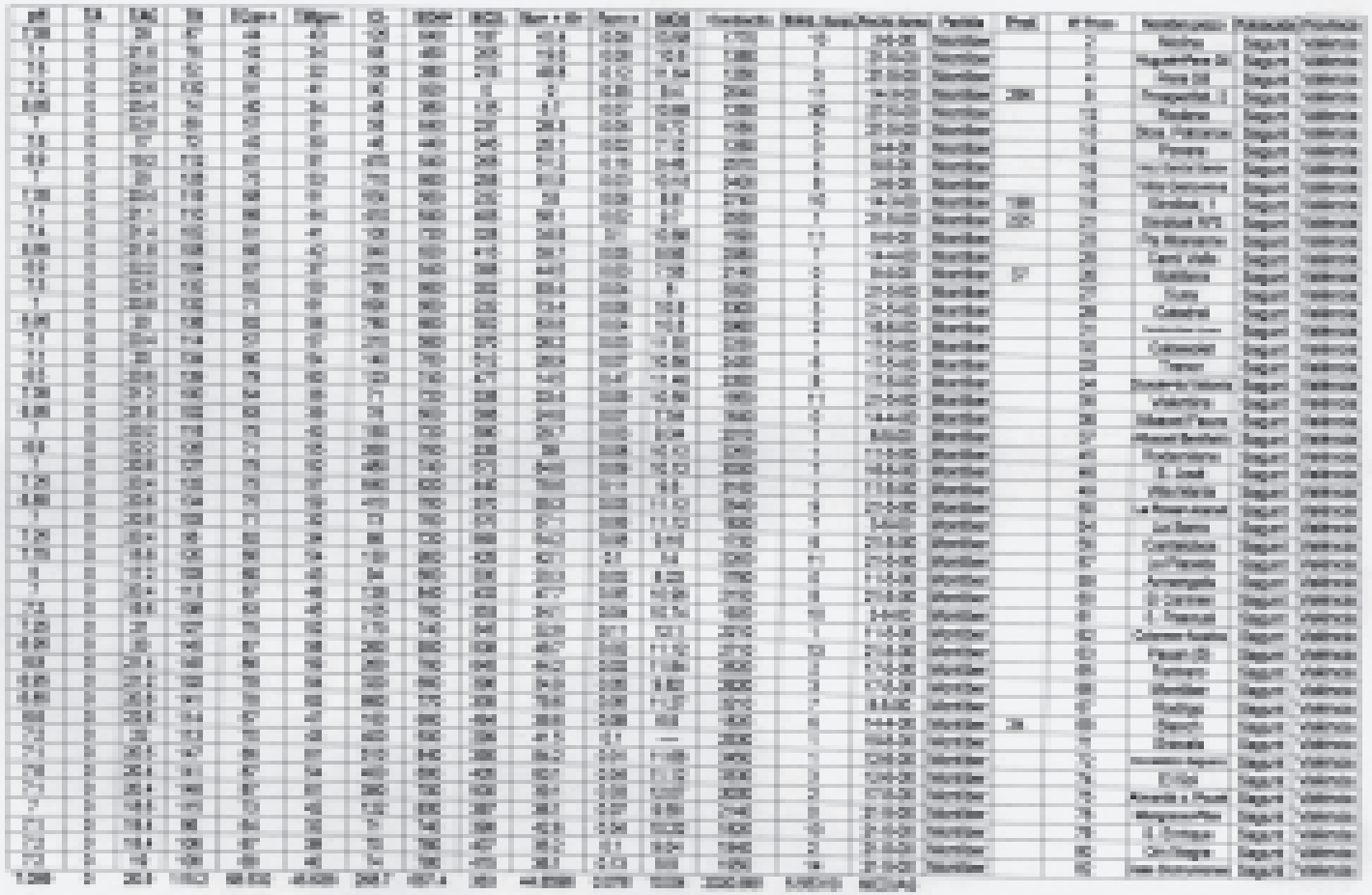
BASSES DE REG MES IMPORTANTS

POLIGON	NOM	CAPACITAT
2	LA FRAU	70.000 M3
12	MOLINA	13.000 M3
12	LES LLOMES	2.000 M3
12	CATXIRULO	30.000 M3
16	ARGUENES	8.000 M3
82	FIGUEROLES	35.000 M3
83	GAUSA	105.000 M3

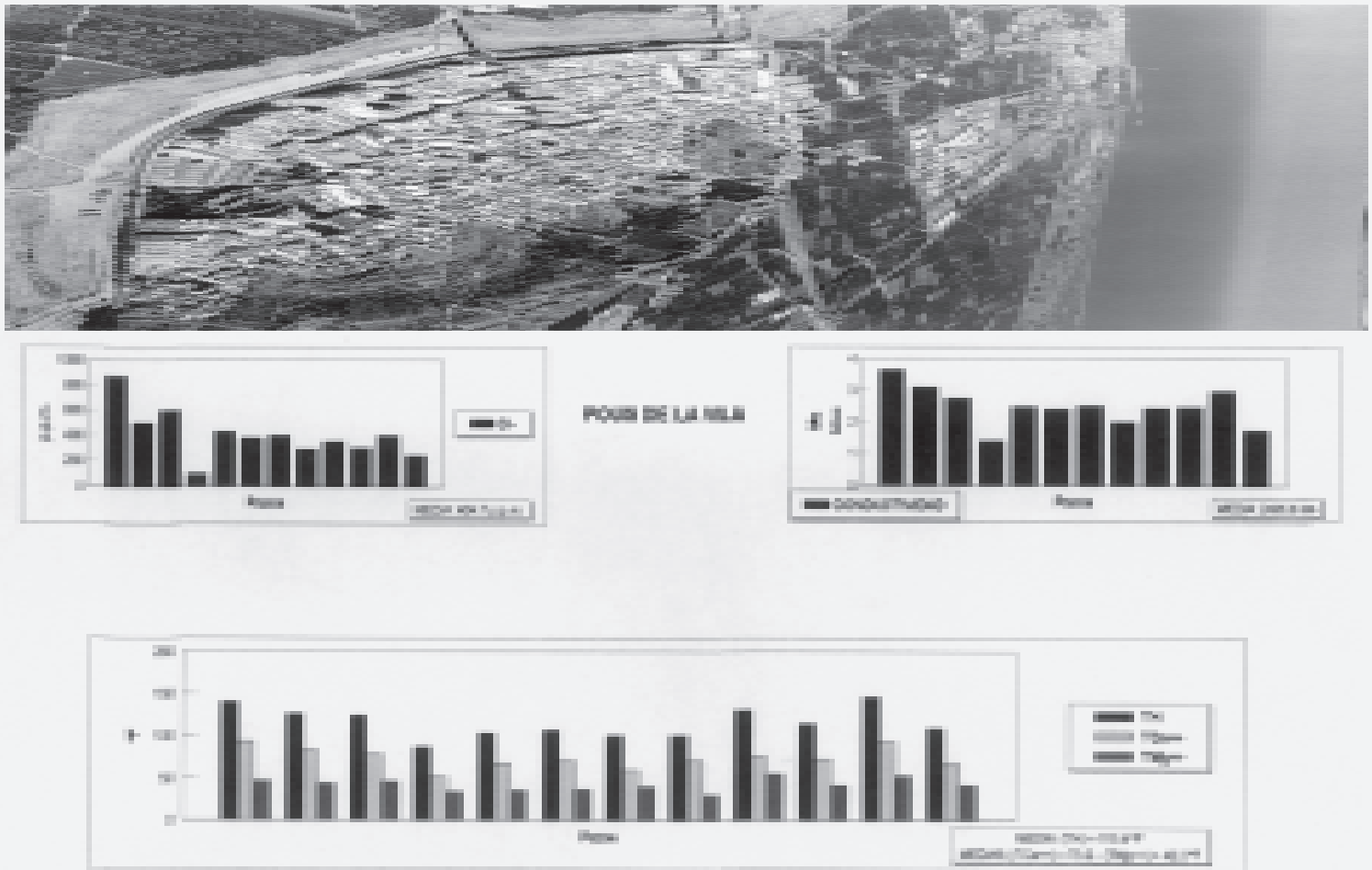
Fanecades regades del pantá: Montíber = 18.733,25
La Vila = 7.835 Gausa = 11.250,25

Fanecades regades de motor : Montíber = 13.413,30 La Vila = 0
Gausa = 6.618,25

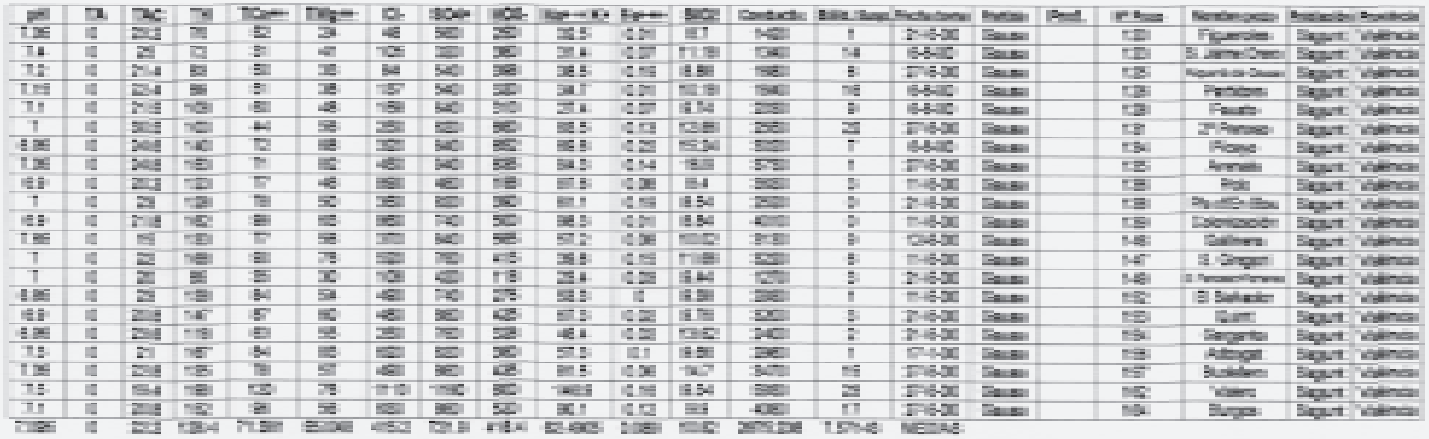
ANÀLISI DE LES AIGÜES DELS POUS DE REG

L'ordre de les gràfiques segueix l'ordre de la taula d'anàlisi

L'ordre de les gràfiques segueix l'ordre de la taula d'anàlisi

L'ordre de les gràfiques segueix l'ordre de la taula d'anàlisi

RELACIÓ I SITUACIÓ DELS CAMINS DEL TERME DE SAGUNT

Nom del camí	Mapa	Situació
Almardá	5	D 5
Alfara a les Valls	2	D 2
Aigua amarga	11	B 3
Albalat	3	C 3
Algepsar	3	C 2
Algimia a les Valls	2	E 3
Almudafer	9	F 5
Alqueria de Gausa	10	E 6
Alqueria dels Armengols	6	D 4
Alqueria dels Frares	7	D 4
Alqueríes	7	C 2
Assegador dels Moros	7	D 5
Barraquero	9	F 4
Benavites	4	B 5
Bonilles	3	B 5
Calderona	11	F 3
Cames	3	C 3
Camp d'aviació	7	C 5
Campaner	4	B 5
Cano	4	E 2
Cantarrana	5	D 5
Carcer	2	D 3
Carretera Canet fins a les Valls	6	F 2
Carretera Puçol les Valls	7	B 2
fins Canet d'En Berenguer		
Catalana	2	D 3
Cau	6	C 2
Cervereta	9	C 4
Cloradora	3	B 6
Colom	1	C 2
Comediana	11	F 2
Convent	10	C 4
Coronat	2	B 5
Corral de Ribera	3	C 3
Corral del Batle	5	D 6
Corretger	3	D 4
Coscollars	9	D 3
Costa del Volante	3	C 3
Cova Santa (cami-senda)	9	E 3

Nom del camí	Mapa	Situació
Creu de la Victoria	4	B 5
Depòsit de Pere Gil	2	C 2
Escales	1	D 4 i C 3
Estepar	2	C 3
Figueroles	11	A 7
Font de Ribera	3	C 4
Fontanelles	2	C 5
Fornás	8	C 2
Gossos	6	B 2
Gravals	6	D 2
Hostalera	2	B 3
Les Valls	4	E 3
Lliria	10	E 6
Lloses	10	E 3
Mala Pará	9	B 2
Malva-rosa	5	E 6
Mangrano	5	C 5
Mar Vell	9	E 4
Marjals	9	E 4
Marjals d'Almardá	5	D 5
Mig	9	B 2
Mitgers	9	C 4
Molins	4	E 2
Montanya del caball	11	D 3
Montíber	6	B 2
Motor de Rodrigo	6	C 2
Nou de la Mar	7	C 3
Nou de la Mar	9	E 4
Om negre	5	B 4
Omets	4	E 3
Palmereta	8	B 5
Palmosa	6	B 3
Palomar	10	D 5
Pas de les Egües	7	E 4
Pasquala	9	B 2
Pedralta	7	C 4
Pedrera	3	C 5
Penya Negra	3	D 2
Penyes de Guaita	11	B 7
Pere Gil	2	B 3
Petres	3	C 4
Petresans	6	B 3

Nom del camí	Mapa	Situació
Pla d'En Bou	10	C 3
Pla d'En Bou	11	B 7
Ponera	3	B 4
Pont de la Dula	7	D 5
Pouet	5	C 6
Quadrella	9	C 4
Quint	9	C 4
Racó de Gausa	10	C 4
Racó de Matoses	3	C 3
Rectoresa	2	D 4
Regló	9	E 5
Reial = Rel	6	C 5
Rocafull	5	D 6
Rodamilans	6	B 2
Rolls	9	F 4
Romeu	3	C 4
Rosana	4	D 3
Rubio	2	E 3 i F 3 Sant
Sant Cristòfol Nou	4	D 3
Sant Cristòfol Vell	4	D 2
Sant Roc	3	B 5
Tamarit	8	A 5
Torreta	6	B 2
Travessera dels Armengols	6	D 3
Travessera Muñoz	5	D 6
Tres Barrancs	4	D 3
Tres Barrancs	3	D 6
Valladeta	4	E 3 i F 3
Vallesa	9	F 4
Vell d'Almenara	6	C 4
Vell d'Almenara	5	B 4
Vell de Canet	9	F 4
Vell de Terol	3	B 6
Vinya Buida	9	D 3

LÍMITS DELS 11 MAPES EN QUÈ S'HA DIVIDIT EL TERME DE SAGUNT PER FACILITAR LES COORDENADES

Nº 1.- Del límit del terme de Soneja, fins la carretera Algar - Vall d'Uixó

Nº 2.- Carretera Algar - Vall d'Uixó fins la Torres Torres - Les Valls

Nº 3.- Carretera Torres Torres - Les Valls fins la de Petrés a N - 340, i per camí de les Valls fins al terme de Benifairó

Nº 4.- Carretera Petrés a N - 340 i camí Les Valls 2º Tram des del riu a Quartell, Faura i Benifairó.

N º 5.- Des d'El Ventorrillo fins a Canet per carretera Canet - Les Valls, a Canet, al riu i a la mar.

Nº 6.- Des de la N- 340 fins la carretera Canet- Les Valls, Canet i el riu fins al pont de pedra a Sagunt.

Nº 7.- Des de Puçol, carretera Puçol - Les Valls, fins camí Nou de la Mar i fins la mar.

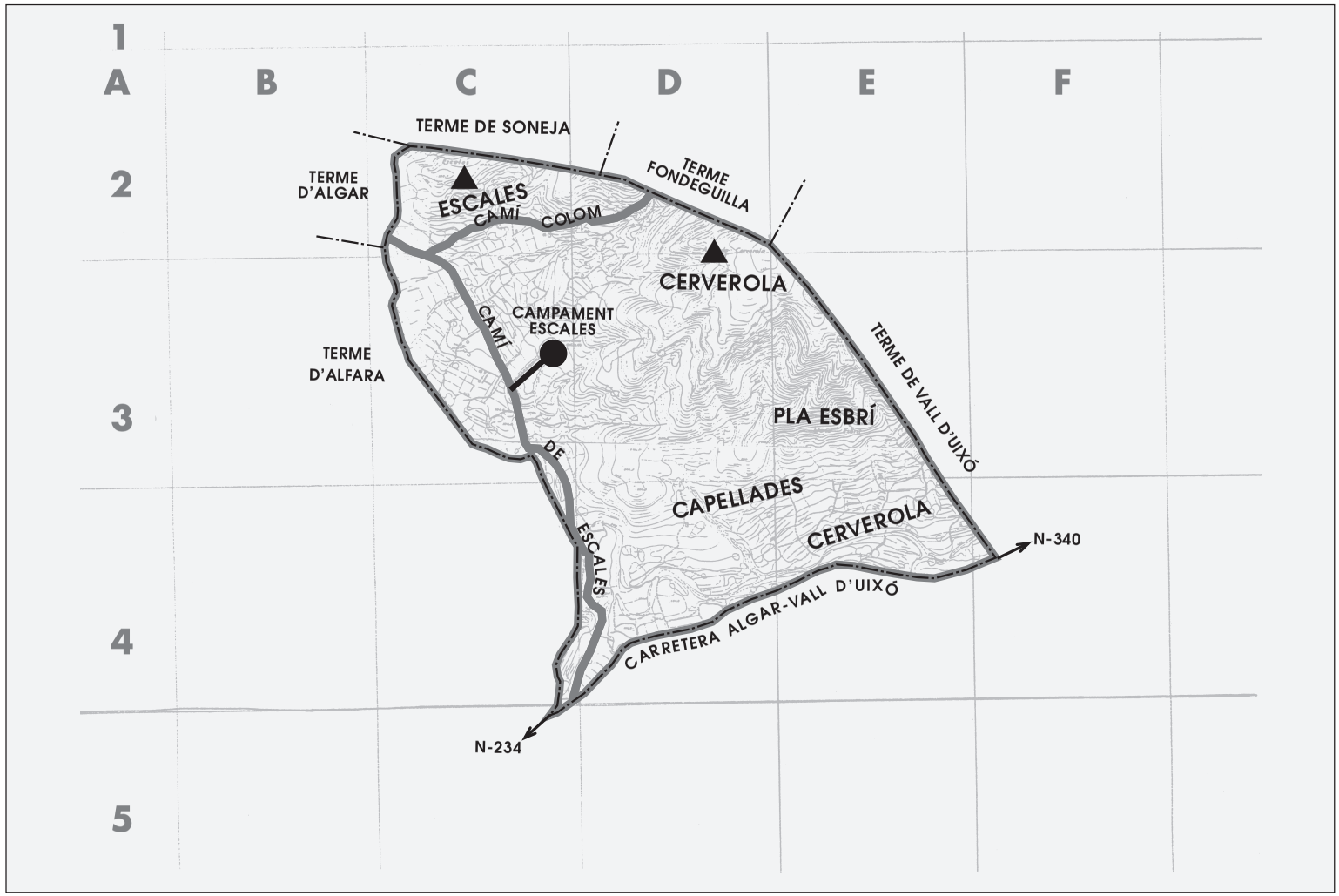
Nº 8 .- Des de carretera Puçol- Les Valls , a la mar i des del límit del terme de Puçol al camí de la Mar Nou.

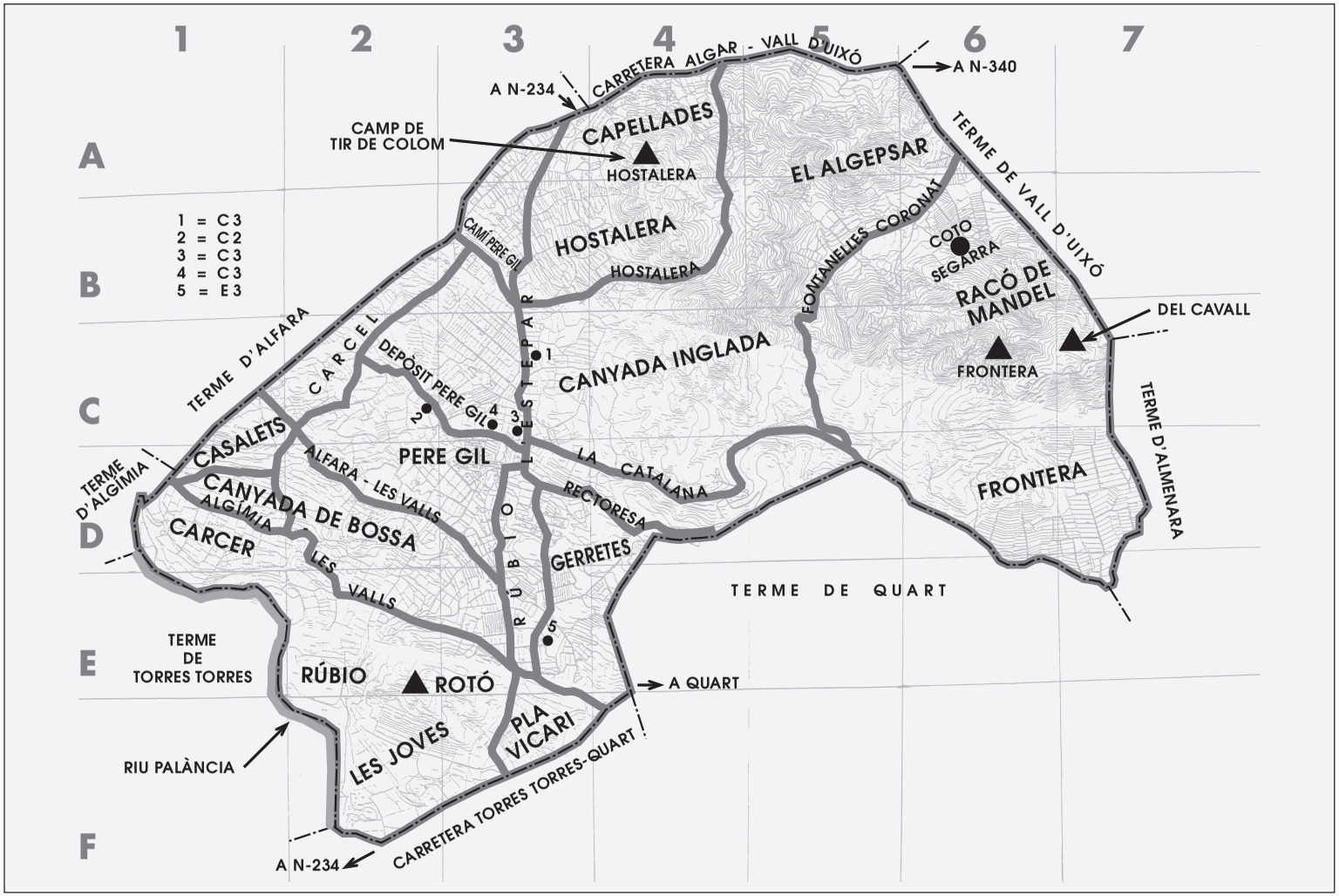
Nº 9.- Des de la N-340 a carretera Puçol- Les Valls, i des del terme de Puçol al pont de pedra del riu a Sagunt.

Nº10.- Des de l'A- 7 fins N-340 i del límit del terme de Puçol fins al riu (sota A-7)

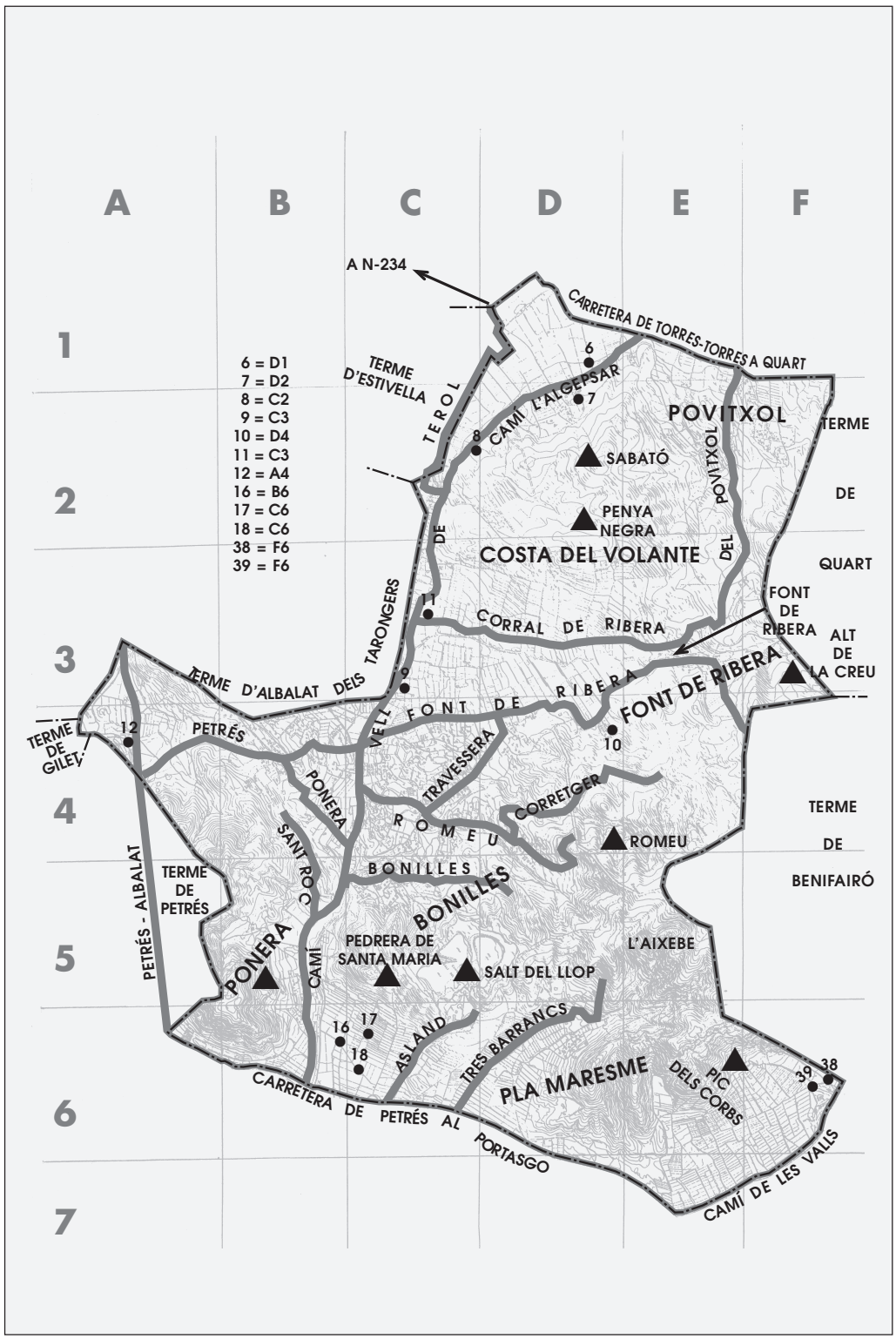
Nº 11.- Des de l'A-7 als termes de Nàquera, Albalat, Puig i Puçol, al riu i a Gilet.

Mapa 1

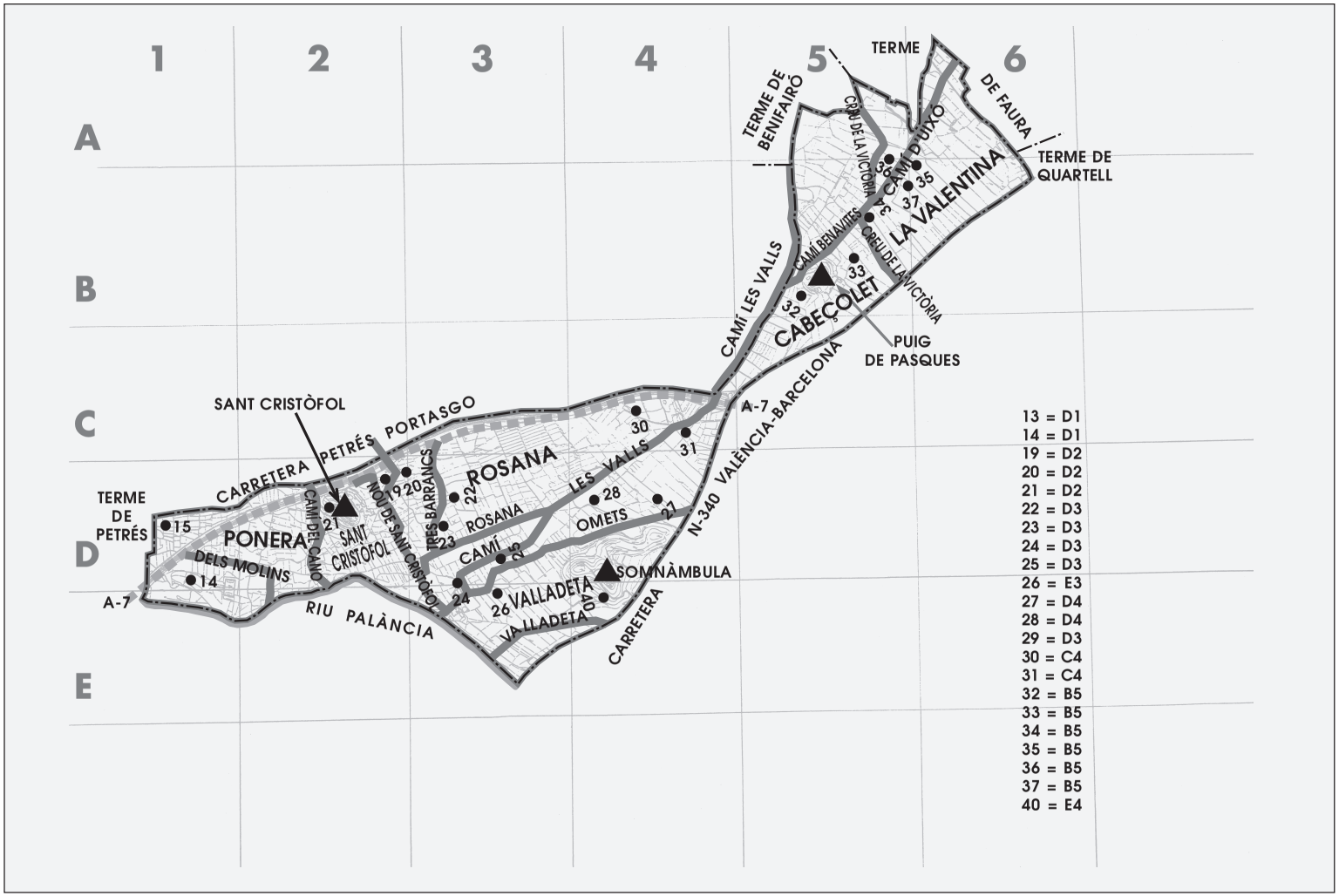

1
A
B
C
D
E
F
2
3
4
5
TERME DE SONEJA
TERME D'ALGAR
ESCALES
CAMÍ COLOM
TERME FONDEGUILLA
CERVEROLA
CAMÍ
CAMPAMENT ESCALES
TERME D'ALFARA
TERME DE VALL D'UIXÓ
PLA ESBRÍ
DE
CAPELLADES
CERVEROLA
ESCALES
N-340
CARRETERA ALGAR-VALL D'UIXÓ
N-234

1
2
3
4
5
6
7
A
B
C
D
E
F
1 = C 3
2 = C 2
3 = C 3
4 = C 3
5 = E 3
A N-234
CARRETERA ALGAR - VALL D'UIXÓ
A N-340
CAMP DE TIR DE COLOM
CAPELLADES
HOSTALERA
EL ALGEPSAR
TERME DE VALL D'UIXÓ
CAMÍ PERE GIL
HOSTALERA
FONTANELLES CORONAT
COTO SEGARRA
RACÓ DE MANDEL
DEL CAVALL
FRONTERA
TERME D'ALFARA
CARCEL
DEPÒSIT PERE GIL
LES TEPAR
CANYADA INGLADA
TERME D'ALMENARA
CASALETS
PERE GIL
ALFARA - LES VALLS
LA CATALANA
RECTORESA
FRONTERA
TERME D'ALGIMIA
CANYADA DE BOSSA
ALGÍMIA
CARCER
LES VALLS
RÚBIO
GERRETES
TERME DE QUART
TERME DE TORRES TORRES
RÚBIO
ROTÓ
A QUART
RIU PALÀNCIA
LES JOVES
PLA VICARI
CARRETERA TORRES TORRES-QUART
A N-234

Mapa 2

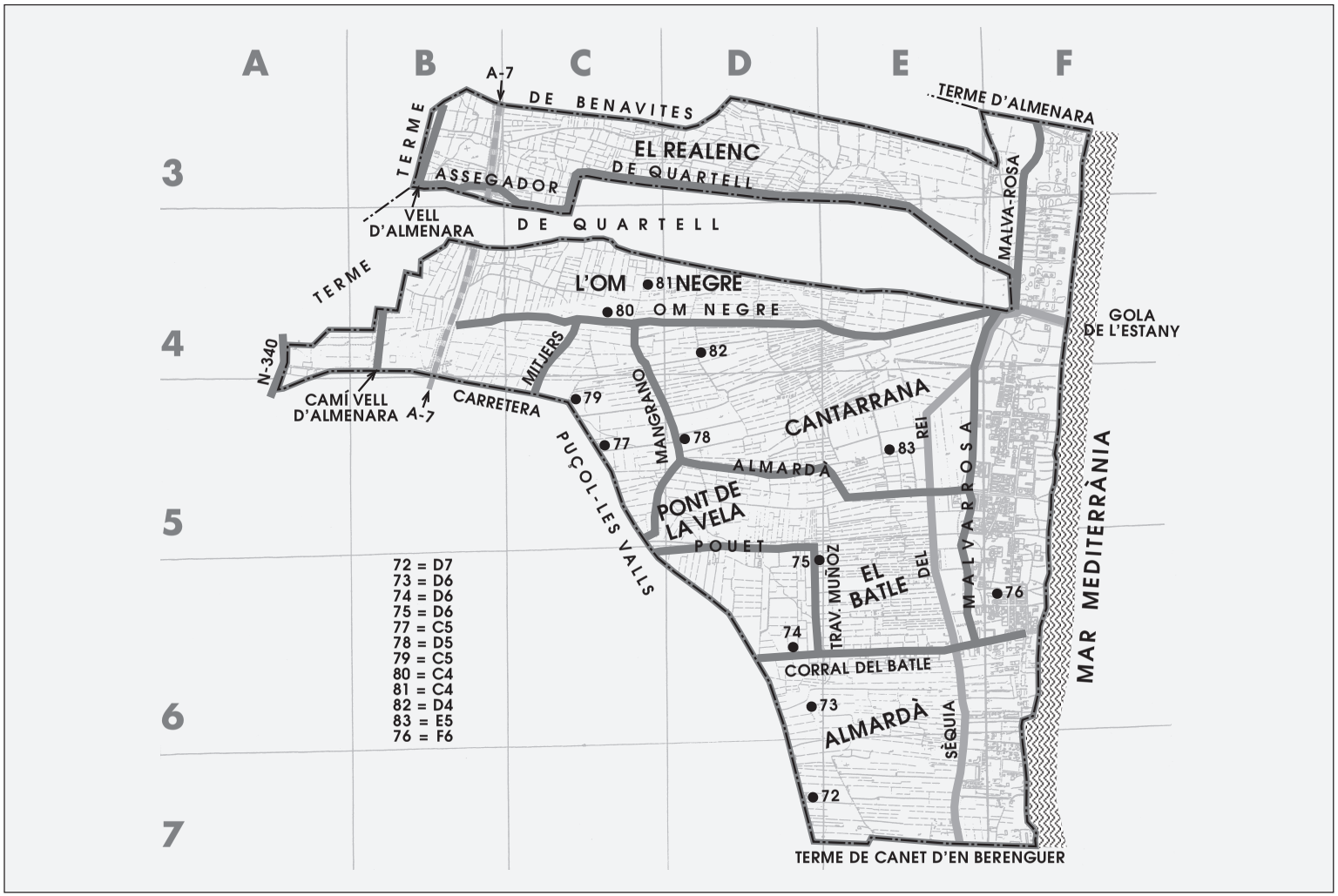

A
B
C
D
E
F
1
2
3
4
5
6
7
6 = D1
7 = D2
8 = C2
9 = C3
10 = D4
11 = C3
12 = A4
16 = B6
17 = C6
18 = C6
38 = F6
39 = F6
A N-234
CARRETERA DE TORRES-TORRES A QUART
TERME D'ESTIVELLA
TEROL
CAMÍ L'ALGEPSAR
POVITXOL
SABATÓ
PENYA NEGRA
COSTA DEL VOLANTE
POVITXOL DEL
TERME DE QUART
FONT DE RIBERA
ALT DE LA CREU
CORRAL DE RIBERA
TARONGERS DE
TERME D'ALBALAT DELS
VELL FONT DE RIBERA
FONT DE RIBERA
TERME DE GILET
PETRÉS
TRAVESSERA
PONERA
CORRETGER
ROMEU
ROMEU
TERME DE BENIFAIRÓ
SANT ROC
BONILLES
BONILLES
TERME DE PETRÉS
PETRÉS - ALBALAT
PONERA
CAMÍ
PEDRERA DE SANTA MARIA
SALT DEL LLOP
L'AIXEBE
ASLAND
TRES BARRANCS
PLA MARESME
PIC DELS CORBS
CARRETERA DE PETRÉS AL PORTASGO
CAMÍ DE LES VALLS

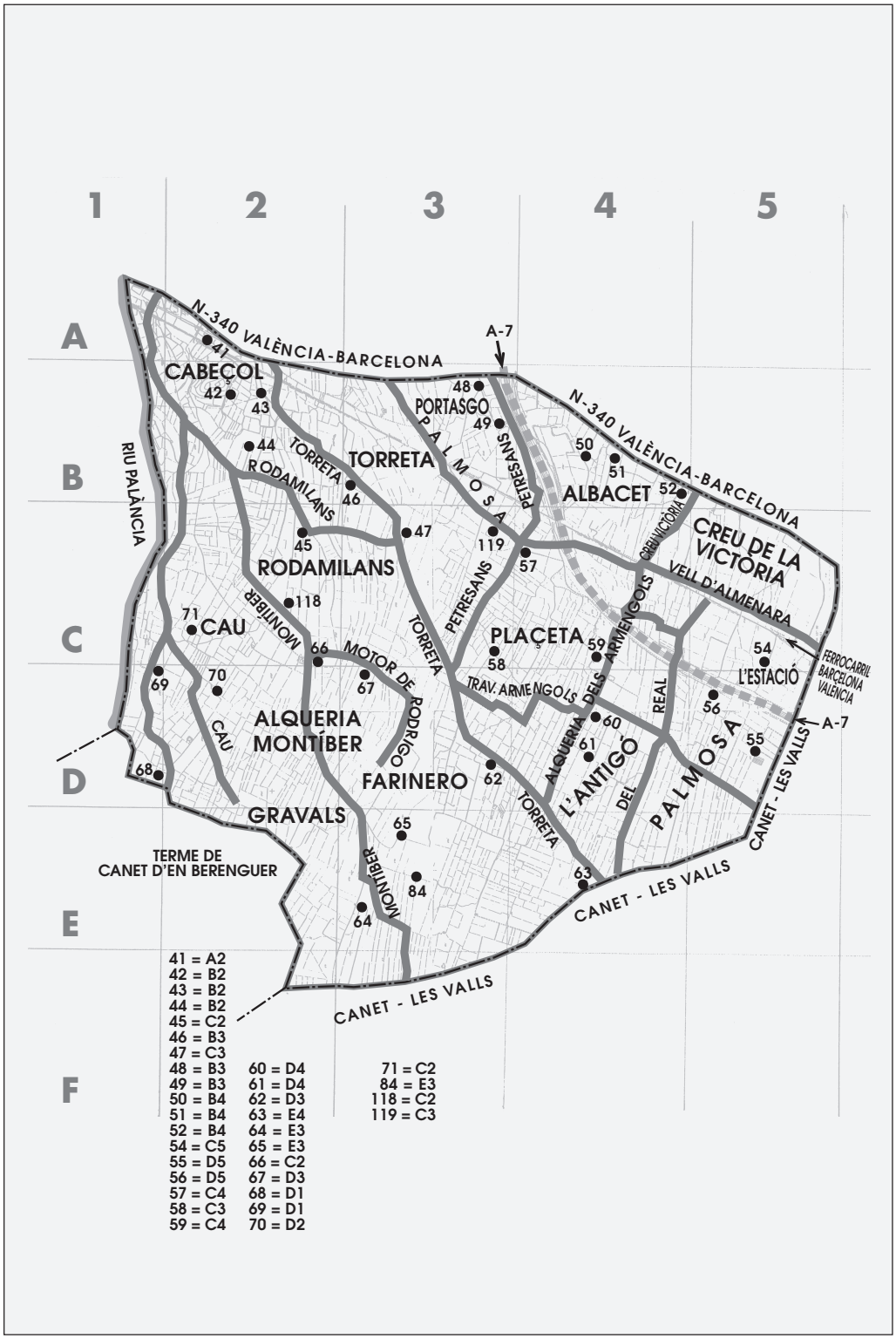
Mapa 3

1
2
3
4
5
6
A
B
C
D
E
TERME
DE FAURA
TERME DE BENIFAIRÓ
TERME DE QUARTELL
CAMÍ D'ULIXO
CREU DE LA VICTÒRIA
LA VALENTINA
CAMÍ BENAVITES
CREU DE LA VICTÒRIA
CAMÍ LES VALLS
CABEÇOLET
PUIG DE PASQUES
A-7
VALÈNCIA-BARCELONA
SANT CRISTÒFOL
CARRETERA PETRÉS PORTASGO
TERME DE PETRÉS
PONERA
CAMÍ DEL CANO
SANT CRISTÒFOL
NOU DE SANT CRISTÒFOL
TRES BARRANCS
ROSANA
ROSANA
LES VALLS
OMETS
CAMÍ
DELS MOLINS
A-7
RIU PALÀNCIA
VALLADETA
VALLADETA
SOMNÀMBULA
CARRETERA
N-340
13 = D1
14 = D1
19 = D2
20 = D2
21 = D2
22 = D3
23 = D3
24 = D3
25 = D3
26 = E3
27 = D4
28 = D4
29 = D3
30 = C4
31 = C4
32 = B5
33 = B5
34 = B5
35 = B5
36 = B5
37 = B5
40 = E4

Mapa 4

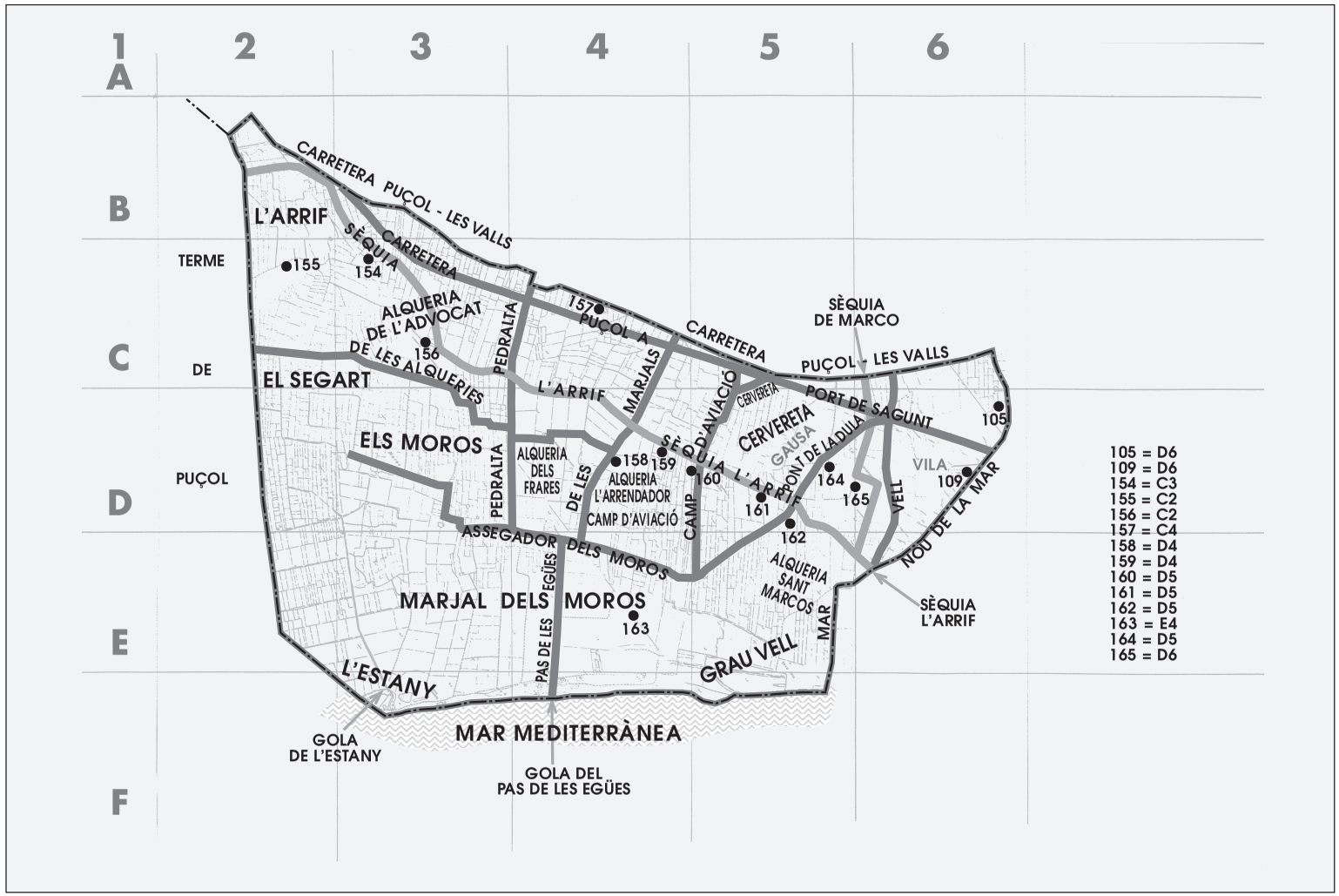
Mapa 5

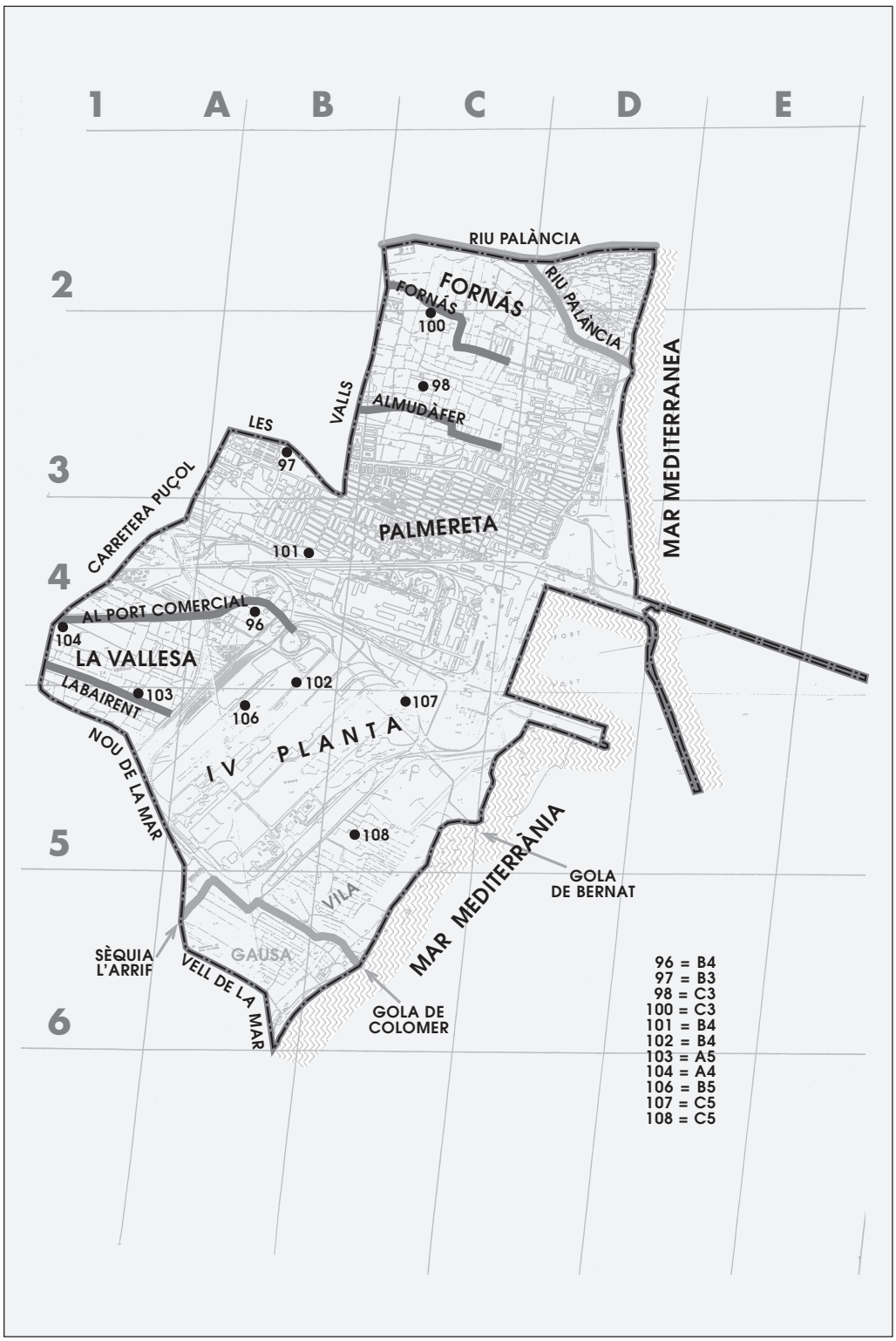

A
B
C
D
E
F
3
4
5
6
7
A-7
DE BENAVITES
TERME
TERME D'ALMENARA
EL REALENC
DE QUARTELL
ASSEGADOR
VELL D'ALMENARA
DE QUARTELL
MALVA-ROSA
TERME
L'OM NEGRE
81
80
OM NEGRE
GOLA DE L'ESTANY
N-340
MITJERS
82
CAMÍ VELL D'ALMENARA
A-7
CARRETERA
79
MANGRANO
CANTARRANA
REI
77
78
83
ALMARDÀ
PUÇOL-LES VALLS
PONT DE LA VELA
POUET
MALVARROSA
75
TRAV. MUÑOZ
EL BATLE
DEL
76
74
CORRAL DEL BATLE
MAR MEDITERRÀNIA
73
ALMARDÀ
SÈQUIA
72
TERME DE CANET D'EN BERENGUER
72 = D7
73 = D6
74 = D6
75 = D6
77 = C5
78 = D5
79 = C5
80 = C4
81 = C4
82 = D4
83 = E5
76 = F6

1
2
3
4
5
A
B
C
D
E
F
N-340 VALÈNCIA-BARCELONA
A-7
CABEÇOL
PORTASGO
TORRETA
RODAMILANS
PALMOSA
PETRESANS
ALBACET
CREU DE LA VICTÒRIA
VELL D'ALMENARA
CRUVICTÒRIA
RIU PALÀNCIA
MONTÍBER
CAU
PLAÇETA
ARMENGOLS
TRAV. ARMENGOLS
MOTOR DE RODRIGO
L'ESTACIÓ
FERROCARRIL BARCELONA VALÈNCIA
ALQUERIA MONTÍBER
FARINERO
ALQUERIA DEL REAL
L'ANTIGÓ
PALMOSA
GRAVALS
CANET - LES VALLS
TERME DE CANET D'EN BERENGUER
41 = A2
42 = B2
43 = B2
44 = B2
45 = C2
46 = B3
47 = C3
48 = B3
49 = B3
50 = B4
51 = B4
52 = B4
54 = C5
55 = D5
56 = D5
57 = C4
58 = C3
59 = C4
60 = D4
61 = D4
62 = D3
63 = E4
64 = E3
65 = E3
66 = C2
67 = D3
68 = D1
69 = D1
70 = D2
71 = C2
84 = E3
118 = C2
119 = C3

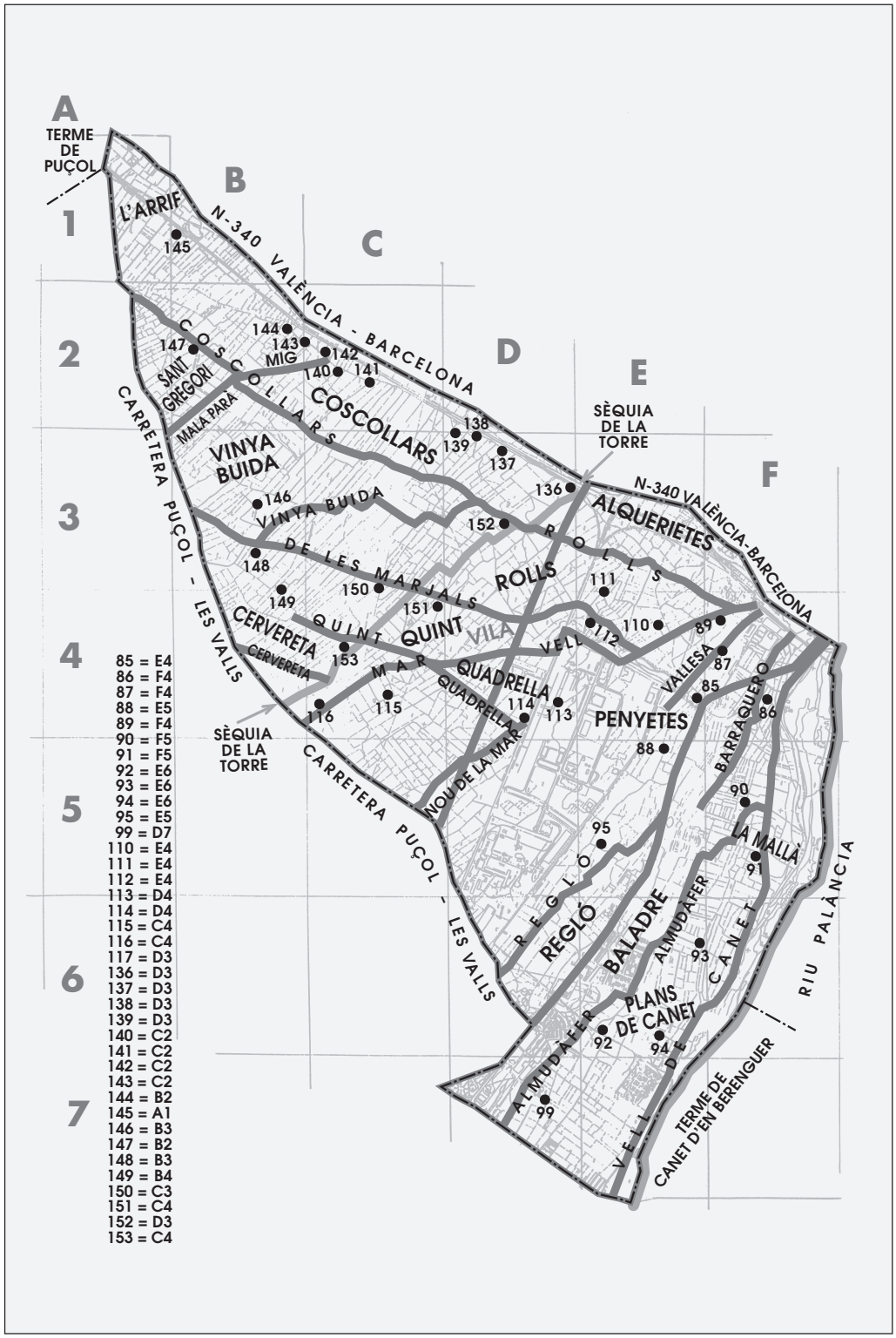
Mapa 6

Mapa 7

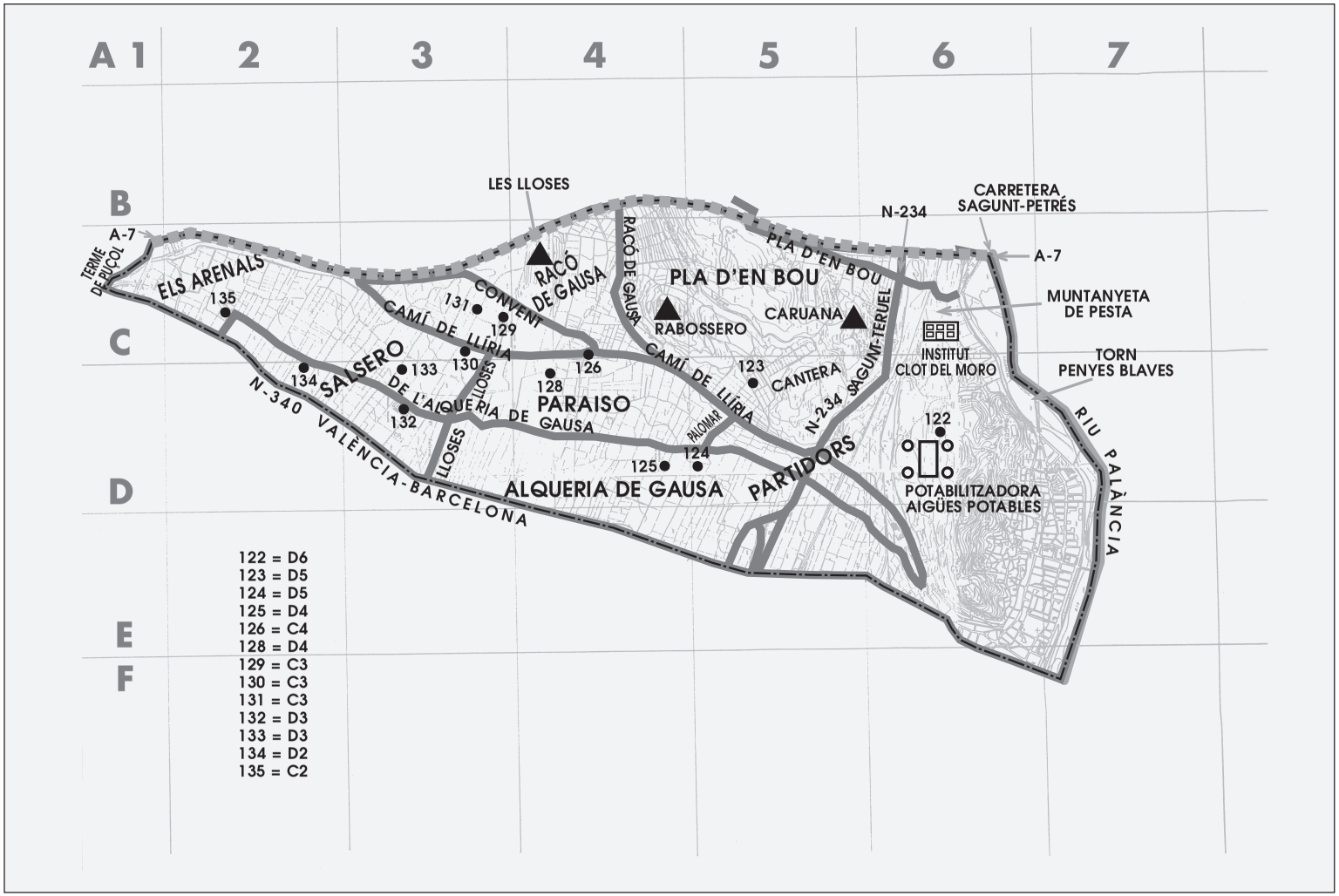

1
2
3
4
5
6
A
B
C
D
E
F
CARRETERA PUÇOL - LES VALLS
L'ARRIF
SÈQUIA
CARRETERA
TERME
155
154
ALQUERIA DE L'ADVOCAT
DE LES ALQUERIES
156
PEDRALTA
157
PUÇOL A
CARRETERA
SÈQUIA DE MARCO
DE
EL SEGART
L'ARRIF
MARJALS
D'AVIACIÓ
CERVERETA
PUÇOL - LES VALLS
PORT DE SAGUNT
105
ELS MOROS
ALQUERIA DELS FRARES
158
159
SÈQUIA L'ARRIF
CERVERETA
GAUSA
PONT DE LA DUIA
VILA
PUÇOL
PEDRALTA
DE LES
ALQUERIA L'ARRENDADOR
CAMP D'AVIACIÓ
160
CAMP
164
165
109
VELL
NOU DE LA MAR
161
162
ASSEGADOR DELS MOROS
ALQUERIA SANT MARCOS
MARJAL DELS MOROS
EGÜES
163
PAS DE LES
MAR
SÈQUIA L'ARRIF
GRAU VELL
L'ESTANY
MAR MEDITERRÀNEA
GOLA DE L'ESTANY
GOLA DEL PAS DE LES EGÜES
105 = D6
109 = D6
154 = C3
155 = C2
156 = C2
157 = C4
158 = D4
159 = D4
160 = D5
161 = D5
162 = D5
163 = E4
164 = D5
165 = D6

1
A
B
C
D
E
2
3
4
5
6
RIU PALÀNCIA
FORNÁS
FORNÁS
100
RIU PALÀNCIA
MAR MEDITERRANEA
98
ALMUDÀFER
VALLS
LES
97
CARRETERA PUÇOL
PALMERETA
101
AL PORT COMERCIAL
96
104
LA VALLESA
LABAIRENT
103
102
106
107
IV PLANTA
NOU DE LA MAR
108
MAR MEDITERRÀNIA
GOLA DE BERNAT
VILA
GAUSA
SÈQUIA L'ARRIF
VELL DE LA MAR
GOLA DE COLOMER
96 = B4
97 = B3
98 = C3
100 = C3
101 = B4
102 = B4
103 = A5
104 = A4
106 = B5
107 = C5
108 = C5

Mapa 8

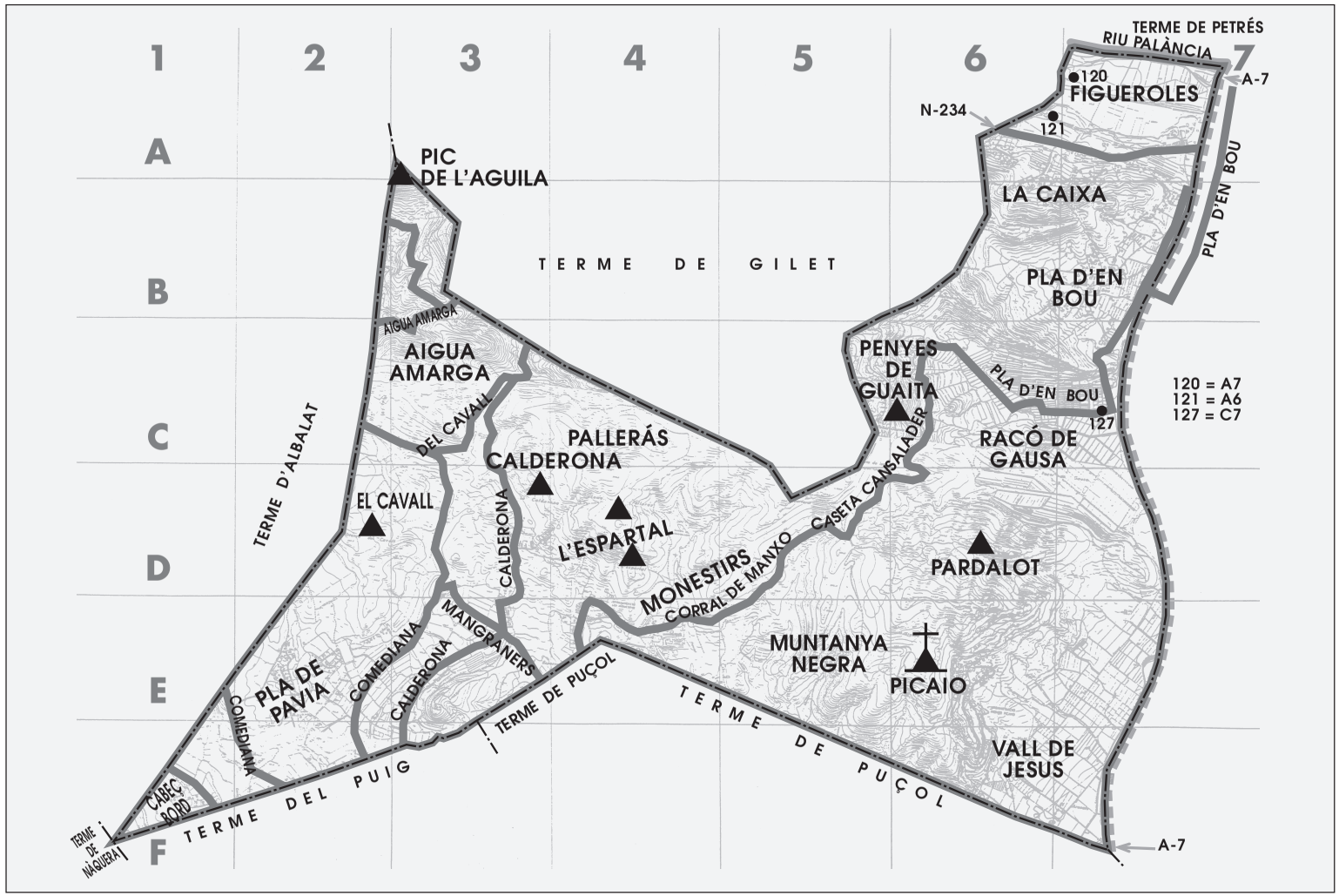

A
B
C
D
E
F
1
2
3
4
5
6
7
TERME DE PUÇOL
L'ARRIF
145
N-340 VALÈNCIA - BARCELONA
144
143 MIG
142
141
140
147
SANT GREGORI
MALA PARA
COSCOLLARS
COSCOLLARS
138
139
137
136
SÈQUIA DE LA TORRE
VINYA BUIDA
146
VINYA BUIDA
152
ALQUERIETES
N-340 VALÈNCIA-BARCELONA
148
DE LES MARJALS
ROLLS
ROLLS
111
150
149
151
QUINT
QUINT VELL
VILA
110
89
112
CERVERETA
CERVERETA
153
MAR
QUADRELLA
VALLESA
87
85
116
115
QUADRELLA
114
113
PENYETES
86
BARRAQUERO
88
SÈQUIA DE LA TORRE
CARRETERA PUÇOL - LES VALLS
NOU DE LA MAR
90
95
LA MALLA
91
REGLÓ
REGLÓ
BALADRE
ALMUDÀFER
93
CANET
PLANS DE CANET
92
94
RIU PALÀNCIA
ALMUDÀFER
99
VELL DE
TERME DE CANET D'EN BERENGUER
85 = E4
86 = F4
87 = F4
88 = E5
89 = F4
90 = F5
91 = F5
92 = E6
93 = E6
94 = E6
95 = E5
99 = D7
110 = E4
111 = E4
112 = E4
113 = D4
114 = D4
115 = C4
116 = C4
117 = D3
136 = D3
137 = D3
138 = D3
139 = D3
140 = C2
141 = C2
142 = C2
143 = C2
144 = B2
145 = A1
146 = B3
147 = B2
148 = B3
149 = B4
150 = C3
151 = C4
152 = D3
153 = C4

Mapa 9

A 1
2
3
4
5
6
7
B
C
D
E
F
A-7
TERME DE BUÇOT
ELS ARENALS
135
LES LLOSES
RACÓ DE GAUSA
CONVENT
131
129
CAMÍ DE LLÍRIA
130
LLOSES
133
134
SALSERO
132
DE L'ALQUERIA DE GAUSA
N-340 VALÈNCIA-BARCELONA
LLOSES
128
126
PARAISO
GAUSA
RACÓ DE GAUSA
PLA D'EN BOU
RABOSSERO
CAMÍ DE LLÍRIA
123
CANTERA
PALOMAR
125
124
ALQUERIA DE GAUSA
PARTIDORS
N-234 SAGUNT-TERUEL
CARUANA
N-234
CARRETERA SAGUNT-PETRÉS
A-7
MUNTANYETA DE PESTA
INSTITUT CLOT DEL MORO
TORN PENYES BLAVES
122
POTABILITZADORA AIGÜES POTABLES
RIU PALÀNCIA
122 = D6
123 = D5
124 = D5
125 = D4
126 = C4
128 = D4
129 = C3
130 = C3
131 = C3
132 = D3
133 = D3
134 = D2
135 = C2

Mapa 10

Mapa 11

1
2
3
4
5
6
7
A
B
C
D
E
F
TERME DE PETRÉS
RIU PALÀNCIA
120
FIGUEROLES
A-7
N-234
121
PIC
DE L'AGUILA
LA CAIXA
PLA D'EN BOU
TERME DE GILET
AIGUA AMARGA
AIGUA AMARGA
PENYES DE GUAITA
PLA D'EN BOU
127
120 = A7
121 = A6
127 = C7
DEL CAVALL
PALLERÁS
CALDERONA
RACÓ DE GAUSA
TERME D'ALBALAT
EL CAVALL
CALDERONA
L'ESPARTAL
CASETA CANSALADER
MONESTIRS
CORRAL DE MANXO
PARDALOT
MANGRANERS
COMEDIANA
CALDERONA
MUNTANYA NEGRA
PICAIO
PLA DE PAVIA
COMEDIANA
TERME DE PUÇOL
TERME DE PUÇOL
VALL DE JESUS
CABEÇ BORD
TERME DEL PUIG
TERME DE NAGUERA
A-7

POU	Nº	Polígon	Partida	Analisi	Mapa	Coord.	Com arribar
Catxirulo	1	12	Montíber	no	2	C 3	Cmno. Estepar. Finca Catxirulo
Molina (Arguenes)	2	16	Montíber	si	2	C2	Cam. Depósit Pere Gil.Bassa Arguenes
Huguet (Pere Gil)	3	10	Montíber	si	2	C 3	Cami Estepar
Canyada d'Inglada	4	10	Montíber	si	2	C 3	Cami Estepar a camí dep. Pere Gil
Romero	5	15	Montíber	no	2	E 3	Carret. L Valls a T. Torres 1er. Cam. A dreta
Pere Gil 2	6	4	Montíber	no	3	D 1	Cam. Algepzar avans carret. T. Torres Les Valls
Sabató / Ajuntament	7	4	Montíber	no	3	D 2	Camí Algepzar per camí Vell de Terol
Ajuntament de Sagunt	7	4	Montíber	no			
Sanchis	8	4	Montíber	no	3	C 3	Cami Vell de Terol
Prosperitat	9	3	Montíber	si	3	C 3	Cami Vell de Terol, avans del camí d'Albalat
Germans Molina 1 i 2	10	20	Montíber	no	3	E 3	Cami Font de Ribera, junt corral caçadors
Caseta Alta / Raga	11	4	Montíber	no	3	C 3	Cami Albalat, per cami Vell de Terol
Raga / Caseta Alta	11	4	Montíber	no			
Rodana	12	2	Montíber	si	3	A 4	Carretera Petres a Albalat, lloc de granges
Sants Patrons	13	48	Montíber	si	4	D 1	Carretera Petres a N-340, llimit terme de Petres
Ponera	14	48	Montíber	si	4	D 1	Junt als camps de futbol, i A-7
Blat / Sant Cristofol	15	49	Montíber	no	4	D 2	Junt a montanyeta Sant Cristofol i A-7
Sant Cristofol / Blat	15	49	Montíber	no			
Germans Garcia Gamón	16	20	Montíber	si	3	B 6	Se creua el pont de la A-7 i a 300 m.enfront
Ajuntament / Pedrera	17	20	Montíber	no	3	C 6	A 300m. Enfront del pont que creua la A-7
Pedrera / Ajuntament	17	20	Montíber	no			
Torres / Vil.la Genoveva	18	20	Montíber	si	3	C 6	Front al pont de la A-7 a 300m. De Sant Cristofol
Vil.la Genoveva / Torres	18	20	Montíber	si			
Sindicat de Recs 1	19	50	Montíber	si	4	D 2	Junt al pont de la A -7 front al col.legi S. Cristofol
Sindicat de Recs 2	20	50	Montíber	no	4	D 2	,, ,, ,, ,, ,, ,,
Sindicat de Recs 3	21	49	Montíber	si	4	D 2	En camí servei A-7 a 300 m. del cami del Cano
Mundi	22	50	Montíber	no	4	D 3	En camí Tres Barrancs entrant per trinquet
Pla Maresme / Tres Barrancs	23	50	Montíber	si	4	D 3	En cami Tres Barrancs entrant per C. Rosana
Tres Barrancs / Pla Maresme	23	50	Montíber	si			
L'esperança	24	50	Montíber	no	4	E 3	Espales al Trinquet Comarcal
Camí de les Valls	25	51	Montíber	si	4	D 3	En camí Les Valls a 250 m. del col.legi A. March

POU	Nº	Polígon	Partida	Analisi	Mapa	Coord.	Com arribar
Botifarra/Germanes Garcia/Sant Miquel	26	65	Montíber	si	4	E 3	A 100 m. del col.legi A. March en camí Omets
Germanes Garcia/Botifarra/Sant Miquel	26	65	Montíber	si			
Sant Miquel/Germanes Garcia/Botifarra	26	65	Montíber	si			
Suay	27	51	Montíber	si	4	D 4	Per camí Omets junt a N-340
La Catedral	28	51	Montíber	si	4	D 4	Per camí Les Valls, junt a pistes de tenis
Barta	29	50	Montíber	no	4	D 3	Per camí Les Valls, front a les pistes de tenis
Mellado	30	50	Montíber	no	4	C 4	Per camí servei A-7, junt a camí Les Valls
Perentoni / Bon Succes	31	51	Montíber	si	4	C 4	Camí Les Valls, junt al pont de la A-7 i N-340
Bon Succes / Perentoni	31	51	Montíber	si			
Cabeçolet	32	21	Montíber	si	4	B 5	Principi camí Benavites, per camí Les Valls
Pasiego / Trenor	33	21	Montíber	si	4	B 6	Per camí Les Valls en camí Benavites
Trenor / Pasiego	33	21	Montíber	si			
Conde / La Victoria	34	22	Montíber	si	4	B 6	Camí Benavites, cruïlla camí La Victoria
La Victoria / Conde	34	22	Montíber	si			
La Valentina	35	22	Montíber	si	4	B 6	Camí Uixó, junt motor Albacet
Albacet (Faura)	36	22	Montíber	si	4	B 6	Camí surtidor de Faura, direcció a Sagunt
Albacet (Benifairó)	37	22	Montíber	si	4	B 6	,, ,, ,, ,, ,, a 100 m. més amunt
El Salvador (camí les Valls)	38	20	Montíber	no	3	F 6	Camí les Valls límit a terme de Benifairó
Belda	39	20	Montíber	no	3	F 6	Camí Les Valls , junt al límit terme de Benifairó
Ricardo Ribelles	40	65	Montíber	no	4	E 4	Muntanyeta en c. Valladeta front a N- 340
Rambles	41	65	Montíber	no	6	A 2	Darrere de l'estació de servei "Montíber"
Porvenir	42	64	Montíber	no	6	B 2	Camí Torreta, junt al pas nivell vell
Ajuntament de Canet	43	64	Montíber	no	6	B 2	En muntanyeta Cabesol, prop car. Sagunt-Canet
Cabeçol	44	64	Montíber	no	6	B 2	Camí Rodamilans
Rodamilans / Taina	45	61	Montíber	si	6	C 2	Al c. Rodamilans que uneix els de Montíber i
Taina / Rodamilans	45	61	Montíber	si			Torreta
Cau	45A	61	Montíber	no	6	C 2	Camí Montíber
Garrofa / Sant Josep	46	64	Montíber	si	6	B 3	Per camí Torreta
Sant Josep / Garrofa	46	64	Montíber	si			
Peris / La Torreta	47	62	Montíber	no	6	C 3	Camí Torreta

POU	Nº	Polígon	Partida	Analisi	Mapa	Coord.	Com arribar
La Torreta / Peris	47	62	Montíber	no			
Garcia Petit	48	63	Montíber	no	6	B 3	En N-340 junt al pont de la A - 7
Vil.la Maria	49	63	Montíber	si	6	B 3	En N-340 junt al pont que cruïlla la A - 7
La Rosa / Joanet	50	52	Montíber	si	6	C 4	Per camí Palmosa
Joanet / La Rosa	50	52	Montíber	si			
Pallaressa	51	52	Montíber	no	6	B 4	N- 340
Hostalars / Talars	52	52	Montíber	no	6	B 5	Front al monument a la Creu de la Victoria, N-340
Talars / Hostalars	52	52	Montíber	no			
Moncevi	53	22	Montíber	no	4	B 7	Junt al frigorific del Ventorrillo, N-340
La Serra	54	55	Montíber	si	6	C 5	Junt estació Les Valls, per magazent L. Ramón
Maestrat	55	55	Montíber	no	6	D 5	Carretera Canet - Les Valls, Junt A-7
Cantalobos	56	55	Montíber	si	6	D 5	Junt A-7, sota estació Les Valls
Placeta 1	57	53	Montíber	si	6	C 4	Camí Palmosa
Placeta 2	57A	61	Montíber	no	6	C 4	Agrupació goteig. Camí Palmosa
Antigó	58	53	Montíber	no	6	C 3	Per camí Petresans
Armengols	59	53	Montíber	si	6	C 4	Per camí La Torreta
El Carme	60	54	Montíber	si	6	D 4	Per camí La Torreta, en camí Armengols
Sant Pasqual	61	54	Montíber	si	6	D 4	Per camí La Torreta, en camí Armengols
Ausina / Colomer	62	61	Montíber	si	6	D 3	Camí La Torreta
Colomer / Ausina	62	61	Montíber	si			
Valenzuela	62A	61	Montíber	no	6	D 3	En camí Torreta, junt motor Ausina
Sant Vicent / Pacano	63	60	Montíber	si	6	E 4	Carretera Canet-Les Valls al fí del camí Torreta
Pacano / Sant Vicent	63	60	Montíber	si			
Puça	64	60	Montíber	no	6	E 3	Per camí Montíber, junt carretera Canet-Les Valls
Farinero	65	61	Montíber	si	6	E 3	Camì Montíber,sota alquería Montíber
Montíber	66	61	Montíber	si	6	C 2	Front alquería Montíber
Rodrigo	67	61	Montíber	si	6	D 3	En camí Rodrigo, front alquería Montíber
Sant Frances	68	32	Montíber	no	6	D 1	Carretera Sagunt-Canet, prop de Canet
Blanch / Bordils	69	31	Montíber	si	6	D 1	Carretera Sagunt-Canet,entre els Km. 2 i 3
Bordils / Blanch	69	31	Montíber	si			

POU	Nº	Polígon	Partida	Analisi	Mapa	Coord.	Com arribar
Menxeta	70	31	Montíber	no	6	D 2	Camí Cau, per carretera Canet, Kms. 2 a 3
Grabals	71	31	Montíber	no	6	C 2	Carretera Sagunt-Canet, Km. 2
Escolastic / Báguena	72	29	Montíber	si	5	D 7	Al principi de la carretera Canet- Les Valls
Báguena / Escolàstic	72	29	Montíber	si			
Rocafull	73	29	Montíber	no	5	D 6	En camí Rocafull, per carretera Canet- Les Vals
El Sol	74	58	Montíber	si	5	D 6	En camí Corral del Batle, per esglesia Almardá
Almardá	75	58	Montíber	si	5	D 6	Per camí sota el motor El Sol
Malva-rosa	76	27	Montíber	no	5	F 6	Per Almardá, sota camí Malva-rosa
Alqueria Nova	77	57	Montíber	no	5	C 5	Per carretera Canet - Les Valls
Mangrano / El Pilar	78	56	Montíber	si	5	D 5	Per camí Mangrano, sota l'alquería Nova
El Pilar / Mangrano	78	56	Montíber	si			
Coello / Sant Enrique	79	56	Montíber	si	5	C 5	Carretera Canet- Les Valls, prop de A - 7
Sant Enrique / Coello	79	56	Montíber	si			
Om Negre	80	24	Montíber	si	5	C 4	Al camí del mateix nom
Quadro	81	24	Montíber	no	5	C 4	Per camí Om Negre
Casa de les Comunións	82	56	Montíber	si	5	D 4	Per camí Om Negre, prop de les marjals
Finca de Penya	83	56	Montíber	no	5	E 5	Al final camí Almardá
Escrig	84	61	Montíber	no	6	E 3	Al final camí Montíber
Ajuntament/Duque/Ribelles	85	88	Vila	no	9	E 4	Al cap del poligon SEPES
Duque/Ajuntament/Ribelles	85	88	Vila	no			
Ribelles /Duque/Ajuntament	85	88	Vila	no			
Queixalets / Saguntí	86	67	Vila	si	9	F 4	Al voltant 1ª rotonda, internúcles, junt al riu
Saguntí / Queixalets	86	67	Vila	si			
Cabanyal	87	67	Vila	si	9	F 4	Camí Vallesa, a espales de la Cooperativa taronja
Emtranbasaigües 1	88	88	Vila	si	9	E 5	Carretera Sagunt-Port
Emtranbaisaigües 2	89	87	Vila	si	9	F 4	Camí La Mar, junt a Hidroeléctrica
Noguera	90	33	Vila	no	9	F 6	En la discoteca Nassau. Carretera internucles
Mallá, la	91	33	Vila	si	9	F 5	Junt al riu, per camí Vell de Canet
Bolo	92	33	Vila	no	9	F 5	Camí Almudafer
Solsona	93	33	Vila	si	9	E 6	En camí Vell de Canet
Baladre	94	33	Vila	si	9	E 6	Per camí Vell de Canet, prop de l'hospital de Sagu.

POU	Nº	Polígon	Partida	Analisi	Mapa	Coord.	Com arribar
Sarier	95	68	Vila	no	9	E 5	En camí Regló, per carretera Sagunt-Port
Centuriò	96	90	Vila	no	8	B 4	Prop rotonda IV Planta
San Antonio	97	69	Vila	no	8	B 3	Al Port de Sagunt, sota les cases de "Wichita"
Alcaide	98	70	Vila	no	8	C 3	En zona urbana del Port de Sagunt
Gonzalez / Xurro	99	33	Vila	no	9	D 7	Per camí Almudafer, prop del Cementeri del Port
Xurro / Gonzalez	99	33	Vila	no			de Sagunt
Peris / Blasco	100	70	Vila	no	8	C 3	Camí Fornás, rodalies carretera Port a Canet i riu
Blasco / Peris	100	70	Vila	no			
Biensa	101	69	Vila	no	8	B 4	A les rodalies de la cementera Asland
Alcoroche / Pedro López	102	73	Vila	no	8	B 4	Per IV Planta, camí Palmereta
Pedro López / Alcoroche	102	73	Vila	no			
Peris / Labairent	103	91	Vila	no	8	A 5	Camí Labairent, prop motor Figueral
Labairent / Peris	103	91	Vila	no			
Figueral	104	91	Vila	no	8	A 4	Cruilla carre. Acces port comer. I Puçol-Les Valls
Soro / Candelaria / Blat	105	74	Vila	no	7	D 6	Camí Nou de la Mar, front finca La Cassola
Candelaria / Blat /Soro	105	74	Vila	no			
Blat / Candelaria / Soro	105	74	Vila	no			
Devis	106	73	Vila	no	8	B 5	En IV Planta
Vallesa	107	91	Vila	no	8	C 5	En IV Planta
Rubio	108	36	Vila	no	8	C 6	En IV Planta
Bolo	109	74	Vila	no	7	D 6	En IV Planta, per camí Nou de la Mar
Fausto / Modesto / Blat	110	86	Vila	si	9	E 4	Camí de la Mar, abans d'arribar a Polig. SEPES
Blat / Fausto / Modesto	110	86	Vila	si			
Modesto / Blat / Fausto	110	86	Vila	si			
Sant Joaquim	111	85	Vila	si	9	e 4	Per camì Marjals, abans d'arribar a les vies
Noguera / Regló	112	86	Vila	si	9	E 4	En camí Marjals
Regló / Noguera	112	86	Vila	si			
Hierros Levante / Lázaro / Carrió	113	86	Vila	no	9	D 4	Poligon SEPES
Lázaro / Carrió / Hierros Levante	113	86	Vila	no			
Carrió / Lázaro / Hierros Levante	113	86	Vila	no			

POU	Nº	Polígon	Partida	Analisi	Mapa	Coord.	Com arribar
Melia	114	92	Vila	no	9	D 4	Junt pas nivell i cruïlla camí Nou de la Mar
Rampete	115	92	Vila	si	9	C 4	Camí de la Mar Vell
Parrante	116	98	Vila	no	9	C 4	Camí la Mar Vell, junt carretera Puçol-Les Valls
Casilla "el Manco" (M-155)	117	85	Vila	si	9	E 3	Camí Rolls, cruïlla ferrocarril al Port
Figueroles	120	47	Gausa	si	11	A 7	Per camí Figueroles,entrá rotonda Petrés, serv. A-7
Blat (Figueroles)	121	47	Gausa	no	11	A 6	Subpartida Figueroles, front restaurant La Pinada
Llusar	122	83	Gausa	no	10	D 6	En la finca front al Cementeri de Sagunt
San Jaime	123	81	Gausa	si	10	D 5	Camí de Lliria, junt al camp de tir de la pedrera
Villar	124	41	Gausa	no	10	D 3	Camí Alqueria de Gausa, junt Alquería Gausa
Alqueria Gausa	125	41	Gausa	si	10	D 4	A espales del surtidor Ripoll, N-340, camí particul.
Partidors	126	41	Gausa	si	10	C 4	En camí Lliria
Paraiso	127	81	Gausa	no	11	C 7	Camí Lliria a camí Racó Gausa, eixida tunel
Fausto	128	41	Gausa	si	10	B 4	Camí Lliria, a les rodalies del motor Els Partidors
Penoso primer nº 1	129	42	Gausa	no	10	C 3	Motor vell. Per camí de Lliria
Penoso primer nº 2	130	41	Gausa	no	10	C 3	Motor nou. Per camí de Lliria
Bauzá / Penoso según	131	42	Gausa	si	10	C 3	Per camí de Lliria
Penoso según / Bauzá	131	42	Gausa	si			
Granja Pallarés	132	41	Gausa	no	10	D 3	Camí Alqueria de Gausa, junt Alquería Gausa
S A T Gausa	133	41	Gausa	no	10	D 3	Camí Alquería de Gausa, junt Granja Pallarés
Picaio	134	41	Gausa	si	10	D 2	Camí Alquería de Gausa,vora al fí
Arenals	135	41	Gausa	si	10	C 2	En camí Alqueria de Gausa, junt al terme de Puçol
Polo	136	80	Gausa	si	9	D 3	1er.motor camí servei f. Bar-Val. Direcció Puçol
Candela	137	80	Gausa	no	9	D 3	Camí servei f. Bar-Vale. Sota vies direc. Puçol
Pla d'en Bou	138	80	Gausa	si	9	D 3	Camí servei f. Bar-Vale. Sota vies direc. Puçol
Colonització	139	80	Gausa	si	9	D 2	Camí servei f. Bar-Vale. Sota vies direc. Puçol
Providencia 2	140	80	Gausa	no	9	C 2	Camí servei f. Bar-Vale. Sota vies direc. Puçol
Providencia 3	141	80	Gausa	no	9	C 2	Camí servei f. Bar-Vale. Sota vies direc. Puçol
Simonet	142	79	Gausa	no	9	C 2	Camí servei f. Bar-Vale. Sota vies direc. Puçol

POU	Nº	Polígon	Partida	Analisi	Mapa	Coord.	Com arribar
Jeroni	143	79	Gausa	no	9	C 2	Camí servei f. C. Bar-Vale. Sota vies direc. Puçol
Providencia 1	144	79	Gausa	no	9	B2	Camí servei f. C. Bar-Vale. Sota vies direc. Puçol
Galera	145	79	Gausa	no	9	B 1	Camí servei f. C. Bar-Vale. Sota vies direc. Puçol
Gallinera	146	95	Gausa	si	9	B 3	Camí Vinya Buida, entre camins Rolls a Marjals
Sant Gregori	147	79	Gausa	si	9	B 2	En camí Coscollar, casi al fí direcció Puçol
El Pilar	148	98	Gausa	no	9	B 3	En camí Marjals, front al camí Vinya Buida
San Francisco / Forneres	149	98	Gausa	si	9	B 4	Entrá per camí Marjals, quasi al final
Forneres / San Francisco	149	98	Gausa	si			
Pedro Peña	150	98	Gausa	no	9	C 3	Camí Marjals
Hernandez Lazaro	151	97	Vila	no	9	D 4	Camí Marjals
El Salvador	152	96	Gausa	si	9	D 3	En camí Rolls
El Quint	153	97	Gausa	si	9	C 4	En camí Quint, per camí de la Mar Vell
Garganta / l'Arrif	154	40	Gausa	si	7	C 3	Prop del terme de Puçol
L'Arrif / Garganta	154	40	Gausa	si			
Duro	155	40	Gausa	no	7	C 2	Rodalies del terme de Puçol
Alqueria de l'adbocat	156	39	Gausa	si	7	C 3	Per terres de la IV Planta
Budellero	157	78	Gausa	si	7	C 4	Carretera Puçol-Les Valls, prop de Puçol
Arrendador	158	77	Gausa	no	7	D 4	Rodalies de l'Alqueria dels Frares (escola med. Amb
L'Arrif	159	77	Gausa	no	7	D 4	Terres de la IV Planta (antic camp d'aviació)
Miguel López / Tio Miquel	160	77	Gausa	no	7	D 5	Terres de la IV Planta (antic camp d'aviació)
Tio Miquel / Miguel López	160	77	Gausa	no			
La Sort	161	77	Gausa	no	7	D 5	IV Planta, junt sequia l'Arrif, en antic camp d'aviació
Valero	162	76	Gausa	si	7	D 5	En camí Assagador dels Moros,junt sequia l'Arrif
Luis Ibañez	163	76	Gausa	no	7	E 4	En Marjal dels Moros
Burgos	164	75	Gausa	si	7	D 5	En terres de la IV Planta
Tena / Xurros	165	75	Gausa	no	7	D 6	Terres IV Planta, sota carretera IV Planta a Valen.
Xurros /Tena	165	75	Gausa	no			
Pla de l'Aljup terme d'Albalat dels Tarongers				si			
L'Amic terme d'Albalat dels Tarongers				si			

TOPONÍMIA

Sènia. Foto: EVA VELA/MARC FERRI

Com a conseqüència del treball desenvolupat al voltant del llibre "EL TERME DE SAGUNT", hem complementat un quadernet de consulta que creguem serà molt pràctic per a aquelles entitats del nostre poble com són policia local, bombers, serveis de protecció civil, de guarderia, etc., que tinguen necessitat de localitzar d'una mena ràpida i segura, aquells llocs o paratges on hagen d'acudir per a desenvolupar la seua tasca.

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Abeurador								86	9	F4	
Aigua Amarga	X							45 i 46	11	F2 B3	
Aigua Amarga							X	45	11	B3	
Aigua Fresca / Sonàmbula						X 71		65	4	D4	
Aixebe, l´						X		20	3	F6	
Ajun. De Sagunt / Duque / Ribelles			85					88	9	E4	
Ajuntament de Canet			43					64	6	B2	
Ajuntament de Sagunt			7					4	3	D2	
Ajuntament de Sagunt			17					20	3	C6	
Albalat	X							4	3	C3	
Albasset = Albacet					X			52	6	B4	
Albasset Benifairó			37					22	4	B5	
Albasset Faura			36					22	4	B5	
Alcaide			X					70	8	C3	
Alcaide			98					70	8	3	
Alcoroche/ Pedro López			102					73	8	B4	
Alcorotxe			102					73	8	B4	
Alfara -Les Valls	X							10	2	D2 i D3	
Algepsar	X						4	3	C2		
Algepsar					X			12	2	B5	
Algimia - Les Valls	X							7	2	E2 i 3	
Almardà	X							58	5	D5	
Almardà				XM							
Almardà					X			58	5	F7	
Almardà			75					58	5	D6	
Almudàfer	X							33	9	F5	
Almudàfer				XV							
Almudàfer					X			33	9	F5	
Alqueria de Gausa	X							82	10	E6	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Alqueria de Gausa			125					41	10	D4	
Alqueria de Gausa					X			41	10	D4	
Alqueria de l`Arrendador			158					77	7	D4	
Alqueria de l'Advocat			156					40	7	C3	casa
Alqueria d'Aix								95	9	D3	casa Alqueria d'Aix
Alqueria de l'Arrendador			158					77	7	D4	
Alqueria de Montíber					X			31	6	C2	
Alqueria de Montíber								31	6	C2	casa
Alqueria de Sant Marcos/Galmesa								76	7	E5	casa
Alqueria dels Armengols	X							54	6	D4	casa
Alqueria dels Armengols								54	6	D4	
Alqueria dels Frares	X							95	9	B2	
Alqueria dels Frares								78	7	D4	casa
Alqueria dels Frares					X			78	7	D4	
Alqueria Nova			77					57	5	C5	
Alqueria Nova					X			57	5	C5	
Alqueria Nova								57	5	C5	casa
Alqueria de Marco					X			76	7	E5	
Alqueries	X							30	7	C2	
Alquerieta de l'Aigua Fresca								65	4	B5	casa amb torre
Alquerietes								84	10	E5	casetes N-340
Alquerietes/ Monument					X			84 i 41	10	E5	
Alt del Povitxol	X							4	3	D3	
Alterons	X				X			9	2	C2	el camí al polígon 10
Antigó			58					53	6	C3	
Antigó					X			54	6	D4	
Arenals			135					41	10	C2	
Arenals							X	41	10	C2	
Argamassa				XG							

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Armengols			59					54	6	C4	
Armengols					X			53	6	D4	
Armengols								53	6	D4	casa
Arquet							X	13	2	B5	
Arquet				X Maj.				48	4	D2	
Arrif	X	X									
Arrif				XG							
Arrif			159					77	7	D4	
Arrif					X			70	7	C2	
Assegador de Puçol	X							42	10	C3	
Assegador de Quartell	X							25	5	B3	
Assegador dels Moros	X							77	7	D5	
Ausina /Colomer			62					61	6	D3	
Baladre			94					33	9	E6	
Baladre				XV							
Baladre					X			67	9	E6	
Barraca del Roro								36	8	B6	barraca
Barraca del tio Alejos								25	5	F3	barraca
Barraquero	X	X						66	9	E4	
Barta			29					50	4	D4	
Belda			39					20	3	F6	
Benavites	X							21	4	B5	
Biensa			101					69	8	B4	
Blanch			69					31	6	D1	
Blat			15					49	4	D2	
Blat			121					47	11	A6	
Blat/Candelària Soro			105					74	7	D6	
Blat/Fausto/Modesto			110					86	9	E4	
Bolo			92					33	9	F5	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Bolo			109					74	7	D6	
Bonelleta					X			11	1	D4	
Bonelleta						X		11	1	D4	
Bonilles	X	X						20	3	B5	
Bonilles					X			20	3	C5	
Bonilles							X	20	3	C5	
Bordils/Blanch			69					31	6	D1	
Botifarra			26					65	4	E3	
Botifarra				XM							
Budellero			157					78	7	C4	
Burgos			164					75	7	D5	
Burset							X	44	11	C6	
Cabanyal			87					88	9	F4	
Cabanyal					X			88	9	F4	
Cabanyal				XV							
Cabeçbord					X			46	11	F1	
Cabeçbord							X	46	11	F1	
Cabeçol							X60	64	6	B2	
Cabeçol			44					64	6	B2	
Cabeçol					X			64	6	B2	
Cabeçolet						X60		21	4	B5	
Cabeçolet			32					21	4	B5	
Cabeçolet					X			21	4	B5	
Cagadora de Xiverri					X			49	4	D2	
Caixa					X			44	11	A6	
Caldera/Pla d`En Bou	X							81	11	A7	
Calderona	X							45	11	F2	
Calderona					X			45	11	D3	
Calderona						X 250		45	11	D3	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Cames	X							4	3	C3	
Camí de la Mar				XV							
Camí de les Marjals				XV							
Camí de les Valls			25					51	4	D3	
Camp d'Aviació	X							77	7	D4	
Camp d'Aviació					X			77	7	D4 i 5	Camp militar des de 1936 fins 1939
Campaner	X							22	4	B5	
Candela			137					80	9	D3	
Candelària/Soro/Blat			105					74	7	D6	
Canet-Les Valls/Puçol-Les Valls								29	6	F2	carretera
Cano, el	X							48	4	E2	
Cano, el								48	4	D2	aqüeducte
Cantalobos			56					55	6	D5	
Cantalobos					X			56	6	D5	
Cantarrana	X							56	5	C5	
Cantarrana					X			56	5	D4 i 5	
Cantavieja					X				6	E3 i 4	
Canyada Inglada					X			12	2	C3 i 4	Canyada d'Inglada
Canyada Inglada			4					12	2	D3 C3	Canyada d'Inglada
Canyada de Bossa					X			9	2	D1	
Canyaret				XG							
Capellades					X			11	1	D4	
Càrcer /Alfara d'Algimia	X							7	2	D4	
Carme, El			60					54	6	D4	
Carretera Morta								65	6	A2	
Carrió/Hierros Levante/Lázaro			113					86	9	D4	Polígon Sepes
Casa Alta					X			16	2	D3	
Casa d'Agramunt								87	9	D5	casa

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Casa de Carlos								80	9	D3	
Casa de Girona								29	5	D7	
Casa de les Comunions			82					56	5	D4	
Casa de les Set Teulades								58	5	D6	
Casa de Llopis								44	11	D6	
Casa de Penya								56	5	E4	
Casa de Pere Anton								57	5	C5	
Casa de Pisà								81	10	D5	
Casa de Queralt								26	5	F3	
Casa dels Caminers								44	11	A7	N-234
Casa Menetes								46	11	E2	
Casalets					X			8	2	C1	
Caseta Alta/Raga			11					3	3	C3	
Caseta d'Allero								58	5	E6	
Caseta d'Almela								38	7	C3	
Caseta de Barsella								20	3	C4	
Caseta de Boix								94	7	C4	
Caseta de Cabra								45	11	F2	
Caseta de Capa								1	3	B4	
Caseta de Capellà								46	11	F2	
Caseta dels Civils								41	10	C2	desfeta
Caseta de Cuiro								61	6	D3	
Caseta de Faustino								58	5	D6	
Caseta de Federico								54	5	E4	
Caseta de Gilabert								41	10	D4	
Caseta dels Guardes								3	3	C3	
Caseta dels Guardes								20	3	E6	
Caseta de Joana								45	11	E2	
Caseta de la Llum								20	3	E3	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Caseta de la Pilara					X			13	2	D5	
Caseta de Martinet								73	8	C5	
Caseta de Palala								36	8	C5	
Caseta de Patata								20	3	E6	
Caseta de Pedaç								58	5	C5	
Caseta de Rios								54	5	D4	
Caseta de Romeu								20	3	E4	
Caseta de Tórtola								73	8	B5	
Caseta de Xamela								20	3	C5	
Caseta de Pèsol					X			20	3	C5	
Caseta del Pollancar								93	7	D5	
Caseta del Salsero								41	10	C2	
Caseta del Sangonera								37	7	E5	
Caseta del Sorigotero								36	8	C6	
Caseta Negra								79	9	B1	
Casilla del Manco			117					85	9	E3	Motor particular de l'empresa SIDMED
Cassola,La				XV				91	8	A4	
Cassola, La								91	8	A4	distribuidor d'aigua
Castellets, els					X			7	2	D2	ruines
Catalana, la	X							12	2	D3	
Catalana, la							X	12	2	D3	
Catedral, la			28					51	4	D4	
Catorzet/Tarifa/Frau/Salt de la Ramona								2	3	A4	molí
Cau, el				XM							
Cau, el					X			31	6	C2	
Cau,el /Columnes	X							31	6	C2	
Cavall, el	X							45	11	D3	
Cavall, el						X225		45	11	D3	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Catxirulo			1					12	2	C3	
Centurió			96					90	8	B4	
Cervereta	X							93	9	C4	
Cervereta					X			93	9	C4	
Cerverola						X		11	1	D3	
Cerverola					X			11	1	E4	
Cirer				XV							
Ciscar				X					6	D1 i F2	esquerra Sagunt, dreta Canet
Cloradora	X							1	3	B6	
Clot del Moro					X			83	10	C6	
Clotxa de Manana								1	3	B5	
Clotxa de Peruga								1	3	B5	
Clotxa de Sansano								20	3	C5	
Clotxa del Corretger								20	3	D4	
Clotxa del Porró								2	3	B4	
Clotxa dels Caçadors								20	3	D5	
Codoval							X	4	3	C3	
Codoval						X276		4	3		
Coello / San Enrique			79					56	5	C5	
Coletxala							X	46	11	E2	
Collado Tifarra						X		4			
Colom/Fondeguilla	X							11	1	C3	
Colomer	X							61	6	D3	
Colomer					X			61	6	D3	
Colomer/ Ausina			62					61	6	D3	
Colonització			139					80	9	D3	
Columnes /Cau	X							31	6	C2	entra i ix moltes vegades al terme
Columnes/Cau								31	6	C2	
Comediana	X							46	11	F1	entra i ix moltes vegades al terme

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Comediana					X			46	11		
Comediana						X		46	11		
Comediana							X	46	11		
Conde/ La Victòria			34					22	4	B6	
Conillera					X			92	9	C4	
Convent	X							42	10	C4	
Corbello				XG							
Corella				XMM				24	5		
Corinto					X			26	5	F4	
Corona, la					X			7	2	D2	
Coronat	X							12	2	B5	
Coronat						X 150		12	2	B5	
Corral de Correa								11	1	C3	
Corral de Cortina								43	11	D7	
Corral de Figueroles								47	11	A7	
Corral de Manxo	X							44	11	E4	
Corral de Manxo					X			44	11	D3	
Corral del Mestre Roig								70	9	E7	
Corral del Pasiego								21	4	B5	
Corral de Pau				XV							
Corral de Pau					X			98	7	D6	
Corral de Ribera	X							20	3	C3	
Corral del Batle	X							59	5	D6	
Corral del Batle					X			59	5	D6	
Corral de l'Espartal								44	11	D4	
Corretger	X							20	3	D4	
Corretger					X			20	3	D4	
Coscollars	X							79	9	D3	
Coscollars					X			79	9	C3	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Costa del Volante	X							4	3	C3	
Costa del Volante					X			4	3	D3	
Coto de Segarra								13	2	B6	
Cova dels Ofegats									3	D2	cova
Cova del Cementeri								83	10	D3	cova
Cova Santa	X	X						60	6	D4	
Creu de la Victòria	X							23	4	B6	
Creu de la Victòria					X			23	4	B i C6	
Creu de la Victòria								23	4	C6	monument
Creueta				XG							
Cuquello						X		20	3	F4	
Derrocador				XV							
Devís			106					73	8	B5	
Diable							X	43	11	D6	
Dipòsit del Peregil	X							10	2	C2	
Duro			155					40	7	C2	
Emtranbasaigües 1r			88					88	9	E5	
Emtranbasaigües 2n			89					87	9	F4	
Ereta de la Mort, l´					X			83	10	E6	
Escales	X							11	1	D4	
Escales					X			11	1	C3	
Escales						X 364		11	1	C2	
Escales							X	11	1	C2	Font d'Escales
Escales								11	1	C3	Campament
Escolàstic / Bàguena			72					29	5	D7	
Escrig			84					61	6	D3	
Espartal, l´					X			44	11	D4	
Espartal, l´						X402		44	11	D4	
Espartal, l´							X	44	11	D4	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Esperança, l´			24					50	4	D3	
Estació de les Valls					X			56	5	B4	
Estany, l`/Puçol								26	5	F4	Vegeu a Gola.
Estany, l´								38	7	F3	Vegeu a Gola.
Estepar, l´ = Algar	X							9	2	D3	
Fabregat						X		15	2	E3	
Farinero			65					61	6	E3	
Fausto			128					41	10	D4	
Fausto/ Blat/ Modesto			110					86	9	E4	
Favaret					X			46	11	F1	
Fideus = 1r Molí = Palaua								48	4	D2	Ruïnes
Figueral			104					91	8	A4	Aquest motor estava al centre de la carretera d´accés al port comercial
Figueral					X			91	8	A4	
Figueroles			120					47	11	A7	
Figueroles				XG							
Figueroles					X			47	11	A7	
Figueroles							X	47	11	A7	
Figueroles = Vell de Gilet	X	X						47	11	A7	
Finca de Penya			83					56	5	D7	
Fondeguilla	X							11	1	C3	
Fondo				XV							
Fondo = Figuera	X							49	4	E3	Camí del riu al Trinquet
Font de Ribera	X							3	3	C4	
Font de Ribera								18-19	3	E3	Font
Font de Ribera					X			18-19 i 20	3	E3 i E4	
Font de Ribera							X	18-19	3	C3	
Font del Tropo							X	13	2	C5	
Font del Tropo								13	2		Font

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Font Isabela								1	3	B4	Desapareguda, camí de Petrés.
Font Jordana								44	11	E4	Enfront del Monestir
Fontanelles	X							12	2	C5	
Fontanelles					X			12	2	C4	
Forn de Guagua								20	3	B6	Forn de calç desfet.
Fornàs	X							34	8	C2	
Forneres = San Francisco			149					98	9	B4	
Frau = Tarifa (l'Afrau)								2	3	A4	Molí
Frontera, la					X			13	2	D6	
Frontera, la						X 378		12	2	C6	
Galera			145					79	9	B1	
Gallinera			146					95	9	B3	
Gallinera					X			95	9	B3	
Galmesa, la / Alqueria de Marco								76	7	E5	Alqueria
Garcia Gamon, Germans			16					20	3	B6	
Garcia Petit			48					62	6	B3	
Garganta = L'Arrif			154					40	7	B2	
Garrofa = Sant Josep			46					64	6	B3	
Garrofer Gros					X			61	6	E3	Hi hagué un arbre històric
Garulla = Motor de Rodrigo	X							61	6	C2	
Gausa				X							Séquia Mare
Gausa											Partida
Gausa = Alqueria de Gausa	X							81	10	E6	
Germanes Garcia/Botiffarra/Sant Miquel			26					65	4	E3	= Sant Miquel.
Germans Molina			10					20	3	E3	
Gerretes						X		15	2	D4	
Gola de Bernat								37	7	F4	
Gola de Colomer								37	8	C6	
Gola del Pas de les Egües								37	7	F4	
Gola de l'Estany de Puçol								38	7	F3	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Gola de l'Estany de Quartell								26	5	F4	
Gomar				XV							
González			99					33	9	D7	
Gossos	X							63	6	A2	
Governadora					X			22	4	B6	
Governadora			35					22	4	B6	
Granja Pallarés			132					41	10	D3	
Granja Pallarés					X			41	10	D3	
Grau Vell					X			37	7	F5	Llogaret
Gravals	X							31	6	D2	
Gravals			71					31	6	C2	
Gravals					X			31	6	D3	
Hernandez Lázaro			151					97	9	C4	
Hierros Levante = Carrió			113					86	9	D4	
Hospital				XM				49	4	D2	
Hostalars = Creu de la Victòria	X							23	6	B5	Comença a N-340.
Hostalars			52					52	6	B5	
Hostalera	X							12	2	C3	
Hostalera					X			12	2	B4	
Hostalera						X358		12	2	B4	
Huguet/ Pere Gil 1			3					10	2	C3	
Ibáñez Luis			163					76	7	E4	
Jeroni			143					80	9	C2	
Joanet/ La Rosa			50					52	6	C4	
Joves					X			5	2	F2	
L'Afrau								2	3	A4	Molí
La Rosa/ Joanet			50					52	6	B4	
Labairent	X				X			91	8	A4	
Lladres, els		X						83	10	E6	
Llíria	X							81	10	E6	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Lloma dels Gats						X		43	11	E5	
Lloma Llarga						X128		44	10	C4-C5	
Llop, del							X	43	11	E5	
Llopis							X	43	11	D6	
Lloses	X							41	10	D3	
Lloses						X80		43	10	C4	
Llusar			122					83	10	D6	
López = Tio Miquel			160					77	7	D5	Fou la torre de control del camp d´aviació el 1938.
López Pedro = Alcorotxe			102					73	8	B4	
Maestrat			55					55	6	D5	
Mala Parada	X	X						95	9	B2	
Mallada					X			11	1	D3	
Mallada			91		X			33	9	F5	
Malva-rosa	X							27	5	F6	
Malva-rosa			76					27	5	E6	
Malva-rosa					X			27	5	E6	
Mangraners	X							44	11	E3	
Mangrano	X							56	5	C5	
Mangrano/El Pilar			78					56	5	D5	
Mar Vell	X							86	9	E4	
Marco				XG							Dreta de Gausa, Esquerra Vila.
Marco				XG							
Marco					X			76	7	E5	
Marjal d´Almardà	X							56	5	D5	
Marjal d´Almardà					X			56	5	D5	
Marjal dels Moros					X			37 i 38	7	E3	
Marjals	X							86	9	E4	
Melià			114					92	9	D4	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Mellado			30					50	4	C4	
Menxeta			70					31	6	D2	
Mig	X							79	9	B2	
Mig				XG							
Mina, La					X			11	1	E3	
Mitgers	X							54	6	D4	
Molí de Tarifa/ Catorzet/ Frau/ Salt de la Ramona								2	3	A4	
Molí del Perric								82	10	D6	
Molina /Àrguenes			2					16	2	C3	
Molins, dels = Vell de Petrés	X							48	4	E2	
Moncevi			53					23	6	C5	
Montíber	X							31	6	B2	
Montíber			66					61	6	C2	
Montíber				X							Séquia Mare
Montíber					X						Partida
Monument, el					X			41	10	E5	
Morera Condemnada					X			88	9	E4	La carretera Sagunt-Port
Moros, dels					X			39	7	D3	
Motor de Rodrigo	X							61	6	C2	
Motor d'Algímia					X			6	2	D1	
Motor de Torres Torres					X			5	2	F2	
Mundi			22					50	4	D3	
Muntanya Negra						X		43	11	E6	Serralada del Picaio
Muntanyeta de Fava						X		12	2	D4	
Muntanyeta de Pesta						X		83	10	D6	Institut Clot del Moro
Muntanyeta de Villar						X		13	2	D6	
Noguera			90					33	9	F5	
Noguera/ Regló			112					86	9	E4	Agrupació REGLÓ.
Nou de la Mar	X							87	7 i 9	C6-D4	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Olivera Espardenyera								80	10	E4	Desapareguda, Sortidor Ripoll
Olivera de la Llàntia								31	6	C2	
Olivera de Rodamilans								64	6	C2	Està en l'encreuament del Camí i de la Senda.
Om Negre, l'	X							24	5	B4	
Om Negre, l'			80					56	5	C4	
Om Negre, l'					X			24	5	A4	
Omets, els	X							65	4	E3	
Pacano = Sant Vicent			63					60	6	E4	
Palaua = 1r molí = Fideus								48	4	D2	Ruïnes
Pallaresa			51					52	6	B4	
Palleràs					X			44	11	D4	
Palleràs						X		44	11	D4	
Palmera				XV							
Palmereta	X							91	8	B5	Perdut a la IV Planta
Palmereta					X			91	8	B5	Perdut a la IV Planta
Palmosa	X							63	6	B3	
Palmosa				XM							
Palmosa					X			55	6	D5	
Paraiso			127					81	10	C4	
Paraiso			127					81	11	C7	
Pardalot					X			43	11	D6	
Pardalot						X		43	11	D6	
Parrante			116					98	9	C4	
Parrante					X			74	7	C6	
Parretes				XM							
Partidors			126					41	10	C4	
Partidors					X			41	10	D5	
Pas de les Egües	X							37	7	F4	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Pasiego = Trénor			33					21	4	B6	
Pasquala				XG							
Pedralta	X							78	7	C4	
Pedralta				XG							
Pedrera	X							20	3	C5	
Pedrera						X249		20	3	C5	
Pedrera de Santa Maria								20	3	C6	
Pellers					X			80	9	B3	
Penoso 2º/Bauzà			131					42	10	C3	
Penoso primer Nº 1			129		X			42	10	C3	
Penoso primer Nº2			130					41	10	C3	
Penya			150					98	9	C3	A Gausa
Penya				XM							
Penya Negra	X					X300		4	3	D2	Camí i muntanya.
Penyes de Guaita	X							44	11	B7	
Penyes de Guaita						X399		44	11	D5	
Penyetes				XV							
Penyetes					X			67	9	E5	
Pere Gil					X			10	2	D3	
Pere Gil	X							10	2	D3	
Pere Gil 1 / Huguet			6					10	2	D3	Motor particular
Pere Gil 2			6					4	3	D1	
Perentoni / Bon Succés			31					51	4	C4	
Peris / Labairent			103					91	8	A5	
Peris Blasco			100					70	8	C3	
Peris Torres			47					62	6	C3	
Petrés	X							2	3	C4	
Petrés - Albalat = Forasters	X	X						2	3	A4	
Petresans	X							63	6	B3	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Pic de l´Àguila						X460		45	11	A3	
Pic dels Corbs					X			20	3	E6	
Pic dels Corbs						X200		20	3	E6	
Pic dels Corbs							X	41	3	E6	
Picaio			134					43	10	D2	
Picaio					X			43	11	E6	
Picaio						X372		43	11	E6	Creu
Pilar, el			148					98	9	B3	
Piló de la Llegua					X			65	6	B3	
Pinada de Caruana					X			81	10	C6	
Piquer	X							21	4	B5	
Piquer					X			20	3	F6	
Piquer						X		20	3	F6	
Pla d´Esbrí					X			11	1	E3	
Pla de Barta					X			50	4	C4	
Pla de l´Algepsar de la Vall					X			12 i 13	2	B5 i B6	
Pla de l´Aljup					X			4	3	D4	
Pla de Maresme					X			20	3	D6	
Pla de Pavia					X			46	11	E2	
Pla d'en Bou			138					80	9	D3	
Pla d'en Bou = d´en Bou = Caldera	X							83	10	C6	El primer tram està tallat a la N-234.
Pla d'en Bou = d´en Bou = Caldera					X			44	11	B7	
Pla del Corretger					X			20	3	D4	
Pla de Maresme - Tres Barrancs	X							50-20	4 i 3	D3-D6	Tallat a la A-7.
Pla de Maresme - Tres Barrancs			23					50	4	D3	
Pla del Vicari					X			17	2 i 3	F3-F2	
Placeta			57					53	6	C4	
Plans de Canet					X			33	9	E6 i E7	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Pollancar	X				X			93	7	D6	
Polo			136					80	9	D3	
Ponera	X							1	3	B5	
Ponera						X252		1	3	B5	
Ponera			14					48	4	D1	
Ponera Alta					X			48	4	D1	
Ponera Baixa					X			48	4	D2	
Pont Argamassa					X						
Pont de l´Albarda					X			24	5	D4	
Pont de la Dula	X							93	7	D5	
Pont de la Dula					X			75	7	D3	
Pont de la Vela					X			58	6	D4	
Pont de Penya					X			97	9	C4	
Portasgo					X			63	6	B3	
Portell						X328		18-19	3	F4	
Porvenir			42					64	6	B2	
Porxe	X	X						61	6	E3	
Pouet	X							58	5	C5	
Pouet de Labairent								85	9	C5	pouet de servei públic (a les hores desaparegut)
Povitxol	X	X						4	3	E1 i E3	
Povitxol						X		4	3	F2	
Primer molí = Palaua = Fideus								48	4	D2	Ruïnes
Primer Roll				XM							
Prosperitat			9					3	3	C3	
Providència 2			140					80	9	C2	
Providència 3			141					80	9	C2	
Providència Nº 1			144					79	9	B2	
Puça			64					61	6	E3	
Puçol - Les Valls	X							40 i 30	7 i 6	B2 i F2	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Pujada del Cego					X			12	2	D5	
Quadrella	X							92	9	C4	
Quadrella				XV							
Quadrella					X			92	9	C-D4	
Quadro			81					24	5	C4	
Queixalets/ Saguntí			86					66	9	F4	
Quint, el	X							97	9	C4	
Quint, el			153		X			97	9	C4	
R. Ribelles			40					65	4	E4	
Rabosero						X134		81	10	C4	
Racó de Càrcer					X			6	2	D1	
Racó de Gausa	X							81	10	C4	
Racó de Gausa					X			44	11	D7	
Racó de Mandel					X			13	2	B6	
Racó de Matoses					X			4	3	C2	
Racó de Xolito					X			12	2	D4	
Racó dels Pellers					X			4	3	E3	
Raga/ Caseta Alta			11					3	3	C3	
Rambles, les			41					65	6	A2	
Rampete			115					92	9	C4	
Realenc					X			25	5	D3	
Rectoressa	X							14	2	D4	
Regló	X							68	9	E5	
Regló					X			68	9	E5	
Regló / Noguera			112					86	9	E4	
Rei				XMM					5	E6	
Reial	X							54	6	E4	
Reial / Rel	X							54	6	E4	
Rellotge					X			60	6	E4	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Rios				XM							
Riu - Algímia	X							6	2	D1	
Riu Torres -Torres	X							5	2	F2	
Roc				XM							
Rocafull	X							29	5	D6	
Rocafull			73					29	5	D6	
Rodamilans	X	X						31	6	B2	
Rodamilans				XM							
Rodamilans					X			64 i 61	6	C2 i C3	
Rodamilans = Taina			45					61	6	C2	
Rodana			12					2	3	A4	
Rodes = Romeu	X							20	3	C4	
Rodrigo			67					61	6	D3	
Rolls				XV							
Rolls	X							86	9	F4	
Rolls					X			86	9	E3	
Romeral					X			44	11	A6	
Romero			5					15	2	E3	
Romeu						X300		20	3	E5	
Romeu = Rodes	X							20	3	C4	
Romeu					X			20	3	D5	
Rosa, la/ Joanet			52					52	6	C4	
Rosana	X	X						49 i 50	4	D3	
Rosana					X			50	4	D3	
Rollet				XV							
Rotó						X		17	2	E3	
Rúbio	X							17	2	E2 i E3	
Rúbio			108					36	8	C5	
Sabató	X							4	3	D2	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Sabató						X351		4	3	D2	
Sabató			7					4	3	D1	
Saguntí/ Queixalets			86					67	9	F4	
Salinera					X			27	5	F5	
Salsero					X			41	10	D3	
Salt de la Ramona = Tarifa								2	3	A4	molí
Salt del Cavall						X369		13	2	C7	
Salt del Llop					X			20	3	C6	pedrera d'Asland
Salvador, el			152					96	9	D3	
Salvador, el			38					20	3	F6	
Sanchis			8					4	3	C2	
Sant Antoni			97					69	8	B3	
Sant Cristòfol				XM				49	4	D2	
Sant Cristòfol					X			49	4	D2	
Sant Cristòfol						X100		49	4	D2	
Sant Cristòfol Nou	X							49	4	D3	
Sant Cristòfol Vell	X							49	4	D2	
San Francisco = Forneres			149					98	9	B4	
Sant Francesc			68					32	6	D1	
Sant Gregori			147					79	9	B2	
Sant Gregori					X			79	9	B2	
Sant Jaume			123					81	10	D5	
Sant Joaquim			111					86	9	E4	
Sant Josep = Garrofa			46					64	6	B3	
Sant Miquel/Germanes Garcia Botifarra			26					65	4	E3	
Sant Pasqual			61					54	6	D4	
Sant Vicent = Pacano			63					60	6	E4	
Sants Patrons			13					48	4	D1	
Sarier			95					68	9	E5	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
SAT Gausa			133					41	10	D3	
Secà de Barta					X			50	4	C4	
Segart, el					X			39	7	C2	
Segon molí /Terrano								48	4	D1	molí
Sénia de l´Allero								58	5	D5	
Sénia del Curro								58	5	D5	
Serp, la = Vell d´Almenara	X							23	6 i 5	C4 i A4	
Serra, la			54					55	6	C5	
Simonet			142					80	9	C2	
Sindicat de Regs			21					49	4	D2	
Sindicat de Regs 1			19					50	4	D2	
Sindicat de Regs 2			20					50	4	D2	
Sol, el			74					58	5	D6	
Solsona			93					33	9	E6	
Somnàmbula = Aigua Fresca						X71		65	4	B5	
Soro = Candelària = Blat			105					74	7	D6	
Sort, la			161					77	7	D5	
Suai			27					51	4	D4	
Taina = Rodamilans			45					61	6	C2	
Tena = Xurros			165					75	7	D6	
Terrano = Segon Molí								48	4	D1	
Torre de Roc								50	4	D3	torre - Rosana
Torre, la				XG							
Torres / Vil.la Genoveva			18					20	3	C6	
Torreta	X							65	6	A2	
Torreta				XM							
Torreta					X			64	6	B3	
Travessera Alqueria d´Armengols	X							53	6	D3	
Travessera de Muñoz	X							58	5	D6	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Trénor = Pasiego			33					21	4	B5	
Tres Barrancs							X	20	3	D6	
Tres Barrancs = Pla de Maresme	X							50-20	4 i 3	D3 i D7	tallat per la A-7
Tres Maries					X			20	3	C5	
Trull dels Moros								40	7	B2	restes arqueològiques
Uixó	X							23		B6	
Uixó	X							23	4	B6	
Valentina, la					X			22	4	B6	
Valentina, la			35					22	4	B6	
Valero			162					76	7	D5	
Vall de Jesús					X			43	11	F6	
Valladeta	X							65	4	E4	
Valladeta					X			65	4	E4	
Vallesa, de la	X							88	9	F4	
Vallesa, de la			107					91	8	C5	
Vallesa, de la					X			91	8	C5	
Valls, les	X							50	4	E3	
Vell d´Algar = Escales	X							11	1	D4	
Vell d´Almenara = la Serp	X							23	6 i 5	C4 i A4	
Vell de Canet	X							33	9	F4	
Vell de Gilet = Figueroles	X							47	11	A7	
Vell de Petrés = dels Molins	X							48	4	E2	
Vell de Terol								20	3	B6	
Ventorrillo					X			22	6	C5	
Vil·la Maria			49					63	6	B3	
Vila				X							séquia mare
Vila											partida
Vil·la Genoveva / Torres			18					20	3	C6	
Villar			124					41	10	D5	

								SITUACIÓ			
TOPÒNIMS	**CAMÍ**	**SENDA**	**MOTOR**	**SÉQUIA**	**PARATGE**	**MUNTANYA**	**BARRANC**	**POLÍGON**	**MAPA**	**COORD.**	
Vinya Buida					X			95	9	C3	
Vinya Buida = Rolls 2n Tram	X							95	9	D3	
Vinyals, el					X			54	6	C4	
Vora Riu				XV							
Vorajunta	X							15	3	E1	Carretera Torres Torres-Quart
Vorajunta					X			15	3	F2	
Xinto							X	44	11	E4	
Xurros/Tena			165					75	7	D6	

Foto: PACO BONO

Aquest mapa realitzat per l'Associació Cultural Falla Santa Anna en l'any 1995, fou el motiu que mogué a conéixer millor el nostre terme.
Ara, quan comencem l'any 2002 en el llibre que tenen a les mans, també vostés el podran conéixer

EL TERME DE SAGUNT,
s'acabà d'imprimir el
7 de març de 2002
als tallers de Navarro Impressors
de Sagunt.